

Bilten 121

godina xi • prosinac 2006. tromjesečno izvješće

HRVATSKA NARODNA BANKA

Hrvatska narodna banka

BILTEN

IZDAVAČ Hrvatska narodna banka
Direkcija za izdavačku djelatnost
Trg hrvatskih velikana 3, 10002 Zagreb
Telefon centrale: 4564-555
Telefon: 4565-006
Telefaks: 4564-687

WEB ADRESA <http://www.hnb.hr>

UREDNIŠTVO BILTENA HNB-a

GLAVNI UREDNIK mr. sc. Ljubinko Jankov
ČLANOVI UREDNIŠTVA mr. sc. Igor Jemrić
Vanja Jelić
Ružica Vuger

UREDNIŠTVO TROMJESEČNOG IZVJEŠĆA HNB-a

GLAVNI UREDNIK dr. sc. Boris Vujčić
ČLANOVI UREDNIŠTVA mr. sc. Ljubinko Jankov
dr. sc. Evan Kraft
Vanja Jelić

UREDNIČA mr. sc. Romana Sinković

GRAFIČKI UREDNICI Gordana Bauk
Božidar Bengez
Slavko Križnjak

LEKTORICE Marija Grigić
Dragica Platužić
Sanda Uzun-Ikić

SURADNICA Ines Merkl

TISAK Kratis d.o.o.

Podaci se objavljuju prema kalendaru objavljivanja podataka. Kalendar se objavljuje na web-stranicama Međunarodnoga monetarnog fonda (<http://dsbb.imf.org>).

Molimo korisnike ove publikacije da prilikom korištenja podataka obvezno navedu izvor.

Sve eventualno potrebne korekcije bit će unesene u web-verziju.

Tiskano u 600 primjeraka

ISSN 1331–6036

Hrvatska narodna banka

BILTEN

Zagreb, 2006.

Osnovne informacije o Hrvatskoj

Ekonomski indikatori

	1996.	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.
Površina (u km ²)	56.538	56.538	56.538	56.538	56.538	56.538	56.538	56.538	56.538	56.538
Broj stanovnika (u mil.)	4,494	4,572	4,501	4,554	4,381	4,437	4,443	4,442	4,439	4,442
BDP (u mil. HRK, tekuće cijene)	107.981	123.811	137.604	141.579	152.519	165.639	181.231	198.422	212.827	229.031
BDP (u mil. EUR, tekuće cijene) ^a	15.869	17.790	19.274	18.673	19.977	22.171	24.468	26.232	28.393	30.950
BDP po stanovniku (u EUR)	3.531	3.891	4.282	4.100	4.560	4.997	5.507	5.905	6.396	6.968
BDP – godišnja stopa rasta (u %, stalne cijene)	5,9	6,8	2,5	-0,9	2,9	4,4	5,6	5,3	3,8	4,3
Prosječna godišnja stopa inflacije ^b	3,5	3,6	5,7	4,0	4,6	3,8	1,7	1,8	2,1	3,3
Tekući račun platne bilance (u mil. EUR) ^c	-755	-2.192	-1.305	-1.312	-478	-818	-2.095	-1.866	-1.404	-1.994 [*]
Tekući račun platne bilance (u % BDP-a)	-4,8	-12,3	-6,8	-7,0	-2,4	-3,7	-8,6	-7,1	-4,9	-6,4
Izvoz robe i usluga (u % BDP-a) ^c	38,7	40,3	39,8	40,9	47,1	48,7	45,5	50,1	50,1	49,3
Uvoz robe i usluga (u % BDP-a) ^c	48,0	56,8	49,1	49,3	52,3	54,6	56,4	57,9	57,0	56,5
Inozemni dug (u mil. EUR, na kraju razdoblja) ^d	4.284	6.761	9.173	10.101	12.109	13.458	15.055	19.811	22.781	25.541
Inozemni dug (u % BDP-a)	27,0	38,0	47,6	54,1	60,6	60,7	61,5	75,5	80,2	82,5
Inozemni dug (u % izvoza robe i usluga)	69,8	94,4	119,4	132,2	128,7	124,6	135,3	150,8	160,0	167,3
Otplaćeni inozemni dug (u % izvoza robe i usluga) ^{d,e}	9,0	9,8	12,3	21,1	23,6	26,2	27,4	20,1	21,3	24,1
Bruto međunarodne pričuve (u mil. EUR, na kraju razdoblja)	1.868	2.304	2.400	3.013	3.783	5.334	5.651	6.554	6.436	7.438
Bruto međunarodne pričuve (u mjesecima uvoza robe i usluga, na kraju razdoblja)	2,9	2,7	3,0	3,9	4,3	5,3	4,9	5,2	4,8	5,1
Nacionalna valuta: kuna (HRK)										
Devizni tečaj za 31. prosinca (HRK : 1 EUR)	6,8636	6,9472	7,3291	7,6790	7,5983	7,3700	7,4423	7,6469	7,6712	7,3756
Devizni tečaj za 31. prosinca (HRK : 1 USD)	5,5396	6,3031	6,2475	7,6477	8,1553	8,3560	7,1457	6,1185	5,6369	6,2336
Prosječni devizni tečaj (HRK : 1 EUR) ^f	6,8047	6,9597	7,1392	7,5818 [*]	7,6339 [*]	7,4710	7,4070	7,5642	7,4957	7,4000
Prosječni devizni tečaj (HRK : 1 USD) ^f	5,4338	6,1571	6,3623	7,1220 [*]	8,2874 [*]	8,3392	7,8725	6,7044	6,0312	5,9500
Saldo konsolidirane središnje države (u % BDP-a) ^g	-6,5	-7,1	-6,7	-4,6	-4,8	-4,6	-3,4
Stopa nezaposlenosti (prema definiciji ILO-a, stanovništvo starije od 15 god.) ^h	10,0	9,9	11,4	13,6	16,1	15,8	14,8	14,3	13,8	12,7
Stopa zaposlenosti (prema definiciji ILO-a, stanovništvo starije od 15 god.) ^h	50,6	49,3	47,0	44,8	42,6	41,8	43,3	43,1	43,5	43,3

^a Izveden iz kunske vrijednosti uz pomoć prosječnoga godišnjega deviznog tečaja HRK/1 EUR.

^b Stopa inflacije mjerena je od 1994. do 1998. indeksom cijena na malo, a od 1999. nadalje mjeri se indeksom potrošačkih cijena.

^c Preliminarni podaci.

^d Pokazatelji inozemne zaduženosti u 2002. i 2003. godini izvedeni su na bruto načelu, dok pokazatelji do 2001. ne obuhvaćaju: nepodmirene dospjele i obračunate nedospjele kamate, hibridne i podređene instrumente, repo poslove banaka i HNB-a, depozite međunarodnih financijskih institucija u HNB-u te jednostrane učinke sekundarnog tržišta obveznica.

^e Uključuje otplatu glavnice po dugoročnom dugu, bez otplate glavnice s osnove trgovinskih kredita i izravnih ulaganja, i ukupnu otplatu kamata, bez otplate kamata s osnove izravnih ulaganja.

^f Podaci za 1999. i 2000. godinu su revidirani.

^g GFS1986, na gotovinskom načelu.

^h Stope zaposlenosti i nezaposlenosti za 1996. godinu odnose se na studeni, a za 1997. godinu na lipanj.

Izvori: DZS; MF; HNB

Sadržaj

Tromjesečno izvješće

Uvod / 3

Potražnja / 6

- Inozemna potražnja / 7
- Domaća potražnja / 8
 - Osobna potrošnja / 8
 - Investicijska potrošnja / 9
 - Državna potrošnja / 10

Proizvodnja / 10

- Industrija / 11
- Trgovina / 12
- Građevinarstvo / 12
- Ugostiteljstvo / 13
- Prijevoz i veze / 13

Tržište rada / 14

- Nezaposlenost i zapošljavanje / 14
- Zaposlenost / 15
- Plaće i troškovi rada / 16

Cijene / 17

- Okvir 1. Kratkoročno prognoziranje inflacije u Hrvatskoj korištenjem sezonskih ARIMA procesa / 19

Tečaj / 21

Monetarna politika i instrumenti / 23

- Monetarno okružje / 23
- Korištenje instrumenata monetarne politike / 23
- Primarni novac i međunarodne pričuve / 25
- Monetarna kretanja / 26
- Ukupna likvidna sredstva / 26
 - Novčana masa / 27
 - Nemonetarni depoziti / 27
 - Plasmani / 28
 - Plasmani središnjoj državi / 29
 - Inozemna aktiva i pasiva / 29
- Okvir 2. Kretanje cijena stambenog prostora u Hrvatskoj mjereno novim hedonističkim indeksom cijena nekretnina izračunatim u HNB-u / 30
- Izračun indeksa cijena nekretnina / 31

Tržište novca / 32

- Kamatne stope na tržištu novca / 32
- Kamatne stope na tržištu kratkoročnih vrijednosnih papira / 33
- Kamatne stope poslovnih banaka / 33

Tržište kapitala / 35

- Tržište vlasničkih vrijednosnih papira / 35
- Tržište dužničkih vrijednosnih papira / 37

Međunarodne transakcije / 39

- Račun tekućih transakcija / 39
- Robna razmjena / 41
- Račun kapitalnih i financijskih transakcija / 43
- Inozemni dug / 44
- Likvidnost u međunarodnim plaćanjima / 45
- Okvir 3. Inozemna zaduživanja kod vodećih banaka u regiji / 46

Državne financije / 48

- Obilježja fiskalne politike u trećem tromjesečju 2006. / 48
- Prihodi konsolidirane opće države / 48
- Rashodi konsolidirane opće države / 49
- Operativni saldo i transakcije u nefinancijskoj imovini te financijskoj imovini i obvezama / 49
- Saldo konsolidirane opće države na gotovinskom načelu / 50
- Državni dug / 50
- Unutarnji dug opće države / 50
- Inozemni dug opće države / 51
- Okvir 4. Završetak *stand-by* aranžmana s MMF-om / 52

Statistički pregled

A. Monetarni i kreditni agregati

- Tablica A1: Monetarni i kreditni agregati / 58

B. Monetarne institucije

- Tablica B1: Bilanca monetarnih institucija / 59
- Tablica B2: Broj banaka i štedionica obuhvaćenih monetarnom statistikom i njihova klasifikacija po veličini bilančne aktive / 60

C. Hrvatska narodna banka

- Tablica C1: Bilanca Hrvatske narodne banke / 61

D. Banke

- Tablica D1: Konsolidirana bilanca banaka / 62
- Tablica D2: Inozemna aktiva banaka / 63
- Tablica D3: Potraživanja banaka od središnje države / 65
- Tablica D4: Potraživanja banaka od ostalih domaćih sektora / 65
- Tablica D5: Distribucija kredita banaka po institucionalnim sektorima / 66
- Tablica D6: Depozitni novac kod banaka / 66
- Tablica D7: Štedni i oročeni depoziti kod banaka / 67
- Tablica D8: Devizni depoziti kod banaka / 67
- Tablica D9: Obveznice i instrumenti tržišta novca / 68
- Tablica D10: Inozemna pasiva banaka / 68
- Tablica D11: Depoziti središnje države kod banaka / 69
- Tablica D12: Ograničeni i blokirani depoziti kod banaka / 69
- Slika D1: Distribucija kredita banaka po institucionalnim sektorima / 70
- Slika D2: Distribucija depozita kod banaka po institucionalnim sektorima / 70

E. Stambene štedionice

Tablica E1: Agregirana bilanca stambenih štedionica / 71

F. Instrumenti monetarne politike i likvidnost

Tablica F1: Aktivne kamatne stope Hrvatske narodne banke / 72

Tablica F2: Pasivne kamatne stope Hrvatske narodne banke / 73

Tablica F3: Obvezne pričuve banaka / 74

Tablica F4: Indikatori likvidnosti banaka / 75

G. Financijska tržišta

Tablica G1: Kamatne stope banaka na kunske kredite bez valutne klauzule / 76

Tablica G2: Kamatne stope banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite odobrene u eurima / 77

Tablica G3: Kamatne stope banaka na kunske depozite bez valutne klauzule / 78

Tablica G4 a i b: Kamatne stope banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i na devizne depozite / 79

Tablica G5: Trgovanje banaka stranim sredstvima plaćanja / 80

H. Gospodarski odnosi s inozemstvom

Tablica H1: Platna bilanca – svodna tablica / 82

Tablica H2: Platna bilanca – roba i usluge / 83

Tablica H3: Platna bilanca – dohodak i tekući transferi / 84

Tablica H4: Platna bilanca – izravna i portfeljna ulaganja / 85

Tablica H5: Platna bilanca – ostala ulaganja / 86

Tablica H6: Platna bilanca – svodna tablica / 87

Tablica H7: Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke i devizne pričuve banaka / 88

Tablica H8: Međunarodne pričuve i devizna likvidnost / 89

Tablica H9: Godišnji i mjesečni prosjeci srednjih deviznih tečajeva Hrvatske narodne banke / 91

Tablica H10: Srednji devizni tečajevi Hrvatske narodne banke na kraju razdoblja / 92

Tablica H11: Indeksi efektivnih tečajeva kune / 93

Tablica H12: Bruto inozemni dug prema domaćim sektorima / 94

Tablica H13: Bruto inozemni dug javnog sektora, privatnog sektora za koji jamči javni sektor i privatnog sektora za koji ne jamči javni sektor / 96

Tablica H14: Projekcija otplate bruto inozemnog duga po domaćim sektorima / 97

Tablica H15: Stanje međunarodnih ulaganja – svodna tablica / 99

Tablica H16: Stanje međunarodnih ulaganja – izravna ulaganja / 100

Tablica H17: Stanje međunarodnih ulaganja – portfeljna ulaganja / 100

Tablica H18: Stanje međunarodnih ulaganja – ostala ulaganja / 101

I. Državne financije – izabrani podaci

Tablica I1: Ukupni prihodi i rashodi konsolidirane središnje države / 102

Tablica I2: Operacije državnog proračuna / 103

Tablica I3: Dug središnje države / 104

J. Nefinancijske statistike – izabrani podaci

Tablica J1: Indeksi potrošačkih cijena i cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima / 105

Tablica J2: Temeljni indeksi potrošačkih cijena / 106

Tablica J3: Prosječne mjesečne neto plaće / 106

Tablica J4: Indeksi pouzdanja, očekivanja i raspoloženja potrošača / 107

Popis banaka i stambanih štedionica / 103

Članovi Savjeta i rukovodstvo Hrvatske narodne banke / 109

Kratice i znakovi / 111

Tromjesečno izvješće

Uvod

Realni BDP rastao je po stopi od 4,8% u prvom polugodištu 2006. Mjesečni podaci za treće tromjesečje upućuju na nastavak solidnog rasta. Rast industrijske proizvodnje oporavio se nakon slabijih ostvarenja u drugom tromjesečju, a pozitivna kretanja zabilježena su i u trgovini na malo i građevinarstvu. Pokazatelji za posljednja navedena područja djelatnosti posebno upućuju na snažnu domaću potražnju.

U prvoj polovini godine investicije u fiksni kapital dale su veći doprinos gospodarskom rastu (3,7 postotnih bodova) nego osobna potrošnja (1,9 postotni bod). Visoke razine proizvodnje intermedijarnih i kapitalnih dobara, kao i smanjenje zaliha kapitalnih proizvoda, upućuju na snažne investicije i u trećem tromjesečju. Zabilježeni su također dobri rezultati u djelatnosti rudarstva i vađenja, kao i kod građevinske aktivnosti. Kapitalni rashodi opće države također su bili visoki u trećem tromjesečju, s godišnjim rastom od 6,7%, dok su stambeni krediti stanovništvu rasli po stopi od 35,8% godišnje.

U trećem tromjesečju rast osobne potrošnje vjerojatno će se ubrzati, na što upućuju podaci za maloprodaju. Blago ubrzanje rasta realnih neto plaća, zajedno s gotovo nepromijenjenom razinom zaposlenosti, kao i nastavak visokog rasta kredita stanovništvu (16,3% godišnje, isključujući stambene kredite) također upućuju na povećanu osobnu potrošnju. Nadalje, značajan poticaj osobnoj potrošnji trebala bi dati i isplata prve tranše povrata duga umirovljenicima iz lipnja.

Nakon dužeg razdoblja usporavanja rasta, državna potrošnja počela je ubrzavati svoj rast. Godišnji porast ove kategorije od 1,7% u drugom tromjesečju bio je najviši u posljednje tri godine. Državna potrošnja najvjerojatnije će usporiti svoj rast u trećem tromjesečju, na što upućuje usporavanje rasta naknada zaposlenima i socijalnih naknada za zaposlenike, uključujući otpremnine. Ipak, rast zaposlenosti blago se ubrzao – na 0,7%, tako da se očekuje pozitivan doprinos državne potrošnje rastu BDP-a u trećem tromjesečju.

Gospodarski rast u zemljama glavnim hrvatskim vanjskotrgovinskim partnerima bio je u posljednje vrijeme snažan, iako su neki ključni partneri, uključujući zemlje eurozone zabilježili usporavanje rasta u drugom tromjesečju. U trećem i četvrtom tromjesečju u zemljama eurozone očekuje se nastavak stabilnog rasta. U skladu s tim blago se ubrzao godišnji rast robnog izvoza: s 10,1% u drugom tromjesečju na 10,8% u trećem tromjesečju. U istom razdoblju rast robnog uvoza snažnije se ubrzao, s 8,0% na 12,3%. To će biti djelomično ublaženo sezonski snažnim prihodima od turizma u trećem tromjesečju, tako da bi doprinos inozemne potražnje rastu BDP-a mogao biti pozitivan. Ipak, ako se nastavi jačanje potražnje za uvoznim dobrima, djelomično uzrokovano brzim ekonomskim rastom, manjak na tekućem računu na godišnjoj će se razini vjerojatno povećati.

Što se tiče proizvodnje, realni rast BDV-a u industriji, koji je iznosio 5,9% u prvom te 1,1% u drugom tromjesečju, vjerojatno će se oporaviti, na što upućuje porast fizičkog obujma industrijske proizvodnje od 5,8% u trećem tromjesečju. Ubrzanje rasta zabilježeno je u svim grupacijama industrije. Realni godišnji rast maloprodaje ubrzao se na 2,2%

u trećem tromjesečju, nakon pada od 0,5% u drugom tromjesečju. Posebno se oporavlja prodaja automobila, dok se visoke stope rasta bilježe za trgovinu u nespecijaliziranim prodavaonicama živežnim namirnicama (supermarketima) te prodaju motornih goriva i maziva.

Fizički obujam građevinskih radova porastao je za 9,2% godišnje u prva dva mjeseca trećeg tromjesečja, s također visokih 8,2% u drugom tromjesečju. Godišnji rast dolazaka i noćenja turista snažno se usporio u trećem tromjesečju: stopa rasta noćenja iznosila je samo 1,7%, a stopa dolazaka turista 1,9%. Pritom su zanimljive dvije tendencije: prvo, značajno ubrzanje noćenja i dolazaka domaćih gostiju te drugo, porast individualnih i pad organiziranih dolazaka i noćenja turista.

Iako se snažan gospodarski rast nastavio tijekom trećeg i početkom četvrtog tromjesečja, zapošljavanje iz evidencije HZZ-a, nakon značajnog povećanja tijekom ljetnih mjeseci, u listopadu se usporilo. No, promatramo li sezonski prilagođene podatke, na godišnjoj razini, u trećem se tromjesečju nastavio trend smanjivanja registrirane nezaposlenosti, prisutan još od početka 2005. godine, no nešto slabijom dinamikom u odnosu na dinamiku u drugom tromjesečju. Tako je na kraju listopada bilo registrirano 289,9 tisuća nezaposlenih osoba, što je, prema podacima iz kojih su isključeni sezonski učinci, bilo za 10,8 tisuća osoba (3,5%) manje nego na kraju istog mjeseca prethodne godine.

Prema posljednjim dostupnim podacima ankete o radnoj snazi stopa nezaposlenosti u prvom polugodištu 2006. iznosila je 11,8%. To je smanjenje od 1,3 postotna boda u odnosu na prvo polugodište 2005. godine. Međutim, smanjenje nezaposlenosti bilo je praćeno smanjenjem stope aktivnosti, s niske razine od 49,6% u 2005. godini na samo 48,3% u prvom polugodištu 2006. i smanjenjem stope zaposlenosti s 43,3% u 2005. na 42,6% u prvom polugodištu 2006.

Privremeni podaci DZS-a i podaci o broju osiguranika HZMO-a i dalje upućuju na godišnji rast ukupne zaposlenosti tijekom trećeg tromjesečja. Godišnja stopa rasta ukupne zaposlenosti, prema privremenim podacima DZS-a, u trećem je tromjesečju iznosila 0,7%, što je bilo jednako njezinom godišnjem rastu u drugom tromjesečju.

Tijekom trećeg tromjesečja 2006. godine došlo je do blagog ubrzanja rasta realnih bruto plaća: s 2,2% u drugom tromjesečju na 2,3%. Rast prosječne realne neto plaće bio je zbog djelovanja porezne progresije manji od rasta prosječne realne bruto plaće i iznosio je 1,5%. Godišnji rast prosječne realne bruto plaće u industriji ubrzao se s 3,0% u drugom na 3,9% u trećem tromjesečju 2006. godine, a rast proizvodnosti rada u industriji od 6,7% u trećem tromjesečju upućuje na smanjenje jediničnih troškova rada i blage cjenovne pritiske koji dolaze s tržišta rada.

Inflacija potrošačkih cijena zamjetno se usporila: s 3,4% u kolovozu na 2,8% u rujnu te na samo 2,1% u listopadu. Najveći doprinos usporavanju inflacije u listopadu u odnosu na kolovoz dali su poljoprivredni proizvodi (od 0,9 postotnih bodova) i administrativno regulirane cijene (od 0,7 postotnih bodova). Pad godišnje stope promjene cijena poljoprivrednih proizvoda ostvaren je zbog toga što su poljoprivredni proizvodi pojeftinili tijekom rujna i listopada 2006. i zato što je u istim mjesecima prethodne godine, zbog nepovoljnih

vremenskih prilika, bio ostvaren rast cijena poljoprivrednih proizvoda, pa se javio povoljan učinak baznog razdoblja. Slično tome, smanjenje godišnje stope inflacije administrativno reguliranih cijena djelomično je posljedica smanjenja godišnje stope rasta cijena naftnih derivata, zbog njihova pojeftinjenja na mjesečnoj razini, ali i snažnog poskupljenja zabilježenog prošle jeseni, a djelomično je posljedica iščezavanja učinka prošlogodišnjeg porasta cijena električne energije i zdravstvenih usluga.

Temeljna inflacija usporila se prije inflacije potrošačkih cijena, s 2,7% u lipnju na samo 2,2% u srpnju i kolovozu. Međutim, u rujnu je ona porasla na 2,7% te se na toj razini zadržala i u listopadu. Glavni čimbenici koji su pridonijeli porastu temeljne inflacije u listopadu u odnosu na rujnu jesu porast cijena odjeće i obuće te porast cijena automobila. Porast cijena odjeće i obuće povezan je s poskupljenjem nove jesensko-zimske kolekcije, koje je bilo veće nego što je uobičajeno. Porast cijena automobila djelomično je posljedica porasta cijena metala na svjetskom tržištu, koji bi mogao biti dugoročniji. Međutim, usporavanje rasta američkoga gospodarstva moglo bi znatno ublažiti učinak ovog izvora inflacije.

Prosječna dnevna cijena barela sirove nafte smanjila se ukupno za 19,4%: sa 71,8 USD zabilježenih u kolovozu na 57,9 USD u listopadu. To je rezultiralo 5,6%-tnim padom cijena goriva i maziva za osobna vozila te 8,7%-tnim padom cijena loživog ulja na domaćem tržištu tijekom spomenutog razdoblja. Međutim, inflatorni pritisci uvezeni iz inozemstva ostali su prilično snažni, na što upućuje godišnja stopa rasta HWWA indeksa (bez energije), koja je porasla s 31,4% u kolovozu na 33,2% u listopadu 2006. godine. Najizrazitiji je bio rast cijena obojenih metala, željezne rude i prehrambenih sirovina. Godišnja stopa rasta cijena obojenih metala u listopadu dosegla je razinu od 74,0%, zbog snažne potražnje, osobito one iz Kine.

Inflacija domaćih cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima također se usporila, s 3,1% u kolovozu na 2,0% u rujnu, a u listopadu se čak spustila na 1,5%. Godišnja stopa promjene cijena energije pala je s 5,8% u kolovozu na 1,0% u listopadu. Cijene finalnih proizvoda pri proizvođačima vrlo su blago porasle na godišnjoj razini, tako da je godišnja stopa promjene cijena trajnih proizvoda za široku potrošnju u listopadu iznosila 1,0%, a godišnja stopa promjene cijena netrajnih proizvoda za široku potrošnju 2,1%.

Osim umjerenog rasta nominalnih plaća i snažnog rasta proizvodnosti u industriji stabilan je tečaj kune također pridonio ostvarivanju niske i stabilne stope inflacije početkom četvrtog tromjesečja. Tijekom listopada tečaj kune prema euru deprecirao je pa je 17. listopada zabilježena razina od 7,42 HRK/EUR, a zatim je počeo aprecirati. Tako je 15. studenoga dosegnuo razinu od 7,32 HRK/EUR.

Aprecijacija zabilježena tijekom listopada djelomično je posljedica velikoga deviznog priljeva uzrokovanog preuzimanjem farmaceutske kompanije Pliva d.d. od strane američke farmaceutske kompanije Barr. Kako bi moguće poremećaje izazvane spomenutom transakcijom svela na minimum, središnja je banka u suradnji sa Središnjom depozitarnom agencijom i bankama uključenim u transakciju, dogovorila da se cjelokupna transakcija vezana uz kupnju

dionica od strane Barra provede u samo jednom danu, 24. listopada. Dan prije središnja je banka bilateralnom transakcijom otkupila ukupno 208,9 mil. EUR, a nakon toga otkupila je još 68,8 mil. EUR od poslovnih banaka na deviznoj aukciji održanoj 26. listopada.

To nije bilo dovoljno, te je središnja banka 9. studenoga od poslovnih banaka otkupila dodatnih 217,4 mil. EUR, jer je uz znatan kapitalan priljev uzrokovan preuzimanjem Plive d.d. značajno pojačan i kapitalni priljev uzrokovan dokapitalizacijom banaka. Na aprecijaciju tečaja kune prema euru utjecala je i povećana potražnja za kunama zbog novog izdanja državnih obveznica na domaćem tržištu u studenome. Ukupno gledajući, zbog velikog učinka transakcije vezane uz preuzimanje Plive d.d., a posebno zbog nesigurnosti prisutne tijekom samog procesa, u rujnu je varijabilnost tečaja kune prema euru bila relativno visoka, 0,12%, a zatim se lagano usporila: u listopadu na 0,10% te na 0,08% u prvih petnaest dana studenoga. Usporedbe radi, varijabilnost tečaja u lipnju 2006. godine iznosila je samo 0,04%.

Osim što je tečaj kune aprecirao prema euru, kuna je tijekom prve polovine četvrtog tromjesečja ojačala i prema američkom dolaru, za 2,1%. Tečaj kune u spomenutom je razdoblju aprecirao i prema švicarskom franku za 1,2%, prema funti sterlinga za 0,6% i prema slovenskom tolaru za 0,9%. Takva su tečajna kretanja rezultirala aprecijacijom indeksa dnevnoga nominalnoga efektivnog tečaja kune od 1,2% tijekom istog razdoblja.

Tijekom prvih devet mjeseci 2006. godine indeks realnoga efektivnog tečaja kune aprecirao je za 1,2% deflacionirano potrošačkim cijenama, odnosno za 0,6% deflacionirano proizvođačkim cijenama. Prosječni indeks nominalnoga efektivnog tečaja kune u spomenutom je razdoblju aprecirao za 2,0%, najvećim dijelom zbog znatne nominalne aprecijacije tečaja kune prema američkom dolaru. Razlike između spomenutih stopa realne i nominalne aprecijacije upućuju na sporiji rast domaćih cijena od onih u inozemstvu. Razlika između ostvarene godišnje stope inflacije potrošačkih cijena u Hrvatskoj i u eurozoni, koja je u rujnu iznosila 1,1 postotni bod, u listopadu je smanjena na 0,5 postotnih bodova (2,1% u Hrvatskoj naprema 1,6% u eurozoni).

Tijekom trećeg i na početku četvrtog tromjesečja 2006. godine ostvaren je snažan rast ukupnih likvidnih sredstava (M4). Tako se godišnja stopa rasta M4 ubrzala u listopadu, kada je iznosila 18,4%. Takva kretanja djelomično su posljedica snažnog rasta novčane mase (M1), čija je godišnja stopa rasta na kraju listopada dosegla 22,6%. U strukturi M1 osobito je snažan bio rast depozitnog novca poduzeća, što upućuje na dobru likvidnost u realnom sektoru. Uz to, solidan je bio i porast gotovog novca izvan banaka, s godišnjom stopom rasta od 16,1%.

Zahvaljujući visokoj kunskoj likvidnosti, kamatne stope za prekonocne pozajmice na novčanom tržištu u trećem su se tromjesečju 2006., unatoč blagom porastu, uglavnom zadržavale na relativno niskim razinama, od 1% do 3%. Stanje ukupno upisanih trezorskih zapisa MF-a tijekom istog se tromjesečja blago smanjilo, a daljnje smanjenje zabilježeno je i u listopadu, čemu je najvjerojatnije pridonijela i manja potreba banaka za financiranjem putem obratnih repo aukcija središnje banke.

U snažnom rastu novčane mase zasigurno se ogleda i visok iznos likvidnosti koji je središnja banka kreirala otkupom deviza od poslovnih banaka. U prva dva mjeseca četvrtog tromjesečja središnja je banka otkupila 747 mil. EUR, te tako kreirala 5,5 mlrd. kuna. Spomenute intervencije poduzete su radi zaustavljanja snažnih aprecijacijskih pritisaka. Budući da je istodobno inozemno zaduživanje poslovnim bankama postalo manje atraktivno zbog povećanja stope granične obvezne pričuve na kraju 2005. godine, one su poduzele niz aktivnosti kako bi privukle domaću štednju. Tako su pasivne kamatne stope banaka u trećem tromjesečju 2006. uglavnom porasle, a jedino su se kamatne stope na devizne depozite po viđenju zadržale na razinama iz lipnja. Takva nastojanja rezultirala su snažnim rastom kunskih nemonetarnih depozita, čija je godišnja stopa rasta na kraju listopada dosegla 66,8%.

Nakon izmjene Odluke o minimalno potrebnim deviznim potraživanjima u rujnu 2006. godine, kojom su kunske obveze s valutnom klauzulom uključene u osnovicu za obračun minimalne devizne likvidnosti pa se te obveze ne tretiraju kao "čiste" kunske, u listopadu je zabilježena trenutačna promjena u kretanjima kunskih i deviznih depozita. Dok su kunski depoziti uz valutnu klauzulu sve do nove odluke središnje banke rasli puno brže nego "čisti" devizni depoziti, u listopadu se godišnja stopa promjene deviznih depozita povećala: s -1,9% u rujnu na 0,6%. Istodobno su kunski depoziti stanovništva (kao glavna komponenta ukupnih kunskih depozita) smanjeni za 0,4 mlrd. kuna, kao i njihova godišnja stopa rasta, sa 70,6% na 65,5%.

Kako bi pribavile dodatna sredstva za financiranje planirane kreditne aktivnosti, poslovne su banke uz intenzivne marketinške aktivnosti te poboljšane uvjete i povoljnije kamatne stope za privlačenje štednje, povećavale i svoj temeljni kapital. No unatoč ubrzanom rastu depozita te, u nekim slučajevima, povećanom temeljnom kapitalu, banke su u četvrtom tromjesečju ipak imale potrebu povećati svoje inozemno zaduživanje. Nakon smanjenja u razdoblju od svibnja do rujna 2006. godine inozemna pasiva banaka u listopadu je porasla za 2,3 mlrd. kuna, a godišnju je stopa rasta iznosila 11,9%.

Mjere središnje banke u vezi s inozemnim zaduživanjem poslovnih banaka nisu usmjerene samo na ograničavanje ukupnoga inozemnog duga i vanjske ranjivosti već i na usporavanje ubrzanoga kreditnog rasta. Međutim, naznake usporavanja rasta kredita nisu značajne. Ako se isključi utjecaj tečaja, godišnja stopa rasta ukupnih plasmana banaka nebankarskom sektoru na kraju listopada iznosila je 22,5%, što je tek blago smanjenje u odnosu na rujnu, kada je zabilježena godišnja stopa rasta od 23,4%. Stope rasta plasmana i stanovništvu i poduzećima i dalje su vrlo visoke, a spuštanje kamatnih stopa poslovnih banaka na kratkoročne kredite bez valutne klauzule obama navedenim sektorima u trećem tromjesečju 2006. upućuje na zaključak da će se intenzivno natjecanje poslovnih banaka nastaviti. S druge strane, u usporedbi s drugim tromjesečjem blago su povećane kamatne stope na dugoročne kredite s valutnom klauzulom. To bi povećanje moglo biti posredno povezano i s trendom sve jačeg zaduživanja najboljih poduzeća putem tržišta kapitala. Naime, u posljednjih godinu dana došlo je do porasta financira-

nja izdavanjem kratkoročnih i dugoročnih dužničkih vrijednosnih papira, te su u trećem tromjesečju i listopadu izdane dvije trogodišnje korporacijske obveznice ukupne nominalne vrijednosti 195 mil. kuna i s prosječnim prinosom od približno 7,4%, kao i osam komercijalnih zapisa ukupne nominalne vrijednosti 270 mil. kuna. U istom je razdoblju i trgovanje vlasničkim vrijednosnim papirima bilo vrlo intenzivno, pa su indeksi obju hrvatskih burza tijekom trećeg tromjesečja dosegli najviše razine dosada.

Snažan rast kredita tijekom 2006. godine podupirao je i dobru gospodarsku aktivnost pa je pridonio i jačanju rasta uvoza. Zbog toga se, unatoč intenziviranju robnog izvoza, i u trećem tromjesečju pogoršao saldo u vanjskotrgovinskoj razmjeni. Istodobno se povećao neto izvoz usluga, koji pretežno određuju kretanja prihoda od pruženih usluga u turizmu, a smanjio se i negativan saldo na računu faktorskih dohodaka. Slijedom toga, višak na tekućem računu platne bilance u trećem tromjesečju 2006. godine iznosio je 2,2 mlrd. EUR, što je za 2,7% manje nego u istom razdoblju prethodne godine.

Pogoršanju vanjskotrgovinskog salda u trećem tromjesečju 2006. godine uvelike je pridonio nastavak relativno snažnog rasta vrijednosti uvoza energenata, prije svega nafte i naftnih derivata, unatoč tome što se rast njihovih uvoznih cijena vidljivo usporio. Osim toga, dodatno je ojačao uvoz cestovnih vozila i kapitalnih dobara. Zabilježen je također relativno visok rast izvoza, ponajviše zahvaljujući povećanom izvozu energenata i brodova.

Prihodi od turizma u trećem tromjesečju 2006. bili su tek malo viši nego u istom razdoblju prethodne godine (za 1,9%). Njihov rast proizlazi iz povećanog broja dolazaka stranih gostiju, koji nije pratilo slično kretanje prosječne potrošnje gostiju. Negativan saldo na računu faktorskih dohodaka smanjio se u trećem tromjesečju 2006. zahvaljujući znatnom rastu prihoda od naknada zaposlenima te rastu prihoda koje HNB ostvaruje ulaganjem međunarodnih pričuva u inozemstvo, dok su se, s druge strane, blago povećali neto rashodi na osnovi izravnih vlasničkih ulaganja.

Od kretanja na financijskom računu u trećem tromjesečju 2006. valja istaknuti snažan odljev kapitala na računu na kojem se bilježe transakcije po ostalim ulaganjima, zbog snažnog rasta inozemne imovine i istodobnoga naglašenog smanjenja obveza, poglavito bankarskog sektora. S druge strane, došlo je do priljeva kapitala na osnovi portfeljnih ulaganja, koji je ponajviše posljedica rasta obveza, i to po vlasničkim ulaganjima (kupnje Plivinih dionica i ulaganje EBRD-a u dionički kapital Agrokora d.d.). Priljev kapitala od neto inozemnih izravnih ulaganja nije se značajnije promijenio u usporedbi s istim razdobljem prethodne godine, a u njemu su prevladavale dokapitalizacije pojedinih banaka koje su u inozemnom vlasništvu.

Tijekom trećeg tromjesečja 2006. godine došlo je do sezonskog smanjenja ukupnoga inozemnog duga, poglavito zbog smanjenja duga banaka, koje su za povećanje otplata svojih inozemnih obveza iskoristile pojačani priljev deviza u ljetnim mjesecima. U rujnu i listopadu inozemni je dug nastavio rasti, te je na kraju listopada 2006. iznosio 27,7 mlrd. EUR ili za 2,1 mlrd. EUR više nego na kraju 2005. godine. Rast duga u rujnu uglavnom je posljedica porasta duga po-

dužeća, zajedno s ulaganjima u poduzeća, dok su znatnije povećanje duga u listopadu potaknule poslovne banke i poduzeća. Glavni su nositelj rasta inozemnog duga u prvih deset mjeseci 2006. godine domaća poduzeća, čiji intenzitet zaduživanja ne jenjava.

Likvidnost u međunarodnim plaćanjima, mjerena indeksom pritiska na devizno tržište, nije prelazila granice koje bi upućivale na moguće poteškoće u međunarodnim plaćanjima. U ljetnim su mjesecima deprecijacija tečaja kune i smanjenje razine međunarodnih pričuva pogodovali porastu indeksa, čija je razina bila najviša u rujnu, no s ponovnom aprecijacijom tečaja i rastom međunarodnih pričuva u listopadu, vrijednost se indeksa smanjila te se on zadržao unutar kritičnih granica.

Što se tiče fiskalnih kretanja, prihodi konsolidirane opće države u prvih su devet mjeseci na godišnjoj razini uvećani čak za 10%. Pritom su prihodi od PDV-a uvećani za 9%, dok prihodi od poreza na dohodak zbog rasta broja osiguranika HZMO-a i rasta prosječne bruto plaće uvećani za 11,3%. Ostvaren je i visok godišnji rast prihoda od poreza na dobit, a rast prihoda od trošarina bio je nešto skromniji.

Rashodi konsolidirane opće države rasli su sporije od prihoda, odnosno ostvaren je godišnji rast od 5,4%. Tom je rastu najviše pridonio rast rashoda za socijalne naknade, rashoda za naknade zaposlenima i rashoda za korištenje dobara i usluga. Zabilježen je i snažan godišnji rast rashoda za subvencije, čemu treba posvetiti osobitu pozornost s obzirom na to da će Hrvatska u procesu pridruživanja EU morati smanjiti iznos subvencija i prilagoditi njihov oblik propisima EU. Osim toga, rashodi za kamate u promatranom su razdoblju uvećani za 5,9%, pri čemu su porasli rashodi za domaće kamate, a smanjeni su rashodi za inozemne kamate, u čemu se ogledaju naporu Vlade da svoje zaduživanje preusmjeri na domaće tržište.

Neto operativni saldo konsolidirane opće države tijekom prvih je devet mjeseci 2006. iznosio 4,4 mlrd. kuna, što je gotovo pet puta više nego u istom razdoblju prethodne godine. Međutim, to nije bilo dovoljno za financiranje značajnih kapitalnih ulaganja države, pa je naposljetku neto zaduživanje konsolidirane opće države iznosilo 1,6 mlrd. kuna. Nabava nefinancijske imovine iznosila je 6,7 mlrd. kuna od čega se više od 80% odnosi na zgrade i građevine, koje prema metodologiji GFS 2001 uključuju stambene zgrade, uredske zgrade, škole, bolnice, autoceste, ceste, mostove, tunele, željezničke pruge, kanale, luke te brane.

Visoki prihodi i gotovo neizmijenjena investicijska aktivnost države rezultirali su smanjenom potrebom za zaduživanjem. Obveze konsolidirane opće države u promatranom su razdoblju uvećane za 1,8 mlrd. kuna, pri čemu su se domaće obveze povećale za 5,4 mlrd. kuna, a inozemne su se smanjile za 3,6 mlrd. kuna.

Manjak konsolidirane opće države, iskazan na gotovinskom načelu i prema metodologiji GFS 1986, iznosio je u prvih devet mjeseci 2006. godine 3,15 mlrd. kuna. Od toga se 1,44 mlrd. kuna odnosi na manjak državnog proračuna, 1,63 mlrd. kuna na manjak izvanproračunskih korisnika te samo 80,8 mil. kuna na manjak jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Dug opće države povećao se u istom razdoblju za 2,4 mlrd. kuna i dosegao 103,8 mlrd. ku-

na. Povećanje je bilo puno manje od 7,8 mlrd. kuna, koliko je iznosilo u istom razdoblju 2005. godine, što je djelomično posljedica smanjenja jaza između prihoda i rashoda državnog proračuna, ali i aprecijacije tečaja kune prema američkom dolaru.

Državna su jamstva na kraju rujna 2006. iznosila 13,7 mlrd. kuna, što je za 1,3 mlrd. kuna više nego na kraju 2005. Domaća jamstva iznosila su 6,7 mlrd. kuna što je 49,0% ukupno izdanih jamstava.

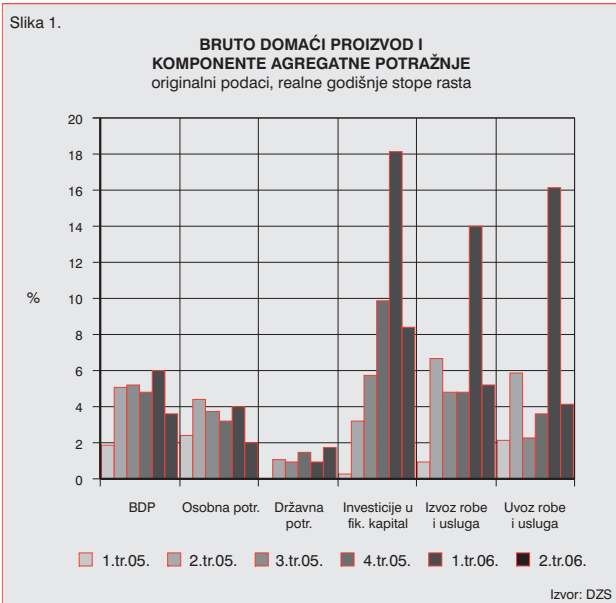
Unutarnji dug opće države iznosio je na kraju rujna 61,9 mlrd. kuna ili za 5,8 mlrd. kuna više nego na kraju 2005. godine. U promatranom su razdoblju uvećane obveze po izdanim obveznicama (u veljači je izdana druga tranša desetogodišnjih obveznica u iznosu od 2 mlrd. kuna, a u srpnju je zabilježeno novo sedmogodišnje izdanje u iznosu od 2,5 mlrd. kuna) i kreditima (u ožujku se država kratkoročno zadužila kod sindikata domaćih banaka na osnovi kredita u iznosu od 400 mil. EUR), dok su smanjene obveze po izdanim trezorskim zapisima.

U istom razdoblju inozemni je dug opće države smanjen za 3,5 mlrd. kuna, te je na kraju rujna 2006. iznosio 41,9 mlrd. kuna. Smanjenje inozemnog duga rezultat je isplata samurajskih obveznica u veljači i euroobveznica u ožujku u ukupnom iznosu od 3,5 mlrd. kuna. Osim toga, u siječnju i srpnju zabilježene su dvije redovite otplate Londonskome klubu, kojima se servisiraju kamate i glavnice po obveznicama serije A i serije B, pri čemu je u srpnju serija B u potpunosti isplaćena. Nova inozemna zaduživanja HAC-a, HC-a i Hrvatskih voda povećala su inozemni dug republičkih fondova za 212 mil. kuna, dok se inozemni dug lokalne države u promatranom razdoblju smanjio za 88,3 mil. kuna. Dug HBOR-a dosegao je na kraju rujna 7,4 mlrd. kuna ili za 0,3 mlrd. kuna više nego na kraju prethodne godine, što je u potpunosti rezultat novih inozemnih zaduživanja.

Na kraju treba napomenuti da se smanjenje manjka postignuto 2006. godine uvelike oslanja na brzi rast prihoda, što je pak rezultat brzog rasta cjelokupnoga gospodarstva. Međutim, kontinuirano poboljšanje fiskalne situacije u RH vjerojatno će zahtijevati ograničavanje rasta rashoda jer se ne može računati da će se visok rast prihoda nastaviti i u budućnosti.

Potražnja

Snažno ubrzavanje gospodarskog rasta u prvom tromjesečju 2006. slijedio je sporiji rast tijekom drugog tromjesečja. Godišnji realni rast BDP-a za prvih šest mjeseci 2006. iznosio je 4,8%, dok je prethodne godine, odnosno u prvom polugodištu 2005., stopa rasta BDP-a iznosila 3,5%. Najznačajnije promjene u izvorima rasta BDP-a u 2006., promatrano u odnosu na prethodnu godinu, dogodile su se kod finalne potrošnje, gdje su najveći doprinosi ukupnom realnom rastu gospodarske aktivnosti dale investicije u fiksni kapital (3,7 postotnih bodova), a ne osobna potrošnja (1,9 postotnih bodova), koja je dotad bila najvećim izvorom rasta BDP-a. Kod neto inozemne potražnje u prvoj je polovini 2006. godine zabilježen veći negativni doprinos ukupnom realnom rastu BDP-a (-2,2 postotna boda) nego u istom

razdoblju prethodne godine (-0,8 postotnih bodova)

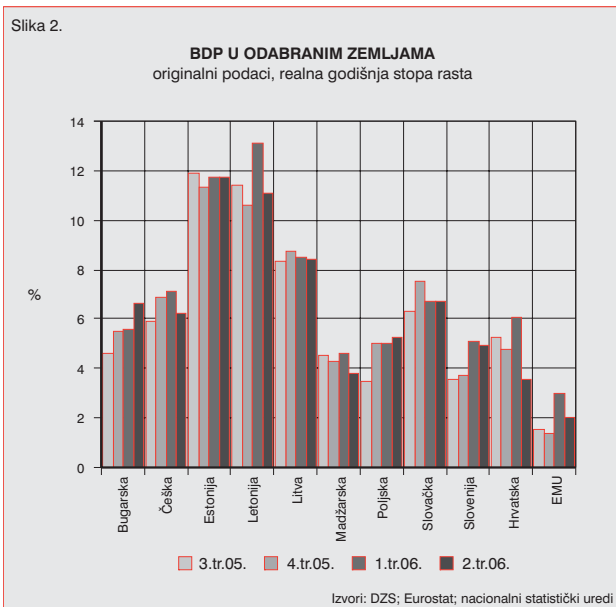
Mjesečni pokazatelji gospodarske aktivnosti za treće tromjesečje 2006. upućuju na nastavak pozitivnih kretanja u realnom sektoru gospodarstva te na ubrzanje godišnjeg rasta BDP-a u stalnim cijenama u tom razdoblju¹. Ubrzavanje godišnjeg rasta industrijske proizvodnje u trećem tromjesečju (disperzirano na sve industrijske grupacije) pratili su oporavak prometa u maloprodaji te povoljna kretanja u građevinarstvu, što je potvrdilo jačanje domaće potražnje.

Usporavanje rasta izvoza robe i usluga u drugom tromjesečju djelomično je bilo uzrokovano usporavanjem agregatne potražnje u većini zemalja hrvatskih trgovinskih partnera u tom razdoblju.² Sporiji gospodarski rast u promatranom

razdoblju zabilježile su sve promatrane zemlje, osim Estonije i Slovačke (slovačko je gospodarstvo u drugom tromjesečju imalo stopu rasta BDP-a od 6,7%, kao i početkom godine, dok je stopa rasta BDP-a u Estoniji ostala na razini od 11,7%, koliko je iznosila u prvom i drugom tromjesečju 2006.) te Poljske i Bugarske, čije su se stope gospodarskog rasta u drugom tromjesečju ubrzale (na 5,3% u Poljskoj odnosno na 6,6% u Bugarskoj). U eurozoni je došlo do usporavanja stope realnoga gospodarskog rasta s 3,0% u prvom na 2,0% u drugom tromjesečju (prema originalnim podacima).

Posljednja Eurostatova tzv. brza procjena rasta BDP-a za treće tromjesečje 2006. pokazuje, prema sezonski prilagođenim podacima, nastavak tendencije blagoga godišnjeg usporavanja realnoga gospodarskog rasta u zemljama eurozone na 2,6% godišnje (s 2,7% u drugom tromjesečju). U najnovijim kratkoročnim prognozama Europske komisije za četvrto tromjesečje 2006. i prvo tromjesečje 2007. godine u zemljama eurozone predviđa se porast razine gospodarske aktivnosti u rasponu od 0,2% do 0,7% u četvrtom tromjesečju 2006., odnosno od 0,0% do 0,5% u prvom tromjesečju 2007. (prognoza je zasnovana na sezonski prilagođenim podacima). Navedene prognoze impliciraju nastavak stabilnoga godišnjeg rasta u zemljama eurozone do kraja 2006. kao i moguće usporavanje gospodarskog rasta na početku 2007. godine.

Indeks ekonomskog raspoloženja u zemljama eurozone gotovo kontinuirano raste u posljednjih godinu dana, s iznimkom kolovoza, kada se bio blago smanjio. Tako je u listopadu navedeni indeks dosegao najvišu razinu od početka 2001. U ostvarenom kretanju toga kompozitnog indeksa ogleda se porast poslovnog optimizma u industriji, uslugama i trgovini na malo, dok je u građevinarstvu došlo do blagog smanjenja poslovnog optimizma. Optimizam potrošača u listopadu je ostao gotovo nepromijenjen u odnosu na rujan.

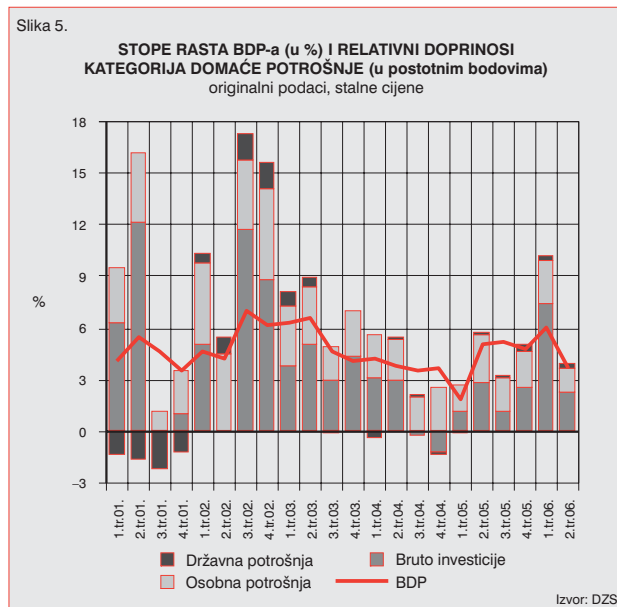
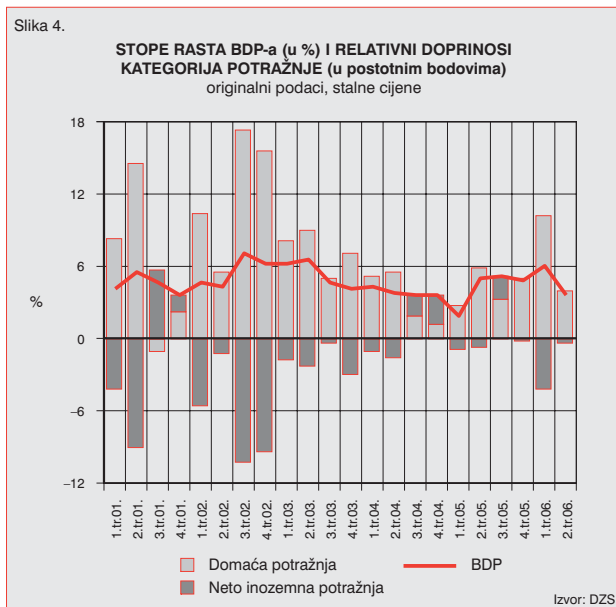

1 Prema DZS-ovom kalendaru objavljivanja statističkih podataka za 2006. godinu procjena tromjesečnog obračuna BDP-a za treće tromjesečje 2006. bit će dostupna 29. prosinca 2006.

2 Podaci o gospodarskim kretanjima u inozemstvu podložni su revizijama, pa se realne stope promjene prikazane u tromjesečnim Biltenima HNB-a ne moraju uvijek međusobno poklapati.

Inozemna potražnja

Slabljenje domaće i inozemne potražnje tijekom drugog tromjesečja 2006. godine utjecalo je na sporiji rast vanj-

skotrgovinske razmjene u tom razdoblju, pri čemu je rast realnog izvoza robe i usluga ipak bio nešto brži od rasta njihova uvoza. Međutim, kako je pokrivenost ukupnog uvoza izvozom za to razdoblje iznosila tek nešto više od 70,0% (taj je omjer zbog sezonskih učinaka obično veći od 100% samo u trećem tromjesečju pojedine godine), negativan doprinos uvoza robe i usluga nadjačao je pozitivan doprinos izvoza. Tako je doprinos neto inozemne potražnje realnom rastu BDP-a i u drugom tromjesečju bio negativan, no ipak znatno blaži nego u prvom tromjesečju 2006. (-0,4 u odnosu na -4,1 postotni bod početkom godine).

Nominalni podaci DZS-a o robnoj razmjeni (sezonski prilagođene kunske vrijednosti) upućuju na blago ubrzavanje godišnjeg rasta robnog izvoza u trećem tromjesečju na 10,8% (s 10,1% u drugom tromjesečju), ponajprije zbog ubrzavanja godišnjeg rasta izvoza investicijskih dobara i energije. Godišnji se rast robnog uvoza također ubrzao na 12,3% (s 8,0% u drugom tromjesečju), i to zbog ubrzavanja rasta uvoza investicijskih dobara i energije. Navedena kretanja upućuju na jačanje domaće potražnje u promatranom razdoblju, koje pridonosi pogoršanju vanjske neravnoteže. Također, fizički pokazatelji turističkih ostvarenja dostupni na mjesečnoj razini upućuju na značajno usporavanje godišnje stope rasta bruto dodane vrijednosti kod djelatnosti hotela i restorana u trećem tromjesečju, što negativno utječe na doprinos izvoza usluga formiranju BDP-a.

Domaća potražnja

Godišnji rast gotovo svih komponenata domaće potražnje (osim državne potrošnje) tijekom drugog tromjesečja bio je očekivano sporiji nego na početku 2006. Rast najznačajnije komponente agregatne potražnje, osobne potrošnje, usporio se s 4,0% u prvom na 2,1% u drugom tromjesečju. Istodobno je doprinos godišnjeg rasta bruto investicija domaćoj potražnji smanjen sa 7,5 postotnih bodova u prvom na 2,3 postotna boda u drugom tromjesečju.

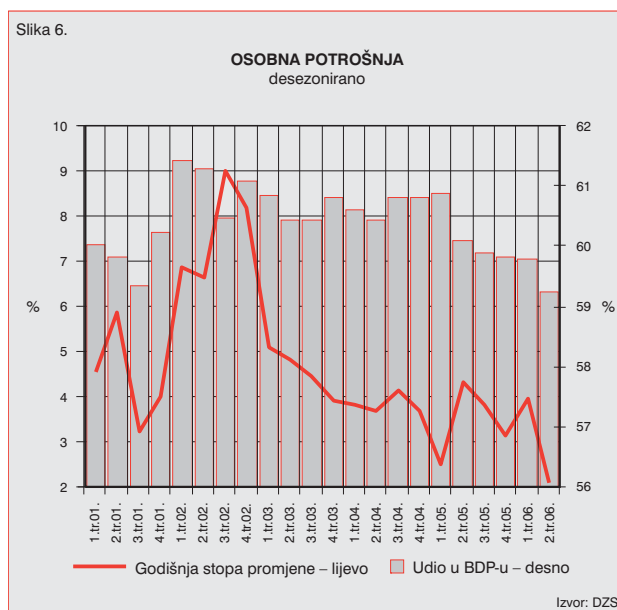
Mjesečni pokazatelji gospodarske aktivnosti dostupni za treće tromjesečje 2006. upućuju na jačanje domaće pot-

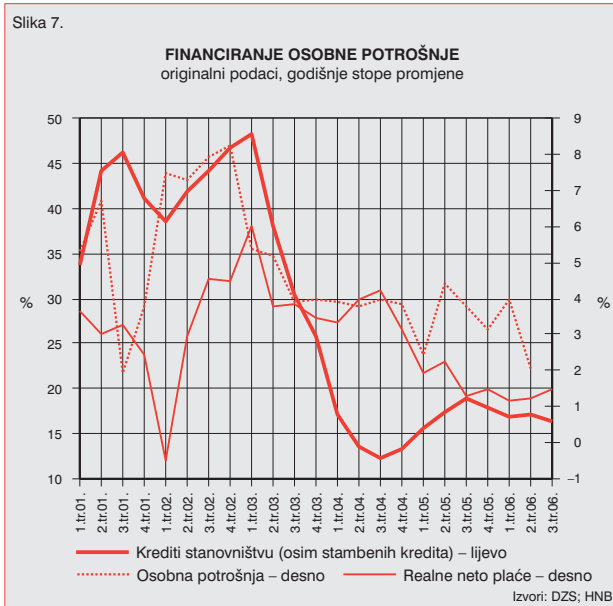
ražnje kao i ukupnoga gospodarskog rasta u tom razdoblju. Navedena su kretanja uvelike usklađena s rezultatima anketa o pouzdanju potrošača i poduzeća, koji uglavnom govore u prilog rastu poslovnoga i potrošačkog optimizma u tom razdoblju.

Osobna potrošnja

Godišnjim rastom realne osobne potrošnje od 2,1% u drugom tromjesečju 2006. ostvaren je najmanji doprinos te kategorije realnom rastu BDP-a u posljednjih gotovo pet godina (1,3 postotna boda). Time je nastavljen trend smanjenja udjela te kategorije u ukupnom BDP-u prisutan od prve polovine prethodne godine.

Dostupni mjesečni pokazatelji dinamike osobne potrošnje kao i promjene u izvorima njezina financiranja upućuju na ponovno ubrzavanje njezina realnog rasta u trećem tromjesečju 2006. Promatrano razdoblje bilo je, prema sezonski prilagođenim podacima, obilježeno oporavkom razine prometa u maloprodaji, što se pozitivno odrazilo na go-

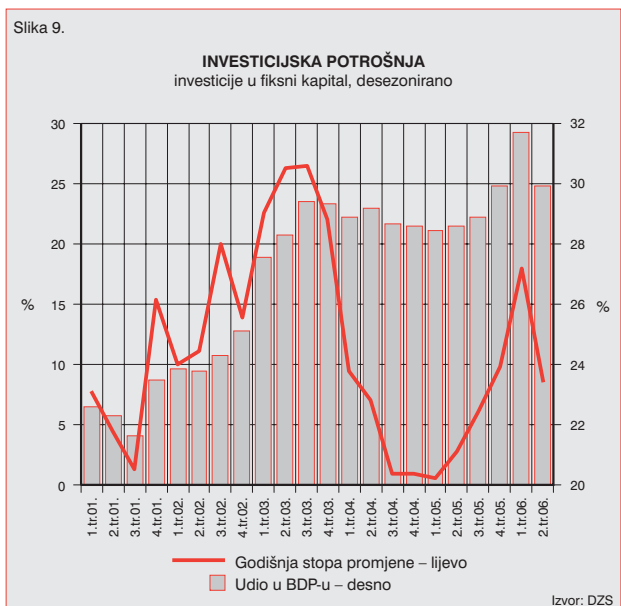
dišnju dinamiku realnog prometa u trgovini na malo. Ta kretanja potvrđuje i dinamika prihoda od PDV-a u trećem tromjesečju. Stagniranje broja zaposlenih u trećem u odnosu na drugo tromjesečje 2006. (prema privremenim podacima DZS-a) bilo je praćeno ubrzanjem godišnjeg rasta prosječnih realnih neto plaća u istom razdoblju, što je rezultiralo ubrzanjem rasta mase plaća u tom razdoblju. Godišnji se rast broja osiguranika HZMO-a, koji se smatra pouzdanijim pokazateljem dinamike zaposlenosti od privremenih podataka DZS-a o zaposlenosti, u trećem tromjesečju usporio te postoji mogućnost da je dinamika mase plaća za to razdoblje nešto skromnija. Nominalni bankovni plasmani stanovništvu, iz kojih su isključeni stambeni krediti, u trećem su tromjesečju nastavili snažno rasti te je njihova godišnja stopa promjene iznosila 16,3%, promatrano prema prosječnom stanju kredita u tom razdoblju. Također, može se očekivati da će prva tranša povrata duga umirovljenicima iz lipnja ove godine kao i posljednje usklađivanje rasta mirovina³ u rujnu (za mirovine iz srpnja) s polugodišnjim rastom nominalnih bruto plaća i potrošačkih cijena od 3,25% pozitivno djelovati na dinamiku osobne potrošnje u trećem tromjesečju. Promatraju li se ukupni transferi stanovništvu u tom razdoblju, može se primijetiti usporevanje njihova rasta na godišnjoj razini, ali teško im je precizno procijeniti stvarnu dinamiku s obzirom na to da obuhvat ove kategorije prema proračunskim podacima ne odgovara u potpunosti metodološkom okviru kompiliranja nacionalnih računa.

HNB-ova anketa pouzdanja potrošača može pružiti dodatne informacije o namjerama potrošača u drugoj polovini 2006. godine. Sezonski prilagođeni rezultati posljednjega anketnog istraživanja (provedenog u listopadu 2006.) upućuju na to da se potrošački optimizam zadržao na visokoj ra-

zini dosegnutoj početkom drugoga polugodišta. Pritom su se poboljšala očekivanja u vezi s povećanjem štednje i kretanjem nezaposlenosti u sljedećih 12 mjeseci, dok se optimizam u vezi s financijskom situacijom u kućanstvu i općom gospodarskom situacijom u zemlji u sljedećih 12 mjeseci smanjio. Također, nešto više potrošača financijsku situaciju u kućanstvu kao i sadašnju gospodarsku situaciju u Hrvatskoj ocjenjuje boljom nego prije godinu dana. Navedene pozitivne tendencije u potrošačkom optimizmu, koji je i nadalje znatno iznad razine svog dugoročnog prosjeka, upućuju na pozitivna kretanja u osobnoj potrošnji do kraja godine.

Investicijska potrošnja

Investicije u fiksni kapital, nakon iznimno snažnoga godišnjeg rasta od 18,1% u prvom tromjesečju 2006., u drugom su tromjesečju rasle nešto sporije, no i nadalje uz visoku stopu promjene od 8,4%. Promatrajući kumulativno, u prvom polugodištu 2006. ostvarena je godišnja stopa promjene ove kategorije od 12,6%. Rast promjene zaliha, kao manje

³ Usklađivanje rasta mirovina provodi se od 2004. godine u skladu sa Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju (NN, br. 30/2004.). Prema Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju koji je stupio na snagu 31. prosinca 2005. (NN, br. 92/2005.) polugodišnje usklađivanje mirovina vrši se pak prema prosječnoj polugodišnjoj stopi promjene indeksa potrošačkih cijena i prosječne bruto plaće.

važne komponente bruto investicija, koja uključuje i statističku diskrepanciju nastalu usklađivanjem proizvodnoga i rashodnog pristupa obračunu BDP-a, nakon snažnoga realnog rasta u prvom tromjesečju, u drugom je tromjesečju smanjen. Time je u prvom polugodištu ostvaren rast promjene zaliha od 15,7% godišnje. Doprinos ovih dviju kategorija rastu BDP-a u prvom polugodištu 2006. dosegao je 4,8 postotnih bodova, dok je u istom razdoblju prethodne godine iznosio 2,1 postotni bod.

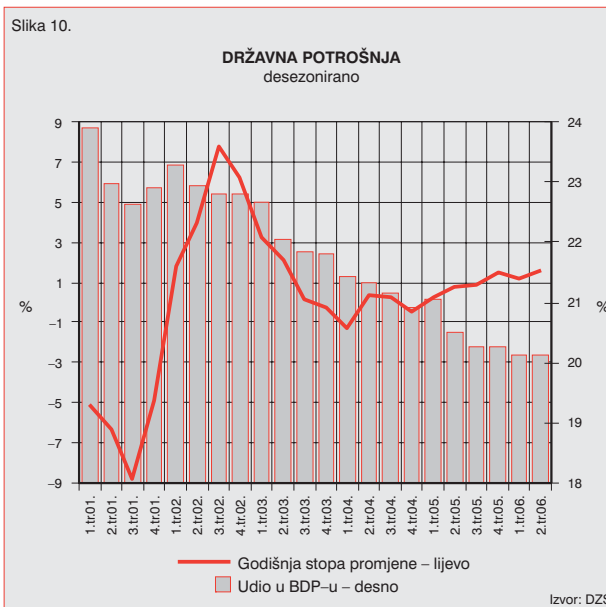
Dostupni pokazatelji investicijske aktivnosti na početku trećeg tromjesečja 2006. upućuju na jačanje investicijske potrošnje u tom razdoblju. To potvrđuje godišnji rast proizvodnje intermedijarnih i kapitalnih proizvoda, kao i rast uvoza intermedijarnih proizvoda u trećem tromjesečju, koji su se ubrzali u odnosu na prosječan rast u drugom tromjesečju 2006. Istodobno, zalihe gotovih proizvoda u industriji u istom su se razdoblju smanjile na godišnjoj razini, ponajviše pod utjecajem smanjenja zaliha investicijskih dobara u kolovozu i rujnu. Građevinska je aktivnost u srpnju i kolovozu bila dinamičnija nego u drugom tromjesečju. U proizvodnji u području rudarstva i vađenja u trećem su tromjesečju bile vidljive pozitivne tendencije te se godišnji rast u tom području nastavio ubrzavati.

Prema nominalnim podacima MF-a u trećem tromjesečju zabilježeno je usporavanje godišnjeg rasta kapitalnih rashoda na razini konsolidirane opće države. S druge strane, godišnji rast nominalnih bankovnih plasmana poduzećima nastavio se ubrzavati u trećem tromjesečju te je stopa tog rasta iznosila 23,7%, promatrano prema prosječnom stanju kredita u navedenom razdoblju. Kod stambenih kredita godišnji je rast u istom razdoblju bio nešto sporiji, no stopa rasta tih kredita i nadalje je bila visoka i iznosila je 35,8%. Anketno istraživanje pouzdanja potrošača početkom drugog polugodišta 2006. otkrilo je tendenciju rasta planiranih investicija u nekretnine kod stanovništva u sljedećih godinu dana. Navedena kretanja općenito upućuju na jačanje investicijske aktivnosti u kratkom roku, ponajviše u privatnom sektoru.

Državna potrošnja

Prema procjeni tromjesečnog obračuna BDP-a u drugom tromjesečju 2006. državna potrošnja bila je jedina kategorija agregatne potražnje čiji se realni godišnji rast ubrzao u odnosu na početak godine, i to s 1,0% na 1,7%. Ostvarena stopa realnog rasta državne potrošnje u drugom tromjesečju znači njezin najintenzivniji rast u posljednje tri godine, no unatoč tom rastu udio državne potrošnje u BDP-u ostao je gotovo nepromijenjen i iznosio je nešto više od 20,0%.

Prema nominalnim podacima MF-a o ostvarenjima prihoda i rashoda konsolidirane opće države (iskazanima na gotovinskom načelu i prema metodologiji GFS 2001), u trećem je tromjesečju 2006. rast naknada za zaposlene u javnoj upravi (koje uključuju otpremnine) usporen, dok se broj zaposlenih u javnim i društvenim djelatnostima tek neznatno povećao, zadržavajući pritom godišnju stopu promjene na razini nižoj od 1,0%. Istodobno su izdaci za korištenje dobara i usluga također sporije rasli na godišnjoj razini te na taj način pridonosili usporavanju državne potrošnje u cjelini. Rast navedene kategorije državne potrošnje pratila je dinamika potrošačkih cijena intenziteta slabijeg nego u prvom po-

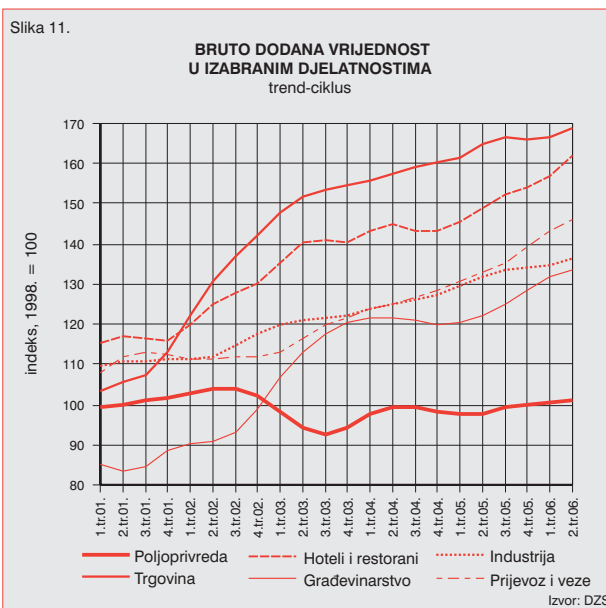

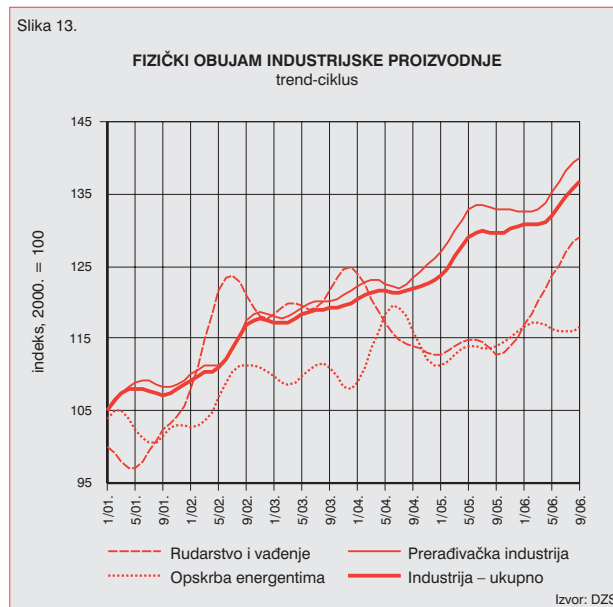
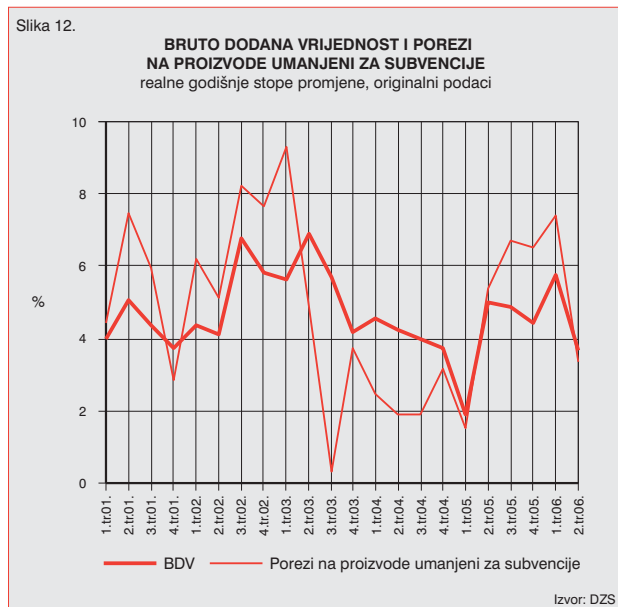
lovini godine. Zbog navedenoga realna bi državna potrošnja tijekom trećeg tromjesečja 2006. mogla nastaviti stabilno rasti.

Proizvodnja

Prema proizvodnom pristupu tromjesečnog obračuna bruto domaćeg proizvoda rast bruto dodane vrijednosti u svim je djelatnostima gospodarstva u drugom tromjesečju usporen, tj. stopa rasta BDV-a od 5,8% u prvom tromjesečju smanjila se na 3,7% u drugom tromjesečju 2006. Promatrano na razini polugodišta, sve su djelatnosti u promatranom razdoblju dale pozitivan doprinos rastu BDV-a, pri čemu je najveći bio doprinos industrije (1,0 postotni bod) te prijevoza i veza (0,9 postotnih bodova).

Pokazatelji gospodarske aktivnosti dostupni na mjesečnoj razini upućuju na ubrzavanje rasta bruto dodane vrijednosti tijekom trećeg tromjesečja u većini gospodarskih

djelatnosti. Pritom je nešto izrazitije ubravanje rasta primijećeno kod industrije i trgovine na malo (te dvije djelatnosti čine približno 45,0% ukupne bruto dodane vrijednosti).

Nešto sporiji realni rast poreza na proizvode umanjениh za subvencije u odnosu na dinamiku BDV-a u drugom tromjesečju 2006. godine uzrokovao je blago zaostajanje rasta BDP-a za rastom BDV-a od 0,1 postotnog boda. Prema nominalnim podacima MF-a za treće tromjesečje ove godine (u skladu s metodologijom GFS 2001) na razini konsolidirane opće države zabilježen je blagi godišnji rast prihoda od indirektnih poreza, praćen snažnijim rastom rashoda za subvencije, posebno subvencije trgovačkim društvima izvan javnog sektora. Stoga bi i u trećem tromjesečju rast BDV-a mogao biti nešto brži nego rast BDP-a.

Industrija

Nakon usporavanja godišnjeg rasta realnog BDV-a industrije s 5,9% u prvom na 1,1% u drugom tromjesečju, na početku drugoga polugodišta njegov bi se rast mogao ubrzati. Pokazatelj fizičkog obujma industrijske proizvodnje, prema sezonski i kalendarski prilagođenim podacima za treće tromjesečje (u kojemu su bila tri radna dana više nego u drugom tromjesečju) pokazuju da se rast u svim industrijskim grupacijama ubrzao. Najveći doprinos rastu industrijske proizvodnje u trećem tromjesečju dala su investicijska dobra, a povećao se i doprinos potrošačkih dobara te energije u odnosu na drugo tromjesečje.

Nominalni podaci DZS-a o robnoj razmjeni (sezonski prilagođeni) upućuju na ubravanje godišnjeg rasta robnog izvoza i uvoza u trećem tromjesečju, nakon njihova usporavanja u drugom tromjesečju. Kod robnog izvoza najveći doprinos rastu u trećem tromjesečju dala su investicijska dobra i energija, dok se doprinos potrošačkih dobara smanjio u odnosu na drugo tromjesečje. Slična kretanja zabilježena su i kod robnog uvoza.

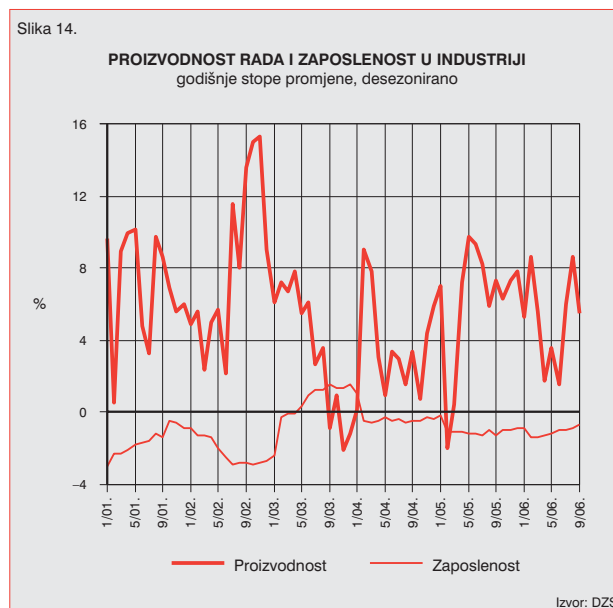
Zalihe gotovih proizvoda pri industrijskim proizvođačima na niskoj su razini još od svibnja, uz negativnu godišnju stopu promjene prisutnu od ožujka, prema desezoniranim po-

dacima. Pritom su se u trećem tromjesečju na godišnjoj razini smanjile zalihe investicijskih i potrošačkih dobara. Najveći doprinos dekulmiranju zaliha u srpnju su dala potrošačka dobra, a u kolovozu i rujnu investicijska dobra.

Kod prerađivačke industrije, koja čini glavninu industrijske proizvodnje, u trećem tromjesečju ove godine rast se ponovno ubrzao te se kumulativni godišnji realni rast te grane industrije, prema sezonski prilagođenim podacima za razdoblje od siječnja do rujna 2006., povećao na 4,0%. Bez obzira na te pozitivne tendencije stopa rasta prerađivačke industrije u 2006. mogla bi biti manja nego 2005. godine (6,5%).

Godišnji se rast proizvodnje u području rudarstva i vađenja u trećem tromjesečju nastavio snažno ubrzavati, pa njezin kumulativni godišnji rast za razdoblje od siječnja do rujna 2006. iznosi 8,8%. Veća potražnja za proizvodima rudarstva i vađenja na početku drugog polugodišta 2006. u skladu je s dobrim pokazateljima građevinarstva u istom razdoblju.

Proizvodnja u opskrbi energentima jedina je industrijska

djelatnost čiji se godišnji rast od početka 2006. kontinuirano usporava, promatrano po tromjesečjima. Razina proizvodnje kod te industrijske djelatnosti stagnira, pa joj se zbog svega toga godišnja stopa rasta smanjila s 2,6% u drugom i 4,6% u prvom na 1,1% u trećem tromjesečju.

Tijekom trećeg tromjesečja 2006. godišnji se rast proizvodnosti rada u industriji ubrzao, nakon što je u prethodnom razdoblju bio usporen. Godišnja stopa rasta proizvodnosti iznosila je 6,7% u trećem tromjesečju, prema desezoniranim podacima. Ubrzavanje rasta proizvodnosti rada bilo je ponajviše pod utjecajem oporavka industrijske proizvodnje u promatranom razdoblju, dok se zaposlenost u industriji na godišnjoj razini nastavila smanjivati, no malo slabijim intenzitetom nego u drugom tromjesečju. Valja spomenuti da ovdje korištena mjera proizvodnosti rada u industriji donekle precjenjuje rast proizvodnosti zbog prirode privremenih podataka DZS-a o zaposlenima po djelatnostima⁴.

Trgovina

Godišnji se rast BDV-a trgovine usporio s 3,8% u prvom na 2,6% u drugom tromjesečju 2006., pa se i doprinos te djelatnosti rastu ukupnoga BDV-a smanjio za 0,1 postotni bod te je iznosio 0,4 postotna boda.

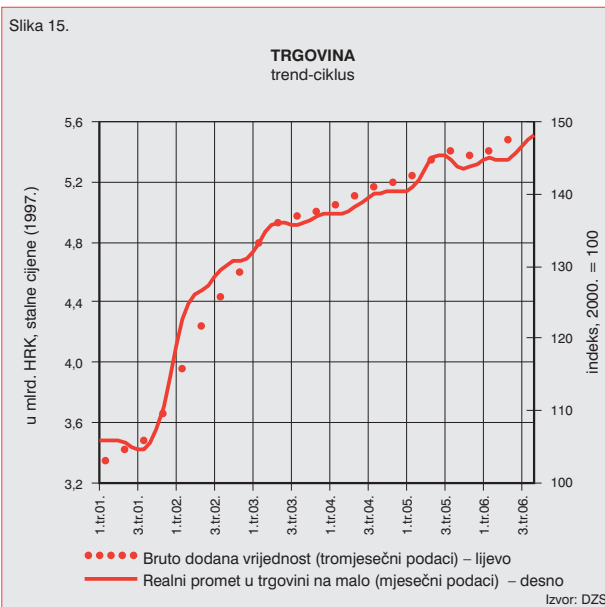
Dostupni mjesečni pokazatelji upućuju na ubrzanje rasta BDV-a trgovine tijekom trećeg tromjesečja, nakon usporavanja rasta zabilježenog u drugom tromjesečju 2006. Oporavak razine prometa u maloprodaji početkom drugog polugodišta utjecao je na godišnju dinamiku rasta BDV-a trgovine. Međutim, u razdoblju od siječnja do rujna 2006., prema sezonski prilagođenim podacima, kumulativna godišnja stopa rasta trgovine iznosila je samo 1,8%, što znači da stopa rasta BDV-a trgovine u 2006. neće dosegnuti stopu rasta ostvarenu u prethodnoj godini (3,2% prema mjesečnim pokazateljima).

Opisana su kretanja bila u skladu s oporavkom dinamike realne prodaje motornih vozila u promatranom razdoblju, s kretanjem broja novoregistriranih osobnih vozila (fizičkih osoba) kao i s podacima o planiranju kupnje automobila prema anketnom istraživanju potrošačkog optimizma početkom trećeg tromjesečja 2006.

Drugo polugodište 2006. bilo je, prema sezonski prilagođenim podacima iz anketnog istraživanja HNB-a te konjunkturnog testa Privrednog vjesnika, obilježeno uglavnom pozitivnim tendencijama u potrošačkom optimizmu te poslovnom optimizmu u trgovini, što upućuje na pozitivna kretanja u maloprodaji do kraja 2006.

Promatra li se promet u trgovini na malo po trgovačkim strukama u trećem tromjesečju 2006., visoke stope nominalnog rasta imale su nespecijalizirane prodavaonice živežnim namirnicama te motorna goriva i maziva, koji su dali najveće pozitivne doprinose nominalnom rastu trgovine na malo. Najveći negativan doprinos rastu trgovine na malo u promatranom su razdoblju opet dale knjige i papirnata roba, što

⁴ Redovita godišnja korekcija broja zaposlenih po djelatnostima koju objavljuje DZS očekuje se u travnju 2007. Navedene korekcije najčešće povećavaju ocjenu broja ukupno zaposlenih osoba, a u posljednje dvije godine one su uključivale prosječno približno 19.000 zaposlenih (oko 7% ukupno zaposlenih u industriji).

je nastavak godišnjeg pada ove kategorije, koji traje od početka 2006. godine. Doprinosi svih navedenih kategorija bili su mnogo veći od njihovih udjela u nominalnom prometu trgovine na malo.

Građevinarstvo

Snažan rast građevinskih radova traje od sredine 2005. godine, a mjesečni pokazatelji upućuju na nastavak iste tendencije i tijekom trećeg tromjesečja 2006. Godišnja stopa rasta BDV-a građevinarstva, prema desezoniranim podacima, iznosila je 2,4% u 2005., a u prvoj polovini 2006. godine povećala se na 9,5%. Snažniji je rast bio zabilježen kod radova na zgradama, no pozitivne tendencije primijećene su i kod radova na ostalim građevinama.

Navedena kretanja, posebice porast stanogradnje, donekle se mogu povezati s porastom potražnje za stambenim kreditima u tom razdoblju. Imajući na umu pozitivne tendencije u kretanju vrijednosti neto narudžba građevinskih radova u

prvih sedam mjeseci 2006., prema sezonski prilagođenim podacima, može se očekivati nastavak pozitivnih kretanja u ovoj djelatnosti gospodarstva početkom drugog polugodišta, podjednako kod radova na zgradama i na ostalim građevinama.

Ugostiteljstvo

U drugom tromjesečju 2006. godišnji je rast bruto dodane vrijednosti djelatnosti hotela i restorana ubrzan na 9,4% s 5,6%, koliko je taj rast iznosio u prvom tromjesečju. Stoga se i doprinos ove djelatnosti rastu BDV-a cijeloga gospodarstva povećao s 0,1 na 0,4 postotna boda. Dinamika BDV-a hotela i restorana donekle odražava kretanja u turizmu jer se učinci turizma na ukupnu gospodarsku aktivnost, i direktni i indirektni, teško mogu izmjeriti. Usto, aktivnosti u turizmu imaju utjecaja i na druge gospodarske djelatnosti.

U trećem tromjesečju, u doba glavne turističke sezone, zabilježeno je snažno usporavanje godišnjeg rasta broja noćenja i dolazaka turista, prema originalnim podacima. Broj noćenja domaćih i stranih turista bio je samo za 1,7% veći nego u istom razdoblju prošle godine (u drugom je tromjesečju bio veći za 8,1%), dok je broj njihovih dolazaka porastao za 1,9% u istom razdoblju (u drugom tromjesečju za 7,2%).

Zanimljivo je da je tijekom trećeg tromjesečja 2006. vidljivo snažno ubrzanje rasta broja noćenja i dolazaka domaćih turista na godišnjoj razini, dok je kod dolazaka i noćenja stranih turista zabilježen tek blagi porast, znatno manji od porasta zabilježenog u drugom tromjesečju. Također, tijekom cijeloga trećeg tromjesečja udio individualnog tipa dolazaka i noćenja turista bio je veći nego udio organiziranoga tipa, pri čemu je baš kod individualnog tipa dolazaka i noćenja u promatranom razdoblju ostvaren godišnji rast (3,2% za dolazke i 4,5% za noćenja turista). Nasuprot tome, broj se organiziranih dolazaka i noćenja smanjio u odnosu na isto razdoblje 2005. (stopa promjene iznosila je -1,1% za dolazke i -3,3% za noćenja turista).

U prvih devet mjeseci ove godine najveći udio u ukupnom

broju noćenja stranih turista imali su gosti iz Njemačke (23,2%), Italije (11,8%) i Slovenije (11,4%), slično kao u istom razdoblju 2005. godine.

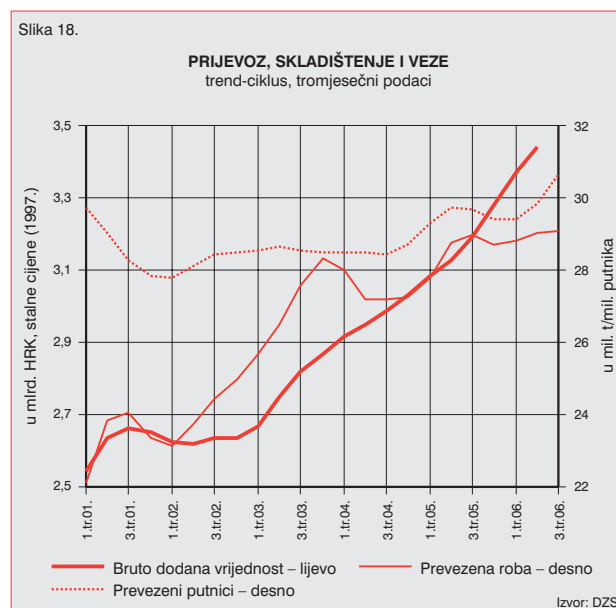
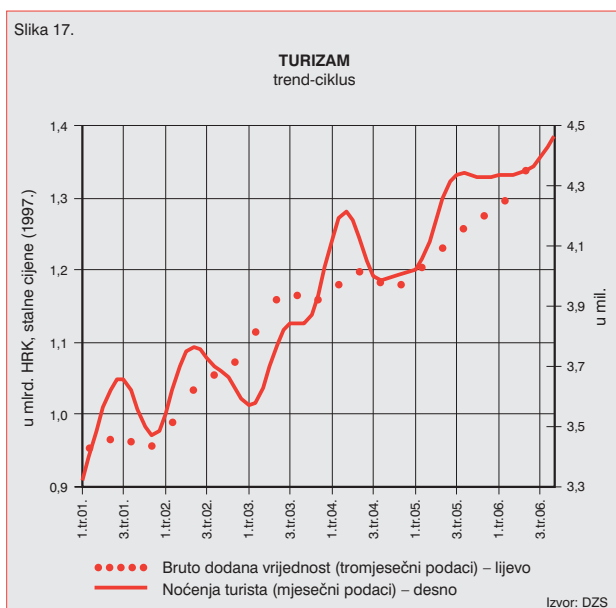
Prijevoz i veze

Snažan godišnji rast BDV-a djelatnosti prijevoza, skladištenja i veza od 9,9% u prvom tromjesečju 2006. slijedio je tek nešto sporiji rast BDV-a u drugom tromjesečju (8,5%). Tako se doprinos ove djelatnosti rastu ukupnog BDV-a blago smanjio, s 0,9 na 0,8 postotnih bodova.

Prema dostupnim fizičkim pokazateljima DZS-a o kretanjima u pojedinim segmentima ove djelatnosti gospodarstva, u trećem tromjesečju 2006. rast BDV-a prijevoza, skladištenja i veza mogao bi biti brži. Kod ukupnog prijevoza putnika (izraženog u milijunima), nakon smanjenja od 0,5% u drugom tromjesečju, zabilježen je oporavak godišnje stope promjene, koja je tada iznosila 4,0%. Ostvareno je znatno ubrzanje rasta prijevoza putnika te blagi porast prijevoza robe.

U promatranom razdoblju kod prijevoza putnika u najvažnijem, cestovnom prijevozu godišnji se rast u odnosu na prethodno tromjesečje ubrzavao, bez obzira na to je li mjeren brojem prevezenih putnika ili u putničkim kilometrima. U cestovnom prijevozu robe, mjenom u tonama prevezene robe, godišnji se rast u promatranom razdoblju usporio, no ako se taj prijevoz izmjeri tonskim kilometrima, godišnji se rast ubrzao.

U telekomunikacijskim uslugama tijekom trećeg tromjesečja 2006. nastavilo se godišnje smanjivanje broja utrošenih minuta nepokretne mreže, u skladu s očekivanjima, iako po stopi promjene malo manjoj od one u prethodnom tromjesečju (-13,8% u trećem u odnosu na -14,6% u drugom tromjesečju). Istodobno, broj utrošenih minuta pokretne mreže i nadalje raste, i to po iznimno visokoj stopi – većoj od 45,0%.

Tržište rada

Tijekom trećeg tromjesečja 2006. godine registrirana se nezaposlenost smanjila. Smanjivanje se odvijalo nešto slabijom dinamikom nego u drugom tromjesečju zato što se pojačao priljev nezaposlenih osoba u evidenciju nezaposlenih HZZ-a, uobičajen za to doba godine, i to ponajprije zbog evidentiranih osoba koje se nakon završetka obrazovanja prijavljuju HZZ-u radi zapošljavanja. Stopa registrirane nezaposlenosti povećala se s 15,7% u srpnju i kolovozu na 16,2% u rujnu. Početkom četvrtog tromjesečja, u listopadu, bilo je registrirano 289,9 tisuća nezaposlenih osoba, što je prema podacima iz kojih su isključeni sezonski učinci za 10,8 tisuća osoba ili 3,5% manje nego na kraju istog mjeseca 2005. Stopa registrirane nezaposlenosti na kraju listopada iznosila je 16,8% ili za 0,6 postotnih bodova više nego na kraju rujna.

Početkom studenoga objavljeni su rezultati posljednje ankete o radnoj snazi: anketna stopa nezaposlenosti za prvo polugodište 2006. godine iznosi 11,8% i manja je za 1,3 postotna boda od anketne stope nezaposlenosti za prvo polugodište 2005. Ta je stopa za cijelu 2005. godinu iznosila 12,7%, tj. 13,1% u prvom i 12,3% u drugom polugodištu.

Prema privremenim podacima DZS-a o zaposlenosti kao i podacima o kretanju broja osiguranika HZMO-a ukupna je zaposlenost u trećem tromjesečju nastavila rasti. Godišnja stopa rasta ukupne zaposlenosti u trećem je tromjesečju 2006. iznosila 0,7%, jednako kao i u drugom tromjesečju. Anketni su podaci istodobno pokazali da je anketna stopa zaposlenosti u prvom polugodištu 2006. iznosila 42,6%, dok je u istom razdoblju 2005. iznosila 43,3%.

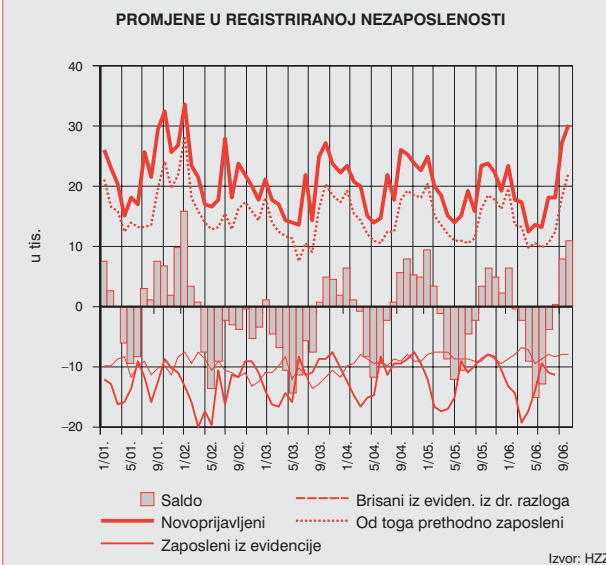
Rast se realnih bruto plaća tijekom trećeg tromjesečja 2006. blago ubrzao, a godišnja stopa njihova rasta u tom je razdoblju iznosila 2,3% (0,1 postotni bod više nego u drugom tromjesečju). Zbog djelovanja porezne progresije rast prosječne realne neto plaće bio je sporiji od rasta prosječne realne bruto plaće i iznosio je 1,5%.

Nezaposlenost i zapošljavanje

Priljev osoba u evidenciju nezaposlenih HZZ-a u trećem tromjesečju 2006. bio je pojačan i uzrokovan ponajviše povećanjem broja novoprijavljenih nezaposlenih osoba u rujnu, kada se ukupno prijavila 27,1 tisuća osoba. Priljev u tu evidenciju nastavio se povećavati i u listopadu, kada je dosegnuta razina od 30,1 tisuće osoba. Visoka razina priljeva potkraj trećeg i početkom četvrtog tromjesečja posljedica je vraćanja u evidenciju osoba koje su bile zaposlene tijekom turističke sezone i evidentiranja osoba koje se nakon završetka obrazovanja prijavljuju HZZ-u radi traženja zaposlenja. Navedeni porast priljeva u 2006. godini bio je izraženiji u odnosu na porast proteklih godina, a tako visoka razina priljeva posljednji je put bila zabilježena početkom 2002. godine. U trećem tromjesečju 2006., nakon isključivanja sezonskih učinaka, bilo je za 1,9 tisuća ili 10,1% više novoprijavljenih osoba u evidenciju nezaposlenih HZZ-a nego u istom razdoblju 2005. godine.

S druge strane, u prvih deset mjeseci 2006. ukupno su

Slika 19.

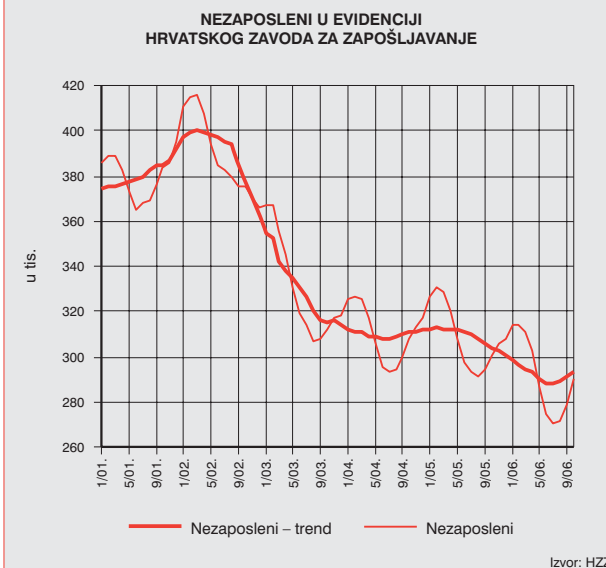

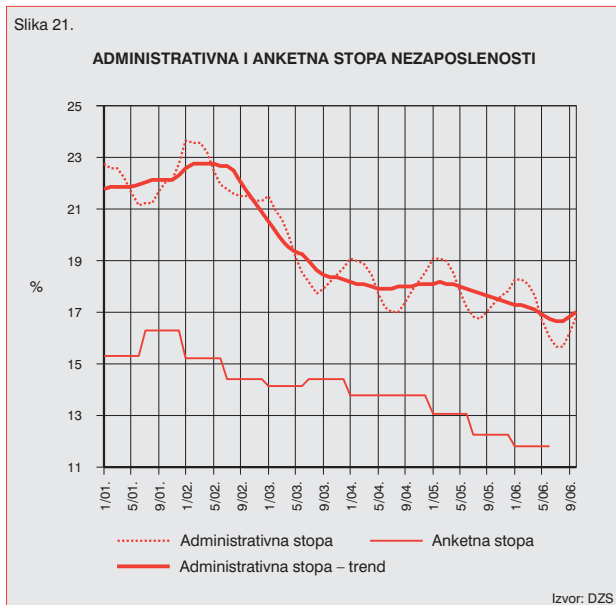
129,2 tisuće osoba zaposlene iz evidencije HZZ-a, što je za 4,6 tisuća ili 3,7% više nego u istom razdoblju 2005. Broj osoba izbrisanih iz evidencije zbog drugih razloga osim zapošljavanja zadržao se i tijekom trećeg tromjesečja na niskoj razini na koju je pao još početkom 2005. godine.

Promatramo li sezonski prilagođene podatke na godišnjoj razini, nastavlja se trend smanjivanja registrirane nezaposlenosti, prisutan još od početka 2005. Smanjivanje registrirane nezaposlenosti u trećem tromjesečju nešto je slabije dinamike u odnosu na dinamiku smanjivanja u drugom tromjesečju jer ostvareno povećanje priljeva u evidenciju nezaposlenih HZZ-a onemogućuje brže smanjivanje nezaposlenosti, sve dok odljevi ne budu dovoljno veliki da mogu amortizirati priljeve. Stopa registrirane nezaposlenosti slijedila je dinamiku njezine razine te je u rujnu iznosila 16,2%, što je bilo za 0,5 postotnih bodova više nego u srpnju i kolovozu.

Podaci iz ankete o radnoj snazi za prvo polugodište 2006. godine, objavljeni početkom studenoga, upućuju na daljnji nastavak smanjivanja nezaposlenosti započet, prema anketi,

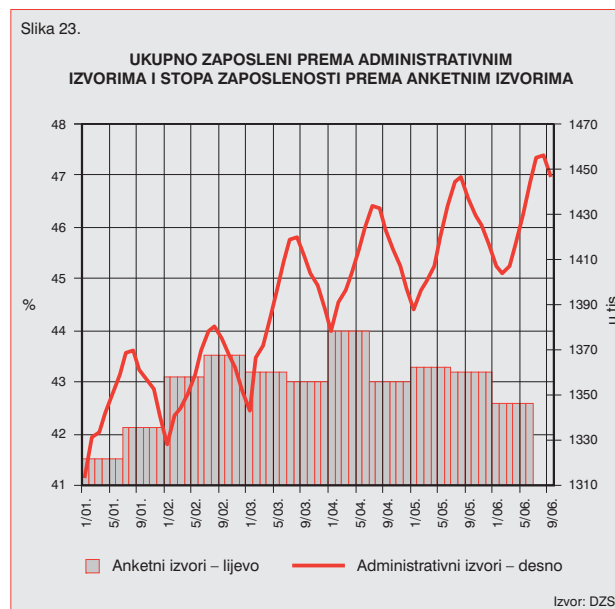
Slika 20.

još 2001. godine. Broj se nezaposlenih smanjio na 206 tisuća osoba, što je najmanji broj nezaposlenih otkad se anketa provodi. Anketna stopa nezaposlenosti iznosila je u prvoj polovini 2006. godine 11,8%, što je za 0,9 postotnih bodova manje nego u 2005. (anketna stopa nezaposlenosti u prvom polugodištu 2005. iznosila je 13,1%, a u drugom 12,3%).

Unatoč smanjenju nezaposlenosti posljednji anketni podaci upućuju i na neke nepovoljne trendove. Tako je tijekom prvih šest mjeseci 2006. zabilježeno smanjivanje broja zaposlenih osoba, što se odrazilo i na smanjivanje aktivnog stanovništva. Tijekom prvog polugodišta broj zaposlenih osoba iznosio je 1,548 milijuna, što je bilo za 18 tisuća osoba (1,1%) manje nego u prvom polugodištu 2005. Smanjivanju zaposlenosti u prvom polugodištu 2006. najviše je pridonijelo smanjivanje zaposlenosti u poljoprivredi i nešto manje u javnoj upravi. Također, zabilježen je daljnji pad stope aktivnosti stanovništva na samo 48,3% (s 49,6% u 2005.) te anketne stope zaposlenosti na 42,6% (s 43,3% u 2005.).

Zaposlenost

Privremeni podaci DZS-a i podaci o broju osiguranika HZMO-a u trećem tromjesečju ipak upućuju na daljnji rast ukupne zaposlenosti. Godišnji se rast broja osiguranika HZMO-a blago usporio s 3,1% u drugom na 2,6% u trećem tromjesečju, no ostvarena stopa promjene broja osiguranika u trećem tromjesečju 2006. veća je za 0,8 postotnih bodova od stope promjene broja osiguranika ostvarene u cijeloj 2005. godini.

Godišnja stopa promjene ukupne zaposlenosti prema podacima DZS-a u trećem tromjesečju iznosila je 0,7%, tj. ostala je ista kao u drugom tromjesečju. Treba napomenuti da se navedena stopa promjene ukupne zaposlenosti zasniva na privremenim podacima te će se nakon revizije, koja se očekuje u travnju 2007. godine, vjerojatno znatno povećati.

Broj individualnih poljoprivrednika koji su aktivni osiguranici HZMO-a nastavio je padati u trećem tromjesečju te je svojim negativnim doprinosom u potpunosti poništio mali ali pozitivan doprinos rasta zaposlenih u obrtu i slobodnim pro-

fesijama ukupnoj zaposlenosti. Najveći doprinos rastu ukupne zaposlenosti u trećem tromjesečju bio je doprinos broja zaposlenih u pravnim osobama.

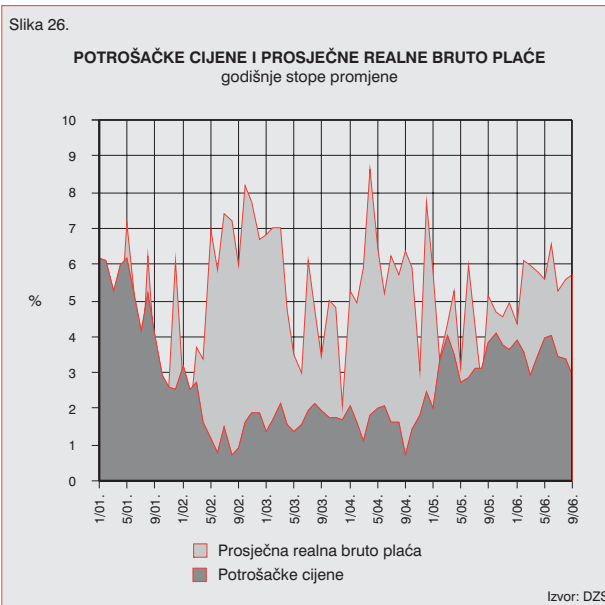
Razdioba ukupne zaposlenosti po djelatnostima otkriva da je tijekom trećeg tromjesečja 2006. godine najznačajnije smanjivanje zaposlenosti, na godišnjoj razini, ostvareno u poljoprivredi (1,2 tisuće ili 3,9%). Smanjenju zaposlenosti u industriji (2,2 tisuće ili 2,0%) pridonijelo je smanjenje zaposlenosti u svim područjima industrije. S druge strane, pozitivne doprinose rastu ukupne zaposlenosti dali su, kao i u drugom tromjesečju, poslovanje nekretninama i poslovne usluge (3,5 tisuća ili 3,8%), financijsko posredovanje (0,9 tisuća ili 2,7%) te građevinarstvo (3,7 tisuća ili 3,0%). Porast zaposlenosti u obrazovanju i zdravstvu amortizirao je smanjenje zaposlenosti u usko definiranoj javnoj upravi, tako da je u trećem tromjesečju 2006. u ukupnoj javnoj upravi zabilježen godišnji rast zaposlenosti (2,2 tisuće ili 2,5%).

Plaće i troškovi rada

Tijekom trećeg tromjesečja 2006. godine došlo je do blagog ubrzanja rasta realnih bruto plaća, pa je godišnja stopa njihova rasta u trećem tromjesečju iznosila 2,3%, što je za 0,1 postotni bod više nego u drugom tromjesečju. Time je nastavljen oporavak realnih bruto plaća prisutan tijekom cijele 2006. u odnosu na 2005. godinu. Godišnji rast realnih neto plaća isplaćenih u trećem tromjesečju bio je za 0,3 postotna boda veći od rasta ostvarenog u drugom tromjesečju i iznosio je 1,5%. Rast isplaćenih realnih neto plaća i u trećem tromjesečju ove godine zaostajao je za rastom realnih bruto plaća zbog porezne progresije.

Usporavanje rasta nominalnih bruto plaća u trećem tromjesečju praćeno znatnijim smanjivanjem potrošačkih cijena rezultiralo je blagim ubrzanjem rasta realne bruto plaće. Godišnja stopa rasta prosječne nominalne bruto plaće tako je iznosila 5,6% u trećem tromjesečju, što je za 0,5 postotnih bodova manje od te stope ostvarene u drugom tromjesečju.

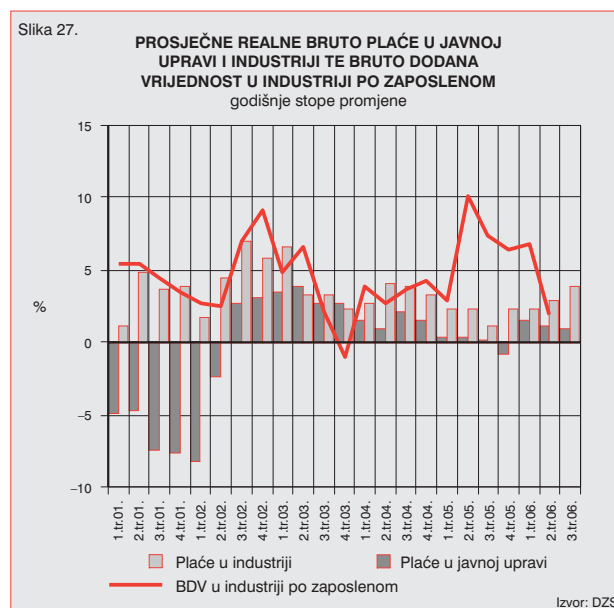
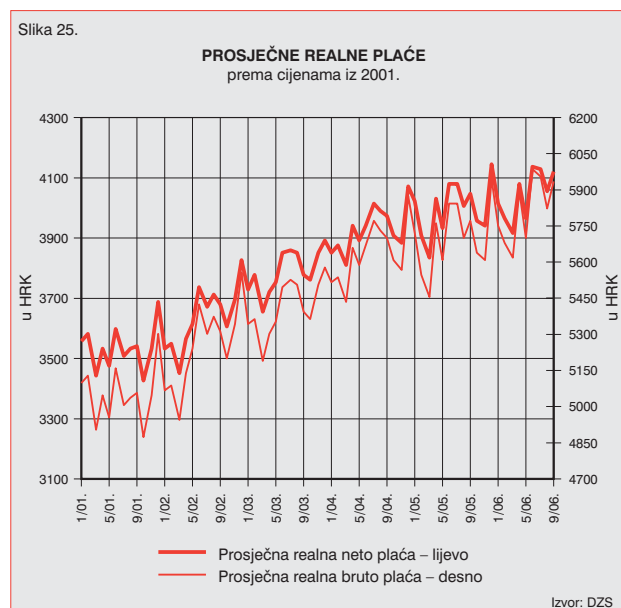
Dinamika realnih plaća u većini djelatnosti i u trećem je tromjesečju bila takva da je rast realnih plaća bio prosječan.

Nešto snažnijim godišnjim rastom realnih bruto plaća u trećem tromjesečju 2006. izdvojile su se djelatnosti opskrbe električnom energijom, plinom i vodom (7,5%), poljoprivrede (5,8%) te poslovanja nekretninama i poslovnih usluga (4,1%).

Najznačajniji pozitivan doprinos rastu prosječnih realnih bruto plaća u trećem je tromjesečju, kao i u cijeloj 2006. godini, dala prerađivačka industrija (0,8%) zbog veličine svoga udjela. Pozitivan doprinos ukupne javne uprave rastu realne bruto plaće smanjuje se od početka godine, no ostaje pozitivnim zbog jakoga pozitivnog doprinosa uže javne uprave. Pritom je zdravstvo u trećem tromjesečju dalo pozitivan doprinos, no taj je pozitivan doprinos poništio negativan doprinos obrazovanja, koje je bilo jedina djelatnost koja je rastu realne bruto plaće pridonijela negativno.

Godišnji se rast prosječne realne bruto plaće u industriji ubrzao s 3,0% u drugom na 3,9% u trećem tromjesečju 2006. Rast proizvodnosti rada u industriji, mjeren dinamičkom bruto dodane vrijednosti u industriji, u stalnim cijena-

ma, po zaposlenom, u drugom je tromjesečju iznosio 1,9%, odnosno manje od rasta realne bruto plaće u tom razdoblju. No prema dostupnim mjesečnim pokazateljima gospodarske aktivnosti za treće tromjesečje može se očekivati da će rast proizvodnosti rada u industriji biti mnogo snažniji od rasta plaća u industriji, pa će cjenovni pritisci koji dolaze s tržišta rada ostati slabima.

Cijene

Potkraj trećega i početkom četvrtog tromjesečja 2006. godine došlo je do zamjetljivog usporavanja inflacije potrošačkih cijena u Hrvatskoj. Godišnja se stopa inflacije potrošačkih cijena s 3,4% u kolovozu smanjila na 2,8% u rujnu te na 2,1% u listopadu. Ta je stopa, dakle, u listopadu 2006. bila ukupno za 1,3 postotna boda manja od one u kolovozu, a najveći doprinos tom smanjenju dali su poljoprivredni proizvodi (0,9 postotnih bodova) i administrativno regulirane cijene (0,7 postotnih bodova). Suprotan učinak imao je rast temeljne inflacije čiji se doprinos ukupnoj godišnjoj inflaciji potrošačkih cijena u promatranom razdoblju povećao za 0,3 postotna boda.

Godišnja stopa promjene cijena poljoprivrednih proizvoda smanjila se s 9,0% u kolovozu na -4,8% u listopadu zato što su poljoprivredni proizvodi pojeftinili tijekom rujna i listopada 2006. i zato što je u istim mjesecima 2005., zbog nepovoljnih vremenskih prilika, bio ostvaren rast cijena poljoprivrednih proizvoda, pa je učinak baznog razdoblja bio povoljan. Ova skupina proizvoda obuhvaća voće, povrće i ribu, a njezin je udio u ukupnoj košarici za izračun potrošačkih cijena znatan te u 2006. iznosi ukupno 6,8%. Promatrajući ih sve zajedno, poljoprivredni su proizvodi u listopadu u odnosu na kolovoz prosječno pojeftinili za 8,0%, a na takvo kretanje zasigurno su utjecale povoljne vremenske prilike u 2006. godini. U skupini poljoprivrednih proizvoda najviše je pojeftinilo povrće.

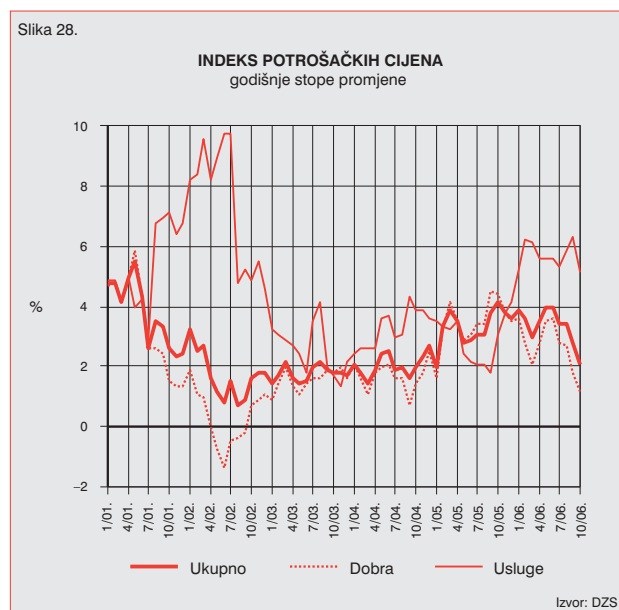
Nadalje, godišnja stopa promjene administrativno reguliranih cijena kontinuirano se smanjuje od sredine drugog

tromjesečja 2006. Za sporiji rast te stope, najizrazitiji u rujnu i listopadu, djelomično je zaslužan pad godišnje stope promjene cijena naftnih derivata, a djelomično pad godišnje stope promjene drugih administrativno reguliranih cijena (ponajprije električne energije i zdravstvenih usluga). Pad godišnje stope promjene domaćih cijena naftnih derivata tijekom rujna i listopada 2006. bio je posljedica smanjenja cijena sirove nafte na svjetskom tržištu, ali i povoljnog učinka baznog razdoblja. Godišnja stopa promjene cijena naftnih derivata smanjila se s 2,5% u kolovozu na -2,5% u rujnu te na -4,9% u listopadu, tako da je u tim mjesecima, prvi put nakon ožujka 2003., doprinos te skupine proizvoda ukupnoj godišnjoj inflaciji bio negativan. Do pada godišnje stope promjene cijena električne energije (s 4,9% u kolovozu na 0,0% u listopadu) i zdravstvenih usluga (s 19,3% u kolovozu na 2,2% u listopadu) došlo je isključivo zbog povoljnog utjecaja baznog razdoblja (poskupljenja električne energije u rujnu 2005. odnosno zdravstvenih usluga u listopadu 2005.). Ukupno gledajući, godišnja stopa promjene administrativno reguliranih cijena smanjila se s 5,3% u kolovozu na 2,3% u listopadu.

Tablica 1. Indeks potrošačkih cijena, godišnje stope promjene

	Ponderi 06.	XII.05.	III.06.	VI.06.	IX.06.	X.06.
Ukupno	100,0	3,6	3,0	4,0	2,8	2,1
Prehrana i bezalkoholna pića	32,9	3,7	0,9	3,7	2,0	0,8
Alkoholna pića i duhan	5,6	1,1	1,3	2,0	1,8	2,0
Odjeća i obuća	8,0	3,6	2,9	2,6	3,8	3,8
Stanovanje, voda, energ., plin i dr.	15,1	5,4	9,1	9,0	6,9	6,6
Pokuštvo, oprema za kuću i dr.	4,7	2,9	2,4	2,5	2,1	2,4
Zdravstvo	2,9	8,6	9,4	7,7	9,0	2,5
Promet	11,3	3,8	2,8	4,4	0,5	0,0
Komunikacije	4,2	0,2	0,1	0,0	0,0	0,0
Rekreacija i kultura	5,5	2,6	0,9	0,9	1,0	0,6
Obrazovanje	0,9	6,2	5,8	5,8	0,3	0,3
Ugostiteljske usluge	3,2	3,3	3,3	3,7	3,2	2,8
Ostala dobra i usluge	5,8	2,0	2,5	2,2	3,5	3,0
Dobra	76,9	3,5	2,1	3,6	1,8	1,2
Usluge	23,1	4,1	6,1	5,6	6,3	5,1

Izvor: DZS

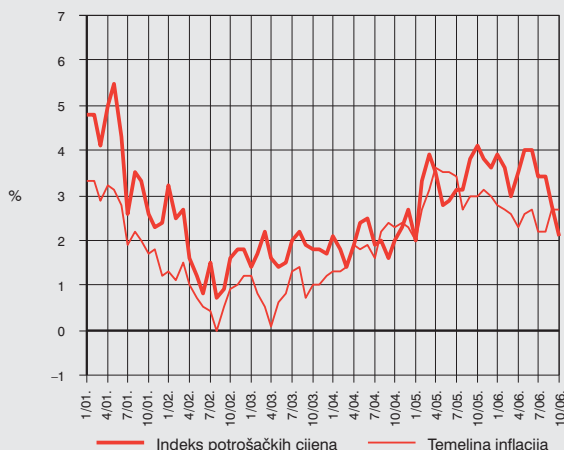

Nakon što se temeljna inflacija u srpnju i kolovozu ove godine spustila na samo 2,2%, u rujnu je porasla na 2,7% te se na toj razini zadržala i u listopadu. Porastu temeljne inflacije pridonijelo je povećanje godišnje stope promjene cijena odjeće i obuće s 0,4% u kolovozu na 3,8% u listopadu, koje je ostvareno zbog toga što je ove godine sezonski rast cijena, koji je uobičajen zbog dolaska nove jesensko-zimske kolekcije, bio izrazitiji nego prošle godine. To se ponajprije odnosi na ružan, u kojemu je sezonski učinak poskupljenja odjeće i obuće (za 7,0%) bio izrazitiji nego onaj zabilježen u istom mjesecu 2005., kada je rast cijena odjeće i obuće iznosio 3,5%. Osim toga povećao se i doprinos cijena automobila temeljnoj inflaciji, jer je godišnja stopa promjene njihovih cijena porasla s 1,1% u kolovozu na 3,8% u listopadu. Cijene automobila u blagom su porastu od sredine 2006. godine, a jedan od mogućih uzroka takvog kretanja znatno je poskupljenje obojenih metala na svjetskom tržištu.

Nakon snažnog rasta u srpnju i početkom kolovoza, kada su dosegnute rekordne razine, cijene sirove nafte na svjetskom tržištu počele su se smanjivati. Svršetak sezonskog po-

Slika 29.

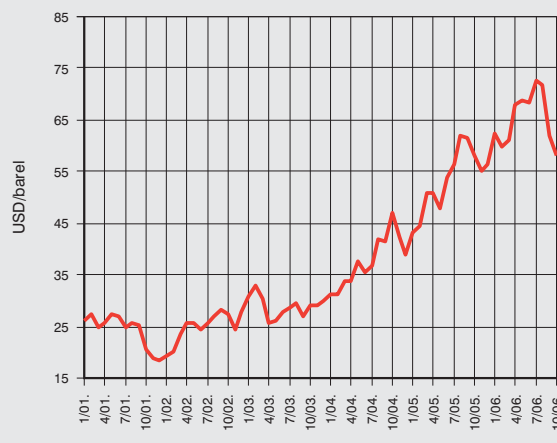
INDEKS POTROŠAČKIH CIJENA I TEMELJNA INFLACIJA^a
godišnje stope promjene

^a Temeljna inflacija izračunava se tako da se iz košarice dobara i usluga za izračunavanje indeksa potrošačkih cijena isključuje cijene poljoprivrednih proizvoda i cijene proizvoda koje su administrativno regulirane (među ostalim, tu su svrstane cijene električne struje i naftnih derivata).
Izvor: DZS

Slika 31.

PROSJEČNA CIJENA SIROVE NAFTES^a
NA SVJETSKOM TRŽIŠTU

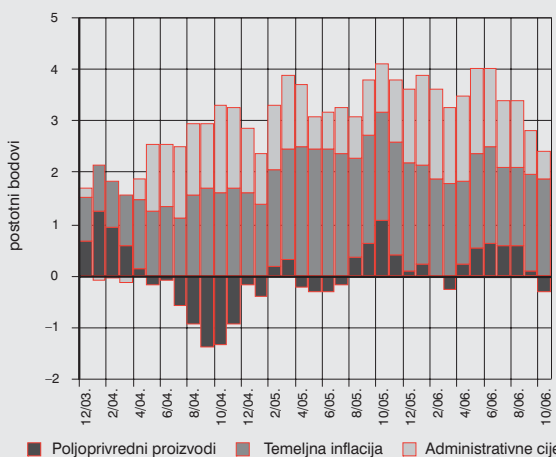

^a Računa se kao prosjek sljedećih cijena nafte (promptna isporuka): Dubai Fateh, U.K. Brent i West Texas Intermediate.

Izvor: Bloomberg

Slika 30.

DOPRINOSI^a KOMPONENTATA INDEKSA
POTROŠAČKIH CIJENA GODIŠNJOJ STOPI INFLACIJE

^a Doprinos se definira kao relativna važnost određene komponente indeksa potrošačkih cijena u ukupnoj inflaciji. Zbroj doprinosa svih komponentata izraženih u postotnim bodovima u određenom mjesecu daje iznos godišnje stope inflacije potrošačkih cijena.

Izvori: DZS; izračuni HNB-a

većanja potrošnje naftnih derivata zbog turističkih putovanja, blage vremenske prilike, popuštanje geopolitičke napetosti na Bliskom istoku kao i rast zaliha nafte u SAD-u neki su od čimbenika koji su utjecali na smanjenje prosječne dnevne cijene barela sirove nafte tijekom rujna. Prosječna dnevna cijena barela sirove nafte smanjila se ukupno za 19,4%: sa 71,8 USD za barel zabilježenih u kolovozu na 57,9 USD za barel u listopadu. Nastojeći održati cijene sirove nafte na zadovoljavajućoj razini, zemlje članice OPEC-a na sastanku održanom 19. i 20. listopada donijele su odluku o smanjenju svoje ukupne dnevne proizvodnje za 1,2 milijuna barela, koja se trebala početi primjenjivati 1. studenoga 2006. Ina je pod utjecajem toga tijekom rujna i listopada u više navrata (četiri puta u rujnu i dva puta u listopadu) smanjila maloprodajne cijene naftnih derivata. Pojeftinjenje sirove nafte na svjetskom tržištu odrazilo se na 5,6%-tno pojeftinjenje goriva i maziva za osobna vozila te 8,7%-tno pojeftinjenje loživog ulja na domaćem tržištu tijekom spomenutih

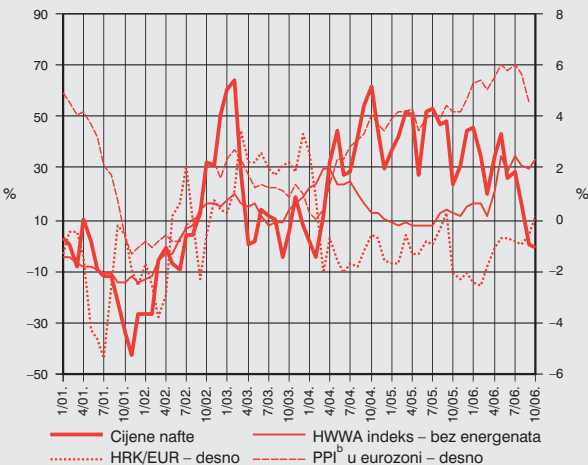
dvaju mjeseci.

Pritisci uzrokovane inflacije na rast domaćih cijena tijekom trećega i početkom četvrtog tromjesečja 2006. dolazili su od rasta cijena sirovina na svjetskom tržištu, prije svega obojenih metala, željezne rude i prehrambenih sirovina. Podaci o kretanju cijena sirovina na robnim burzama objedinjeni u HWWA indeksu (bez energije) pokazuju da je došlo do ubrzanja godišnje stope promjene prosječne cijene⁵ sirovina na svjetskom tržištu s 31,4% u kolovozu na 33,2% u listopadu 2006. U posljednjih godinu dana posebno je bio izrazit rast cijena obojenih metala, čija je godišnja stopa promjene u listopadu dosegla razinu od 74,0%, i to zbog snažne potražnje, ponajviše potražnje iz Kine.

Krajem trećega i početkom četvrtog tromjesečja 2006.

Slika 32.

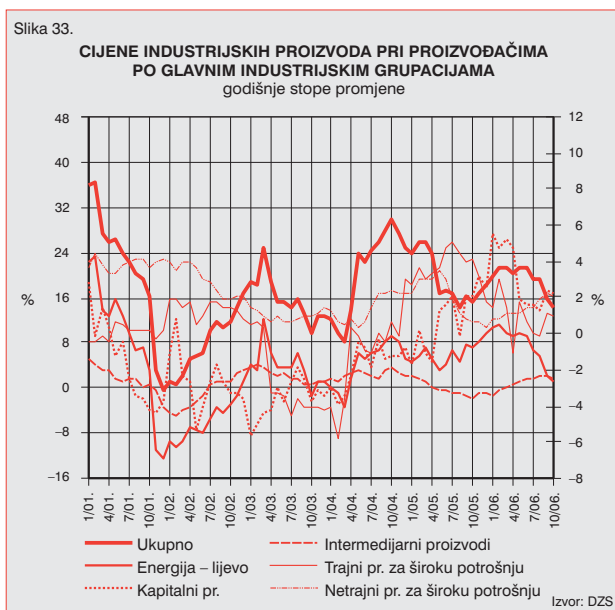
UVEZENA INFLACIJA: CIJENE NAFTES, HWWA INDEKS
CIJENA SIROVINA^a, PROSJEČNI TEČAJ KUNE PREMA EURU
I CIJENE PRI PROIZVOĐAČIMA U EUROZONI
godišnje stope promjene

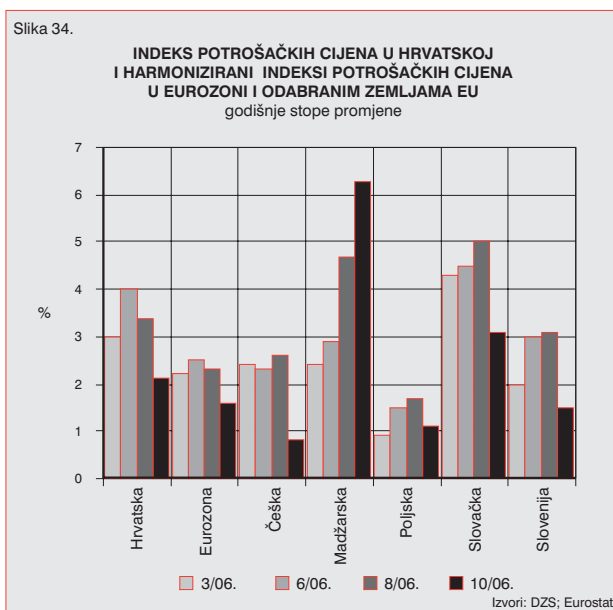
^a U Institutu za međunarodnu ekonomiju u Hamburgu (HWWA) konstruiran je agregatni indeks cijena sirovina na svjetskom tržištu, tzv. HWWA indeks. HWWA indeks je pokazatelj kretanja troškova za uvezene sirovine (obuhvaća ukupno 29 sirovina, a indeks bez cijena energenata 27) te se koristi u analizama utjecaja promjena cijena sirovina na svjetskom tržištu na kretanje cijena u industrijskim zemljama. Indeks se izračunava na temelju cijena sirovina izraženih u američkim dolarima.

^b Engl. PPI, Producer Price Index = indeks cijena pri proizvođačima
Izvori: Bloomberg; HWWA; Eurostat; HNB

5 Izraženo u američkim dolarima

godine rast domaćih cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima znatno se usporio. Tako se godišnja stopa promjene industrijskih cijena pri proizvođačima smanjila s 3,1% u kolovozu na 2,0% u rujnu, a u listopadu se čak spustila na 1,5%. Posebno vidljiv bio je pad godišnje stope promjene cijena energije, s 5,8% u kolovozu na 1,0% u listopadu. To je usporevanje godišnje stope promjene cijena energije ostvareno pod utjecajem izrazitog pada godišnje stope promjene proizvođačkih cijena naftnih derivata (s 5,3% u kolovozu na -9,9% u listopadu) te godišnje stope promjene opskrbe električnom energijom, plinom, parom i toplom vodom (s 3,9% u kolovozu na -0,1% u listopadu). Godišnja stopa promjene cijena finalnih proizvoda pri proizvođačima, koji izravno ulaze u lanac maloprodaje, ostala je niskom i zasad nema većeg utjecaja na rast indeksa potrošačkih cijena. Tako se

godišnja stopa promjene cijena trajnih proizvoda za široku potrošnju povećala s -0,2% u kolovozu na 1,0% u listopadu, dok se godišnja stopa promjene cijena netrajnih proizvoda za široku potrošnju s 2,0% u kolovozu povećala na 2,1% u listopadu.

Razlika između ostvarene godišnje stope inflacije potrošačkih cijena u Hrvatskoj i iste te stope u eurozoni u listopadu se smanjila na 0,5 postotnih bodova (2,1% u Hrvatskoj u odnosu na 1,6% u eurozoni), dok je u rujnu iznosila 1,1 postotni bod. Najvažniji je razlog tomu smanjenje razlike između doprinosa koje cijene prehrane i cijene ugostiteljskih usluga daju ukupnoj godišnjoj inflaciji u Hrvatskoj te istih doprinosa ukupnoj godišnjoj inflaciji u eurozoni.

Okvir 1. Kratkoročno prognoziranje inflacije u Hrvatskoj korištenjem sezonskih ARIMA procesa

Projekcija inflacije čini bitan dio Projekcije monetarne politike Hrvatske narodne banke te se zato ona kontinuirano unapređuje. Zadatku izrade modela koji bi opisivao kretanja indeksa potrošačkih cijena u prošlosti i eventualno predviđao njegova buduća kretanja standardno se pristupa na dva načina: izradom *strukturnoga* ili izradom *čistoga statističkog modela*, pri čemu oba pristupa imaju očite prednosti, ali i nedostatke. Strukturni modeli zasnivaju se na ekonomskoj teoriji, no kompleksne veze među ekonomskim varijablama obično je teško formalno opisati, primjerice, glomaznim sustavima jednadžbi. S druge strane, mnogi statistički modeli, posebno ovdje korišteni univarijantni ARIMA modeli, po svojoj prirodi nude vrlo malo ekonomske logike, ali su buduće vrijednosti varijabli koje takvi modeli oponašaju prognozirane isključivo iz ponašanja promatrane serije u prošlosti. Dakle, određena analiza moguća je usprkos ignoriranju ili nedostatku dodatnih informacija, pa tako ovakvi jednostavni modeli, unatoč

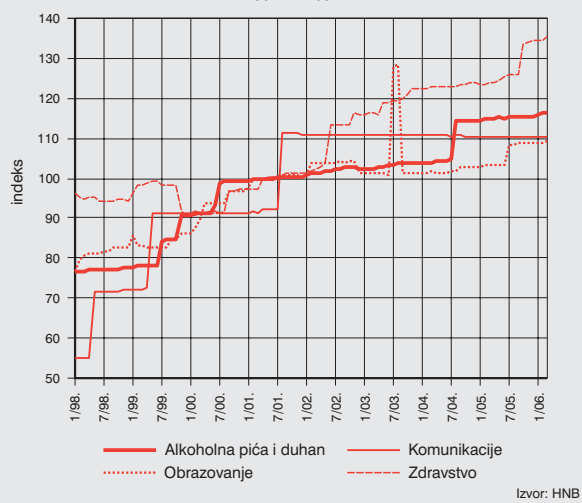
black-box reputaciji, obično daju prilično dobre rezultate koji se tiču primarnog zadatka – prognoziranja.

Jedan od koraka u nastojanju da se unaprijedi projekcija inflacije u Hrvatskoj jest i usavršavanje modela kratkoročnog prognoziranja⁶ indeksa potrošačkih cijena korištenjem univarijantnih sezonskih ARIMA modela. Pritom se osim izravne prognoze ukupnoga indeksa potrošačkih cijena (IPC) nastoji prognozirati kretanje komponenata indeksa potrošačkih cijena kako bi se, s jedne strane, dobio detaljniji uvid u izvore inflacijskih odnosno deflacijskih pritisaka u budućnosti te, s druge strane, kako bi se moglo odgovoriti na pitanje: da li se agregiranjem prognoziranih vrijednosti pojedinih komponenata indeksa potrošačkih cijena dobiva preciznija prognoza kretanja ukupnog indeksa od one dobivene izravnim prognoziranjem ukupnog IPC-a?

Ukupna košarica proizvoda za izračunavanje indeksa potrošačkih cijena podijeljena je u dvanaest osnovnih grupa proizvoda, u skladu s međunarodnom klasifikacijom

⁶ Na vremenskom horizontu do dvanaest mjeseci

Slika 35. KRETANJE ČETIRIJU PODINDEKSA IPC-a ČIJE SU VRIJEDNOSTI VELIKIM DIJELOM POD UTJECAJEM DRŽAVE, ODNOSNO LOKALNE ADMINISTRACIJE
2001. = 100

osobne potrošnje prema namjeni, COICOP (*Classification of Individual Consumption by Purpose*). DZS zasad još ne objavljuje indeks potrošačkih cijena dezagregiran na način koji se u analizi i modeliranju cijena koristi u ESB-u i zemljama eurozone (industrijski neobrađena hrana, industrijski prerađena hrana, industrijski proizvodi bez energije, energija i usluge). Taj je način prikladniji za modeliranje jer su grupe proizvoda homogenije. Od dvanaest komponenta IPC-a, ocijenjeno je da njih osam ima smisla zasebno modelirati pomoću statističkih modela⁷ jer su cijene preostalih četiriju grupa proizvoda⁸ uvelike pod utjecajem državne, odnosno lokalne administracije i malo je vjerojatno da imaju korelacijsku strukturu pogodnu za modeliranje sezonskim ARIMA procesima (Slika 35.).

Međutim, pokazalo se da linearna kombinacija tih četiriju podindeksa (skraćeno *IPCadmin*) pokazuje određenu pravilnost kretanja te da obični linearni regresijski model sa AR(1) pogreškom zadovoljavajuće objašnjava spomenuti agregat *IPCadmin*.

Parametre modela ocijenili smo na podacima od siječnja 1998. godine do prosinca 2003. godine, dok je razdoblje od siječnja 2004. nadalje korišteno za prognoziranje i usporedbu dobivenih prognoza s ostvarenim vrijednostima ukupnog IPC-a. Ocijenili smo osam sezonskih ARIMA modela, za svaki pojedini podindeks IPC-a čije se cijene pretežno određuju na tržišnoj osnovi te jedan regresijski model za linearnu kombinaciju podindeksa IPC-a čije se cijene administrativno reguliraju. Pripadajuće smo prognoze agregirali te usporedili s ostvarenim vrijednostima IPC-a.

Bitan problem primjene modela iz ARIMA klase, kao i svih stohastičkih modela, na makroekonomske serije jest što su one po svojoj prirodi kratke, s učestalim promjenama u strukturi, što sadrže promjenjivu i katkad nejasnu sezonalnost i sl. Kod hrvatskih serija problem kratkoće po-

sebnost je očit, tako da je pri izradi prognostičkih modela indeksa potrošačkih cijena, osim dobrih *in-sample* karakteristika modela (razina prilagodbe modela podacima u uzorku), posebna pozornost posvećena *out-of-sample* svojstvima (kvaliteti prognoza), kao i broju parametara koji se pojavljuju u modelu, a koji svodimo na najmanji mogući broj⁹. Preliminarni odabir modela sa zadovoljavajućim međudnosom *in-sample* pogreške modela i broja parametara izvršili smo minimizacijom *Akaike informacijskog kriterija* (AIC).

Pitanju procjene parametara sezonskih ARIMA (p, d, q) (P, D, Q) modela posvećena je posebna pozornost. Procjene su vršene na logaritmiranim serijama baznih indeksa cijena (2001. = 100). Radi postizanja stacionarnosti sve su serije diferencirane i regularnim i sezonskim operatorom, pa je stoga $d = 1$ i $D = 1$. Preostalo je još za svaki sezonski ARIMA model procijeniti preostale parametre p, q, P i Q . Taj smo dio pokušali donekle automatizirati. Za svaku smo seriju rangirali niz različitih modela prema *Akaike informacijskom kriteriju*. Preciznije, definiran je sezonski ARIMA model ($p, 1, q$) ($P, 1, Q$) za $p, q \in \{0, \dots, 4\}$ i $P, Q \in \{0, 1\}$, zatim je izračunat pripadajući AIC i naposljetku su za svaku seriju sve AIC statistike razvrstane od najmanje prema najvećoj¹⁰. Za opažene podatke i dani model mjera bliskosti podataka i modela može se mjeriti npr. *log likelihood* funkcijom. S druge strane, željeli smo broj parametara modela svesti na najmanji mogući broj. Model s *malim* iznosom AIC statistike ima upravo ta dva poželjna svojstva – dobro objašnjava podatke s razumnim brojem parametara. U svrhu konačnog odabira nekoliko modela s najnižim AIC statistikama prošlo je daljnja testiranja – evaluaciju prognostičkih svojstava, ispitivanje stabilnosti i signifikantnosti parametara i sl.

Kao što smo spomenuli, razdoblje od siječnja 2004. do ožujka 2006. godine korišteno je za prognoziranje i usporedbu dobivenih prognoza s ostvarenim vrijednostima ukupnog IPC-a. Procedura za svaku od ukupno 11 serija (IPC, 8 neadministrativnih komponenta te serije DOBRA

Tablica 2. Specifikacija SARIMA modela

Seriya	Model
IPCTotal	SARIMA (1,1,1)(0,1,1)
IPCdobra	SARIMA (1,1,0)(0,1,1)
IPC usluge	SARIMA (1,1,0)(1,1,1)
IPCneadmin	SARIMA (1,1,1)(1,1,1)
IPCadmin	lin. trend
Oprema za stan	SARIMA (0,1,0)(0,1,0)
Ostali proizvodi i usluge	SARIMA (0,1,0)(1,1,1)
Promet	SARIMA (0,1,0)(0,1,1)
Rekreacija	SARIMA (1,1,1)(1,1,1)
Stanovanje	SARIMA (0,1,0)(1,1,1)
Ugostiteljstvo	SARIMA (0,1,3)(1,1,1)
Prehrana i bezalkoholna pića	SARIMA (0,1,3)(1,1,1)
Odjeća i obuća	SARIMA (0,1,3)(1,1,1)

Izvor: HNB

⁷ Promet, rekreacija i kultura, oprema za stan, ostali proizvodi i usluge, prehrana i bezalkoholna pića, odjeća i obuća, ugostiteljstvo te stanovanje, voda, energija, plin i druga goriva

⁸ Obrazovanje, zdravstvo, komunikacije te alkoholna pića i duhan

⁹ Posljedica uvođenja (pre)velikog broja parametara često su vrlo dobra *in-sample* svojstva u smislu da model dobro opisuje dinamiku podataka u uzorku, ali to nikako ne jamči i uspješne prognostičke sposobnosti modela, što nam je primarni interes.

¹⁰ Za svaku seriju to je ukupno $5 \times 5 \times 2 = 100$ modela. Za 8 neadministrativnih serija, seriju IPC, IPCmod te serije DOBRA i USLUGE sve zajedno uzeto je u obzir 1200 sezonskih ARIMA specifikacija.

i USLUGE) bila je sljedeća. U prvom koraku prognozirali smo vrijednosti za razdoblje od siječnja 2004. godine do prosinca 2004. godine (12 mjesečnih prognoza) i prvu od njih spremili u seriju **1 korak unaprijed**, drugu u **2 koraka unaprijed** i tako do dvanaeste. Potom smo u model dodali podatak za siječanj 2004., ponovno procijenili parametre modela i prognozirali vrijednosti od veljače 2004. do siječnja 2005. godine i prognoze spremili na posljednja mjesta u serije **1 korak unaprijed**, **2 koraka unaprijed** itd. Ovim postupkom za svaku od prognoziranih serija kreirali smo 12 pripadajućih serija dobivenih kao prognoze za 1 mjesec unaprijed pa do 12 mjeseci unaprijed, koje smo tada mogli usporediti s ostvarenjima. Za svaki spomenuti horizont generirana je serija duljine 16 opažanja.

Kvaliteta dobivenih prognoza testirana je pomoću dvije standardne mjere: *srednje apsolutne pogreške (Mean Absolute Error, MAE)* i *korijena srednje kvadratne pogreške (Root Mean Squared Error, RMSE)*, koje su definirane na sljedeći način. Neka su x_1, \dots, x_n ostvarenja, a $\hat{x}_1, \dots, \hat{x}_n$ prognozirane vrijednosti slučajne varijable x . Tada je:

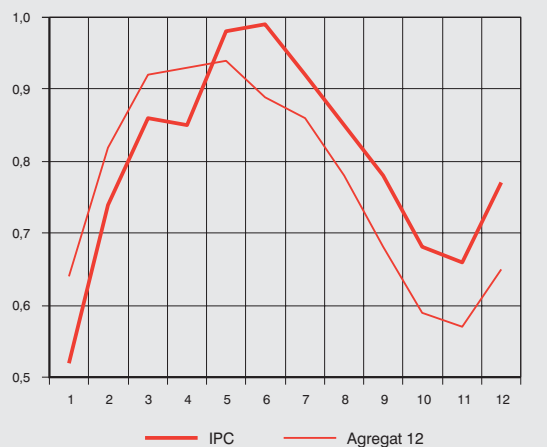
$$MAE = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n |x_i - \hat{x}_i|$$

$$RMSE = \sqrt{\frac{1}{n} \sum_{i=1}^n (x_i - \hat{x}_i)^2}$$

Rezultati analize RMSE statistike prikazani su na Slici 36. te pokazuju da na kraćem horizontu (do 4 mjeseca) iz-

Slika 36.

RMSE STATISTIKE PROGNOŠTIČKOG MODELA KOJI OCJENJUJE IZRAVNU ARIMA PROGNOZU UKUPNOG IPC-a (IPC) I AGREGAT PROGNOZA 8 NEADMINISTRATIVNIH KOMPONENTA UVEĆAN ZA PROGNOZU AGREGATA 4 ADMINISTRATIVNE KOMPONENTE (AGREGAT 12)

ravne ARIMA prognoze ukupnog IPC-a daju bolje rezultate od agregiranih prognoza. Na duljim horizontima – od 5 do 12 mjeseci – najpreciznije prognoze kretanja ukupnog indeksa potrošačkih cijena daje pristup u kojemu se najprije prognoziraju komponente indeksa potrošačkih cijena, koje se potom agregiraju u ukupni indeks. Dezagregacija IPC-a samo na dobra i usluge nije unaprijedila prognoze.

Tečaj

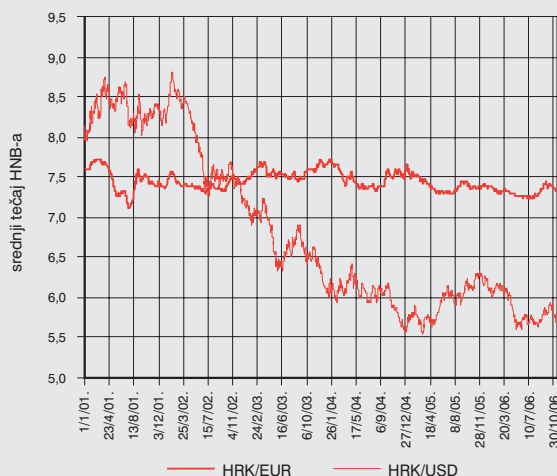
Tijekom prve polovine četvrtog tromjesečja 2006. nominalni tečaj kune prema euru ukupno je ojačao za 0,8%, pri čemu se vrijednost eura smanjila sa 7,38 kuna, koliko je iznosila 30. rujna, na 7,32 kune 15. studenoga. U prvoj polovini listopada tečaj kune prema euru blago je deprecirao te mu je 17. listopada zabilježena razina od 7,42 HRK/EUR. Središnja je banka, kako bi osigurala likvidnost potrebnu za obavljanje novčanih transakcija vezanih uz preuzimanje Plive d.d., 23. listopada otkupila od Zagrebačke banke d.d. ukupno 208,9 mil. EUR te tako održala tečaj kune stabilnim. Potkraj listopada tečaj kune prema euru počeo je jačati te je HNB, nastojeći ublažiti intenzitet nominalnog jačanja domaće valute, intervenirao na deviznom tržištu tako što je od banaka na deviznoj aukciji održanoj 26. listopada otkupio ukupno 68,8 mil. EUR.

Nakon aprecijacije u listopadu od 0,2%, tečaj kune prema euru nastavio je nominalno aprecirati, pa je kuna samo u prvih devet dana studenoga ojačala za 0,4% (9. studenoga u odnosu na 31. listopada). Takva su kretanja potaknula središnju banku da ponovno intervenirira na deviznom tržištu, pa je na deviznoj aukciji održanoj 9. studenoga od poslovnih banaka otkupila čak 217,4 mil. EUR. To je po obujmu bila najveća aukcija u 2006. godini. U sljedećih nekoliko dana studenoga tečaj kune nastavio je blago aprecirati te je 15.

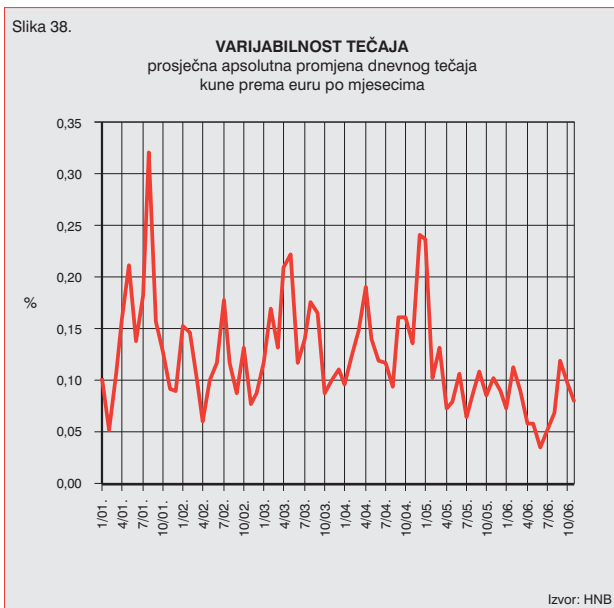
studenoga dosegnuo razinu od 7,32 HRK/EUR, što je u odnosu na kraj listopada nominalna aprecijacija od 0,7%. Ocjenjuje se da je na jačanje tečaja kune prema euru utjecala, između ostaloga, dokapitalizacija banaka i povećana potražnja za kunama zbog novoga izdanja državnih obveznica na domaćem tržištu. Tijekom prve polovine četvrtog tromjesečja središnja je banka MF-u prodala deviza u ukupnoj vri-

Slika 37.

NOMINALNI DNEVNI TEČAJ KUNE PREMA EURU I AMERIČKOM DOLARU

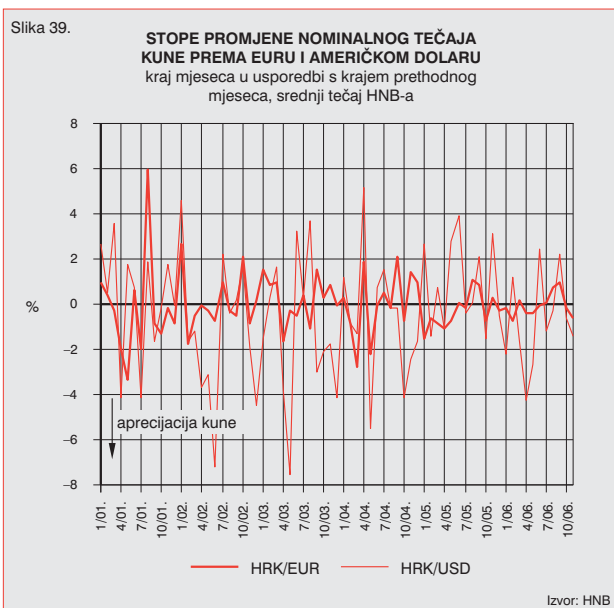

Izvor: HNB

jednosti od 4,3 mil. EUR, koje su bile potrebne za redovitu otplatu strukturnog zajma za prilagodbu dobivenog od Svjetske banke. Prosječna apsolutna promjena dnevnoga tečaja kune prema euru, kao jedna od mjera promjenjivosti tečaja, smanjila se s 0,12%, koliko je iznosila u rujnu, na 0,10% u listopadu te na 0,08% u prvih petnaest dana studenoga.

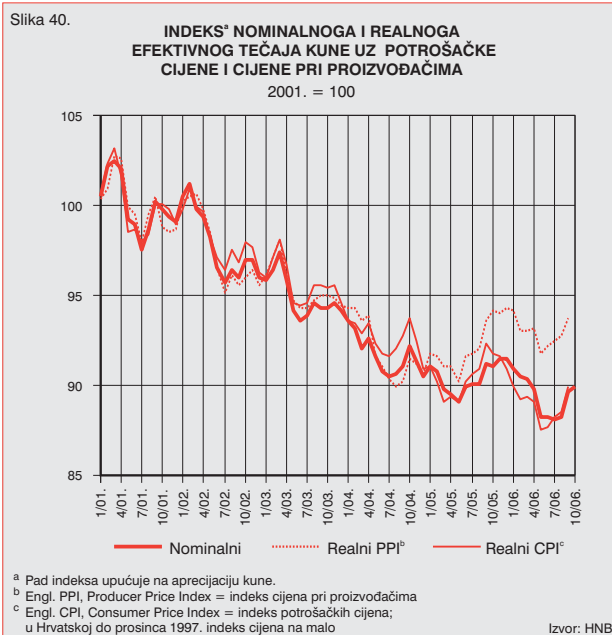
Na svjetskim je deviznim burzama tečaj američkog dolara prema euru oslabio tijekom prve polovine četvrtog tromjesečja ukupno za 1,2%, tj. američki je dolar s razine od 1,27 USD/EUR ostvarene 30. rujna deprecirao na 1,28 USD/EUR 15. studenoga. Izrazitija deprecijacija tečaja američkog dolara prema euru zabilježena je u drugoj polovini listopada, kada je američki dolar oslabio i izgubio dio vrijednosti ostvarene tijekom aprecijacije u prvoj polovini tog mjeseca. Smanjenje kamatne razlike između SAD-a i eurozone, do kojeg je došlo zbog povećanja referentne kamatne stope ESB-a (za 0,25 postotnih bodova, tj. na 3,25%) nije

znatnije utjecalo na vrijednost američkog dolara u prvoj polovini listopada, a odluka američke središnje banke o zadržavanju referentne kamatne stope nepromijenjenom (5,25%) te objava povoljnih pokazatelja o poslovnom povjerenju u Njemačkoj povoljno su utjecali na vrijednost eura u drugoj polovini listopada. Tečaj američkog dolara prema euru nastavio je deprecirati tijekom prvih petnaest dana studenoga te je u odnosu na kraj listopada oslabio za dodatnih 0,8%. Pritisci na slabljenje američkog dolara u odnosu na euro u prvoj polovini studenoga mogu se objasniti očekivanjima tržišnih sudionika vezanih uz daljnje pooštavanje monetarne politike u eurozoni kao i najavom guvernera kineske središnje banke o diversifikaciji međunarodnih pričuva, što je izazvalo zabrinutost da bi se udio američkog dolara u kineskim deviznim pričuvama mogao smanjivati.

Pod utjecajem kretanja tečaja kune prema euru i tečaja američkog dolara prema euru na svjetskome deviznom tržištu, tečaj kune prema američkom dolaru tijekom prve polovine četvrtog tromjesečja 2006. godine aprecirao je ukupno za 2,1%, tj. kuna je s razine od 5,83 HRK/USD 30. rujna aprecirala na 5,71 HRK/USD 15. studenoga. Nakon aprecijacije od 0,6% u listopadu tečaj kune prema američkom dolaru tijekom prvih petnaest dana studenoga nastavio je nominalno aprecirati te je u odnosu na kraj listopada dodatno ojačao, i to za 1,5% (15. studenoga u usporedbi s 31. listopada). Osim što je tečaj kune aprecirao prema euru i američkom dolaru, kuna je tijekom prve polovine četvrtog tromjesečja ojačala i prema drugim valutama koje ulaze u košaricu za izračun indeksa nominalnoga efektivnog tečaja: prema švicarskom franku za 1,2%, prema funti sterlinga za 0,6% te prema slovenskom tolaru za 0,9%. Takva su kretanja tečaja rezultirala aprecijacijom indeksa dnevnoga nominalnoga efektivnog tečaja kune za 1,2% (15. studenoga u usporedbi s 30. rujna).

Podaci o kretanju indeksa realnoga efektivnog tečaja kune pokazuju da je u prvih devet mjeseci 2006. godine kuna realno aprecirala prema košarici valuta za 1,2% (vrijednost indeksa u rujnu 2006. u usporedbi s vrijednošću indeksa u

prosincu 2005.) deflacionirano potrošačkim cijenama, odnosno za 0,6% deflacionirano proizvođačkim cijenama. Prosječni indeks nominalnoga efektivnog tečaja kune u spomenutom je razdoblju aprecirao za 2,0%, ponajviše zbog znatne nominalne aprecijacije tečaja kune prema američkom dolaru¹¹. Realna aprecijacija indeksa efektivnog tečaja kune bila je nešto slabija od nominalne zato što je rast domaćih cijena bio sporiji od rasta cijena u inozemstvu. Na osnovi takvoga kretanja indeksa realnoga efektivnog tečaja kune može se zaključiti da se u prvih devet mjeseci 2006. cjenovna konkurentnost domaćih izvoznika smanjila te da su navedena kretanja nepovoljnija nego u istom razdoblju 2005., kada je indeks realnoga efektivnog tečaja kune deprecirao.

Monetarna politika i instrumenti

Monetarno okružje

Snažan priljev kapitala iz inozemstva i s njim povezani povremeni pritisci na jačanje tečaja domaće valute tijekom trećeg tromjesečja 2006. dodatno su se intenzivirali početkom četvrtog tromjesečja pa je monetarna politika prije svega bila usmjerena na održavanje stabilnosti tečaja na deviznom tržištu. Sezonsko smanjenje inozemnog duga poslovnih banaka tijekom ljetnih mjeseci zaustavljeno je u listopadu kada su se i inozemna pasiva i inozemna aktiva počele povećavati. Priljev deviza na toj osnovi zajedno s inozemnim sredstvima za dokapitalizaciju dijela banaka i devizama pristiglim za preuzimanje Plive d.d. rezultirao je snažnom ponudom deviza na domaćem tržištu i potražnjom za kunama. Otkupom deviza od poslovnih banaka u nekoliko navrata središnja je banka promptno reagirala na brze promjene tečaja te je uspješno zaustavljala prekomjerne aprecijacijske pritiske. Deviznim intervencijama bila je kreirana visoka kunska likvidnost, što je umanjilo potrebu banaka za dodatnim sredstvima na redovitim tjednim obratnim repo aukcijama.

Postupak preuzimanja Plive d.d. uspješno je proveden u jednom danu (24. listopada), a HNB je organizacijom i suradnjom sa Središnjom depozitarnom agencijom i poslovnim bankama pridonio tome da se novčane transakcije u vrijednosti od ukupno 13,99 mlrd. kuna provedu bez narušavanja stabilnosti deviznog i novčanog tržišta. Dan prije preuzimanja središnja je banka bilateralnom kupnjom deviza u iznosu od 208,9 mil. EUR kreirala 1,5 mlrd. kuna, što je omogućilo da se kupoprodaja dionica tog društva uz postojeću razinu likvidnosti obavli neometano. Za osiguravanje potrebne razine likvidnosti bankama je tijekom toga dana bilo odobreno ukupno 2,25 mlrd. kuna unutardnevnoga kredita, kojim su se koristile ukupno četiri poslovne banke. Nakon što je transakcija preuzimanja uspješno provedena, dio viška likvidnosti, u iznosu od 1,0 mlrd. kuna, bio je povučen zatvaranjem operacije fine prilagodbe između središnje ban-

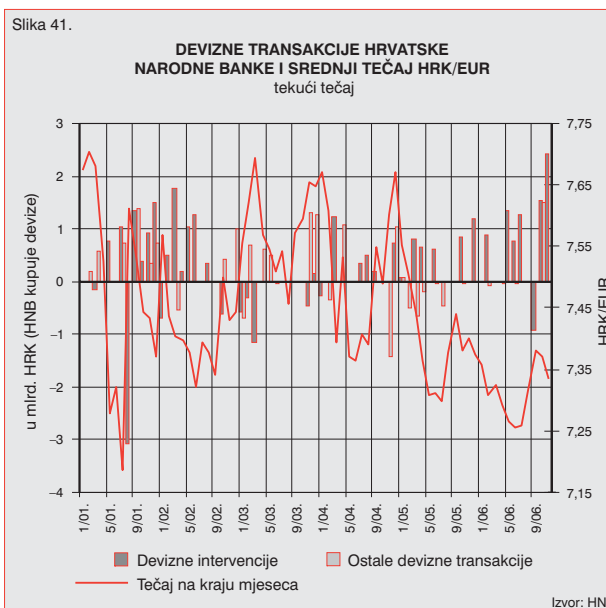
ke i Hrvatske poštanske banke (HPB). Tom je operacijom u lipnju HPB osigurao sredstva kojima je kreditirao državu kako bi ona mogla financirati isplatu prve rate duga umirovljenicima, a središnja država otplatila je taj kredit upravo prihodom od prodaje svog vlasničkog udjela u Plivi d.d.

Početak četvrtog tromjesečja bio je obilježen i početkom primjene rujanske odluke o proširenju osnovice za obračun minimalno potrebnih deviznih potraživanja, kojom su se u devizne obveze poslovnih banaka ubrojile i kunske uz valutnu klauzulu. Prilagodba poslovnih banaka ogledala se u povećanju njihove inozemne aktive, dok je na strani pasive gotovo trenutačno zaustavljen rast kunskih depozita s valutnom klauzulom uz oporavak deviznih i "čistih" kunskih depozita.

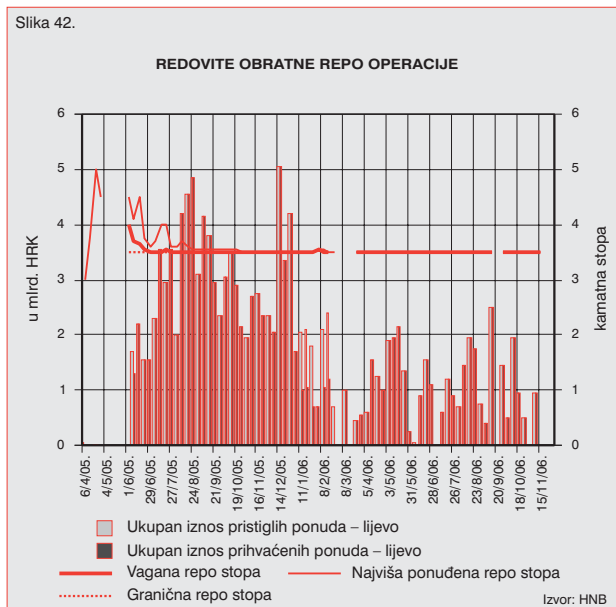
Korištenje instrumenata monetarne politike

Središnja banka intervenirala je na deviznom tržištu krajem listopada, kada je od poslovnih banaka otkupila 68,8 mil. EUR, zatim početkom studenoga, kada je otkupila 217,4 mil. EUR te potkraj studenoga, kada je otkupila 112,9 mil. EUR. Ako se tome pridoda iznos bilateralne devizne transakcije s jednom bankom vezane uz postupak preuzimanja Plive d.d. (208,9 mil. EUR) i iznos devizne intervencije s kraja rujna čiji je datum valute bio 3. listopada (138,7 mil. EUR), onda je putem deviznih transakcija u prva dva mjeseca četvrtog tromjesečja od poslovnih banaka ukupno otkupljeno 746,7 mil. EUR, čime je kreirano 5,5 mlrd. kuna. U istom razdoblju osim jedne manje prodaje deviza Ministarstvu financija u iznosu od 4,3 mil. EUR nisu zabilježene značajnije devizne transakcije sa središnjom državom.

Središnja je banka deviznim transakcijama s poslovnim bankama i MF-om u prvih jedanaest mjeseci 2006. godine neto otkupila 1,2 mlrd. EUR i tako kreirala 8,6 mlrd. kuna, što je najviši apsolutni iznos kunskih sredstava kreiranih putem deviznih transakcija u proteklih nekoliko godina. Veliki priljevi kapitala iz inozemstva, koji uz visoku razinu euroizacije karakteriziraju monetarno okružje u Hrvatskoj, određuju obilježja monetarne politike i uzrokuju učestalo ko-

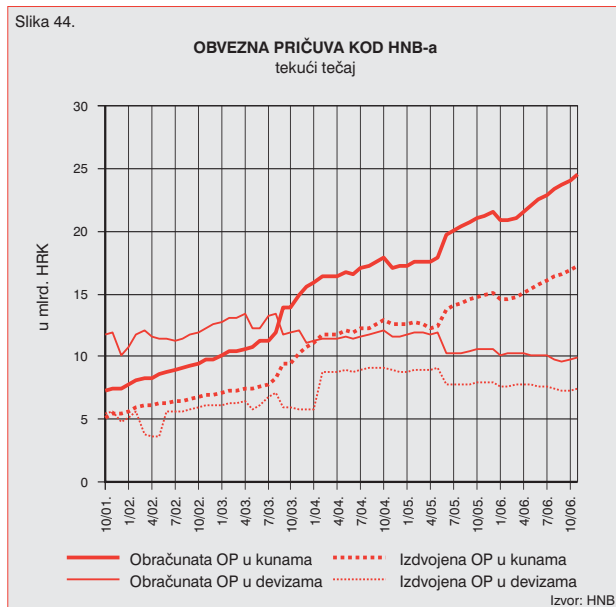
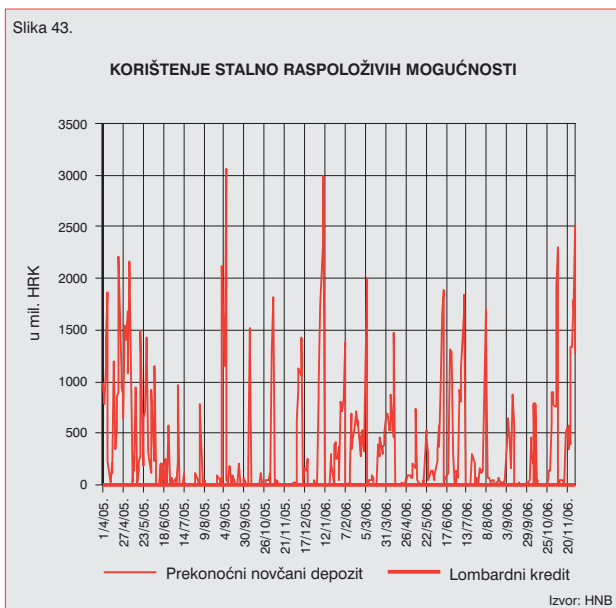

¹¹ Prosječni tečaj kune prema američkom dolaru u rujnu u odnosu na prosinac 2005. apprecirao je ukupno za 7,1%.

rištenje deviznih aukcija kao instrumenta za održavanje stabilnosti tečaja.

Visoka kunska likvidnost kreirana opisanim deviznim intervencijama tijekom listopada i studenoga ogledala se u povećanju slobodnih novčanih sredstava sa 680 mil. kuna iz listopada na 1,2 mlrd. kuna u studenome. Na početku razdoblja održavanja obvezne pričuve sredinom studenoga dnevni višak likvidnosti bio je izrazito visok te je premašio 2,5 mlrd. kuna. U takvim uvjetima na tržištu novca zabilježen je pad kamatnih stopa, a na redovitim tjednim obratnim repo aukcijama ostvaren je najniži promet u 2006. godini. Prosječan iznos sredstava plasiranih na obratnim repo aukcijama u listopadu iznosio je 1,0 mlrd. kuna, a u studenome se smanjio na samo 0,2 mlrd. kuna, jer na dvije posljednje aukcije u studenome uopće nije bilo prometa. Poslovne banke zadržale su praksu akumuliranja viškova likvidnosti na kraju razdoblja održavanja obvezne pričuve i na početku novog izdvajanja pa je i potražnja za dodatnim sredstvima na obratnim repo aukcijama u tom razdoblju bila najviša. HNB je prihvaćao sve

pristigle ponude banaka, a granična repo stopa nije se mijenjala te je iznosila 3,5%.

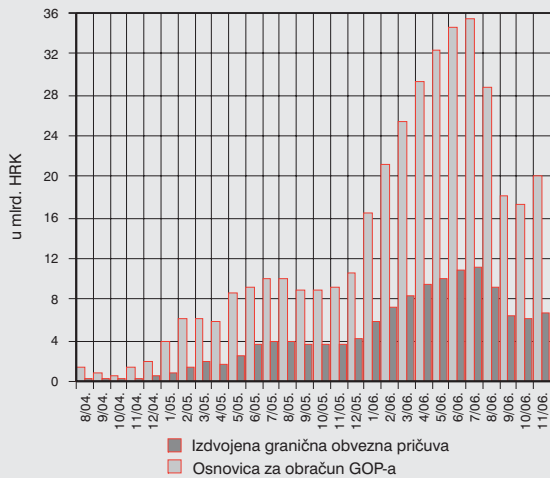
Tijekom listopada i studenoga poslovne banke koristile su mogućnost prekonoćnog deponiranja viškova likvidnosti kod HNB-a neposredno prije početka novog razdoblja izdvajanja obvezne pričuve. To je posebno došlo do izražaja dan prije izdvajanja obvezne pričuve u studenome (7. studenoga) kada je prekonoćni depozit dosegnuo visokih 2,3 mlrd. kuna. Prosječno dnevno stanje prekonoćnog depozita kod HNB-a u listopadu iznosilo je 147 mil. kuna, a u studenome je ono povećano na 804 mil. kuna. U sklopu stalno raspoloživih mogućnosti u listopadu je odobren i lombardni kredit u iznosu od 785 mil. kuna, što je prvo korištenje ovog instrumenta monetarne politike nakon kolovoza 2004. godine. Kredit je koristila jedna poslovna banka kako bi ispunila obvezu održavanja obvezne pričuve.

Zbog snažnog rasta kunskih nemonetarnih depozita tijekom ljetnih mjeseci i na početku četvrtog tromjesečja nastavio se rast osnovice za obračun kunske obvezne pričuve poslovnih banaka. Tako je ukupna obračunata kunska obvezna pričuva u studenome dosegla 28,6 mlrd. kuna i bila je za milijardu kuna veća nego na kraju trećeg tromjesečja. Od toga se izdvojeni dio kunske obvezne pričuve povećao za 0,7 mlrd. kuna, a preostali dio poslovne su banke bez teškoća održavale prosječnim stanjem slobodnih novčanih sredstava na računima za namirenje i u blagajnama. Tijekom prvih jedanaest mjeseci kunska obvezna pričuva povećala se za 3,5 mlrd. kuna ili za 13,9%, čime je zadržala ulogu najvažnijeg instrumenta sterilizacije viškova kunske likvidnosti.

Nakon smanjenja devizne obvezne pričuve tijekom trećeg tromjesečja zbog pada deviznih izvora poslovnih banaka, priljev deviznih depozita u bankarski sektor u mjesecima nakon završetka glavne turističke sezone utjecao je na rast osnovice za obračun devizne obvezne pričuve u listopadu i studenome. Obračunata devizna obvezna pričuva u studenome se povećala za 0,4 mlrd. kuna u odnosu na kraj prethodnog tromjesečja, te je iznosila 11,7 mlrd. kuna. Promatra li se svih jedanaest mjeseci, obračunata devizna obvezna pričuva smanjila se u kunskoj protuvrijednosti za 0,8 mlrd. kuna.

Slika 45.

GRANIČNA OBEZNA PRIČUVA
tekući tečaj

Stopa granične obvezne pričuve povećana je u ožujku 2005. godine s 24% na 30%, u lipnju 2005. godine s 30% na 40%, a u siječnju 2006. godine stopa je uz proširenje osnovice povećana na 55%.
Izvor: HNB

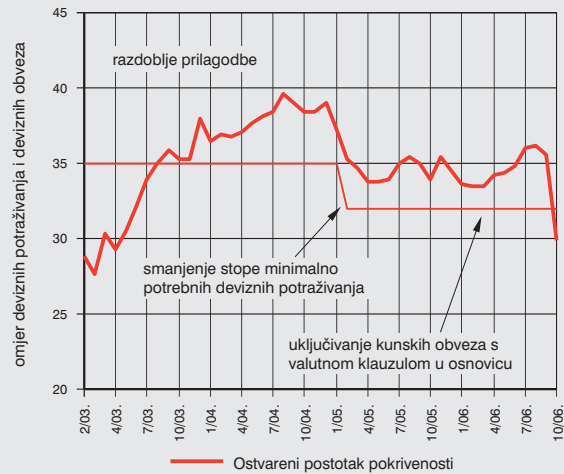
Sezonski rast domaćih izvora sredstava tijekom ljetnih mjeseci poslovne su banke iskoristile dijelom i za smanjenje svojih inozemnih obveza. U takvim uvjetima sredstva granične obvezne pričuve gotovo su se prepolovila tijekom trećeg tromjesečja, smanjivši se sa 11,1 mlrd. kuna na 6,4 mlrd. kuna. No, početkom četvrtog tromjesečja ponovno je povećana inozemna pasiva poslovnih banaka pa je osnovica za obračun granične obvezne pričuve u studenome u odnosu na kraj trećeg tromjesečja porasla za 2,1 mlrd. kuna ili za 11,9%, a poslovne banke bile su prisiljene beskatmatno izdvojiti još 451 mil. kuna.

Od ukupnog iznosa izdvojene granične obvezne pričuve (6,8 mlrd. kuna) najveći dio odnosi se na sredstva primljena od nerezidenata i pravnih osoba u posebnom odnosu s bankom (97% ili 6,6 mlrd. kuna). Preostali dio granične obvezne pričuve (3% ili 0,2 mlrd. kuna) poslovne banke izdvajaju na osnovi sredstava prikupljenih od osoba koje obavljaju djelatnost lizinga, zatim na osnovi garancija i jamstava u korist nerezidenata na osnovi kojih se domaće osobe zadužuju u inozemstvu te na osnovi sredstava primljenih od nerezidenata i pravnih osoba u posebnom odnosu s bankama koja se koriste za financiranje domaćih osoba putem sindiciranih kredita i mandatnih poslova.

Odluka o uključivanju kunskih obveza s valutnom klauzulom poslovnih banaka u osnovicu za obračun minimalno potrebnih deviznih potraživanja od 32% stupila je na snagu početkom listopada. Zato se ukupna osnovica za obračun minimalne devizne pokrivenosti povećala sa 135,5 mlrd. kuna u rujnu na 174,4 mlrd. kuna u listopadu, od čega su kunske obveze uz valutnu klauzulu iznosile 35,6 mlrd. kuna. Zbog velikog povećanja osnovice odlukom se predvidjelo razdoblje prilagodbe tako da s početkom njezine primjene (2. listopada) minimalna pokrivenost deviznih obveza poslovnih banaka njihovim deviznim potraživanjima iznosi najmanje 20%. Nakon toga poslovnim bankama omogućeno je da svoju deviznu pokrivenost povećavaju postupno za minimalno 2 postotna boda mjesečno, do konačne usklađenosti u ožujku 2007. godine, kada moraju dosegnuti propisanih 32%.

Slika 46.

MINIMALNO POTREBNA DEVIZNA POTRAŽIVANJA
omjer likvidnih deviznih potraživanja i ukupnih deviznih obveza

Izvor: HNB

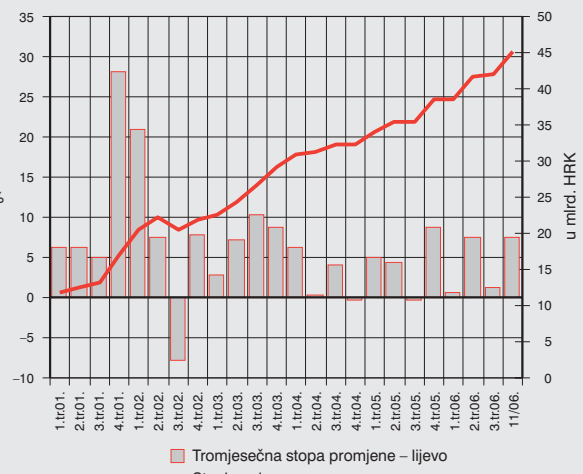
Prosječna stopa minimalno potrebnih deviznih potraživanja u listopadu je na razini sustava iznosila 29,51%, pri čemu su neke poslovne banke i s proširenjem osnovice ispunjavale obvezu od 32%. Preostali dio banaka, koji je za svoje obveze intenzivnije koristio instrument valutne klauzule u prošlom razdoblju, prilagođavat će se tijekom idućih šest ili manje mjeseci. Samo jedna poslovna banka u prvom mjesecu prilagodbe nije ostvarila minimalnu deviznu likvidnost odnosno minimalnu pokrivenost od 20%.

Primarni novac i međunarodne pričuve

Dobra kunska likvidnost, koja se ogledala u viškovima na računima poslovnih banaka za namirenje, te povećanje kunske obvezne pričuve nadomjestili su sezonski pad gotovog novca izvan banaka, tako da se u prva dva mjeseca četvrtog tromjesečja nastavio snažan rast primarnog novca (MO). Takva kretanja bila su primarno određena pojačanim otkupom deviza od poslovnih banaka, kojim se kreiralo 5,5 mlrd.

Slika 47.

PRIMARNI NOVAC
desezonirano

Izvor: HNB

kuna dodatne likvidnosti. Na kraju studenoga 2006. godine primarni novac dosegnuo je 44,9 mlrd. kuna, a njegovo prosječno stanje tijekom tog mjeseca bilo je za 19,0% veće u odnosu na prosječno stanje u studenome 2005.

U strukturi primarnog novca u prva dva mjeseca četvrtog tromjesečja depoziti poslovnih banaka povećali su se za 3,4 mlrd. kuna, te su na kraju studenoga iznosili 31,4 mlrd. kuna. Povećanje depozita poslovnih banaka kod središnje banke zabilježeno je zbog povećanja stanja na njihovim računima za namirenje i u blagajnama (1,5 mlrd. kuna), porasta izdvojene kunske obvezne pričuve (0,7 mlrd. kuna), ali i zbog povećanja prekoonočnog depozita (1,2 mlrd. kuna).

Što se tiče druge komponente primarnog novca, gotovog novca izvan banaka, u listopadu i studenome nastavilo se njegovo sezonsko smanjivanje, koje traje još od sredine kolovoza 2006. Ipak, promatrano na godišnjoj razini, snažan porast razine ovog monetarnog agregata zabilježen je i u četvrtom tromjesečju. Kako je na kraju studenoga stanje gotovog novca izvan banaka iznosilo 13,5 mlrd. kuna, bilo je za 15,1% veće nego na kraju istog mjeseca prethodne godine.

Depoziti središnje države kod HNB-a bili su u prva dva mjeseca četvrtog tromjesečja stabilni. Uz uobičajene blage oscilacije u skladu s kratkoročnim priljevima i odljevima sredstava, prosječno stanje na računima države kod središnje banke tijekom listopada i studenoga iznosilo je 283 mil. kuna i bilo je gotovo jednako prosječnom stanju zabilježenom u prethodnom tromjesečju (282 mil. kuna). U strukturi depozita države, unatoč blagom povećanju deviznih depozita u studenome s 2,5 mil. kuna na 36 mil. kuna, najveći dio sredstava središnje države i dalje se odnosio na kunske depozite, koji su na samom kraju studenoga iznosili čak 723 mil. kuna.

Nakon smanjenja međunarodnih pričuva HNB-a tijekom trećeg tromjesečja, zbog odljeva sredstava devizne i granične obvezne pričuve poslovnih banaka, u prva dva mjeseca četvrtog tromjesečja ostvaren je snažan rast međunarodnih pričuva. Na njihovo povećanje najviše je utjecao pojačani otkup deviza od poslovnih banaka, kojim je ukupno otkupljeno 747 mil. EUR. Doprinos rastu međunarodnih pričuva dao je

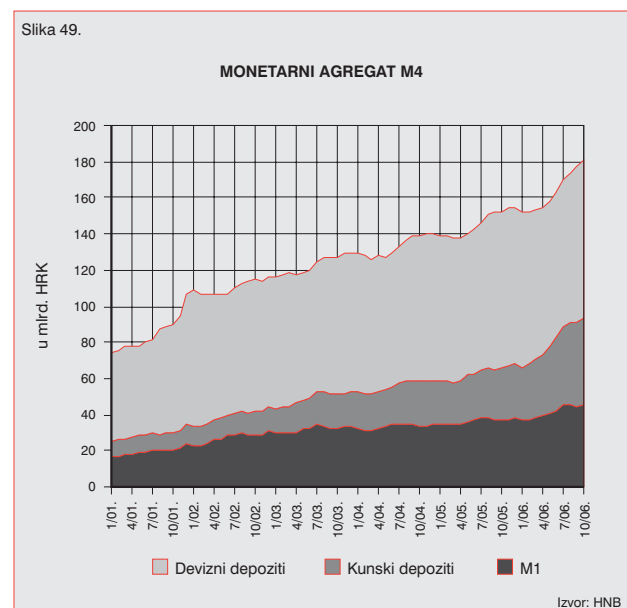
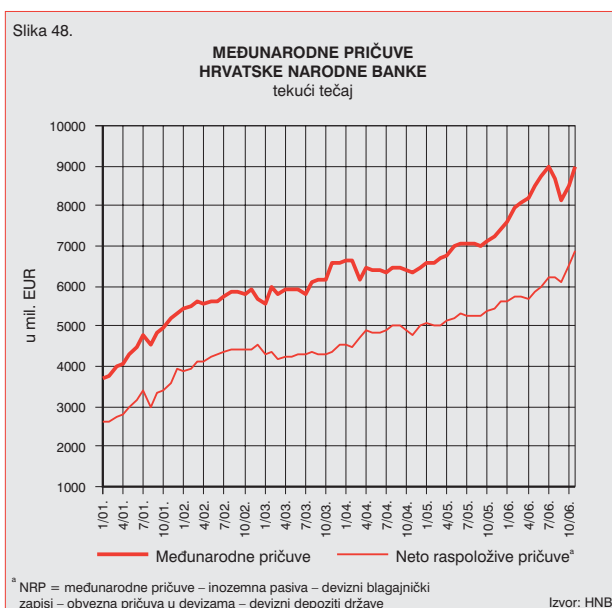
i oporavak deviznih sredstava izdvojenih na osnovi granične (62 mil. EUR) i devizne obvezne pričuve (40 mil. EUR). U prvih jedanaest mjeseci 2006. godine međunarodne pričuve HNB-a povećane su za 1.545 mil. EUR te su na kraju studenoga iznosile 8.983 mil. EUR. U istom su se razdoblju neto raspoložive međunarodne pričuve povećale za 1.260 mil. EUR te su na kraju studenoga iznosile 6.865 mil. EUR.

Monetarna kretanja

Monetarna kretanja u trećem i na početku četvrtog tromjesečja obilježio je snažan rast domaćih izvora sredstava, koji je poslovnim bankama omogućio da, uz nastavak intenzivnog kreditiranja nebankarskog sektora, značajno poboljšaju svoju inozemnu poziciju. Iako se u 2006. godini ubrzao rast gotovo svih monetarnih agregata, najveći doprinos snažnom rastu ukupnih likvidnih sredstava (M4) dao je impresivan rast kunskih nemonetarnih depozita, osobito onih s valutnom klauzulom. Zbog izmjene odluke središnje banke iz rujna 2006. godine, kojom su uz devizne obveze u osnovicu za obračun minimalno potrebnih deviznih potraživanja od 32% uključene i kunske obveze s valutnom klauzulom, većina poslovnih banaka mora u razdoblju prilagodbe, najkasnije do ožujka 2007., uskladiti veličinu svojih deviznih potraživanja sa svojim novodefiniranim obvezama – deviznim i kunskim s valutnom klauzulom. Usklađivanje deviznih potraživanja s deviznim obvezama banaka ogleda se ponajviše u rastu njihove inozemne aktive, ali i u promjeni valutne strukture nemonetarnih depozita na početku četvrtog tromjesečja.

Ukupna likvidna sredstva

U drugoj polovini 2006. godine ubrzao se rast ukupnih likvidnih sredstava. Obje komponente monetarnog agregata M4, i novčana masa i kvazinovac, ostvarile su izrazit rast. U strukturi kvazinovca, uz snažan rast kunskih nemonetarnih depozita, u trećem i na početku četvrtog tromjesečja zabilježen je oporavak rasta deviznih depozita. S povećanjem od

rekordnih 25,9 mlrd. kuna u prvih deset mjeseci 2006. godine, ukupna likvidna sredstva na kraju listopada dosegla su 180,6 mlrd. kuna, uz visoku godišnju stopu rasta – od 18,4%, što je za 8,2 postotnih bodova više od godišnje stope rasta ostvarene na kraju istog mjeseca prethodne godine.

Novčana masa

Kretanje novčane mase (M1) u trećem tromjesečju 2006. godine bilo je obilježeno snažnim sezonskim povećanjem. Snažan rast M1 potvrđuje i kretanje njezine desezonirane vrijednosti. Uz povećanje od 1,5 mlrd. kuna na početku četvrtog tromjesečja, novčana je masa na kraju listopada dosegla 45,5 mlrd. kuna, a njezina je godišnja stopa rasta također bila visoka i iznosila je 22,6%, što je više nego dvostruko brži rast u odnosu na isti mjesec prethodne godine.

U uvjetima pozitivnih kretanja u gospodarstvu i snažnog rasta plasmana poslovnih banaka, povećanju novčane mase u trećem i na početku četvrtog tromjesečja najviše je pridonijelo povećanje depozitnog novca. Ukupno povećanje stanja na žiroračunima i tekućim računima u trećem tromjesečju u iznosu od 1,5 mlrd. kuna ostvareno je kod sektora poduzeća (1,1 mlrd. kuna) i sektora stanovništvo (0,4 mlrd. kuna), dok je snažan rast depozitnog novca u listopadu (1,9 mlrd. kuna) ostvaren ponajviše zahvaljujući povećanju stanja na računima ostalih financijskih institucija nakon okončanja transakcije preuzimanja Plive d.d. Na kraju listopada depozitni novac dosegao je 31,6 mlrd. kuna, a njegova godišnja stopa rasta 25,7%.

Druga komponenta novčane mase, gotov novac izvan banaka, dosegao je svoj ovogodišnji maksimum za ljetne turističke sezone kada je, sredinom kolovoza, premašio 15,5 mlrd. kuna. U nastavku trećeg tromjesečja uslijedilo je njegovo smanjenje, koje se nastavilo i na početku četvrtog tromjesečja, tako da se gotov novac izvan banaka na kraju listopada smanjio na 13,9 mlrd. kuna. Ipak, njegova godišnja stopa rasta zadržala se na visokoj razini, od 16,1%, što je za 6,6 postotnih bodova više u odnosu na isti mjesec prethodne godine.

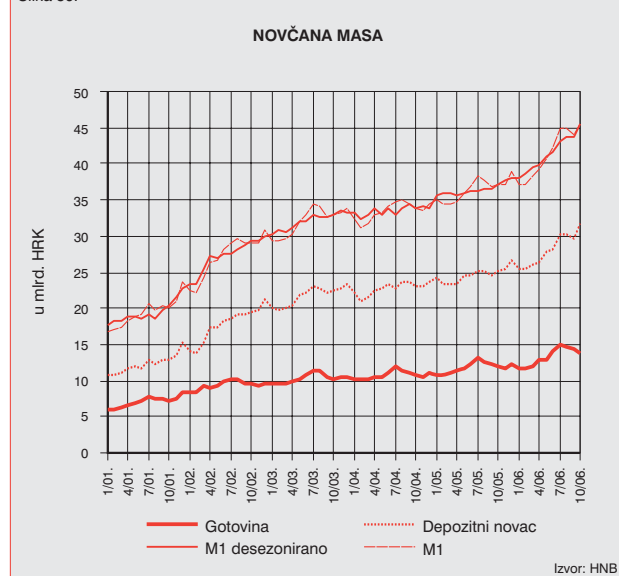
Nemonetarni depoziti

Suočene s dodatno postroženim uvjetima za inozemno zaduživanje od početka 2006. godine, poslovne banke poduzele su niz aktivnosti kako bi privukle domaću štednju. Pritom su banke osobito favorizirale kunske depozite s valutnom klauzulom jer za takve izvore sredstava, sve do nove odluke središnje banke u rujnu, nisu bile obvezne u deviznim potraživanjima održavati minimalno 32% vrijednosti tih obveza. Uz to, banke su u tom razdoblju i dio postojećih deviznih izvora nastojale zamijeniti kuskima s valutnom klauzulom.

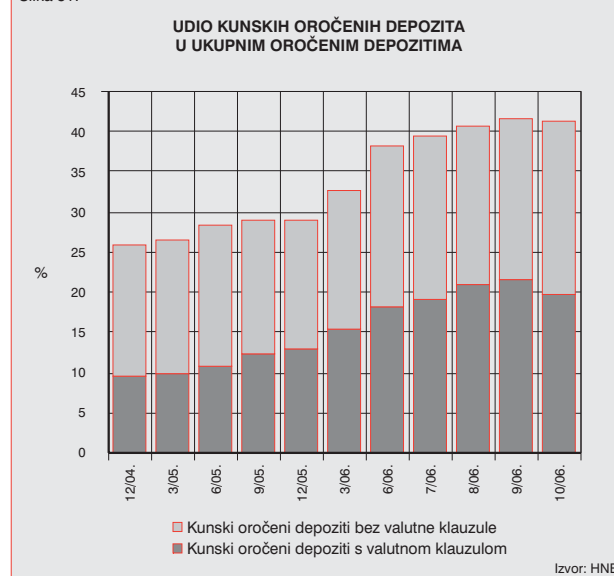
U skladu s time povećanju ukupnih likvidnih sredstava u prvih devet mjeseci 2006. najviše je pridonio snažan rast kunskih nemonetarnih depozita, koji su u tom razdoblju povećani čak za 18,2 mlrd. kuna, od čega se 11,5 mlrd. kuna odnosilo na kunske depozite oročene uz valutnu klauzulu. Samo u trećem tromjesečju kunski depoziti povećani su za 7,7 mlrd. kuna (od toga je 5,5 mlrd. kuna bilo vezano uz valutnu klauzulu). U listopadu su kunski depoziti s valutnom klauzulom smanjeni za 1,4 mlrd. kuna, dok su "čisti" kunski depoziti povećani za 2,0 mlrd. kuna, što je dovelo i do blage promjene u strukturi kunskih nemonetarnih depozita u korist depozita koji nisu vezani uz stranu valutu. S povećanjem od 0,7 mlrd. kuna u listopadu ukupni kunski nemonetarni depoziti na kraju mjeseca dosegli su 46,8 mlrd. kuna, dok se njihova godišnja stopa rasta zadržala na visokoj razini, od 66,8%.

Najveći zamah povećanju kunskih depozita u trećem tromjesečju 2006. godine dao je rast štednje sektora stanovništvo koji se, nakon ubrzanog rasta ostvarenog u prvoj polovini godine, dodatno intenzivirao u ljetnim mjesecima. Kunski depoziti stanovništva tijekom trećeg tromjesečja povećani su za 5,1 mlrd. kuna, što je peterostruko veći porast u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Takva kretanja utjecala su i na godišnju stopu rasta, koja se s 35,9%, koliko je iznosila na kraju 2005., povećala na rekordnu stopu od 70,6% na kraju rujna 2006. godine. U listopadu je takav trend zaustavljen jer su kunski depoziti stanovništva smanjeni za 0,4 mlrd. kuna. Na kraju listopada kunski depoziti stanovništva iznosili su 24,4 mlrd. kuna, a njihova godišnja sto-

Slika 50.

Slika 51.

pa rasta i dalje visokih 65,5%.

Za razliku od drugog tromjesečja 2006. godine, kada je sektor poduzeća ostvario snažno povećanje kunske štednje (3,0 mlrd. kuna), u nastavku godine rast kunskih depozita poduzeća bio je nešto sporiji. Njihovo povećanje tijekom trećeg i na početku četvrtog tromjesečja iznosilo je 2,0 mlrd. kuna, te su na kraju listopada ukupni kunski depoziti poduzeća dosegli 14,6 mlrd. kuna, dok se njihova godišnja stopa rasta od 65,5% izjednačila s onom sektora stanovništvo.

Oporavak deviznih depozita u trećem tromjesečju (povećanje od 4,2 mlrd. kuna) nije bio dovoljan da nadoknadi smanjenje iz prve polovine godine tako da su se ukupni devizni depoziti u prvih devet mjeseci 2006. godine smanjili za 1,6 mlrd. kuna. Takva kretanja bila su određena nastojanjem poslovnih banaka da svoje devizne izvore zamijene kunskim izvorima uz valutnu klauzulu. Promatrano na godišnjoj razini, stopa rasta deviznih depozita kontinuirano se smanjivala, sa 6,1% na kraju prosinca 2005. na -1,9% na kraju rujna 2006. godine. Oporavak deviznih depozita uslijedio je u listopadu s povećanjem od 1,7 mlrd. kuna pa su ukupni devizni depoziti na kraju mjeseca dosegli 86,9 mlrd. kuna, a njihova godišnja stopa rasta 0,6%.

Rast deviznih depozita u trećem i na početku četvrtog tromjesečja ostvaren je i kod sektora stanovništvo i kod sektora poduzeća. Kako su se u odnosu na kraj drugog tromjesečja povećali za 2,7 mlrd. kuna, devizni depoziti stanovništva dosegli su na kraju listopada 73,2 mlrd. kuna, a godišnja stopa rasta 1,7%, što je za 5,8 postotnih bodova manje u odnosu na kraj istog mjeseca prethodne godine. Devizni depoziti poduzeća tijekom trećeg i početkom četvrtog tromjesečja povećali su se za 2,2 mlrd. kuna. Unatoč tome, godišnja je stopa promjene deviznih depozita poduzeća, zbog izražene zamjene deviznih depozita kunskim depozitima s valutnom klauzulom zabilježena kod ovog sektora u prvoj polovini godine, još uvijek bila negativna i na kraju listopada iznosila je -8,7%.

Kretanja kunskih i deviznih depozita u prvih deset mjeseci 2006. godine dovela su i do blage promjene u valutnoj strukturi ukupnih nemonetarnih depozita. Ako se deviznim

depozitima pridodaju kunski depoziti s valutnom klauzulom, njihov udio u ukupnim nemonetarnim depozitima smanjio se s 85,5% na kraju prosinca 2005. na 81,0% na kraju listopada 2006. godine, dok se udio "čistih" kunskih depozita povećao sa 14,5% na kraju 2005. na 19,0% na kraju listopada 2006.

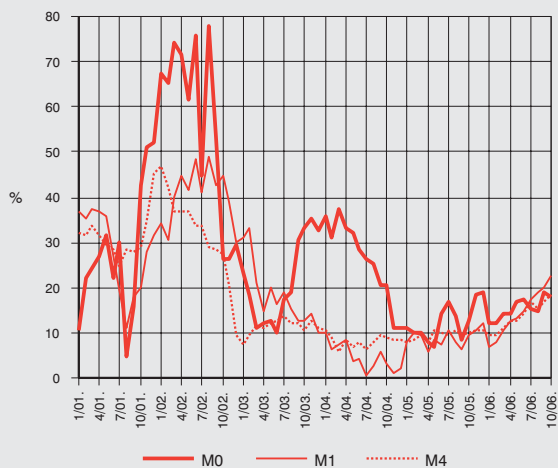
Plasmani

Tijekom trećeg i početkom četvrtog tromjesečja 2006. godine plasmani banaka nebankarskom sektoru snažno su se povećali. Takva kretanja zabilježena su i kod sektora stanovništvo i kod sektora poduzeća. Promatrano na godišnjoj razini, iako blago smanjena na početku četvrtog tromjesečja, stopa rasta plasmana banaka nebankarskom sektoru na kraju listopada iznosila je i dalje visokih 22,0%. S povećanjem od 7,7 mlrd. kuna u trećem te 2,3 mlrd. kuna na početku četvrtog tromjesečja, ukupni plasmani banaka nebankarskom sektoru na kraju listopada dosegli su 174,6 mlrd. kuna.

Najveći doprinos povećanju ukupnih plasmana banaka nebankarskom sektoru i dalje dolazi od sektora stanovništvo. Tako se od ukupnog povećanja plasmana u trećem tromjesečju 2006. godine gotovo tri četvrtine (5,5 mlrd. kuna) odnosilo na kredite odobrene tom sektoru. U strukturi kredita stanovništvu nastavio se ubrzani rast stambenih kredita. Kako je njihovo prosječno mjesečno povećanje u prvih deset mjeseci 2006. godine iznosilo 800 mil. kuna, ukupni stambeni krediti dosegli su na kraju listopada 35,6 mlrd. kuna, dok se njihova godišnja stopa rasta u cijelom tom razdoblju nije spuštala ispod 30% (na kraju listopada iznosila je čak 35,7%). Osim rasta stambenih kredita snažan je bio i rast ostalih nenamjenskih kredita (uključuju minuse po tekućim računima) te kredita po kreditnim karticama. Tri spomenute vrste kredita (stambeni krediti, ostali krediti te krediti po kreditnim karticama) čine i najveći dio ukupnih kredita odobrenih stanovništvu, na kraju listopada 86,8%. Preostali dio kredita odobrenih stanovništvu odnosi se na kredite za kupnju automobila, hipotekarne kredite te kredite koji se koriste preko neprofitnih institucija. Na kraju listopada ukupni krediti banaka odobreni stanovništvu dosegli

Slika 52.

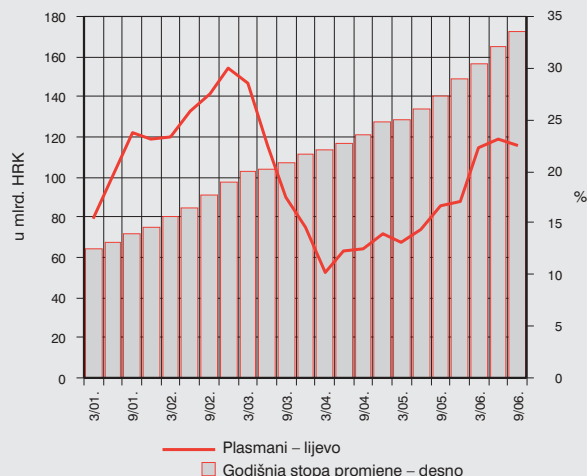
MONETARNI AGREGATI godišnje stope promjene

Izvor: HNB

Slika 53.

PLASMANI BANAKA NEBANKARSKOM SEKTORU

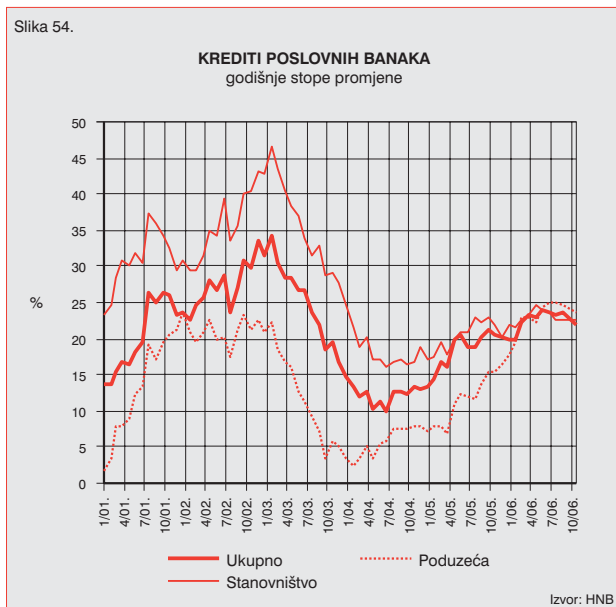

Izvor: HNB

Tablica 3. Krediti banaka odobreni stanovništvu, stanje na kraju razdoblja, u milijunima kuna i postocima

	Stanje					Struktura					Godišnje stope promjene				
	XII.05.	III.06.	VI.06.	IX.06.	X.06.	XII.05.	III.06.	VI.06.	IX.06.	X.06.	XII.05.	III.06.	VI.06.	IX.06.	X.06.
Stambeni krediti	27.571,1	29.498,7	31.925,4	34.709,0	35.588,8	35,1	36,2	36,9	37,8	38,1	28,8	34,9	37,4	35,0	35,7
Hipotekarni krediti	2.595,0	2.586,0	2.687,2	2.645,1	2.667,0	3,3	3,2	3,1	2,9	2,9	-7,1	-4,4	1,8	-0,1	1,9
Kreditni za kupnju automobila	8.705,3	8.747,5	8.928,9	9.120,4	9.166,7	11,1	10,7	10,3	9,9	9,8	6,3	7,2	7,5	6,3	6,5
Kreditni po kreditnim karticama	3.290,6	3.387,8	3.579,4	3.722,7	3.774,5	4,2	4,2	4,1	4,1	4,0	15,5	13,3	17,7	17,5	17,5
Ostali kunski krediti stanovništvu	35.950,1	36.700,9	38.775,9	41.135,9	41.651,1	45,8	45,1	44,9	44,8	44,6	21,2	21,4	20,7	19,5	18,8
Kreditni neprofitnim institucijama	443,6	468,4	505,0	528,0	517,9	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	11,4	28,2	27,5	20,9	28,6
Ukupno	78.555,7	81.389,3	86.401,7	91.861,1	93.366,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	20,3	22,7	23,9	22,5	22,7

Izvor: HNB

su 93,4 mlrd. kuna, a njihova godišnja stopa rasta 22,7%, što je za gotovo dva postotna boda manje od najviše ovogodišnje stope rasta zabilježene sredinom godine.

Snažan rast plasmana poduzećima iz prve polovine godine blago se usporio u trećem tromjesečju. Nakon povećanja od 4,4 mlrd. kuna u prvom i 3,3 mlrd. kuna u drugom tromjesečju, plasmani banaka poduzećima povećali su se u trećem tromjesečju za 2,1 mlrd. kuna. Takva kretanja odrazilo su se i na godišnju stopu rasta, koja je potkraj trećeg i početkom četvrtog tromjesečja u odnosu na kraj prve polovine godine blago smanjena. Ukupni plasmani banaka poduzećima na kraju listopada dosegli su 77,6 mlrd. kuna, a njihova godišnja stopa rasta iznosila je 22,4%. Od ukupnih plasmana banaka poduzećima najveći se dio i dalje odnosi na odobrene kredite (više od 94%).

Plasmani središnjoj državi

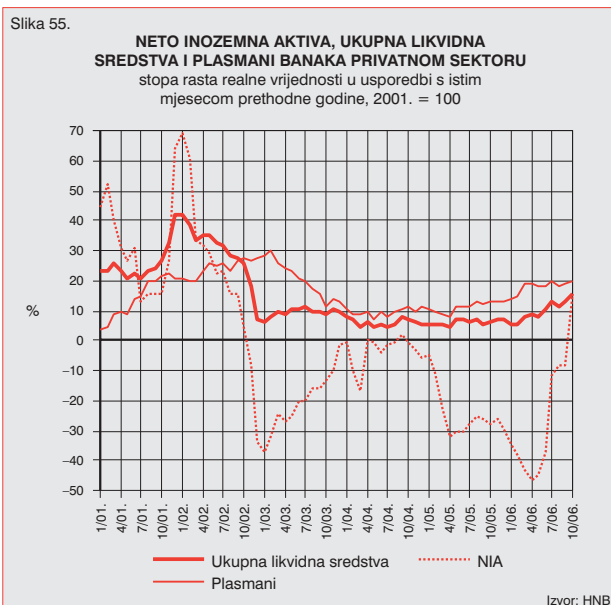
Središnja je država tijekom trećeg i početkom četvrtog tromjesečja znatno poboljšala svoju poziciju prema poslovnim bankama. Naime, novim izdanjem kunskih obveznica u srpnju u iznosu od 2,5 mlrd. kuna država je na domaćem financijskom tržištu prikupila sredstva koja je iskoristila za smanjenje svojih obveza prema poslovnim bankama. Tako su potraživanja poslovnih banaka prema središnjoj državi tijekom trećeg tromjesečja neto smanjena za 1,9 mlrd. kuna, i to na osnovi smanjenja potraživanja za odobrene kredite (2,0 mlrd. kuna), smanjenja potraživanja na osnovi instru-

menta tržišta novca (0,1 mlrd. kuna) te povećanja potraživanja za upisane državne obveznice (0,2 mlrd. kuna; preostale 2,3 mlrd. kuna vrijednosti obveznica upisali su dakle drugi institucionalni investitori). U listopadu su potraživanja poslovnih banaka prema središnjoj državi smanjena za dodatnih 2,0 mlrd. kuna. Najveći dio tog smanjenja odnosio se na naplatu kratkoročnoga kredita Hrvatske poštanske banke u iznosu od 1,0 mlrd. kuna, koji je ta banka u drugom tromjesečju odobrila središnjoj državi za isplatu prve rate duga umirovljenicima. Sredstva za vraćanje tog kredita osigurana su prodajom državnog paketa dionica Plive d.d. Preostala sredstva od prodaje tog društva u iznosu od 1,5 mlrd. kuna država je prenijela u Umirovljenički fond, tako da ta novčana sredstva nisu uključena u depozite države kod poslovnih banaka. Na kraju listopada potraživanja poslovnih banaka od središnje države iznosila su 29,4 mlrd. kuna i bila su za 3,2% manja u odnosu na isti mjesec prethodne godine.

Uz blagi rast depozita države kod poslovnih banaka te spomenuto smanjenje obveza, neto pozicija središnje države prema poslovnim bankama poboljšala se tijekom trećeg i početkom četvrtog tromjesečja čak za 4,7 mlrd. kuna. Na kraju listopada neto potraživanja poslovnih banaka od središnje države iznosila su 19,1 mlrd. kuna, što je za 7,5% manje u usporedbi s istim mjesecom prethodne godine.

Inozemna aktiva i pasiva

Trend smanjenja inozemne aktive poslovnih banaka iz pr-

ve polovine godine zaustavljen je u trećem tromjesečju, kada se inozemna aktiva poslovnih banaka povećala za 6,2 mlrd. kuna (23,8%). Snažan rast inozemne aktive banaka ostvaren je potkraj trećeg tromjesečja i početkom četvrtog, uglavnom zbog prilagodbe banaka izmjeni Odluke o minimalno potrebnim deviznim potraživanjima. Zbog proširenja osnovice deviznih obveza banaka za kunske obveze s valutnom klauzulom, većina poslovnih banaka morala je, ili u predviđenom razdoblju prilagodbe još uvijek mora, povećati svoja likvidna devizna potraživanja. S povećanjem od 4,1 mlrd. kuna u listopadu inozemna aktiva poslovnih banaka dosegla je na kraju mjeseca 36,5 mlrd. kuna, uz oporavak njezine godišnje stope rasta na 4,9%.

Uobičajeno smanjenje inozemne pasive poslovnih banaka

tijekom ljetnih mjeseci 2006. bilo je osobito izrazito. Tako su inozemne obveze poslovnih banaka tijekom trećeg tromjesečja smanjene čak za 8,7 mlrd. kuna. Ipak, početkom četvrtog tromjesečja inozemna se pasiva poslovnih banaka povećala za 2,3 mlrd. kuna u odnosu na rujn, te je na kraju listopada iznosila 69,2 mlrd. kuna, što je za 11,9% više nego na kraju istog mjeseca prethodne godine.

Ostvarena kretanja inozemne aktive i inozemne pasive poslovnih banaka u trećem i na početku četvrtog tromjesečja rezultirala su poboljšanjem ukupne inozemne pozicije poslovnih banaka u odnosu na kraj prvog polugodišta čak za 16,7 mlrd. kuna. Na kraju listopada 2006. godine neto inozemna aktiva (NIA) poslovnih banaka iznosila je -32,7 mlrd. kuna.

Okvir 2. Kretanje cijena stambenog prostora¹² u Hrvatskoj mjereno novim hedonističkim indeksom cijena nekretnina izračunatim u HNB-u

Tijekom posljednjih godina uvelike se upozorava na važnost pomnog praćenja kretanja na tržištu nekretnina, s obzirom na značajan utjecaj koji ona mogu imati na ukupna gospodarska kretanja, a u sklopu toga napose se ističe važnost primjerenog praćenja kretanja cijena stambenog prostora. Stambena imovina, naime, ima znatan udio u ukupnoj imovini stanovništva, a izdaci vezani uz stanovanje (izdaci za najamnine te otplatu rata stambenih kredita) imaju pak velik udio u ukupnim izdacima kućanstava. Stoga promjene cijena stambenog prostora, najamnina i kamatnih stopa na stambene kredite značajno utječu na kretanje vrijednosti imovine te prihoda i rashoda stanovništva, a time i na kretanje agregatne potražnje i inflacije. Kretanje cijena stambenog prostora osjetljivo je na promjene kamatnih stopa, tj. na promjene u stupnju restriktivnosti odnosno ekspanzivnosti monetarne politike, stoga može utjecati na djelovanje transmisivnog mehanizma monetarne politike. Osim toga kretanje cijena najamnina valja pomno pratiti jer ono izravno utječe na kretanje inflacije potrošačkih cijena, zato što su najamnine dio košarice za izračun indeksa potrošačkih cijena. Nadalje, analize učinjene za razvijena tržišna gospodarstva pokazale su da zamjetne fluktuacije cijena stambene imovine imaju utjecaj na financijske i poslovne cikluse i financijsku stabilnost.

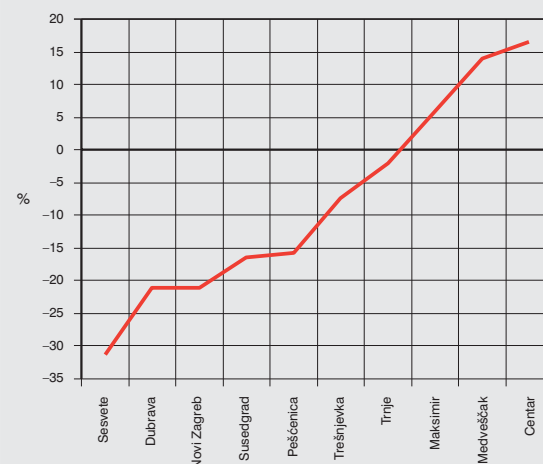
Pri izračunavanju indeksa cijena nekretnina javljaju se mnogo veći metodološki problemi nego u izračunu većine drugih indeksa cijena, a osnovni je razlog taj što se ne može kontinuirano pratiti kretanje cijene određene stambene jedinice. Indeks cijena stambenog prostora trebao bi upućivati na promjenu cijene stambenog prostora fiksne kvalitete na danoj lokaciji. Međutim, stambeni su prostori izrazito heterogeni s obzirom na veličinu te kvalitativna i lokacijska obilježja, stoga je pri izračunu indeksa cijena stambenog prostora vrlo teško zadovoljiti princip usporedbe čiste cijene.

Dostupni pokazatelji kretanja cijena nekretnina u Hrvatskoj su oskudni. Jedini raspoloživi službeni pokazatelj kretanja cijena stambenog prostora odnosi se samo na pri-

marno tržište (nove stanove). DZS izračunava indeks cijena prodanih novih stanova metodom jedinične vrijednosti, dakle, prosječna cijena kvadratnog metra prodanog novog stana u određenom razdoblju uspoređuje se s prosječnom cijenom u baznom razdoblju. Kako indeks nije prilagođen za strukturne razlike, on ne upućuje na iznos čistog porasta cijena, već na promjenu prosječne transakcijske vrijednosti. Zbog toga što pri izračunu indeksa poboljšanja kvalitete nisu na odgovarajući način isključena, taj je indeks cijena u pravilu pristran naviše.

Jedna od metoda koja se preporuča i primjenjuje za izračunavanje indeksa cijena nekretnina jesu hedonističke regresije. Osnovna je postavka hedonističkih metoda ta da pojedine karakteristike proizvoda predstavljaju ono što kupcu donosi zadovoljstvo, pa je nužno odrediti cijene tih karakteristika (atributa), tzv. implicitne cijene. Nakon što se procijene implicitne cijene, hedonistička se cijena proizvoda izvodi kao zbroj implicitnih cijena pojedinih karakteristika proizvoda. Kad je riječ o tržištu nekretnina, cilj je u obliku novčanog iznosa izraziti korisnost koju kupac ima npr. od veličine stambene jedinice, od balkona ili od lokacije unutar nekog grada. Ova je metoda primijenjena u HNB-u pri izračunu novog indeksa cijena nekretnina. Us-

Slika 56. IMPLICITNE CIJENE KARAKTERISTIKE "DIO GRADA" U ZAGREBU^a

^a Vrijednosti interpretiramo kao odstupanja od dijela grada Črnomerec

Izvor: HNB

¹² U analizi su obuhvaćene cijene stanova i kuća.

Tablica 4. Indeksi cijena nekretnina u Hrvatskoj, godišnje stope promjene

	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006. ^a
Hrvatska – hedonistički indeks	4,6	1,8	-0,8	6,7	-0,7	1,8	11,7	8,9	11,7
– indeks prosječnih cijena 1m ²	9,2	0,2	-0,9	22,9	-5,6	-0,4	10,8	10,3	19,0
Zagreb – hedonistički indeks	5,5	2,4	0,7	-5,8	5,2	0,5	10,6	10,9	13,8
– indeks prosječnih cijena 1m ²	8,3	2,0	3,6	-1,5	3,8	2,9	7,4	8,5	18,4
Jadran – hedonistički indeks	-1,9	0,4	-8,9	32,5	0,9	10,1	9,3	16,1	4,6
– indeks prosječnih cijena 1m ²	4,9	-4,3	-1,5	30,3	8,8	6,1	8,1	23,5	6,5

^a Podaci se odnose na prvih šest mjeseci. Izvor: HNB

Tablica 5. Indeksi cijena stanova u Zagrebu, godišnje stope promjene

	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006. ^a
Zagreb – hedonistički indeks	5,2	2,4	-0,8	-6,2	3,3	3,1	10,5	12,3	13,3
– indeks prosječnih cijena 1m ²	6,6	4,1	2,3	-1,8	-0,2	6,0	8,2	9,0	16,7

^a Podaci se odnose na prvih šest mjeseci. Izvor: HNB

poređivanjem implicitnih cijena pojedinih karakteristika nekretnine možemo pobliže istražiti strukturu preferencija kupaca. Npr. možemo odgovoriti na pitanja: koliko je kupcu stana bitna činjenica da se stan nalazi u pojedinom dijelu grada ili koliko mari za vrstu stana (stan u zgradi, stan u kući i sl.).

Izračun indeksa cijena nekretnina

Baza podataka koja je upotrijebljena za izradu hedonističkog indeksa cijena nekretnina (HICN) u Hrvatskoj kupljena je od Burze nekretnina. Burza je osnovana 1996. godine, otkada prikuplja podatke o stanovima i kućama na prodaju, koje su agencije za posredovanje u prometu nekretnina objavile preko njezine internetske stranice. Za svaku nekretninu skupljaju se podaci o cijenama (traženim i postignutim), datumu prodaje te geografsko-lokacijskim¹³ i kvalitativnim¹⁴ karakteristikama (atributima). Geografska podjela podataka koju smo razmatrali podrazumijeva tri grupe: Zagreb, Jadran¹⁵ i ostalo. Baza obuhvaća ukupno 12.670 transakcija obavljenih od siječnja 1997. do lipnja 2006., od toga se 65% odnosi na Zagreb, 22% na Jadran i 13% na ostalo.

Ovdje prikazujemo hedonističke indekse cijena nekretnina (stanova i kuća) ukupno za cijelu Hrvatsku te posebno za regije Zagreb i Jadran. U nama dostupnoj bazi podataka cijena nekretnina u Hrvatskoj podaci za Zagreb kvantitativno su najbolje zastupljeni. Spomenuli smo da se 65% svih podataka odnosi na transakcije zagrebačkih nekretnina, a čak 85% tog udjela tiče se prodaje stanova, stoga posebno analiziramo kretanje cijena na tržištu stanova u Zagrebu. Izračunate hedonističke indekse cijena nekretnina, odnosno pripadajuće godišnje stope promjene, prikazane u tablicama koje slijede, usporedili smo s indeksima prosječnih cijena kvadrata stambenog prostora.

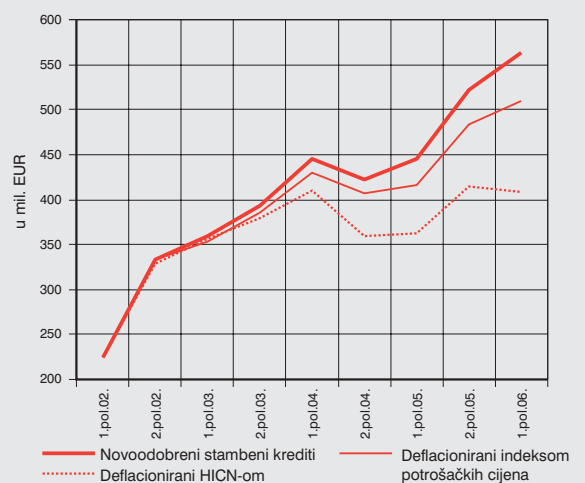
Snažan rast cijena nekretnina u Hrvatskoj (mjereno HICN-om) bilježi se u posljednje tri godine, a iznosio je približno 10% godišnje, tako da su se u tom razdoblju cijene nekretnina povećale ukupno za 36%. Nasuprot tome u razdoblju od 1997. do 2003. godine cijene nekretnina po-

rasle su ukupno za 14%. Prema hedonističkom indeksu cijena stanova u Zagrebu¹⁶ rast cijena bio je još izrazitiji od ukupnog rasta cijena nekretnina u Hrvatskoj i iznosio je približno 40%.

Povoljniji uvjeti stambenog kreditiranja¹⁷, koji stimuliraju potražnju, te manjak stambenog prostora, posebno u velikim gradovima, vrlo su vjerojatno utjecali na porast cijena nekretnina u Hrvatskoj. Nadalje, među čimbenike koji su utjecali na rast cijena nekretnina na domaćem tržištu, valja ubrojiti i relativno ograničenu ponudu stambenog prostora na domaćem tržištu¹⁸, porast interesa stranaca za kupnju nekretnina u Hrvatskoj (napose na Jadranu) te očekivanja koja se uglavnom odnose na daljnji rast cijena nekretnina, što između ostalog potiče i započeti proces pristupanja Hrvatske Europskoj uniji. Iz Slike 57. vidljivo je da je tijekom posljednje tri godine, u kojima je ostvaren snažan rast cijena nekretnina, bio prisutan trend porasta iznosa novoodobrenih stambenih kredita.

Slika 57.

NOVOODOBRENI STAMBENI KREDITI U HRVATSKOJ nominalni i realni iznosi po polugodištima

^a Deflacionirani HICN-om odnosno indeksom potrošačkih cijena Izvor: HNB

13 Regija, županija, grad, dio grada

14 Površina, broj soba, starost, vrsta grijanja, (ne)postojanje dizala, lođe/balkona, plina i sl.

15 U grupu pod nazivom Jadran uključili smo sve nekretnine koje su do 10 km udaljene od obale.

16 Za koji procjenjujemo da je najreprezentativniji od ovdje izračunatih indeksa.

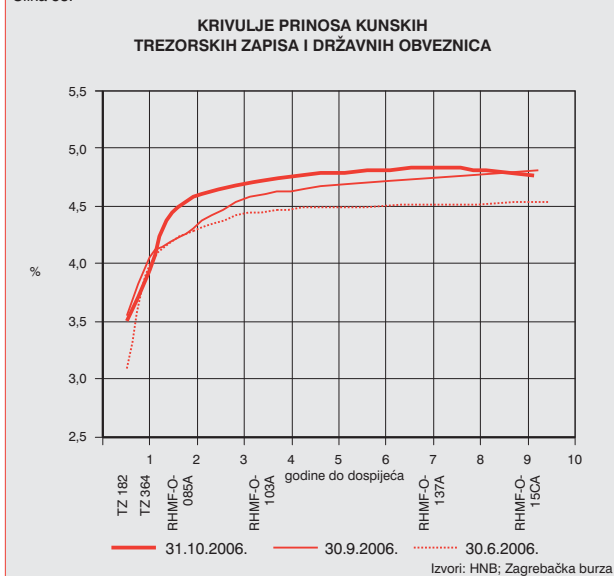
17 Niže kamatne stope, dulje razdoblje otplate, bez jamaca

18 Tijekom tranzicijskog razdoblja brojna državna građevinska poduzeća nisu opstala, dok se istodobno građevinska poduzeća u privatnom vlasništvu nisu dovoljno razvila.

Tržište novca

Treće tromjesečje 2006. godine obilježila je dobra likvidnost financijskog sustava, a slična kretanja nastavila su se i u listopadu 2006. Dobru kunsku likvidnost nisu narušili ni uobičajeni pritisci na likvidnost u turističkoj sezoni, ni izdanje državne sedmogodišnje kunske obveznice u srpnju u vrijednosti od 2,5 mlrd. kuna. S druge strane, likvidnost su potpomogle devizne intervencije iz prethodnog tromjesečja, kojima je središnja banka otkupljivala neuobičajeno velike devizne priljeve na osnovi dokapitalizacije domaćih banaka u prvom polugodištu 2006. Znatan priljev novčanih sredstava od deviznih intervencija središnje banke tijekom procesa preuzimanja Plive d.d. dodatno je pogodovao likvidnosti kunskega novčanog tržišta u listopadu. U skladu s time prosječni plasmani središnje banke putem obratnih repo aukcija u trećem su tromjesečju 2006. bili gotovo jednaki kao i u drugom tromjesečju, dok su se u listopadu smanjili. U istom su

Slika 58.

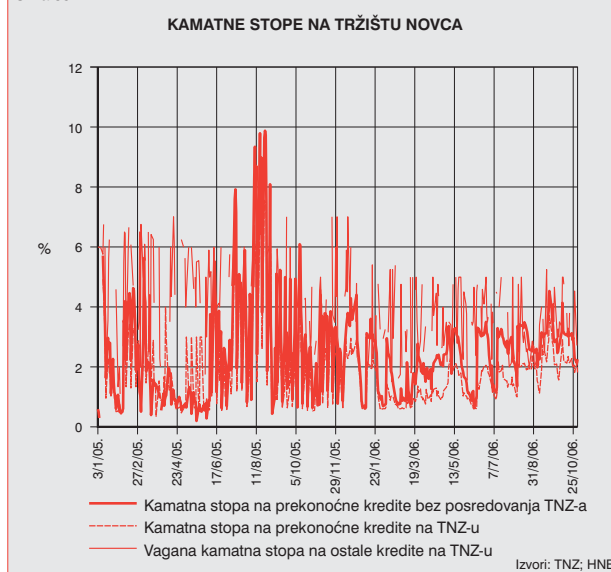
se razdoblju i kamatne stope za prekonočne pozajmice na novčanom tržištu, unatoč blagom porastu, uglavnom zadržavale na relativno niskim razinama, od 1% do 3%. Stanje ukupno upisanih trezorskih zapisa MF-a tijekom trećeg tromjesečja 2006. blago se smanjilo, a daljnje smanjenje zabilježeno je i u listopadu.

U trećem tromjesečju 2006. smanjile su se kamatne stope poslovnih banaka na kratkoročne kredite bez valutne klauzule i trgovačkim društvima i stanovništvu, dok su se kamatne stope na dugoročne kredite s valutnom klauzulom povećale. Pasivne kamatne stope banaka u istom su razdoblju uglavnom porasle, a jedino su se kamatne stope na devizne depozite po viđenju zadržale na razinama iz lipnja.

Kamatne stope na tržištu novca

Prema podacima TNZ-a prosječna prijavljena potražnja za kreditima u trećem tromjesečju 2006. godine bila je znatno veća nego u prethodnom tromjesečju, a na sličnoj se razi-

Slika 59.

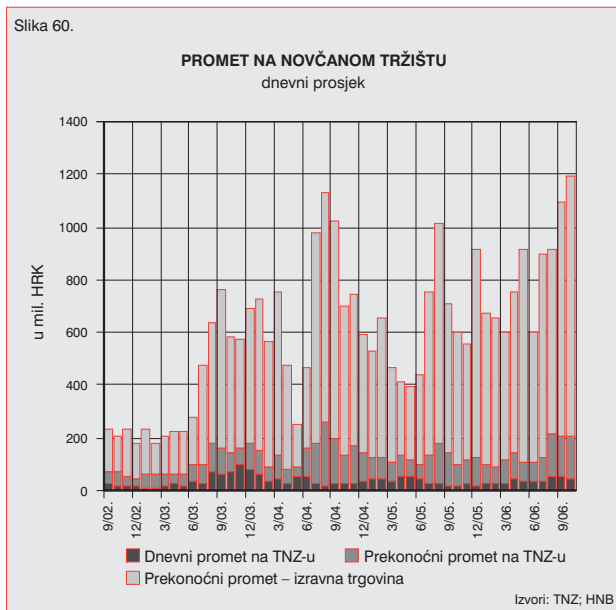
ni zadržala i u listopadu. Međutim, u tom je razdoblju porasla i prijavljena ponuda kredita, što je rezultiralo porastom ukupnog prometa na TNZ-u, uz samo blagi porast kamatnih stopa.

Vagana kamatna stopa na prekonočne kredite uz posredovanje TNZ-a, koja je u lipnju 2006. iznosila 1,50%, u rujnu je iznosila 2,34%, što je bila njezina najviša zabilježena razina od kolovoza 2005., a u listopadu se smanjila na 2,13%. Vagana kamatna stopa na ostale kredite uz posredovanje TNZ-a padala je tijekom srpnja i kolovoza, no ponovno je rasla sljedeća dva mjeseca i u listopadu je iznosila 3,43%.

Ukupan promet ostvaren na TNZ-u u trećem tromjesečju 2006. povećao se na 11,6 mlrd. kuna, što je znatno više u odnosu na 7,4 mlrd. kuna iz drugog tromjesečja. Prosječan dnevni promet prekonočnih kredita u trećem tromjesečju 2006. iznosio je 131,1 mil. kuna (za 48,2 mil. kuna više nego u prethodnom tromjesečju), a nastavio je rasti i u listopadu, kada je iznosio 163,5 mil. kuna. Prosječan dnevni promet ostalih kredita povećao se s 38,4 mil. kuna iz drugog tromjesečja na 49,2 mil. kuna u trećem tromjesečju, dok je u listopadu iznosio 41,0 mil. kuna.

U trećem tromjesečju 2006. godine ponovno su u ročnoj strukturi kredita uz posredovanje TNZ-a dominirali prekonočni krediti s udjelom od 73%, što je nešto više nego u prethodnom tromjesečju, kada je taj udio iznosio 68%, a manje nego u listopadu, kada je iznosio 80%. Među ostalim kreditima najveći udio imali su krediti odobreni na rok od jednog mjeseca, čiji se udio u ukupnim ostalim kreditima smanjio sa 74% iz drugog tromjesečja 2006. na 62% u trećem tromjesečju, dok je u listopadu iznosio 68%. Do pada njihova udjela u trećem tromjesečju došlo je ponajviše zbog porasta prometa kredita s dospijecom od jednog tjedna, koji su u ukupnim ostalim kreditima sudjelovali s 27%, a to je za 11 postotnih bodova više nego u prethodnom tromjesečju.

U prekonočnom međubankovnom kreditiranju bez posredovanja TNZ-a tijekom trećeg je tromjesečja 2006. ostvaren prosječan dnevni promet od 791,5 mil. kuna, što je znatno povećanje u odnosu na 634,6 mil. kuna iz drugog tromje-

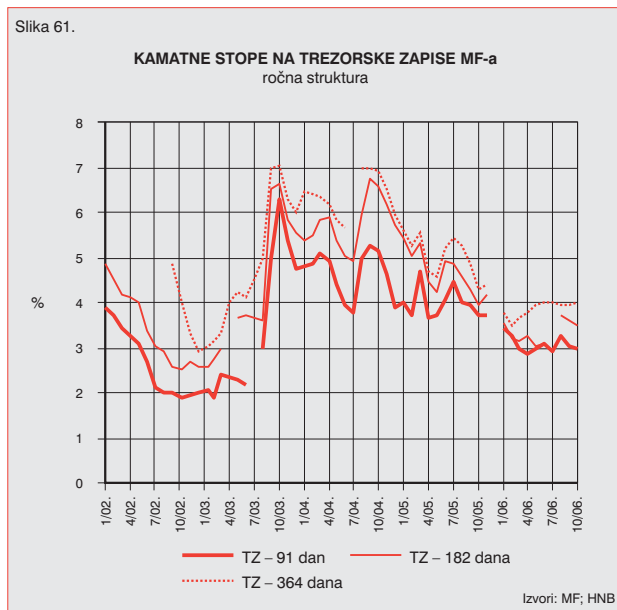
sečja. U listopadu 2006. prosječan dnevni promet ovih kredita bio je još veći, te je iznosio 987,6 mil. kuna. Vagana kamatna stopa na izravne međubankovne prekonoćne kredite, koja je u lipnju 2006. iznosila 2,34%, do rujna se povećala na 3,12%, dok se u listopadu smanjila na 2,93%.

Kamatne stope na tržištu kratkoročnih vrijednosnih papira

U trećem tromjesečju 2006. smanjilo se stanje upisanih trezorskih zapisa. Tako je na kraju rujna, tijekom kojeg su održane četiri aukcije trezorskih zapisa, stanje upisanih trezorskih zapisa MF-a iznosilo 11,9 mlrd. kuna, a do kraja listopada, tijekom kojeg je održano pet aukcija, dodatno se blago smanjilo, na 11,7 mlrd. kuna.

Zahvaljujući dobroj likvidnosti na novčanom tržištu, iznos pristiglih ponuda za upis trezorskih zapisa u trećem tromjesečju 2006. bio je gotovo dvostruko veći nego u prethodnom tromjesečju, ali na aukcijama je u prosjeku prihvaćeno tek oko 50% tih ponuda. Najveći dio ponuda odnosio se na jednogodišnje zapise, koji su na kraju trećeg tromjesečja 2006. u strukturi ukupno upisanih trezorskih zapisa imali udio od 94,8%. Slijedili su ih trezorski zapisi s najkraćim dospeljem, čiji je udio iznosio 2,8%, dok je udio zapisa s dospeljem od 182 dana iznosio 2,4%. Tijekom listopada 2006. udio trezorskih zapisa s dospeljem od 364 dana još se povećao pa je na kraju mjeseca iznosio čak 96,1%, dok su trezorski zapisi s dospeljima od 91 i 182 dana u ukupnoj strukturi sudjelovali s 1,7% i 2,2%.

Vagane kamatne stope na trezorske zapise s dospeljima od 91 i 364 dana smanjile su se s 3,10% i 4,00% u lipnju na 3,02% i 3,93% u rujnu, dok je stopa na trezorske zapise s dospeljem od 182 dana u rujnu iznosila 3,59%, što je povećanje u odnosu na lipanjskih 3,10%. Vagana kamatna stopa na trezorske zapise s dospeljem od 91 dana nastavila se smanjivati i u listopadu, te je iznosila 3,00%, a neznatno se smanjila i ona na trezorske zapise s dospeljem od 182 dana, koja je iznosila 3,50%, s time da su oni u listopadu upisani samo na jednoj aukciji. Vagana kamatna stopa na trezorske

zapise s dospeljem od 364 dana u listopadu je porasla na 3,99%.

Kamatne stope poslovnih banaka

Tijekom drugog tromjesečja 2006. smanjile su se kamatne stope poslovnih banaka na kratkoročne kredite bez valutne klauzule trgovačkim društvima i stanovništvu. Tako se vagana kamatna stopa na kratkoročne kunske kredite trgovačkim društvima bez valutne klauzule neznatno smanjila, sa 7,18% u lipnju na 7,14% u rujnu, dok je osjetno veći bio pad vagane kamatne stope na kratkoročne kredite stanovništvu bez valutne klauzule, koja se s 12,37% u lipnju smanjila na 11,00% u rujnu, što je njezina najniža zabilježena razina još od početka primjene nove metodologije izvještavanja o kamatnim stopama u siječnju 2002. To je smanjenje prouzročeno padom udjela uobičajeno najskupljih okvirnih kredita stanovništvu s 88,8% u lipnju na 72,5% u rujnu, kao i znatnijim smanjenjem kamatne stope na ostale kratkoročne

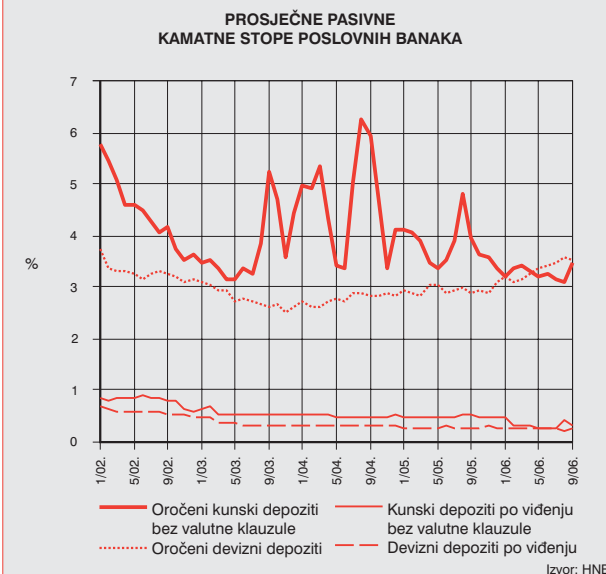
kredite stanovništvu, koja je sa 7,18% u lipnju pala na 5,02% u rujnu, dok se njihov udio u ukupnim kuskim kratkoročnim kreditima stanovništvu bez valutne klauzule povećao s lipanjskih 4,0% na 21,6% u rujnu 2006.

Nasuprot tome, vagana kamatna stopa na dugoročne kredite trgovačkim društvima s valutnom klauzulom, koja je u lipnju iznosila 5,74%, do rujna se povećala na 5,80%. Porasla je i vagana kamatna stopa na dugoročne kredite stanovništvu s valutnom klauzulom: sa 6,52% u lipnju na 6,72% u rujnu. Do takvih kretanja kamatnih stopa na dugoročne kunske kredite stanovništvu s valutnom klauzulom došlo je zbog blagog rasta kamatnih stopa na sve vrste tih kredita. Pritom je najveći bio porast vagane kamatne stope na ostale dugoročne kunske kredite s valutnom klauzulom, koji su uobičajeno skuplji od drugih takvih kredita (stambenih, hipotekarnih, kredita za kupnju automobila i kredita po kreditnim karticama), a koja je u rujnu iznosila 8,49%, dok je u lipnju iznosila 8,15%. Na rast vagane kamatne stope na dugoročne kredite stanovništvu dijelom je utjecao i porast vagane kamatne stope na stambene kredite, koja je s 4,75% u lipnju porasla na 4,88% u rujnu.

Pasivne kamatne stope banaka u trećem su tromjesečju 2006. uglavnom porasle. Tako se vagana kamatna stopa na oročene kunske depozite bez valutne klauzule, koja je u lipnju iznosila 3,28%, u rujnu povećala na 3,46%, a slično se kretala i vagana kamatna stopa na oročene devizne depozite, koja je s 3,40% u lipnju porasla na 3,53% u rujnu. Vagana kamatna stopa na devizne depozite po viđenju u rujnu se zadržala na lipanjskoj razini od 0,25%, dok je vagana kamatna stopa na kunske štedne depozite porasla s 0,27% u lipnju na 0,31% u rujnu.

U usporedbi s drugim tromjesečjem 2006. razlike između aktivnih i pasivnih kamatnih stopa banaka u trećem su se tromjesečju uglavnom smanjivale, osim one između kamatnih stopa na kunske kredite s valutnom klauzulom i kamatnih stopa na devizne depozite. Tako se razlika između vagane kamatne stope na ukupne kredite i vagane kamatne stope na ukupne depozite smanjila sa 6,28 postotnih bodova iz lipnja, na 6,26 postotnih bodova u rujnu, što je njezina najniža

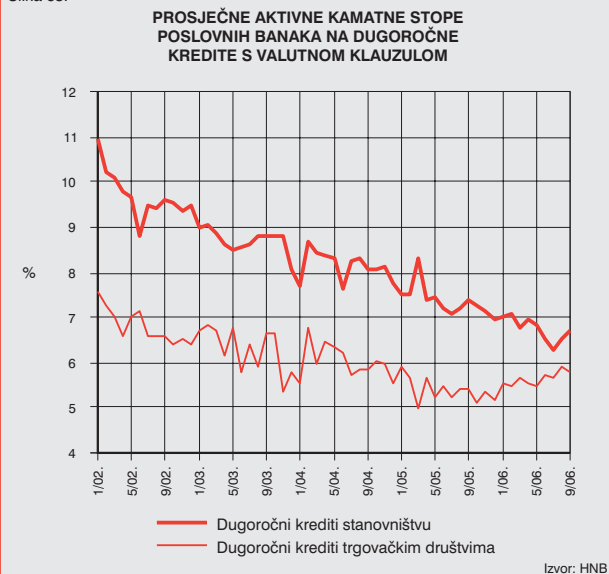
Slika 64.

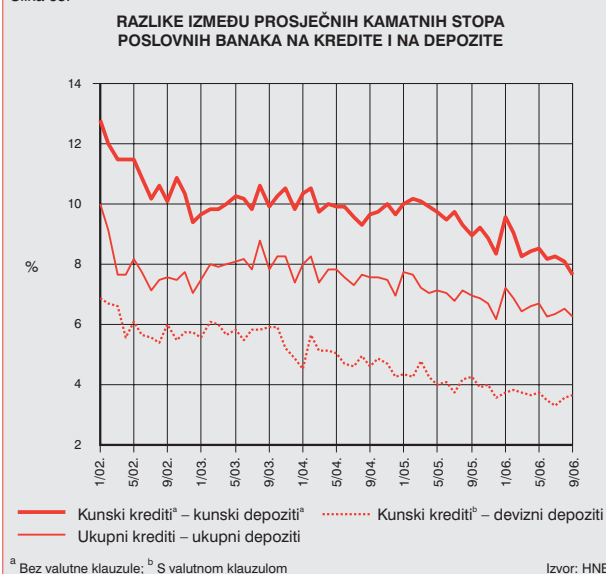
razina u 2006. godini. Zbog istodobnog pada vagane kamatne stope na kunske kredite bez valutne klauzule i blagog porasta vagane kamatne stope na kunske depozite bez valutne klauzule njihova se razlika smanjila s 8,20 postotnih bodova u lipnju na 7,66 postotnih bodova u rujnu, a to je njezina najniža razina od početka 2002. godine. S druge strane, razlika između vagane kamatne stope na kunske kredite s valutnom klauzulom i vagane kamatne stope na devizne depozite u promatranom se tromjesečju povećala. Nakon što se u drugom tromjesečju 2006. smanjila, pa je na kraju lipnja iznosila 3,51 postotni bod, u rujnu se povisila na 3,61 postotni bod.

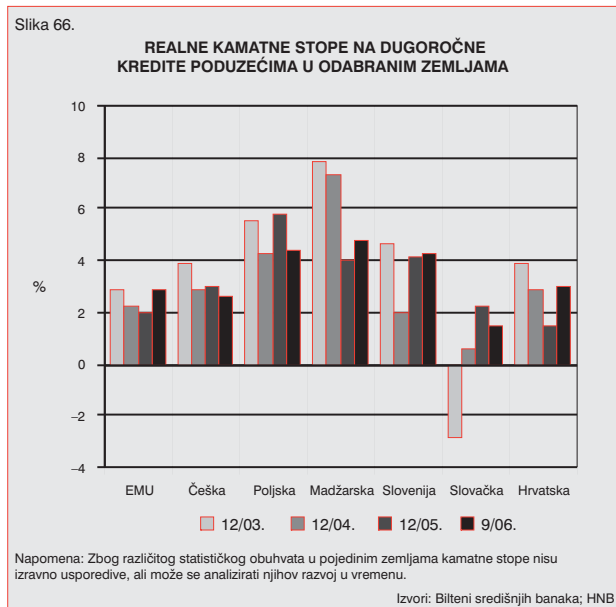
Unatoč spomenutom porastu vaganih nominalnih kamatnih stopa na dugoročne kredite poduzećima s valutnom klauzulom, koji imaju najveći udio u dugoročnim kreditima poduzećima, kamatne stope na ukupne kunske kredite poduzećima s dospeljećem duljim od tri godine neznatno su se smanjile. Međutim, kako je pad stope inflacije bio brži, u trećem tromjesečju 2006. u Hrvatskoj su ipak porasle realne

Slika 63.

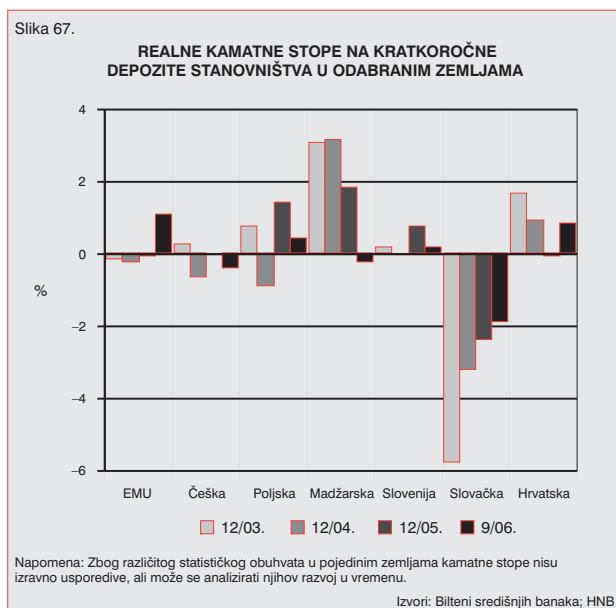
Slika 65.

kamatne stope na dugoročne kredite poduzećima. Pod utjecajem istodobnog rasta nominalnih kamatnih stopa na dugoročne kredite poduzećima i pada inflacije, realne kamatne stope na dugoročne kredite poduzećima porasle su i u EMU, Češkoj te Sloveniji, a povećale su se i u Slovačkoj, u kojoj je rast inflacije bio manji od rasta nominalnih kamatnih stopa na dugoročne kredite poduzećima. Nasuprot tome, realne kamatne stope na dugoročne kredite poduzećima u Mađarskoj i Poljskoj smanjile su se ponajprije zbog porasta inflacije jer su se nominalne kamatne stope na dugoročne kredite poduzećima u Poljskoj tek neznatno smanjile, dok su one u Mađarskoj čak porasle.

Nakon što su u Hrvatskoj tijekom drugog tromjesečja 2006. realne kamatne stope na depozite stanovništva bile negativne, pod utjecajem istodobnog smanjenja stope inflacije i porasta nominalne kamatne stope na depozite stanovništva u trećem tromjesečju 2006. one su opet bile pozitivne, a jednako su se kretale i realne kamatne stope na depozite stanovništva u EMU i Češkoj. Jedina zemlja u kojoj je zabilježeno

smanjenje nominalnih kamatnih stopa na depozite stanovništva u trećem tromjesečju 2006. bila je Slovenija, ali zbog znatnijeg je pada inflacije i tamo zabilježen porast realnih kamatnih stopa na te depozite. Iako su u trećem tromjesečju 2006. nominalne kamatne stope na depozite stanovništva u Poljskoj, Mađarskoj i Slovačkoj porasle, to je povećanje bilo manje od rasta inflacije u tim zemljama pa su se smanjile realne kamatne stope na depozite stanovništva, koje su u Slovačkoj negativne još od kraja 2002., dok su u Mađarskoj negativne prvi put nakon lipnja 2001.

Tržište kapitala

U trećem tromjesečju 2006. godine na hrvatskom tržištu kapitala zabilježena je nešto slabija aktivnost na domaćim burzama nego u prethodnom tromjesečju pa je došlo do pada broja transakcija i ukupnog prometa dionica. To se djelomično može pripisati utjecaju sezonskih čimbenika u srpnju i kolovozu te očekivanjima vezanim uz proces preuzimanja Plive d.d. Naime, tijekom trećeg tromjesečja i listopada 2006. pozornost ulagača najviše je bila usmjerena na cjenovno nadmetanje između islandskog Actavisa i američkog Barra za kupnju Plive d.d., te su se, ovisno o njihovim ponudama dioničarima, slično kretale i cijene gotovo svih ostalih dionica. Pošto je Actavis odustao od daljnjeg natjecanja u rujnu 2006., neizvjesnost na tržištu bila je vezana uz uspjeh Barra u prikupljanju više od 50% Plivinih dionica, što je bilo preduvjet da ponuda bude valjana, te uz moguće ponovno uključivanje Actavisa u nadmetanje. Međutim, to se nije dogodilo, a nakon isteka Barrove ponude u listopadu ustanovljeno je da je ta tvrtka uspjela prikupiti više od 90% Plivinih dionica, te su one uspješno prenesene novom vlasniku. Indeksi obiju hrvatskih burza tijekom trećeg tromjesečja dosegli su svoje najviše razine dosada, a rast burzovnih indeksa zabilježen je i na svim tržištima usporedivih srednjoeuropskih zemalja. U trećem tromjesečju 2006. smanjio se i promet obveznica, unatoč izdanju sedmogodišnje kunske obveznice MF-a u vrijednosti od 2,5 mlrd. kuna i unatoč izdanjima dviju municipalnih i dviju korporacijskih obveznica. Zbog bržeg pada zahtijevanog prinosa na hrvatske euroobveznice u odnosu na referentne njemačke obveznice u trećem tromjesečju 2006. smanjila se razlika njihovih prinosa.

Tržište vlasničkih vrijednosnih papira

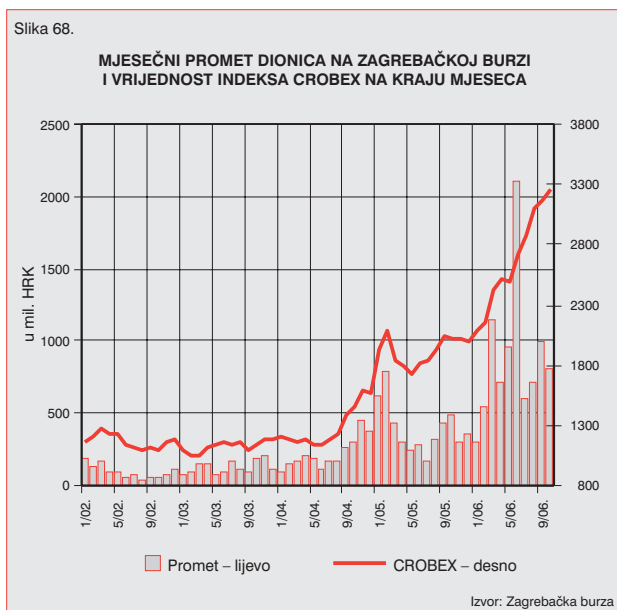
Kako se situacija na tržištu kapitala u trećem tromjesečju 2006. smirila, promet dionica na Zagrebačkoj burzi nije se uspio zadržati na visokoj razini iz prethodnog tromjesečja, te je iznosio 2,3 mlrd. kuna, što je za 39% manje nego u drugom tromjesečju, ali i za 251% više nego u istom razdoblju prethodne godine. Iako je trgovina na tržištu vlasničkih vrijednosnih papira i u trećem tromjesečju bila obilježena očekivanjima vezanim uz preuzimanje Plive d.d., njezinom dionicom trgovalo se znatno manje nego u drugom tromjesečju 2006. Tako je ukupan promet te dionice u trećem tromjesečju iznosio 501,1 mil. kuna. Iako se proces preuzimanja bližio kraju, cijena Plivine dionice nastavila je rasti, te je na kraju trećeg tromjesečja bila za 6% viša nego na kraju lipnja,

dok se u listopadu tek neznatno smanjila. Osim Plivinom dionicom, koja je u ukupnom prometu sudjelovala s 22%, u trećem se tromjesečju 2006. najviše trgovalo dionicama Adris grupe d.d. (14%), Privredne banke Zagreb d.d. (4%) i Podravke prehrambene industrije d.d. (4%). U listopadu se najviše trgovalo dionicom Adris grupe d.d., dok je Plivina dionica bila na drugom mjestu, a ukupan promet dionica na Zagrebačkoj burzi iznosio je 805,4 mil. kuna.

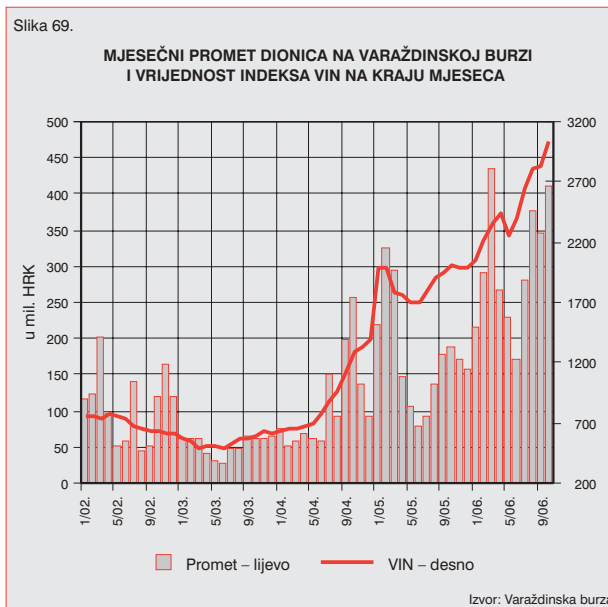
Zbog navedenih događaja vrijednost indeksa CROBEX nastavila je rasti pa je na kraju trećeg tromjesečja 2006. iznosila 3164 bodova, dok je on u listopadu dosegnuo svoju najvišu dosad zabilježenu vrijednost od 3259 bodova. Od siječnja do kraja listopada 2006. CROBEX je porastao za više od 63%.

Zahvaljujući ponajprije porastu cijena većine dionica, na kraju trećeg tromjesečja 2006. tržišna kapitalizacija dionica na Zagrebačkoj burzi bila je za 19,2% viša nego na kraju prethodnog tromjesečja i iznosila je 132 mlrd. kuna. Osim porasta cijena na takav snažan rast tržišne kapitalizacije na Zagrebačkoj burzi utjecao je i znatan porast likvidnosti pojedinih dionica.¹⁹ Rast tržišne kapitalizacije nastavio se i tijekom listopada, na kraju kojega je iznosila 134 mlrd. kuna, a to je povećanje od dodatnih 1,7%.

Na Varaždinskoj burzi tržišna kapitalizacija dionica na kraju trećeg tromjesečja 2006. povećala se na 50,4 mlrd. kuna odnosno bila je za 11,4 mlrd. kuna viša nego na kraju prethodnog tromjesečja, a rasti je nastavila i u listopadu, kada je dosegla 52,7 mlrd. kuna. Ukupan promet dionica u trećem je tromjesečju 2006. iznosio 1,0 mlrd. kuna, što je za 49,8% više nego u prethodnom tromjesečju i za 247% više nego u istom razdoblju prethodne godine. U ukupnoj strukturi prometa u trećem tromjesečju 2006. oko 52% prometa ostvareno je u trgovanju dionicama javnih dioničkih društava, dok je udio prometa u kotaciji slobodnog tržišta iznosio

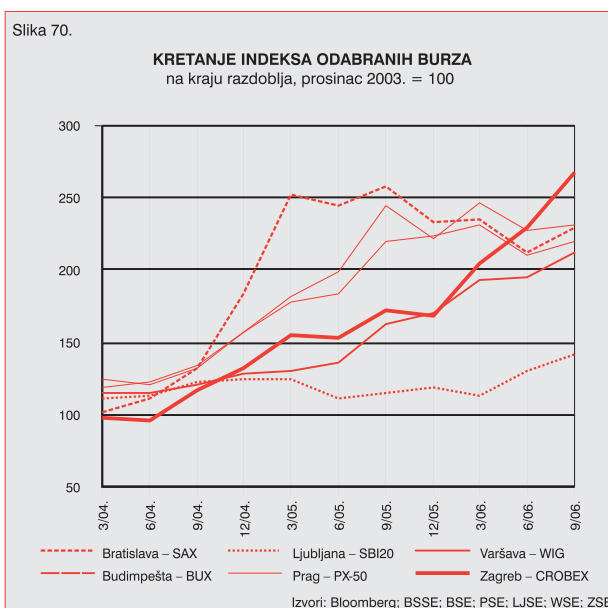
¹⁹ Naime, u izračun tržišne kapitalizacije na Zagrebačkoj burzi uključuje se puni iznos tržišne kapitalizacije za one dionice kojima se u prethodna tri mjeseca redovno trgovalo, dok se za dionice kojima se nije trgovalo u posljednjih mjesec dana, odnosno tri mjeseca, iznos tržišne kapitalizacije umanjuje za polovinu, odnosno za tri četvrtine.

oko 40%, a najviše se trgovalo dionicama društava Ericsson Nikola Tesla d.d., AD Plastik d.d., Đuro Đaković Holding d.d. i Belje d.d. Promet u segmentu druge kotacije, u kojoj se nalazi samo jedna dionica, već je duže vrijeme vrlo malen, a u kotaciji prava, u kojoj se trguje pravima nekadašnjeg Ministarstva javnih radova, obnove i graditeljstva te pravima MF-a, u trećem tromjesečju 2006. zabilježen je nešto veći promet (53,2 mil. kuna) od uobičajenog. Taj iznos čini manje od 5% vrijednosti ukupnog prometa na Varaždinskoj burzi.

Vrijednost indeksa VIN u trećem je tromjesečju 2006. porasla za 17,9% u odnosu na razinu s kraja prethodnog tromjesečja i iznosila je 2820 bodova, a nastavila je rasti i u listopadu kada je vrijednost tog indeksa prvi put prešla 3000 bodova, te je dosegla svoju najvišu razinu zabilježenu do tada, 3026 bodova.

Na kraju trećeg tromjesečja 2006. povećale su se i vrijednosti burzovnih indeksa na svim tržištima odabranih zemalja Srednje i Istočne Europe. U odnosu na prethodno tromje-

Tablica 6. Usporedba pokazatelja tržišta kapitala

Rujan 2006.	Bratislava	Budimpešta	Ljubljana	Prag	Varšava	Zagreb
Prosječni dnevni promet, dionice (u mil. EUR)	0,9	85,6	3,4	107,3	286,4	10,4
Prosječni dnevni promet, obveznice (u mil. EUR)	159,3	3,6	0,3	75,7	2,3	18,9
Promet ^a /BDP ^c , godišnja razina (%)	0,5	24,6	3,1	26,2	30,0	8,5
Promet ^b /BDP ^c , godišnja razina (%)	97,4	1,0	0,3	18,5	0,2	15,5
Brzina prometa ^d	4,8	79,8	10,1	48,5	14,6
Tržišna kapitalizacija ^a (u mil. EUR), na kraju mjeseca	4.208	27.050	8.421	53.155	17.946
Tržišna kapitalizacija ^b (u mil. EUR), na kraju mjeseca	11.281	36.110	6.582	5.137
Tržišna kapitalizacija ^a /BDP ^c , na kraju mjeseca (%)	11,3	30,8	30,8	54,0	58,3
Tržišna kapitalizacija ^b /BDP ^c , na kraju mjeseca (%)	30,2	41,1	24,0	16,7
Kretanje indeksa dionica od početka godine (%)	-1,6	4,7	21,0	-1,7	23,7	58,4
Kretanje indeksa dionica od početka mjeseca (%)	0,5	-1,7	2,8	0,1	1,6	2,1

^a Dionice; ^b Obveznice; ^c 2006.; ^d Anualizirani mjesečni promet dionica × 100/tržišna kapitalizacija dionica
Izvori: Bloomberg; izvješća sa BSSE, BSE, PSE, LJSE, WSE i Zagrebačke burze

sečje najveći je bio porast indeksa Zagrebačke burze, CRO-BEX-a, od 16,6%. Indeks Ljubljanske burze porastao je za 10,0%, a slijede indeksi Varšavske (8,4%), Bratislavske (7,8%), Praške (4,1%) i Budimpeštanske (1,6%) burze.

Rast vrijednosti burzovnih indeksa pratio je i rast tržišne kapitalizacije dionica, koja je na kraju rujna 2006. na svim promatranim burzama bila veća u odnosu na lipanj 2006., a kod zemalja za koje su dostupni podaci za rujna 2006. jednako se kretala i tržišna kapitalizacija obveznica. Prema tržišnoj kapitalizaciji dionica u odnosu na BDP, Zagrebačka se burza nalazi ispred svih promatranih burza, dok je prema odnosu tržišne kapitalizacije obveznica i BDP-a na posljednjem mjestu. U prometu dionica rast je u rujnu 2006. u odnosu na lipanj 2006. zabilježen samo kod Bratislavske i Ljubljanske burze, dok je u prometu obveznica, osim na Bratislavske, povećanje zabilježeno i na Praškoj i Zagrebačkoj burzi. Promet dionica u usporedbi sa Zagrebačkom burzom uobičajeno je slabiji samo na Bratislavske burzi, a u prva tri tromjesečja 2006. bio je slabiji i na Ljubljanskoj burzi. Od promatranih burza veći promet obveznica od Zagrebačke burze u rujnu 2006. bilježe samo Bratislavska i Praška burza.

Tržište dužničkih vrijednosnih papira

Na hrvatskom tržištu dugoročnih dužničkih vrijednosnih papira tijekom trećeg tromjesečja 2006. godine izdane su jedna državna, dvije municipalne i dvije korporacijske obveznice. U srpnju 2006. MF je na domaćem je tržištu izdao sedmogodišnju kunsku obveznicu nominalne vrijednosti 2,5 mlrd. kuna s nominalnom kamatnom stopom od 4,50%. U istom su mjesecu izdane i eurske municipalne obveznice Grada Rijeke, uz nominalnu kamatnu stopu od 4,125% i nominalne vrijednosti 8,19 mil. EUR, te obveznice Grada Splita, uz nominalnu kamatnu stopu od 4,563% i nominalne vrijednosti 4 mil. EUR.

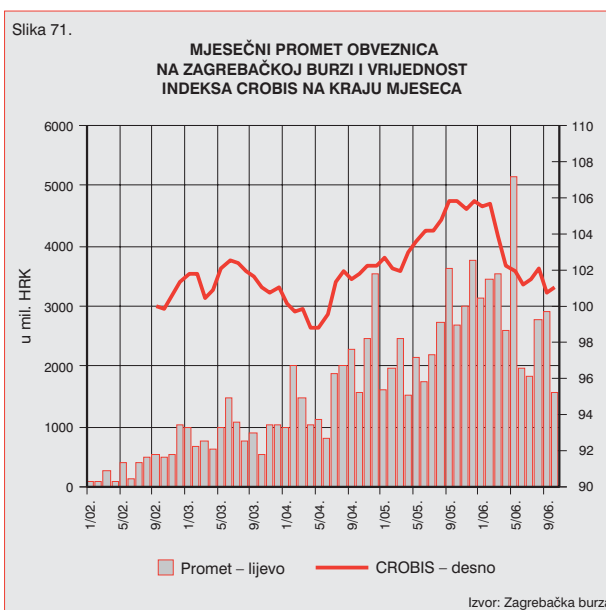
Iako su hrvatska poduzeća uobičajeno okrenuta bankovnom financiranju, u posljednjih godinu dana došlo je do snažnog porasta financiranja izdavanjem kratkoročnih i dugoročnih dužničkih vrijednosnih papira. Od korporacijskih obveznica u srpnju 2006. izdana je trogodišnja kunska korporacijska obveznica Metronet telekomunikacija d.d. uz nominalnu kamatnu stopu od 8,50% i nominalne vrijednosti 120 mil. kuna, dok je u listopadu 2006. Hospitalija trgovina d.o.o. izdala trogodišnju kunsku obveznicu uz nominalnu kamatnu stopu od 8,25% i nominalne vrijednosti 75 mil. ku-

na. Što se tiče kratkoročnih dužničkih vrijednosnih papira, na kraju listopada 2006. na Zagrebačkoj je burzi kotiralo ukupno dvadeset izdanja komercijalnih zapisa, što je najveći broj komercijalnih zapisa uvrštenih na burzu do sada. Tijekom trećeg tromjesečja 2006. na tržište su uvrštena četiri izdanja jednogodišnjih komercijalnih zapisa ukupne vrijednosti 130 mil. kuna. Jednak broj komercijalnih zapisa uvršten je i u listopadu, od čega tri s dospjećem od jedne godine i jedan tromjesečni, a njihova ukupna vrijednosti iznosila je 140 mil. kuna.

Na kraju listopada 2006. na domaćim je burzama kotiralo ukupno 28 obveznica, od čega deset državnih obveznica, četiri municipalne obveznice, jedna obveznica državnih agencija (HBOR-a) te trinaest korporacijskih obveznica.

Tržišna kapitalizacija državnih i municipalnih obveznica te obveznica HBOR-a na kraju listopada iznosila je neznatno manje od 4 mlrd. EUR, što je oko 11,7% procijenjenog BDP-a za 2006. godinu, dok je tržišna kapitalizacija korporacijskih obveznica iznosila 695,5 mil. EUR, odnosno oko 2,1% procijenjenog BDP-a za 2006. godinu, a to je povećanje od oko 0,1 postotnog boda u odnosu na kraj prethodnog tromjesečja.

U trećem tromjesečju 2006. intenzitet trgovine obveznicama na Zagrebačkoj burzi bio je manji nego u prethodna četiri tromjesečja, te je ostvaren promet u iznosu od 7,5 mlrd. kuna, što je za 2,2 mlrd. kuna ili 22,5% manje nego u

Tablica 7. Izdavanja obveznica na domaćem tržištu

Simbol	Izdavatelj	Datum izdavanja	Dospijeće	Valuta	Nominalna vrijednost izdanja	Nominalna kamatna stopa	Posljednja cijena ^a	Tekući prinos 31.10.2006.
RHMF-O-08CA	Republika Hrvatska	14.12.2001.	14.12.2008.	EUR	200.000.000	6,875%	104,95	6,551%
RHMF-O-125A	Republika Hrvatska	23.5.2002.	23.5.2012.	EUR	500.000.000	6,875%	111,25	6,180%
RHMF-O-085A	Republika Hrvatska	28.5.2003	28.5.2008.	HRK	1.000.000.000	6,125%	102,50	5,976%
RHMF-O-142A	Republika Hrvatska	10.2.2004.	10.2.2014.	EUR	650.000.000	5,500%	106,00	5,189%
RHMF-O-077A	Republika Hrvatska	7.7.2004.	7.7.2007.	EUR	400.000.000	3,875%	99,50	3,894%
RHMF-O-19BA	Republika Hrvatska	29.11.2004.	29.11.2019.	EUR	200.000.000	5,375%	110,20	4,877%
RHMF-O-103A	Republika Hrvatska	8.3.2005.	8.3.2010.	HRK	3.000.000.000	6,750%	106,30	6,350%
RHMF-O-157A	Republika Hrvatska	14.7.2005.	14.7.2015.	EUR	350.000.000	4,250%	99,40	4,276%
RHMF-O-15CA	Republika Hrvatska	15.12.2005.	15.12.2015.	HRK	5.500.000.000	5,250%	103,50	5,072%
RHMF-O-137A	Republika Hrvatska	11.7.2006.	11.7.2013.	HRK	2.500.000.000	4,500%	98,65	4,562%
GDKC-O-116A	Grad Koprivnica	29.6.2004.	29.6.2011.	HRK	60.000.000	6,500%	101,80	6,385%
GDZD-O-119A	Grad Zadar	1.9.2004.	1.9.2011.	EUR	18.500.000	5,500%	102,55	5,363%
GDRI-O-167A	Grad Rijeka	18.7.2006.	18.7.2016.	EUR	8.191.504	4,125%	–	–
GDST-O-137A	Grad Split	24.7.2006.	24.7.2013.	EUR	4.000.000	4,563%	–	–
HBOF-O-112A	Hrvatska banka za obnovu i razvitak	11.2.2004.	11.2.2011.	EUR	300.000.000	4,875%	–	–
BLSC-O-091A	Belišće d.d.	14.1.2005.	14.1.2009.	EUR	8.000.000	5,500%	101,60	5,413%
HYBA-O-086A	Hypo-Alpe-Adria Bank	6.6.2003.	6.6.2008.	HRK	150.000.000	6,500%	103,85	6,259%
BNAI-O-22CA	Bina Istra d.d.	15.12.2002.	15.12.2022.	EUR	210.000.000	8,000%	100,00	–
PODR-O-072A	Podravka d.d.	20.2.2004.	20.2.2007.	EUR	27.000.000	5,000%	100,00	5,000%
AGKR-O-074A	Agrokor d.d.	3.4.2002.	3.4.2007.	EUR	230.000.000	11,000%	104,45	10,531%
PLVA-O-115A	Pliva d.d.	12.5.2004.	12.5.2011.	EUR	75.000.000	5,750%	103,50	5,556%
ATGR-O-077A	Atlantic Grupa d.o.o.	15.7.2004.	15.7.2007.	EUR	15.000.000	5,750%	100,80	5,704%
MDKA-O-087A	Medika d.d.	11.7.2005.	11.7.2008.	EUR	16.500.000	4,500%	101,35	4,440%
RBA-O-112A	Raiffeisen Bank Austria d.d.	10.2.2006.	10.2.2011.	HRK	600.000.000	4,125%	97,60	4,226%
PODR-O-115A	Podravka d.d.	17.5.2006.	17.5.2011.	HRK	375.000.000	5,125%	–	–
NEXE-O-116A	Nexe grupa d.d.	14.6.2006.	14.6.2011.	HRK	750.000.000	5,500%	–	–
MTEL-O-097A	Metronet telekomunikacije d.d.	28.7.2006.	28.7.2009.	HRK	120.000.000	8,500%	102,85	8,264%
HOTR-O-941A	Hospitalija trgovina d.o.o.	5.10.2006.	5.10.2009.	HRK	75.000.000	8,250%	–	–

^a U redovitom prometu. Izvor: Zagrebačka burza, mjesečno izvješće za listopad 2006.

Tablica 8. Izdavanja međunarodnih obveznica Republike Hrvatske

Obveznica	Datum izdavanja	Valuta	Iznos	Nominalna kamatna stopa	Prinos pri izdavanju	Razlika prinosa pri izdavanju	Razlika prinosa ^a 31.12.2005.	Razlika prinosa ^a 31.3.2006.	Razlika prinosa ^a 30.6.2006.	Razlika prinosa ^a 30.9.2006.
Londonski klub, serija A, 2010.	31.7.1996.	USD	857.796.000	6-mjesečni LIBOR + 81,25 b.b.	–	–	105	99	89	100
Euroobveznice, 2011.	14.3.2001.	EUR	750.000.000	6,75%	6,90%	215	37	39	65	53
Euroobveznice, 2009.	11.2.2002.	EUR	500.000.000	6,25%	6,45%	158	34	38	58	52
Euroobveznice, 2010.	14.2.2003.	EUR	500.000.000	4,625%	4,65%	102	34	38	58	50
Euroobveznice, 2014.	15.4.2004.	EUR	500.000.000	5,000%	5,11%	101	33	36	58	54
Samurajske obveznice, 2007.	11.7.2000.	JPY	40.000.000.000	3,00%	3,00%	135	33	37	31	59
Samurajske obveznice, 2008.	26.6.2002.	JPY	25.000.000.000	2,15%	2,15%	144	42	51	46	48
Samurajske obveznice, 2009.	26.6.2003.	JPY	25.000.000.000	1,23%	1,23%	99	53	62	59	50

^a Prema usporedivoj obveznici. Izvor: Bloomberg

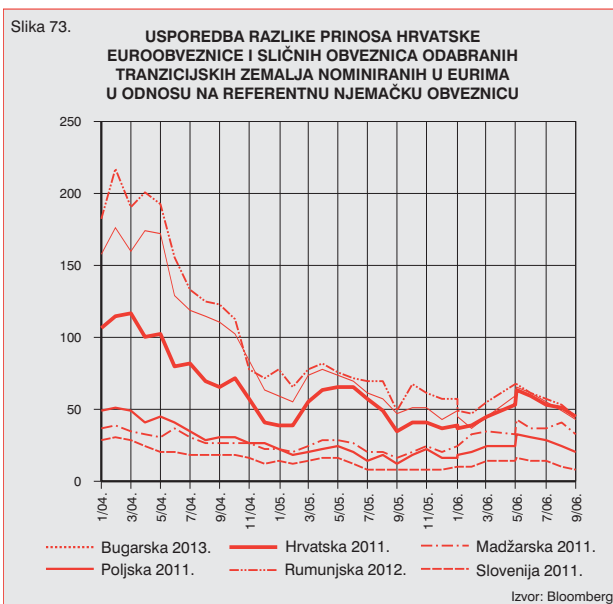
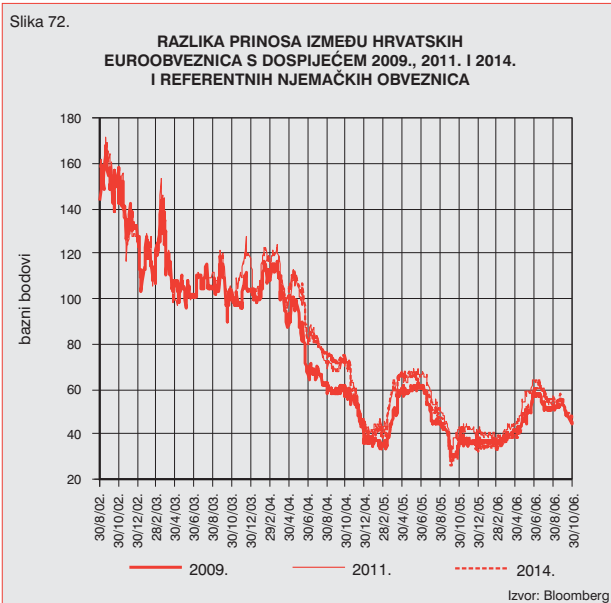
drugom tromjesečju 2006. Promet obveznica nastavio se smanjivati i u listopadu pa je iznosio 1,6 mlrd. kuna. Kako je već uobičajeno, najveći udio u prometu imaju novija i dugoročnija izdanja obveznica. Tako su u trećem tromjesečju u više od polovine prometa obveznica sudjelovale kunske obveznice Republike Hrvatske s dospjećima 2015. i 2010. godine, a udio svih državnih obveznica u ukupnom tromjesečnom prometu obveznica iznosio je 97%. Najdugoročnijom kunskom državnom obveznicom najviše se trgovalo i u listopadu, a intenzivno se trgovalo i europskim obveznicama s dospjećima 2012., 2014. i 2015.

Pad cijena obveznica u trećem tromjesečju odrazio se na vrijednost obvezničkog indeksa Zagrebačke burze, CROBIS-a, koja se nastavila smanjivati. Tako je ona na kraju rujna iznosila 100,8 bodova, što je njezina najniža razina od srpnja 2004. godine, dok se u listopadu neznatno povećala na 101,0 bod.

U skladu s politikom zaduživanja na domaćem tržištu Republika Hrvatska ni u trećem tromjesečju 2006., kao ni u listopadu, nije izdavala nove obveznice na inozemnim tržištima. Tako je na kraju listopada na inozemnim tržištima kotiralo ukupno osam izdanja hrvatskih obveznica, odnosno jed-

na manje nego na kraju drugog tromjesečja, jer je u srpnju 2006. dospjelo izdanje obveznice koja je predstavljala dug prema Londonskom klubu (serija B) u vrijednosti 604,4 mil. USD (oko 3,5 mlrd. kuna) pa sad kotira još samo jedna takva obveznica. Od preostalih međunarodnih obveznica RH četiri su nominirane u eurima, a tri u japanskim jenima. Ukupna nominalna vrijednost svih osam izdanja hrvatskih euroobveznica na kraju listopada 2006. iznosila je 26,0 mlrd. kuna.

Nakon što su se u drugom tromjesečju 2006. povećale, razlike prinosa hrvatskih euroobveznica i referentnih njemačkih obveznica tijekom trećeg su se tromjesečja 2006. smanjile, zato što je pad zahtijevanog prinosa na domaće obveznice u odnosu na one razvijenih zemalja bio brži. Tako su na kraju rujna razlike prinosa hrvatskih euroobveznica s rokovima dospelja 2009., 2011. i 2014. iznosile 52, 53 i 54 bazna boda, što je za 4 do 12 baznih bodova manje od vrijednosti s kraja lipnja, kada su razlike za iste euroobveznice iznosile 58, 65 i 58 baznih bodova. Pod utjecajem podizanja ključne kamatne stope ESB-a, prinosi na referentne njemačke obveznice u listopadu su blago porasli, dok su se oni na hrvatske obveznice zadržali na razinama s kraja rujna, pa su se nji-

hove razlike za rokove dospijeća 2009., 2011. i 2014. u listopadu dodatno smanjile na 46, 47 i 47 baznih bodova.

Kao i u slučaju hrvatskih euroobveznica, u trećem tromjesečju 2006. prinosi na euroobveznice zemalja novih članica EU i zemalja kandidata također su padali nešto brže od prinosa na referentne njemačke obveznice pa se smanjila i razlika između njihovih prinosa. Zahvaljujući napretku u procesu pristupanja EU, razlika spomenutih prinosa za zemlje candidate u 2006. godini nije bila znatno viša od iste razlike za nove članice EU. Nakon što se na kraju drugog tromjesečja razlika prinosa za hrvatsku euroobveznicu s dospijećem 2011. godine u odnosu na referentnu njemačku obveznicu približila razlikama prinosa na usporedive rumunjske i bugarske euroobveznice, na kraju rujna 2006. razlika prinosa spomenute bugarske obveznice i referentne njemačke obveznice prvi je put bila manja od razlike prinosa između referentne hrvatske i referentne njemačke obveznice. Takva kretanja očekivana su posljedica skorašnjeg ulaska Bugarske i Rumunjske u Europsku uniju.

Međunarodne transakcije

Kretanja u gospodarskim odnosima s inozemstvom u trećem tromjesečju 2006. obilježilo je blago smanjenje pozitivnog salda na tekućem računu platne bilance u odnosu na isto razdoblje prethodne godine te značajno smanjenje inozemnog duga u usporedbi sa stanjem zabilježenim na kraju drugog tromjesečja. Višak na tekućem računu smanjio se ponajprije zbog daljnjeg pogoršanja salda u vanjskotrgovinskoj razmjeni. Istodobno se povećao neto izvoz usluga, koji pretežno određuju kretanja prihoda od pruženih usluga u turizmu. Također se smanjio negativan saldo na računu faktorskih dohodaka, dok se neto priljev tekućih transfera nije znatnije promijenio.

Smanjenje ukupnoga inozemnog duga tijekom trećeg tromjesečja 2006. godine uglavnom je posljedica smanjenja duga banaka, koje su za povećanje otplata svojih inozemnih obveza iskoristile pojačani priljev deviza u ljetnim mjesecima. S druge strane, tijekom listopada i poduzeća i domaće poslovne banke bilježe porast inozemnog duga. Kada je riječ o vanjskoj neravnoteži, valja istaknuti da je kretanje indeksa pritiska na devizno tržište tijekom trećeg tromjesečja bilo dobro, odnosno da ono ne upućuje na moguće teškoće u servisiranju inozemnih obveza domaćih sektora.

Račun tekućih transakcija

Prema preliminarnim podacima višak na tekućem računu platne bilance u trećem je tromjesečju 2006. godine iznosio 2,2 mlrd. EUR, što je za 2,7% manje nego u istom razdoblju prethodne godine. Takva su kretanja poglavito posljedica daljnjeg povećanja manjka u robnoj razmjeni s inozemstvom. Platnobilančni podaci pokazuju da se vanjskotrgovinski manjak u trećem tromjesečju 2006. povećao za 15,0% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, pri čemu se ubrzao godišnji rast uvoza, ali i izvoza. Slično kao i u prethodnom tromjesečju, pogoršanje vanjskotrgovinskog salda uvelike je pridonio nastavak relativno snažnog rasta vrijednosti uvoza energenata, prije svega nafte i naftnih derivata, unatoč tome što se u trećem tromjesečju rast njihovih uvoznih cijena vidljivo usporio. Osim toga, dodatno je ojačao uvoz cestovnih vozila i kapitalnih proizvoda. Zabilježen je također relativno visok rast izvoza, ponajviše zahvaljujući povećanom izvozu energenata i brodova.

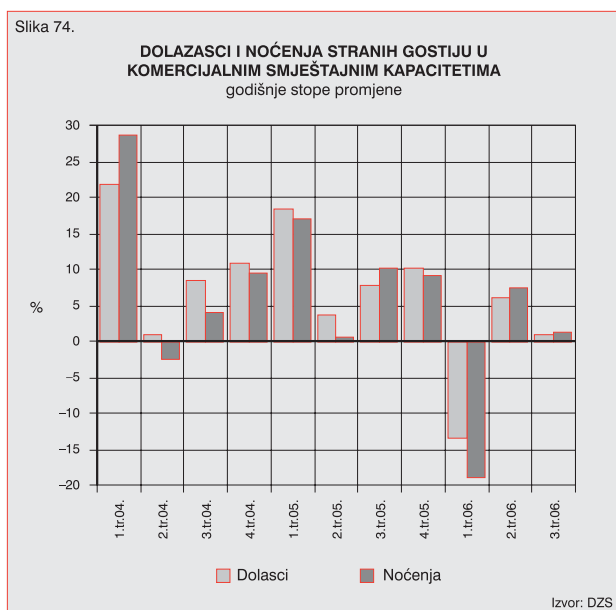
Neto prihod u međunarodnoj razmjeni usluga u trećem se tromjesečju 2006. blago povećao u usporedbi s ostvarenjima iz istog razdoblja prethodne godine, čemu je najviše pridonio rast neto prihoda od usluga putovanja (turizma). Povećao se i neto izvoz usluga prijevoza, osobito u zračnome i cestovnome prijevozu. Pozitivna kretanja zabilježena su i kod ostalih usluga, čiji se neto uvoz uvelike smanjio. Pritom su se najviše povećali neto prihodi od telekomunikacijskih usluga, kao i od usluga trgovanja i s time povezanih usluga, dok su se smanjili izdaci za usluge istraživanja i razvoja.

Kada je riječ o prihodima od turizma, oni su u trećem tromjesečju 2006. iznosili 4,2 mlrd. EUR ili za 1,9% više nego u trećem tromjesečju 2005. Budući da su se istodobno smanjili rashodi hrvatskih građana za turističku potrošnju u

Tablica 9. Tekući račun platne bilance Republike Hrvatske, u milijunima EUR

	I.–VI. 2005.	VII.–IX. 2005.	I.–VI. 2006.	VII.–IX. 2006. ^a	Indeksi	
					I.–VI.2006./I.–VI.2005.	VII.–IX.2006. ^a /VII.–IX.2005.
TEKUĆE TRANSAKCIJE	-2.722	2.237	-3.353	2.176	123,2	97,3
1. Roba	-3.680	-1.872	-4.209	-2.152	114,4	115,0
1.1. Prihodi (fob)	3.389	1.848	3.977	2.081	117,3	112,6
1.2. Rashodi (fob)	-7.069	-3.720	-8.186	-4.233	115,8	113,8
2. Usluge	1.132	3.968	1.255	4.135	110,8	104,2
2.1. Prihodi	2.444	4.671	2.682	4.816	109,8	103,1
2.2. Rashodi	-1.312	-703	-1.428	-681	108,9	96,9
3. Dohodak	-798	-129	-985	-77	123,5	59,8
3.1. Prihodi	329	168	372	248	112,9	147,7
3.2. Rashodi	-1.127	-296	-1.357	-325	120,4	109,6
4. Tekući transferi	624	270	587	271	94,1	100,3
4.1. Prihodi	831	388	840	402	101,1	103,5
4.2. Rashodi	-207	-118	-254	-131	122,4	110,8

^a Preliminarni podaci.
Izvor: HNB

inozemstvu, rast pozitivnog salda na računu putovanja bio je još viši (2,5%).

Rast prihoda od turizma u trećem tromjesečju 2006. godine proizlazi iz rasta fizičkih pokazatelja, odnosno broja dolazaka stranih gostiju, koji nije pratilo slično kretanje prosječne potrošnje gostiju. Promatra li se samo plaćeni smještaj (prihodima od turizma obuhvaćeni su prihodi ne samo od gostiju u plaćenom smještaju nego i od onih u neplaćenom smještaju te od jednodnevnih posjetitelja), podaci DZS-a pokazuju da se broj dolazaka stranih gostiju u komercijalne smještajne kapacitete povećao za 0,9%, a broj noćenja za 1,2%, pri čemu su relativno dobra ostvarenja zabilježena samo u rujnu. Njihovo izrazito usporavanje u trećem tromjesečju 2006. dijelom se može objasniti relativno snažnim rastom fizičkih pokazatelja u baznome razdoblju (u trećem je tromjesečju 2005. rast dolazaka i noćenja stranih gostiju iznosio 7,7%, odnosno 10,1%), ali i ograničenošću smještajnih kapaciteta koja donekle otežava rast broja noćenja. Promatrano po pojedinim zemljama, u trećem je tromjesečju 2006. ostvaren izrazit rast noćenja gostiju iz Slovačke, Rusije i Poljske, što je rezultiralo i povećanjem njihova udjela u ukupnom broju noćenja stranih gostiju. S druge strane, znatno se smanjio broj noćenja gostiju iz Njemačke, Italije i Mađarske, i to ponajviše u kolovozu, te se istodobno sma-

njio i njihov udio.

Godišnja usporedba ostvarenja na računu faktorskih dohodaka pokazuje da se u trećem tromjesečju 2006. smanjio negativan saldo, a to se uvelike može objasniti znatnim rastom prihoda od naknada zaposlenima. Povoljno je na kretanja na računu faktorskih dohodaka djelovao i rast prihoda koje HNB ostvaruje ulaganjem međunarodnih pričuva u inozemstvo, a koji su u ovom razdoblju iznosili 85 mil. EUR. S druge strane, blago su se povećali neto rashodi na osnovi izravnih vlasničkih ulaganja (dividende i zadržana dobit). Pritom se promijenila struktura rashoda te se znatno povećao udio zadržane dobiti. U trećem tromjesečju 2006. gotovo 90% rashoda po izravnim vlasničkim ulaganjima odnosilo se na zadržanu dobit, naprema polovini u istom razdoblju prethodne godine. Pod utjecajem sve većeg zaduživanja domaćih sektora u inozemstvu znatno se povećava i teret plaćanja kamata po inozemnim obvezama.

Tablica 10. Dolasci i noćenja stranih gostiju u komercijalnim smještajnim kapacitetima prema zemlji prebivališta, udjeli u postocima

Dolasci	2004.	2005.	I.–IX.2005.	I.–IX.2006.
Stare članice EU	59,7	60,7	60,5	58,8
Italija	15,6	14,8	15,0	14,4
Njemačka	20,0	18,6	18,4	17,8
Austrija	9,4	8,8	8,7	9,0
Nove članice EU ^a	30,3	28,5	29,4	29,2
Češka	8,4	7,3	7,6	7,2
Mađarska	5,1	5,4	5,5	4,8
Slovačka	2,2	2,2	2,3	2,6
Slovenija	11,2	10,4	10,6	10,8
BiH	2,1	2,0	1,9	2,1
Rusija	0,9	0,9	1,0	1,3
SAD	1,2	1,4	1,2	1,6
Ostalo	5,9	6,6	6,0	7,1
Ukupno	100,0	100,0	100,0	100,0
Noćenja	2004.	2005.	I.–IX.2005.	I.–IX.2006.
Stare članice EU	60,2	60,9	60,5	59,0
Italija	12,6	12,4	12,6	11,8
Njemačka	25,6	23,9	23,7	23,2
Austrija	8,6	8,2	8,1	8,6
Nove članice EU ^a	32,4	30,9	31,7	31,6
Češka	9,8	8,8	9,1	8,6
Mađarska	4,9	5,2	5,3	4,8
Slovačka	2,6	2,6	2,6	3,1
Slovenija	11,8	11,1	11,3	11,4
BiH	1,8	1,8	1,8	2,0
Rusija	1,4	1,5	1,5	2,0
SAD	0,6	0,6	0,6	0,7
Ostalo	3,6	4,2	4,0	4,6
Ukupno	100,0	100,0	100,0	100,0

^a Isključujući Maltu i Cipar. Izvor: DZS

Zbog podjednakoga godišnjeg prirasta prihoda i rashoda saldo na računu tekućih transfera u trećem tromjesečju 2006. nije se promijenio u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Na strani prihoda pritom su se povećali transferi države, a niže radničke doznake pridonijele su smanjenju transfera ostalih sektora. U povećanju rashoda ogleda se rast odljeva ostalih sektora, dok se odljevi sektora država na godišnjoj razini nisu promijenili.

Robna razmjena

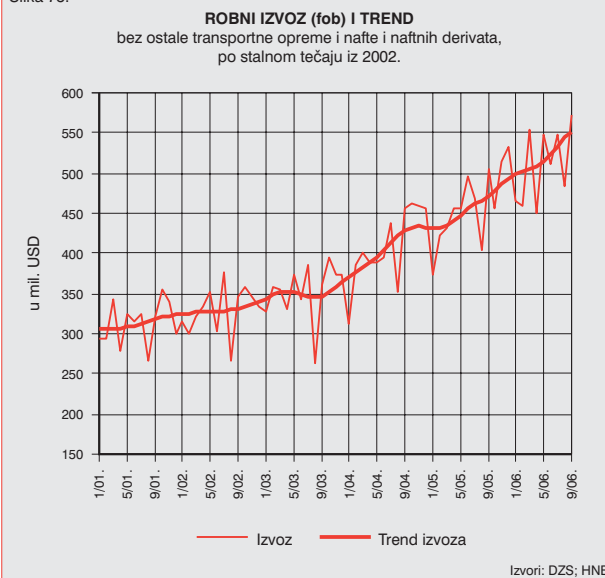
Godišnji rast vanjskotrgovinskog manjka u prvih devet mjeseci bio je vrlo izrazit tijekom prvog tromjesečja, nakon čega se u drugom tromjesečju znatno usporio. Ponovno ubrzavanje rasta u trećem tromjesečju, unatoč dobrim izvoznim rezultatima, posljedica je snažnog rasta uvoza, poglavito nafte i naftnih derivata. Ukupno je u razdoblju od siječnja do rujna 2006. godine izvezeno robe u vrijednosti 7,4 mlrd. USD (prema paritetu fob), a uvezeno 15,7 mlrd. USD (prema paritetu cif). Pritom se godišnji rast manjka u vanjskotrgovinskoj razmjeni usporio sa 16,4%, izraženo prema tekućem tečaju, u prvih devet mjeseci 2005. na 14,2% u istom razdoblju 2006. Pokazatelj pokrivenosti uvoza izvozom pritom se nije promijenio i zadržao se na razini od 46,9%, s obzirom na to da su izvoz i uvoz rasli podjednako.

Za razliku od pokazatelja izraženih po tekućem tečaju, analiza robne razmjene prema stalnome tečaju iz 2002. upućuje na nešto drugačiji trend te pokazuje da se godišnji rast manjka u vanjskotrgovinskoj razmjeni povećao s 14,6% u prvih devet mjeseci 2005. na 16,9% u istom razdoblju 2006. Naime, jačanje američkog dolara prema euru tijekom prvih devet mjeseci 2006. godine pogodovalo je smanjenju vrijednosti vanjskotrgovinskog manjka izraženog u američkim dolarima prema tekućem tečaju, a time i usporavanju njegova godišnjeg rasta.

Godišnji rast robnog izvoza ubrao se s 9,7%, izraženo prema stalnome tečaju, u prvih devet mjeseci 2005. na 15,2% u istom razdoblju 2006. godine. Tome je najviše pridonio povećan izvoz energenata (zemnog i industrijskog plina te nafte i naftnih derivata). Na energente se, naime, odnosila gotovo trećina ukupnog porasta izvoza u spomenutom razdoblju, pri čemu je na rast izvezene vrijednosti velik utjecaj imalo njihovo daljnje poskupljenje na svjetskom tržištu, iako je ono bilo znatno manje nego u prvih devet mjeseci 2005. Doprinos zemnog i industrijskog plina povećanju ukupnog izvoza, uz vrlo izrazit godišnji rast u prvih devet mjeseci 2006., a poglavito tijekom trećeg tromjesečja, premašio je onaj nafte i naftnih derivata. Nadalje, rastu ukupnog izvoza pridonosio je i odsjek SMTK ostala transportna oprema (većinom brodovi) s godišnjim rastom od 13,0%, pri čemu valja uzeti u obzir učinak baznog razdoblja, odnosno znatan pad izvoza tog odsjeka u prvih devet mjeseci 2005. godine (-22,0%).

Izuzmemo li brodove te naftu i naftne derivate iz podataka o ukupnom robnom izvozu, vidljiva je stagnacija godišnjeg rasta izvoza ostalih odsjeka SMTK, promatranih zajedno (u prvih devet mjeseci 2006. izvoz se povećao za 14,3%, slično kao i u istom razdoblju prethodne godine). Pritom se među odsjecima spomenutog agregata, osim zem-

Slika 75.

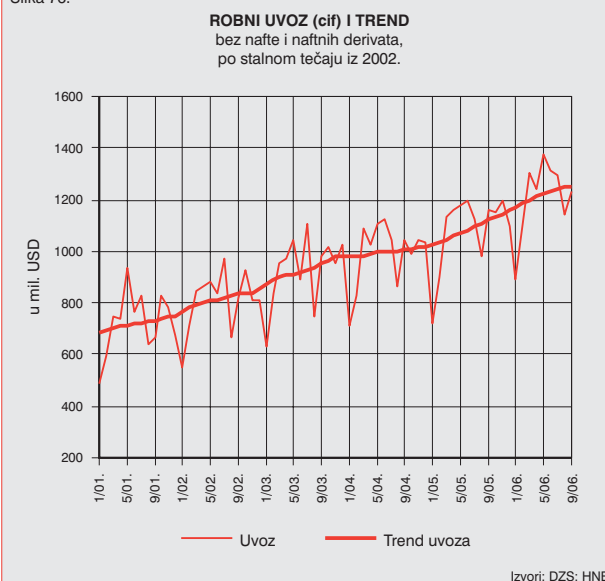

nog i industrijskog plina, po vrlo dobrim rezultatima može istaknuti odsjek električnih strojeva, aparata i uređaja čiji je izvoz posebno ojačao tijekom trećeg tromjesečja. Treba spomenuti i dvostruko veći izvoz kave, čaja, kakaa i začina u prvih devet mjeseci 2006. te istodobno jačanje izvoza ostalih proizvoda od metala, metalnih ruda i otpadaka od metala. Izvoz riba i prerađevina i dalje je među najdinamičnijima, unatoč slabijim rezultatima u trećem tromjesečju.

Za razliku od spomenutih odsjeka, znatno lošija ostvarenja u prvih devet mjeseci 2006. u usporedbi s istim razdobljem prethodne godine odnose se na izvoz odječe, koji još od početka 2005. kontinuirano pada (na godišnjoj razini), te na izvoz duhana i proizvoda od duhana, čiji silazni trend traje od početka 2006. godine. Može se spomenuti i slabljenje izvoza dijelova i dodataka motornih vozila te specijalnih strojeva za pojedine industrijske grane. Pritom u oba slučaja valja imati na umu utjecaj baznog razdoblja jer je u prvih devet mjeseci 2005. godine rast izvoza obaju odsjeka bio snažan.

Ubrzanju rasta ukupnoga robnog uvoza s 12,2%, iz-

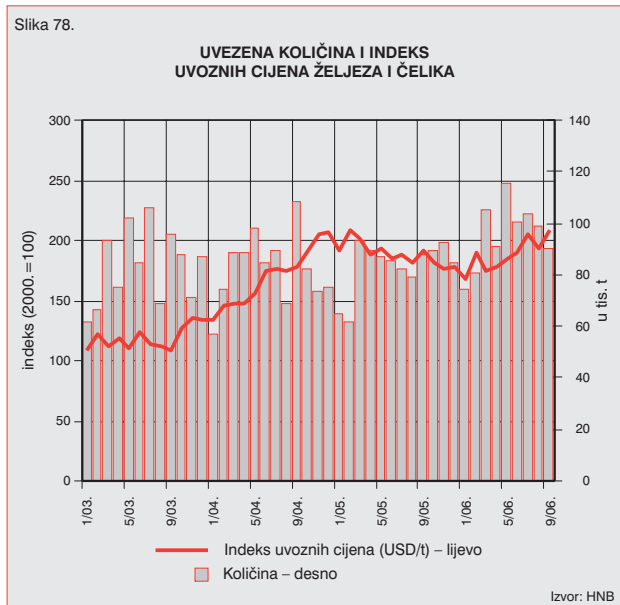
Slika 76.

raženo prema stalnome tečaju, u prvih devet mjeseci 2005. na 16,1% u istom razdoblju 2006. godine uvelike je pogodovalo poskupljenje sirove nafte tijekom većeg dijela promatranog razdoblja. Čak petina ukupnog povećanja uvoza u prvih devet mjeseci 2006. odnosi se na porast uvezene vrijednosti nafte i naftnih derivata, koji je gotovo u potpunosti posljedica rasta cijene, s obzirom na to da je uvezena količina porasla tek neznatno. Ipak, treba naglasiti da je doprinos nafte i naftnih derivata rastu ukupnog uvoza u prvih devet mjeseci 2006. bio znatno manji nego u istom razdoblju prethodne godine jer je i rast cijena bio zamjetno sporiji. Pozitivan utjecaj usporevanja rasta cijena nafte na smanjenje tog doprinosa vidljiv je najviše u trećem tromjesečju, iako ga je velikim dijelom ublažio rast uvezene količine.

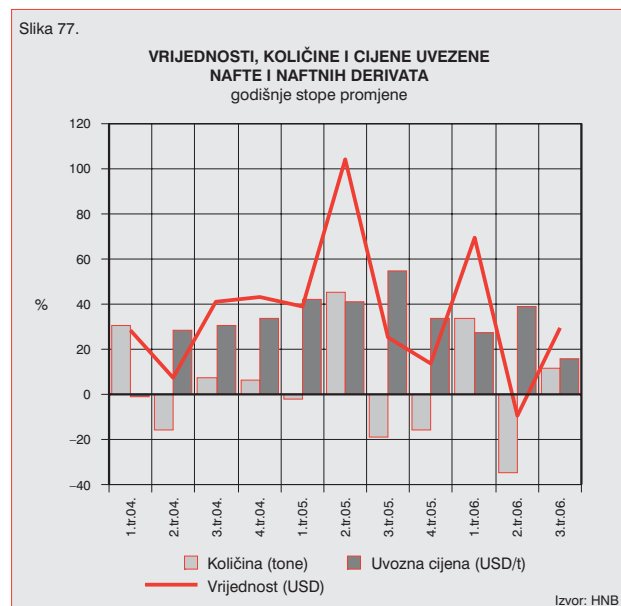
Isključimo li naftu i naftne derivate iz podataka o ukupnome robnom uvozu, u prvih je devet mjeseci 2006. vidljiv dvostruko brži rast uvoza ostalih odsjeka SMTK, promatranih zajedno (14,2%, izraženo prema stalnome tečaju, naprema 7,9% u istom razdoblju prethodne godine). Među pojedinim odsjecima najsnažnijim se rastom izdvaja uvoz cestovnih vozila, koji je bio posebno naglašen tijekom kolovoza i rujna. Osim toga, zamjetno se povećao i uvoz zemnog i industrijskog plina te sirovina, poput željeza, čelika i obojenih metala. Porast uvoza željeza i čelika većim je dijelom proizzao iz povećanja uvezene količine, s obzirom na to da se u istom razdoblju rast uvoznih cijena tih sirovina stabilizirao. Pojačan uvoz sirovina praćen je i dvostruko bržim rastom uvoza kapitalnih dobara u usporedbi s prvih devet mjeseci 2005. godine (13,6%, naprema 6%). Što se tiče odsjeka SMTK koji čine pojednostavnjeni obuhvat kapitalnih proizvoda (strojevi i transportni uređaji isključujući ostalu transportnu opremu i cestovna vozila), u prvih devet mjeseci 2006. ubrzao se godišnji rast većine odsjeka, a ponajviše električnih strojeva, aparata i uređaja te uredskih strojeva, dok se jedino uvoz pogonskih strojeva i uređaja smanjio.

U razdoblju od siječnja do rujna 2006. u samo je nekoliko odsjeka SMTK uvoz bio manji nego u istom razdoblju prethodne godine. Tako se najviše smanjio uvoz mesa i mesnih preradevina (nakon vrlo snažnog rasta tijekom prethodnih

nekoliko godina u prvih je devet mjeseci 2006. ostvareno 13,2%-tno smanjenje, izraženo prema tekućem tečaju). Nadalje, nastavio se smanjivati uvoz kože, proizvoda od kože i krzna te mliječnih proizvoda i jaja.

U geografskoj strukturi hrvatskoga robnog izvoza u razdoblju od siječnja do rujna 2006. godine vidljiv je nastavak rasta udjela razvijenih zemalja, poglavito starih članica Europske unije. Pritom je i dalje najdinamičniji izvoz u Italiju, u čemu veliki utjecaj ima povećan izvoz zemnog i industrijskog plina. Vrlo su dobri bili i rezultati izvoza u Švedsku i Njemačku, uglavnom zbog povećanog izvoza brodova. S druge strane, smanjenje izvoza brodova bilo je glavni čimbenik pa-

Tablica 11. Robni izvoz i uvoz RH prema ekonomskim grupacijama zemalja, udjeli u postocima

Izvoz	2004.	2005.	I.-IX.2005.	I.-IX.2006. ^a
Razvijene zemlje	71,7	69,3	69,4	72,1
EU-25	64,6	62,0	63,3	64,3
Slovenija	7,5	8,1	8,0	8,3
Mađarska	1,3	1,6	1,5	1,6
EU-15	51,4	48,1	49,6	49,8
Austrija	9,4	7,2	7,3	6,5
Italija	22,9	21,2	22,3	23,1
Njemačka	11,2	10,7	10,4	10,4
Efta	1,0	1,1	1,2	1,6
Zemlje u razvoju	28,3	30,7	30,6	27,9
Cefta	1,2	1,4	1,4	1,0
Bosna i Hercegovina	14,4	14,3	13,8	12,6
Srbija i Crna Gora	3,7	4,5	4,3	5,4
Rusija	1,4	1,3	1,4	1,1
Uvoz	2004.	2005.	I.-IX.2005.	I.-IX.2006.^a
Razvijene zemlje	77,4	73,8	74,1	72,4
EU-25	69,5	65,6	65,9	64,9
Slovenija	7,1	6,8	7,0	6,4
Mađarska	3,1	3,1	3,1	3,1
EU-15	54,2	50,6	50,8	49,7
Austrija	6,8	5,8	5,9	5,4
Italija	17,0	16,0	15,8	16,5
Njemačka	15,5	14,8	14,8	14,4
Efta	1,6	1,7	1,7	1,7
Zemlje u razvoju	22,6	26,2	25,9	27,6
Cefta	1,5	2,4	2,4	2,4
Bosna i Hercegovina	2,1	2,4	2,4	2,7
Srbija i Crna Gora	0,8	0,9	0,9	1,1
Rusija	7,3	9,2	8,6	10,3

^a Privremeni podaci. Izvor: DZS

da ukupnog izvoza u Grčku. Treba spomenuti da se izvoz u Austriju, koji je dvije godine imao padajući trend, blago oporavio. Kada je riječ o novim članicama EU, u prvih je devet mjeseci 2006. godine također ostvaren vrlo izrazit rast izvoza, poglavito u Sloveniju, Poljsku i Češku. Među ostalim razvijenim zemljama može se istaknuti i porast izvoza u Veliku Britaniju (isporuka brodova) te Japan (izvoz tuna).

Za razliku od izvoza u razvijene zemlje, u prvih se devet mjeseci 2006. značajno usporio godišnji rast izvoza u zemlje u razvoju pa se i njihov udio u strukturi ukupnoga hrvatskog robnog izvoza smanjio. Spomenutom usporavanju ponajviše je pridonio pad izvoza u Liberiju (znatno manji izvoz brodova nego u istom razdoblju prethodne godine), Nigeriju (nafta i naftni derivati) i Rumunjsku (cigarete). S druge strane, znatno se intenzivirala regionalna trgovina, pogotovo sa Srbijom, Crnom Gorom te Bosnom i Hercegovinom, a sve se više robe izvozi i u Albaniju.

Suprotno od kretanja u robnom izvozu, u geografskoj strukturi hrvatskoga robnog uvoza smanjio se udio razvijenih zemalja jer je godišnji rast uvoza iz tih zemalja bio upola sporiji od rasta uvoza iz zemalja u razvoju. Unatoč tome uvoz iz razvijenih zemalja i dalje prevladava s udjelom od 72,4%. Usporavanju rasta poglavito je pridonijelo smanjenje uvoza iz Nizozemske (pad uvoza strojeva i transportnih uređaja) i SAD-a (smanjen uvoz pogonskih strojeva i uređaja). Značajno se, pak, povećao uvoz iz Italije i Njemačke, djelomično zbog povećane potražnje za cestovnim vozilima. Među razvijenim zemljama snažno je porastao i uvoz iz novih članica EU, poglavito iz Slovačke (nafta i naftni derivati te električna energija) i Mađarske (cestovna vozila i dijelovi).

Kada je riječ o uvozu iz zemalja u razvoju, njihov udio u ukupnom uvozu raste uglavnom kao posljedica povećanog uvoza iz Rusije koji je, potpomognut rastućim cijenama energenata, premašio jednu desetinu ukupnoga hrvatskog uvoza. U prvih se devet mjeseci 2006. nastavio i snažan rast uvoza iz Kine, iako nešto blažim intenzitetom nego u istom razdoblju prethodne godine. Nadalje, udvostručio se uvoz iz Bugarske, a znatno se povećao i uvoz iz Bosne i Hercegovine, Srbije i Crne Gore (sirovine i energenti). Za razliku od toga, zamjetno se smanjio uvoz iz Sirije, Rumunjske i Libije, iz kojih se uglavnom uvoze nafta i naftni derivati.

Račun kapitalnih i financijskih transakcija

Što se tiče kretanja na računu kapitalnih i financijskih transakcija u trećem tromjesečju 2006. godine, neto inozemna izravna ulaganja nisu se značajnije promijenila u usporedbi s istim razdobljem prethodne godine. Na računu portfeljnih ulaganja valja istaknuti snažan rast vlasničkih ulaganja, dok je na računu na kojem se bilježe transakcije po ostalim ulaganjima došlo do snažnog rasta inozemne imovine, ali i smanjenja obveza, i to osobito banaka. Bruto međunarodne pričuve tijekom trećeg su se tromjesečja smanjile.

Neto inozemna izravna ulaganja u trećem su tromjesečju 2006. iznosila 0,3 mlrd. EUR, što je samo za 1,9% manje nego u istome razdoblju prethodne godine. Pritom su se povećala izravna ulaganja u inozemstvo, čemu je najviše pridonio rast zadržane dobiti koja je pripala domaćim ulagačima. Izravna ulaganja u Hrvatsku blago su se povećala, zahvaljujući rastu zadržane dobiti koja je pripala stranim vlasnicima domaćih poduzeća, dok su se istodobno smanjila vlasnička i ostala ulaganja.

U strukturi izravnih vlasničkih ulaganja prevladavala su ulaganja u djelatnost novčarskog posredovanja, odnosno dokapitalizacije pojedinih banaka u inozemnom vlasništvu i preuzimanje Gospodarsko-kreditne banke d.d. Osim toga, ostvarena su ulaganja u djelatnostima vađenja sirove nafte i zemnog plina te osiguranja. Dio vlasničkih ulaganja odnosio se i na proizvodnju netkanoga tekstila, osim odjeće.

U trećem je tromjesečju 2006. godine na osnovi portfeljnih ulaganja ostvaren neto priljev financijskih sredstava, koji je poglavito posljedica rasta obveza, i to na osnovi vlasničkih ulaganja. Rast vlasničkih portfeljnih ulaganja u Hrvatsku pritom se ponajviše odnosi na kupoprodaje Plivinih dionica između rezidenata i nerezidenata te ulaganja EBRD-a za udio od 8,3% u dioničkom kapitalu Agrokora d.d. Za razliku od toga, obveze po dužničkim ulaganjima smanjile su se jer su redovita otplata središnje države prema Londonskom klubu i otplata obveznice Agrokora d.d. premašile iznos novog izdanja obveznica HBOR-a. Inozemna se imovina domaćih sektora po portfeljnim ulaganjima smanjila zato što su se smanjila ulaganja banaka u inozemne dužničke vrijednosne papire.

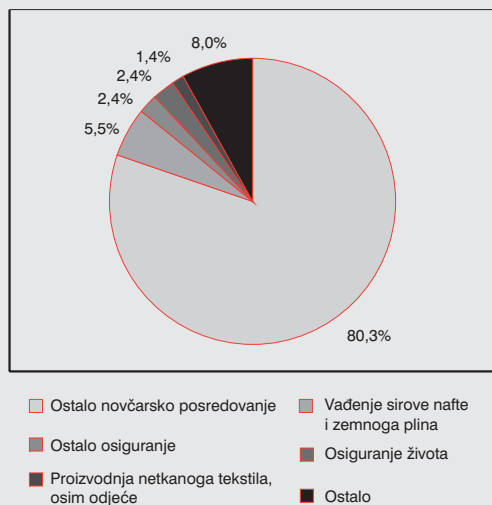
Neto odljev financijskih sredstava na računu ostalih ulaganja, kojima su obuhvaćeni krediti, trgovinski krediti te go-

Tablica 12. Kapitalni i financijski račun platne bilance RH, u milijunima EUR

	I.–VI. 2005.	VII.–IX. 2005.	I.–VI. 2006.	VII.–IX. 2006. ^a	Indeksi	
					I.–VI. 2006./I.–VI. 2005.	VII.–IX. 2006. ^a /VII.–IX. 2005.
KAPITALNE I FINANCIJSKE TRANSAKCIJE	2.480	-500	3.209	-156	129,4	31,3
1. Kapitalne transakcije	4	4	-160	6	-	158,2
2. Financijske transakcije, isklj. med. pričuve	2.946	-571	4.739	-759	160,9	132,9
2.1. Izravna ulaganja	829	329	1.335	322	161,1	98,1
2.1.1. U inozemstvo	-117	-24	-57	-41	48,4	172,3
2.1.2. U Hrvatsku	946	353	1.392	363	147,1	103,1
2.2. Portfeljna ulaganja	-600	-415	-325	363	54,2	-
2.2.1. Sredstva	-150	-302	15	55	-	-
2.2.2. Obveze	-450	-114	-339	309	75,5	-
2.3. Financijski derivati	-88	0	0	0	-	-
2.4. Ostala ulaganja	2.805	-484	3.729	-1.444	132,9	298,2
2.4.1. Sredstva	1.305	-262	1.145	-897	87,7	342,8
2.4.2. Obveze	1.501	-223	2.584	-547	172,2	245,8
3. Međunarodne pričuve	-470	68	-1.370	596	291,1	882,6

^a Preliminarni podaci.
Izvor: HNB

Slika 79.

**STRUKTURA IZRAVNIH VLASNIČKIH ULAGANJA
U RH U 3. TROMJESEČJU 2006.**

Izvor: HNB

tovina i depoziti, u trećem je tromjesečju posljedica snažnog povećanja inozemne imovine domaćih sektora, ponajviše poslovnih banaka na osnovi gotovine i depozita. Valja spomenuti i rast imovine po ostalim oblicima ulaganjima, koji je rezultat obratnih repo poslova domaćih poslovnih banaka s njihovim bankama vlasnicama, kojima su kratkoročno povećale svoju inozemnu aktivu. Obveze po ostalim ulaganjima znatno su se smanjile, čemu je pridonijelo smanjenje obveza banaka po gotovini i depozitima te, u manjoj mjeri, obveza ostalih sektora po trgovinskim kreditima. Suprotno tome, ukupne su obveze po kreditima porasle jer su poduzeća povećala svoje obveze na osnovi kredita više nego što su ih banke smanjile.

Prema platnobilančnim podacima međunarodne su se pričuve tijekom trećeg tromjesečja 2006. godine smanjile za 596 mil. EUR. Rezultat je to prije svega pada inozemne pasive banaka tijekom ljetnih mjeseci, što je rezultiralo nižim izdvajanjem devizne obvezne pričuve, uključujući i graničnu obveznu pričuvu. Tijekom većeg dijela promatranog razdoblja izostali su snažniji aprecijacijski pritisci te je doprinos intervencija HNB-a promjeni međunarodnih pričuva bio tek blago pozitivan. Prema podacima monetarne statistike koji uključuju međuvalutne promjene, međunarodne su pričuve na kraju rujna iznosile 8,1 mlrd. EUR ili za 7% manje nego na kraju lipnja 2006. te za 16,2% više nego na kraju rujna prethodne godine. U listopadu su se pričuve ponovno povećale, i to za 0,4 mlrd. EUR, čemu su uz povećano izdvajanje devizne obvezne pričuve, uk-

Tablica 13. Međunarodne pričuve HNB-a, stanje na kraju razdoblja, u milijunima EUR i postocima

	2003.	2004.	2005.	IX.2006.
Stanje	6.554	6.436	7.438	8.135
Udjeli:				
1. Devizne pričuve	87,6	96,9	98,6	91,4
a) Dužnički vrijednosni papiri	48,9	50,7	48,4	48,8
b) Ukupno gotovina i depoziti kod	38,6	46,2	50,2	42,6
i) ostalih središnjih banaka, BIS-a i MMF-a	4,1	3,6	5,5	2,5
ii) banaka sa sjedištem izvan Hrvatske	34,5	42,6	44,7	40,1
2. Pričuvna pozicija u MMF-u	0,0	0,0	0,0	0,0
3. Posebna prava vučenja	0,0	0,0	0,0	0,0
4. Zlato	0,0	0,0	0,0	0,0
5. Obratni repo poslovi	12,4	3,1	1,3	8,6

Napomena: Izraženo prema približnoj tržišnoj vrijednosti
Izvor: HNB

ljučujući i graničnu obveznu pričuvu, pridonijele i intervencije HNB-a.

Inozemni dug

Inozemni je dug RH na kraju listopada 2006. iznosio 27,7 mlrd. EUR ili za 2,1 mlrd. EUR više nego na kraju 2005. godine. U spomenutom razdoblju rastu duga najviše su pridonijela poduzeća (čine najveći dio ostalih domaćih sektora), uključujući ulaganja u poduzeća, te manjim dijelom poslovne banke, dok je doprinos sektora država bio negativan. Kretanje razine inozemnog duga tijekom prvih deset mjeseci 2006. bilo je neujednačeno. Nakon naglašenog rasta u prvoj polovini godine i sezonskog sniženja u ljetnim mjesecima, dug je u rujnu i listopadu nastavio rasti, i to sličnim intenzitetom kao u prvoj polovini godine. U rujnu se inozemni dug povećao za 0,2 mlrd. EUR, uglavnom kao posljedica porasta duga poduzeća, zajedno s ulaganjima u poduzeća, dok su porast od 0,5 mlrd. EUR u listopadu potaknule poslovne banke i poduzeća.

Inozemni je dug poslovnih banaka (uključujući hibridne i podređene instrumente) na kraju listopada 2006. dosegao 9,4 mlrd. EUR ili za 0,2 mlrd. EUR više nego na kraju 2005. godine. Pritom se njegov godišnji rast usporio s 14,9%, koliko je iznosio na kraju 2005., na 11,4% na kraju listopada 2006. Promotri li se dinamika kretanja inozemnog duga banaka, tijekom prvih pet mjeseci bio je primjetan snažan godišnji rast, koji je u prosjeku iznosio 22,7%. Nakon toga, u razdoblju od lipnja do rujna banke su iskoristile sezonski priljev deviza od turizma i umanjile iznos svoga inozemnog duga za 1,4 mlrd. EUR, a u listopadu su ga ponovno povećale za 0,3 mlrd. EUR. Iako i dalje intenzivan, rast inozemnog duga banaka, uključujući hibridne i podređene instrumente, bio je niži od rasta ukupnog duga pa se i njegov udio u ukup-

Tablica 14. Bruto inozemni dug RH prema domaćim sektorima, na kraju razdoblja, u milijunima EUR i postocima

	2003.	2004.	2005.	X. 2006.	Struktura		Indeksi	
					2005.	X. 2006.	2005./2004.	X. 2006./2005.
1. Država	6.601	7.252	7.047	6.676	27,6	24,1	97,2	94,7
2. Središnja banka (HNB)	366	2	3	2	0,0	0,0	111,8	68,7
3. Banke	6.121	7.702	8.993	9.257	35,2	33,4	116,8	102,9
4. Ostali domaći sektori	4.878	5.809	7.156	9.084	28,0	32,8	123,2	126,9
5. Izravna ulaganja	1.845	2.016	2.341	2.664	9,2	9,6	116,1	113,8
u čemu hibridni i podređeni instrumenti	391	314	214	163	0,8	0,6	68,1	76,1
Ukupno (1+2+3+4+5)	19.811	22.781	25.541	27.683	100,0	100,0	112,1	108,4

Izvor: HNB

Tablica 15. Stvarni i potencijalni inozemni dug države, na kraju razdoblja, u milijunima EUR i postocima

	2003.	2004.	2005.	X. 2006.	Struktura		Indeksi	
					2005.	X. 2006.	2005./2004.	X. 2006./2005.
1. Dug javnog sektora	8.334	8.560	8.428	8.210	33,0	29,7	98,5	97,4
2. Dug privatnog sektora za koji jamči javni sektor	429	320	306	210	1,2	0,8	95,6	68,6
3. Dug privatnog sektora za koji ne jamči javni sektor	11.048	13.900	16.806	19.263	65,8	69,6	120,9	114,6
Ukupno (1+2+3)	19.811	22.781	25.541	27.683	100,0	100,0	112,1	108,4

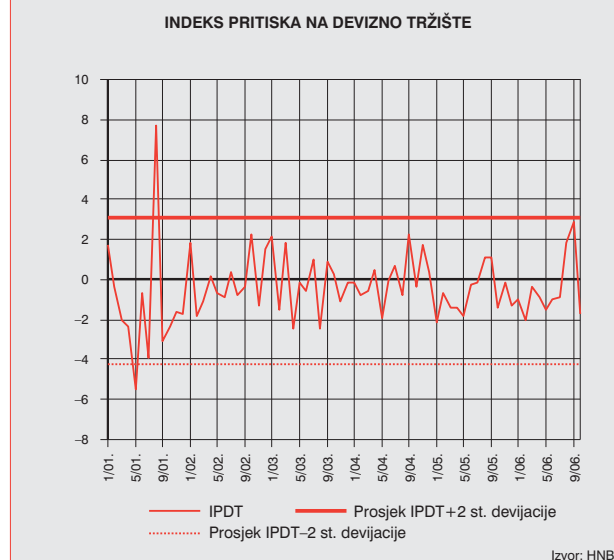
Izvor: HNB

nom dugu smanjio na 34,0%. Promatrano po pojedinim instrumentima, porast duga banaka u listopadu uglavnom se odnosi na dugoročnu i kratkoročnu gotovinu i depozite te kratkoročne kredite. U usporedbi s krajem 2005. godine u strukturi inozemnog duga banaka najviše se povećao dug na osnovi dugoročne gotovine i depozita te kredita, dok se dug po kratkoročnim kreditima smanjio, uglavnom tijekom ljetnih mjeseci.

Inozemni je dug poduzeća tijekom prvih deset mjeseci 2006. porastao za 1,9 mlrd. EUR, a na osnovi izravnih ulaganja u poduzeća za dodatnih 0,4 mlrd. EUR te je na kraju listopada ukupno dosegnuo 11,6 mlrd. EUR. Pritom se njegov godišnji rast ubrzao na 30,3%, a udio u ukupnome inozemnom dugu povećao na 41,9%. Treba spomenuti da je dug poduzeća, za razliku od duga banaka, najbrže rastao tijekom ljetnih mjeseci, posebno u srpnju. Nakon ljeta je nastavio rasti, iako nešto slabijim intenzitetom. Pritom je na kretanja u listopadu velikim dijelom utjecalo smanjenje dužničkih izravnih ulaganja u poduzeća.

Sektor država, koji uključuje središnju državu, republičke fondove, HBOR i lokalnu državu smanjio je tijekom prvih deset mjeseci 2006. godine svoje inozemne obveze za 0,4 mlrd. EUR te je njegov inozemni dug na kraju listopada iznosio 6,7 mlrd. EUR. Time se udio duga države u ukupnome inozemnom dugu smanjio na 24,1%. Smanjenje duga države posljedica je činjenice da su tijekom spomenutog razdoblja otplate bile znatno veće od novih korištenja, pri čemu se među najvećim otplatama mogu izdvojiti otplate samurajske obveznice i euroobveznice te dvije redovite polugodišnje otplate Londonskom klubu. Kada je riječ o novim korištenjima, može se istaknuti Programski zajam za prilagodbu (engl. *Program Adjustment Loan* ili PAL1), koji je odobrila Svjetska banka te izdanje obveznice HBOR-a. Inozemni dug smanjio se i na razini javnog sektora, koji uz sektor država uključuje i dug javnih i mješovitih poduzeća te HNB-a, a manji je bio i potencijalni dug države, odnosno dug privatnog sektora za koji jamči javni sektor.

Slika 80.

Likvidnost u međunarodnim plaćanjima

U trećem je tromjesečju 2006. godine kretanje indeksa pritiska na devizno tržište (IPDT)²⁰ i dalje bilo povoljno, pri čemu su deprecijacija tečaja kune i smanjenje razine međunarodnih pričuva tijekom tog razdoblja pogodovali njegovu porastu. Razina indeksa bila je najviša u rujnu kada je uz naj snažniju deprecijaciju tečaja, potaknutu korporacijskom potražnjom za devizama, zabilježen i najveći pad međunarodnih pričuva. Rujanskom smanjenju pričuva, uz niže izdvajanje banaka na osnovi obvezne pričuve, uključujući i graničnu obveznu pričuvu, pridonijela je i intervencija HNB-a sredinom mjeseca kojom je poslovnim bankama prodano 126 mil. EUR. Indeks se u listopadu, s ponovnom aprecijacijom tečaja i rastom međunarodnih pričuva, smanjio te se i dalje održao unutar kritičnih granica²¹.

²⁰ IPDT se računa kao ponderirani prosjek mjesečne stope rasta tečaja kune prema euru (kraj razdoblja) i mjesečne stope rasta bruto međunarodnih pričuva, izraženih u eurima, uz standardne devijacije kao pondere.

²¹ Gornja i donja kritična granica odgovaraju prosječnoj vrijednosti IPDT-a uvećanoj, odnosno umanjenoj, za dvije standardne devijacije, pri čemu vrijednost indeksa izvan kritičnih granica upućuje na moguće poteškoće u međunarodnim plaćanjima.

Okvir 3. Inozemna zaduživanja kod vodećih banaka u regiji

Bruto inozemni dug RH nastavio je rasti tijekom 2006. godine, no ipak se primjećuju određene promjene u njegovoj strukturi. Najznačajnije na porast inozemnog duga utječe zaduživanje domaćih poduzeća u inozemstvu, čije inozemne obveze postaju sve veće te su gotovo dosegnule razinu zaduženosti banaka. Kada se stanju duga poduzeća pridodaju izravna dužnička ulaganja u poduzeća, vidljivo je da je već na kraju 2005. godine ukupna zaduženost poduzeća prema inozemstvu bila viša od zaduženosti bankarskog sektora, koji je nakon 2003. godine preuzeo prvo mjesto po veličini inozemnog duga od sektora država.

Podsjetimo, snažan rast zaduženosti banaka u razdoblju od 2002. godine slijedila su i poduzeća, no prvih godina u mnogo manjem apsolutnom iznosu. Nakon što je HNB 2003. godine donio mjere usmjerene na usporavanje kreditne aktivnosti banaka, one su, nastojeći ih izbjeći, dio svojih kreditnih poslova prenijele na vlasnički povezana poduzeća, a dio svojih klijenata usmjeravale su na izravno zaduživanje kod banaka majki ili drugih financijskih institucija u inozemstvu s kojima se nalaze u vlasnički povezanoj grupi. Započeti bum u izravnom inozemnom zaduživanju domaćih poduzeća nastavio se i u idućim godinama, a posebno je ojačao u posljednje dvije godine, kada su banke poticanjem svojih klijenata na zaduživanje u inozemstvu pokušale amortizirati učinke novih mjera HNB-a²² usmjerenih k usporavanju rasta inozemne zaduženosti banaka.

S druge strane, dug države smanjuje se već drugu godinu zaredom, a postoje naznake i da dug banaka raste sve sporijim intenzitetom. Ipak, priljev inozemnoga kapitala u domaće banke nije u potpunosti prekinut, jer borba za održavanje i povećavanje postojećih tržišnih udjela tjera banke na traženje dodatnih izvora financiranja. Budući da inozemno zaduživanje bankama nosi visoke troškove, banke majke iz inozemstva sve se češće odlučuju na dokapitalizaciju banaka kćeri u Hrvatskoj. Time omogućuju da se njihova sredstva plasiraju u Hrvatskoj uz mnogo više prinose nego u zemljama Europske unije, a da se istodobno izbjegnu visoki troškovi granične obvezne pričuve na dužnički priljev sredstava u hrvatske banke. Prema sadašnjim najavama dokapitalizacije iz inozemstva u 2006. godini mogle bi ukupno iznositi oko 650 mil. EUR, dok su u prethodnim godinama iznosili bili i nekoliko puta niži: najviša vrijednost dokapitalizacija u prethodnim godinama zabilježena je u 2005. godini (208 mil. EUR), a u godinama prije bila je i nekoliko puta manja.

U Analizi inozemne zaduženosti Republike Hrvatske (HNB, travanj 2006.) prikazano je da šest najvećih hrvatskih (grupa) banaka ima veću profitabilnost od stranih grupacija banaka kojima one pripadaju, i da je zato hrvatsko tržište važno područje u poslovanju tih svjetskih finan-

cijskih grupacija. Ova činjenica podupire argument da hrvatske banke koje se nalaze unutar promatranih grupacija imaju dovoljno prostora za nastavak zaduživanja u inozemstvu, kako bi dodatno povećale tržišni udio, čak i na teret profitabilnosti, ali i da banke majke radi ostvarenja profita traže zaobilazne načine plasiranja novca u Hrvatsku. Kako bismo detaljnije istražili ponašanje banaka majki, analizirali smo stanje bruto inozemnog duga domaćih sektora, na osnovi kredita, trgovinskih kredita i vrijednosnica, prema skupini izabranih grupacija inozemnih financijskih institucija kojima pripada šest najvećih hrvatskih (grupa) banaka.

Spomenute banke u nekoliko su posljednjih godina povećale svoj tržišni udio u Hrvatskoj, a porasla je i izloženost domaćih sektora prema inozemnim financijskim institucijama unutar istih grupacija. U Tablici 16. prikazan je udio inozemnog duga domaćih sektora, na osnovi obveza po kreditima, trgovinskim kreditima i vrijednosnim papirima, prema spomenutoj skupini inozemnih kreditora u ukupnom dugu pojedinih sektora na osnovi istih instrumenata. Iz tablice je vidljivo da se od 2000. godine udio inozemnog duga svih domaćih sektora samo prema ovoj skupini financijskih institucija povećao s 18,0% na 32,8% ukupnog duga RH na kraju rujna 2006. godine. Znatno povećanje izloženosti prema izabranoj skupini inozemnih kreditora velikim dijelom proizlazi iz njihova izrazito snažnog financiranja domaćih poduzeća (stanovništvo čini tek neznatan dio): na kraju rujna 2006. stanje duga ostalih domaćih sektora prema izabranoj skupini inozemnih kreditora činilo je polovinu ukupnog duga ovog sektora. Ovdje treba istaknuti da su u svim godinama krediti samo jedne inozemne grupacije dani hrvatskim poduzećima bili viši nego ukupni krediti poduzećima svih ostalih, ovdje promatranih, grupacija financijskih institucija. Osim toga, dužnička izravna ulaganja cijele skupine činila su četvrtinu ukupnog duga na osnovi izravnih ulaganja, a gotovo cijeli njihov iznos odnosi se na ulaganja u nebankarske financijske institucije vlasnički povezane s kreditorima, najvećim dijelom nedepozitne financijske institucije (kuće za lizing, različite fondove).

Ova kretanja pokazuju da se izabrane grupe banaka, osim izravnim kreditiranjem klijenata u Hrvatskoj, sve više služe disintermedijacijom novčanih tokova s bankovnog na direktno financijsko tržište. Pritom banke omogućuju domaćim dužnicima uspostavljanje izravne veze s nebankarskim financijskim institucijama u zemlji (financiranje preko kuća za lizing), čiji se razvoj sve više podupire ulaganjima iz inozemstva, ili izravne veze s inozemnim kreditorima (kreditiranje od strane inozemnih banaka i ostalih financijskih institucija iz iste grupacije).

Tablica 16. Izloženost domaćih sektora prema skupini izabranih inozemnih kreditora, u postocima

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	IX.2006.
Banke ^a	45,2	38,1	40,1	33,5	34,1	35,5	43,0
Država	4,4	2,5	1,9	2,3	1,7	2,3	2,1
Ostali sektori	25,9	26,9	28,6	39,9	43,2	49,8	51,0
Izravna ulaganja	15,2	20,0	22,6	26,7	24,6	26,2	26,1
Ukupno svi sektori	18,0	16,0	17,2	21,9	23,4	28,0	31,9

^a Ne uključuje kratkoročne kredite na osnovi repo poslova.

Izvor: HNB

Napomena: Izloženost predstavlja udio inozemnog duga pojedinoga domaćeg sektora, ili svih sektora zajedno, prema skupini izabranih inozemnih kreditora u ukupnome inozemnom dugu pojedinoga domaćeg sektora, ili svih sektora zajedno, na osnovi obveza po kreditima, trgovinskim kreditima i vrijednosnim papirima

²² Instrument granične obvezne pričuve odvraća banke od snažnijeg inozemnog zaduživanja jer smanjuje profit koji banke ostvaruju zbog velike razlike između kamatnih stopa koje plaćaju na izvore sredstava u inozemstvu i kamatnih stopa po kojima ta sredstva plasiraju na domaćem tržištu.

Tablica 17. Obveze domaćih sektora prema izabranoj skupini inozemnih kreditora, u postocima BDP-a

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	IX.2006. ^a
Banke ^b	3,9	3,1	3,1	4,3	5,4	6,2	6,7
u čemu izravna dužnička ulaganja	2,2	1,8	2,0	2,9	3,1	4,3	3,4
Nebankarske financijske institucije – izravna ulaganja	0,2	0,9	1,2	1,8	1,7	1,8	2,0
Ostali sektori	5,6	4,7	4,6	7,4	8,7	11,2	13,0
Nebankarske financijske institucije	0,1	0,3	0,7	1,8	2,2	2,4	3,3
Ostala poduzeća i stanovništvo	4,3	3,8	3,5	5,0	6,0	8,2	9,3
Država	1,2	0,7	0,5	0,6	0,4	0,5	0,4
Vlasnička ulaganja u banke (dokapitalizacije) ^c	0,1	0,0	0,5	0,1	0,4	0,6	1,6
Inozemni krediti privatnom sektoru ^d	4,9	4,9	5,4	8,7	10,1	12,5	14,7
Domaći krediti privatnom sektoru ^d	24,1	30,6	39,3	42,2	45,8	50,9	55,7

^a Pri izračunu je korištena vrijednost BDP-a jednaka zbroju ostvarenja i ocjene u četiri posljednja tromjesečja (od 4. tr. 2005. do 3. tr. 2006.).

^b Bruto inozemni dug banaka ne uključuje obveze na osnovi gotovine i depozita i repo poslove.

^c Za 2006. godinu je korištena procjena ukupnih dokapitalizacija u cijeloj godini.

^d Nebankarske financijske institucije, poduzeća i stanovništvo

Izvor: HNB

Tablica 18. Struktura ukupnoga (domaćega i inozemnoga) kreditiranja privatnog sektora u RH, u postocima

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	IX.2006. ^a
Ukupni krediti privatnom sektoru ^b u RH (% BDP-a)	50,5	56,1	66,3	73,7	79,9	87,8	98,5
Struktura							
Izabrana skupina	57,4	63,4	67,5	69,2	70,1	72,2	71,5
Ostali	42,6	36,6	32,5	30,8	29,9	27,8	28,5

^a Pri izračunu je korištena vrijednost BDP-a jednaka zbroju ostvarenja i ocjene u četiri posljednja tromjesečja (od 4. tr. 2005. do 3. tr. 2006.).

^b Nebankarske financijske institucije, poduzeća i stanovništvo

Izvor: HNB

Zanimljivo je promotriti i kako se posljednjih nekoliko godina povećavao priljev sredstava iz inozemstva u Hrvatsku, i to posebice sredstava inozemnih financijskih institucija koje posluju i u Hrvatskoj. Tablica 17. prikazuje stanje inozemnog duga pojedinih domaćih sektora na osnovi kredita, trgovinskih kredita i vrijednosnih papira prema izabranoj skupini inozemnih kreditora, kao i njihova nova vlasnička ulaganja u hrvatske banke, izražene u postocima BDP-a. Kada govorimo o priljevu sredstava izabrane skupine u domaće banke, treba napomenuti da se u promatranom razdoblju više od polovine duga na osnovi ulaganja u banke odnosilo na izravna ulaganja banaka majki iz inozemstva, koje su tako financirale snažnu kreditnu aktivnost u Hrvatskoj. Banke majke i s njima povezane financijske institucije ulagale su i u svoje nebankarske financijske institucije u Hrvatskoj kako bi proširile opseg poslovanja, koji je u bankarskom sektoru, zbog mjera HNB-a, bio znatno ograničen. No i ovdje je vidljivo da je najsnažniji pomak ostvaren u izravnom kreditiranju domaćih poduzeća, koje je posljednjih godina raslo nekoliko puta brže od nominalnog povećanja BDP-a. Time je dug poduzeća prema izabranoj skupini inozemnih banaka u posljednje dvije godine premašio i iznos duga na osnovi kredita koje inozemne banke daju svojim kćerima, i bankama i ostalim financijskim institucijama.

Ukupno financiranje privatnog sektora u Hrvatskoj od strane izabranih inozemnih grupacija financijskih institucija prikazano je na dnu Tablice 17., gdje je navedena njihova kreditna aktivnost u Hrvatskoj preko domaćih banaka

kćeri, ali i izravno kreditiranje iz inozemstva. U privatni su sektor osim poduzeća i stanovništva uključene i nebankarske financijske institucije, kako bi se posredno, pomoću kanala izvora sredstava, pokušala ocijeniti njihova aktivnost na hrvatskome financijskom tržištu. Tablica 18. pokazuje ukupne obveze po kreditima i vrijednosnim papirima privatnog sektora u RH (nebankarske financijske institucije, poduzeća i stanovništvo) prema svim domaćim bankama i inozemnim financijskim institucijama. One su na kraju rujna 2006. po svom iznosu bile gotovo jednake nominalnoj vrijednosti BDP-a, u čemu se više od dvije trećine odnosilo na domaće i inozemne kredite izabrane skupine financijskih institucija, dok su manje od jedne trećine činile ostale domaće i inozemne financijske institucije. Valja istaknuti da je od 2000. godine prisutan trend povećavanja tržišnog udjela izabrane skupine financijskih institucija, i domaćim kreditiranjem i direktnim kreditiranjem iz inozemstva, dok je važnost ostalih kreditora oslabjela.

Navedeni podaci pokazuju da je izabrana skupina financijskih institucija imala veliku ulogu u procesu produbljivanja hrvatskoga financijskog tržišta, i to prvenstveno putem kreditnog poslovanja domaćih banaka. Iako je neposredno kreditiranje privatnog sektora iz inozemstva nekoliko puta manje od onog preko domaćega bankarskog sektora, njegov postojani rast od 2003. godine nadalje pokazuje da bi, bez mjera HNB-a, kreditna aktivnost najvećih hrvatskih banaka bila još snažnija.

Državne financije

Obilježja fiskalne politike u trećem tromjesečju 2006.

Iako su tijekom trećeg tromjesečja 2006. godine rashodi konsolidirane opće države rasli nešto brže od prihoda, a zabilježen je i visok godišnji rast nabave nefinancijske imovine, može se reći da su kumulativno u prvih devet mjeseci ostvarena pozitivna fiskalna kretanja. Tako su prihodi konsolidirane opće države u razdoblju siječanj – rujna rasli gotovo dvostruko brže nego rashodi, a investicijska aktivnost države ostala je na razini prošlogodišnje. Takva su kretanja rezultirala manjkom, koji je bio upola manji od onog ostvarenog u istom razdoblju 2005. godine. Znatno smanjenje manjka i njegovo djelomično financiranje prodajom nefinancijske imovine smanjili su potrebu za zaduživanjem, pa je dug opće države u promatranom razdoblju rastao znatno sporije nego prethodne godine, pri čemu se nastavio trend rasta unutar-njeg uz istodobno smanjenje inozemnog duga.

Sredinom studenoga 2006. istekao je *stand-by* aranžman koji su hrvatske vlasti sklopile s MMF-om u kolovozu 2004. Glavni ciljevi aranžmana bili su ograničavanje vanjske ranjivosti, koja proizlazi iz relativno visokog manjka na tekućem računu i udjela inozemnog duga u BDP-u, te priprema Hrvatske za pristupanje EU. Strategija ostvarenja cilja temeljila se na značajnoj fiskalnoj prilagodbi i provođenju strukturnih reforma kako bi se smanjila uloga države u gospodarstvu i potreba države za zaduživanjem. Najveći napredak ostvaren je u području javnih financija, pa je tako manjak konsolidirane opće države tijekom dvogodišnjeg programa smanjen s 4,8% BDP-a, koliko je iznosio u 2004., na planiranih 3% BDP u 2006. godini. Na području strukturnih reforma postignut je napredak, iako je došlo do kašnjenja u privatizaciji Ine i T-HT-a i utvrđivanju plana restrukturiranja brodogradilišta (vidi Okvir 4. Završetak *stand-by* aranžmana s MMF-om).

Prihodi konsolidirane opće države

Prema podacima MF-a prihodi konsolidirane opće države u prvih devet mjeseci 2006. godine dosegli su iznos od 82 mlrd. kuna ili 73,7% ukupno planiranih godišnjih prihoda. Pritom je ostvaren godišnji rast od 10%, čemu su najviše pridonijeli rast prihoda od poreza na dodanu vrijednost, rast prihoda od uplaćenih socijalnih doprinosa i rast prihoda od poreza na dobit. U strukturi ukupnih prihoda i nadalje su dominantni porezni prihodi, koji čine 60% svih prihoda, slijede socijalni doprinosi s 30%, a ostatak se odnosi na ostale prihode, koji uključuju prihode od prodaje robe i usluga (najvećim dijelom administrativne takse), prihode od imovine te razne i neprepoznate prihode.

U prvih devet mjeseci 2006. porezni su se prihodi na godišnjoj razini povećali za 10,4% i dosegli iznos od 49,2 mlrd. kuna. Prihodi od poreza na dodanu vrijednost, kao najizdašniji izvor prihoda, iznosili su 25,7 mlrd. kuna odnosno za 9% više u usporedbi s istim razdobljem prethodne godine. Pritom je u prvom tromjesečju, zbog učinka baznog

razdoblja, ostvaren iznimno visok rast, od 21,8% (u prvom tromjesečju 2005. zabilježen je pad od 1,3%), a u nastavku godine rast ove vrste prihoda bio je znatno niži (3,6% u drugom te 5,1% u trećem tromjesečju), što se može povezati sa sporijim rastom uvoza robe i usluga te sporijim rastom prometa od trgovine na malo. Porezom na dohodak prikupljeno je u razdoblju od siječnja do rujna 6,3 mlrd. kuna ili za 11,3% više nego u istom razdoblju prethodne godine. Takvo kretanje sredstava od poreza na dohodak prouzročili su rast prosječne mjesečne bruto plaće (5,7%) i rast broja osiguranika HZMO-a (2,9%). Porezom na dobit u razdoblju siječanj – rujna 2006. prikupljeno je 5,6 mlrd. kuna ili čak za 29% više nego u istom razdoblju 2005. godine. Na taj način nastavio se trend visokog rasta ove vrste prihoda, što je posljedica snažnog rasta dobiti prije oporezivanja koju su obveznici poreza na dobit ostvarili u 2005. godini. Taj je rast, među ostalim, rezultat donošenja novog zakona o porezu na dobit, koji se počeo primjenjivati s početkom 2005. Odredbama novog zakona o porezu na dobit ukinuta je mogućnost jednokratnog otpisa imovine, smanjene su stope poreza za obveznike na područjima od posebne državne skrbi i ukinut je porez na dividendu poduzeća.

Prihodi od trošarina u prvih devet mjeseci 2006. porasli su na godišnjoj razini za 5,6% i dosegli 8,6 mlrd. kuna, no slijedom snažnijeg rasta drugih kategorija prihoda udio se prihoda od trošarina u strukturi prihoda konsolidirane opće države blago smanjio. Najveći doprinos rastu ukupnih prihoda od trošarina dali su prihodi od trošarina na duhanske preradevine, koji u ukupnim приходima od trošarina čine oko jedne četvrtine. Trošarine na duhanske preradevine u promatranom su razdoblju prikupljene u iznosu od 2,1 mlrd. kuna ili za 8,7% više nego u istom razdoblju 2005. godine. Značajan doprinos dali su i prihodi od trošarina na osobne automobile, kojima je prikupljena 1 mlrd. kuna ili za 17,5% više nego u istom razdoblju prethodne godine, te prihodi od trošarina na naftne derivate (uključujući naknadu za financiranje građenja i održavanja javnih cesta), koji su se u promatranom razdoblju povećali za 3,2% te su iznosili 4,7 mlrd. kuna ili 55% ukupno prikupljenih prihoda od trošarina.

Socijalnim doprinosima u prvih devet mjeseci 2006. prikupljeno je 25 mlrd. kuna, odnosno za 8,0% više nego u istom razdoblju prethodne godine. Pritom su doprinosi za mirovinsko osiguranje iznosili 12,5 mlrd. kuna, doprinosi za zdravstveno osiguranje 11,3 mlrd. kuna, dok se ostatak odnosi na doprinose za zapošljavanje. Objašnjenje ovakvih kretanja prihoda od socijalnih doprinosa nalazi se u spomenutom rastu broja osiguranika HZMO-a i rastu prosječne mjesečne bruto plaće.

Na osnovi ostalih prihoda u razdoblju od siječnja do rujna 2006. prikupljeno je 7,9 mlrd. kuna, što na godišnjoj razini čini rast od 13,6%. Najvažnija su stavka među ostalim приходima prihodi od administrativnih taksa, koji su u promatranom razdoblju porasli čak za 22,7% (ili 634,2 mil. kuna) u odnosu na isto razdoblje prethodne godine.

Na razini jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ukupno je prikupljeno 9,6 mlrd. kuna, što je za 10,4% više nego u istom razdoblju prethodne godine. Najveći doprinos ostvarenom rastu dali su prihodi od poreza na dobit i poreza na dohodak, koji u strukturi ukupnih prihoda

sudjeluju gotovo s 60%. Od ostalih prihoda ističu se prihodi od administrativnih taksa i prihodi od poreza na financijske i kapitalne transakcije (porez na promet nekretnina).

Rashodi konsolidirane opće države

Rashodi konsolidirane opće države u prvih su devet mjeseci 2006. iznosili 77,7 mlrd. kuna ili za 5,4% više nego u istom razdoblju prethodne godine. Promatramo li tromjesečnu dinamiku, razvidno je da su u prvom tromjesečju rashodi na godišnjoj razini smanjeni za 1,3% (zbog učinka baznog razdoblja jer je u istom razdoblju prethodne godine zabilježen snažan rast), no u drugom i trećem tromjesečju rast je bio nešto izrazitiji (9,8% odnosno 8,2%). Kao i u prethodnim godinama, u strukturi rashoda dominiraju socijalne naknade, naknade zaposlenima te korištenje dobara i usluga.

Rashodi za socijalne naknade u prvih su devet mjeseci 2006. godine porasli za 4,3%, dosegnuvši iznos od 33,1 mlrd. kuna. Od toga se 23,2 mlrd. kuna odnosilo na socijalne naknade iz osiguranja, koje uključuju glavninu mirovina i rashode za zdravstvo. Na godišnjoj razini rashodi za socijalne naknade iz osiguranja uvećani su u prvih devet mjeseci 2006. za 3,1%, čemu je znatno pridonijelo 1,5%-tno povećanje broja umirovljenika i 2,8%-tno povećanje prosječne isplaćene mirovine. Naknade za socijalnu pomoć, koje uključuju invalidske mirovine, dječji doplatak, trajna prava hrvatskih branitelja i dodatak uz mirovinu, u razdoblju siječanj – rujna 2006. iznosile su 9,9 mlrd. kuna, što je na godišnjoj razini povećanje od 8,1%.

Rashodi za naknade zaposlenima u prvih su devet mjeseci 2006. iznosili 20,9 mlrd. kuna ili za 5,9% više nego u istom razdoblju prethodne godine. To je povećanje posljedica rasta broja državnih službenika i namještenika za 0,7% i rasta prosječne mjesečne bruto plaće zaposlenih u javnom sektoru za 4,8%. Pritom je najveći porast broja zaposlenih ostvaren u djelatnostima obrazovanja, dok je najveće povećanje prosječne bruto plaće zabilježeno u javnoj upravi i obrani.

Rashodi za korištenje dobara i usluga (koji uključuju korištenje telefona, pošte, prijevoza, energije te intelektualne i osobne usluge) porasli su u prvih devet mjeseci 2006. za 13,6%, dosegnuvši iznos od 8,8 mlrd. kuna. Godišnji rast rashoda za korištenje dobara i usluga u promatranom je razdoblju značajno oscilirao, krećući se od relativno niskih

3,9% u prvom tromjesečju do visokih 19,6% i 17,7% u drugom odnosno trećem tromjesečju.

U prvih devet mjeseci 2006. na subvencije je utrošeno 4,7 mlrd. kuna, što čini povećanje od 10,5% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Ovo je povećanje posljedica rasta subvencija trgovačkim društvima izvan javnog sektora, za koje je utrošeno 2,2 mlrd. kuna ili za 24% više nego u prvih devet mjeseci 2005. godine. Najveći dio tih subvencija isplaćen je poljoprivrednicima, obrtnicima te malim i srednjim poduzetnicima. Istodobno, subvencije trgovačkim društvima u javnom sektoru zadržale su se na razini od 2,5 mlrd. kuna, koliko su iznosile u istom razdoblju prethodne godine.

Rashodi za kamate u prvih su devet mjeseci 2006. iznosili 4,2 mlrd. kuna odnosno za 3,7% više nego u istom razdoblju prethodne godine. Inozemne su kamate iznosile 2 mlrd. kuna i na godišnjoj su se razini smanjile za 4,9%, dok su se tuzemne kamate povećale za 12,8%, dosegnuvši u promatranom razdoblju iznos od 2,2 mlrd. kuna. Ovakvo kretanje rashoda za kamate u skladu je s politikom preusmjeravanja zaduživanja države s inozemnog na domaće financijsko tržište.

Na razini lokalne države u prvih je devet mjeseci 2006. utrošeno 7,4 mlrd. kuna ili za 0,5 mlrd. kuna više nego u istom razdoblju 2005. godine. Najviše su porasli rashodi za korištenje dobara i usluga, rashodi za naknade zaposlenima te rashodi za subvencije.

Operativni saldo i transakcije u nefinancijskoj imovini te financijskoj imovini i obvezama

Neto operativni saldo, koji je jednak razlici između prihoda i rashoda, na razini je konsolidirane opće države tijekom prvih devet mjeseci 2006. iznosio 4,4 mlrd. kuna, što je gotovo pet puta više nego u istom razdoblju prethodne godine. Međutim, ostvareni pozitivni neto operativni saldo nije bio dovoljan za financiranje značajnih kapitalnih ulaganja države (u promatranom je razdoblju zabilježena neto nabava nefinancijske imovine u iznosu od 6 mlrd. kuna), pa je naposljetku neto zaduživanje konsolidirane opće države iznosilo 1,6 mlrd. kuna. Ta financijska sredstva država je namaknula zaduživanjem na domaćem financijskom tržištu.

Nabava nefinancijske imovine konsolidirane opće države iznosila je u razdoblju siječanj – rujna 2006. godine 6,7 mlrd.

Tablica 19. Operativni saldo i transakcije u nefinancijskoj imovini te financijskoj imovini i obvezama, prema metodologiji GFS 2001, u milijunima kuna

	Konsolidirana opća država		
	I. – IX. 2005.	I. – IX. 2006.	I. – IX. 2006. / I. – IX. 2005.
1. Promjena neto vrijednosti (neto operativni saldo)	898,6	4.356,6	
1.1. Prihodi	74.582,5	82.012,0	110,0
1.2. Rashodi	73.683,9	77.655,4	105,4
2. Promjena neto nefinancijske imovine	6.352,4	5.992,8	
2.1. Nabava nefinancijske imovine	6.950,8	6.681,4	96,1
2.2. Prodaja nefinancijske imovine	598,4	688,6	115,1
3. Neto posuđivanje (+)/ zaduživanje (-) (1-2)	-5.453,9	-1.636,2	
3. Financiranje (5-4) Transakcije u financijskoj imovini i obvezama	5.453,9	1.636,2	
4. Promjena financijske imovine	1.733,4	172,7	
4.1. Domaće	1.738,2	170,0	
4.2. Inozemne	-4,9	2,7	
5. Promjena obveza	7.187,3	1.809,0	
5.1. Domaćih	11.342,9	5.362,7	
5.2. Inozemnih	-4.155,6	-3.553,7	

Napomena: Na gotovinskom načelu. Izvor: MF

Tablica 20. Saldo konsolidirane opće države prema gotovinskom načelu, u milijunima kuna

	Ostvarenje u razdoblju I. – IX. 2006.				
	Državni proračun	Izvanproračunski korisnici	Konsolidirana središnja država	Jedinice lokalne i područne samouprave	Konsolidirana opća država
Prihodi ^a	70.103,3	6.418,4	73.483,2	9.611,3	82.012,0
Ukupni rashodi i neto posudbe	71.539,3	8.052,9	76.553,7	9.692,1	85.163,3
Rashodi ^a	69.798,3	4.605,6	71.365,4	7.372,6	77.655,4
Nabava nefinancijske imovine ^a	984,1	3.361,8	4.345,9	2.335,5	6.681,4
Neto pozajmljivanje – zajmovi ^a	585,1	82,5	667,6	-33,8	633,8
Izdaci za dionice i ostale udjele ^a	171,8	3,0	174,8	15,4	190,2
Izdaci za vrijednosne papire osim dionica ^a	0,0	0,0	0,0	0,2	0,2
Izdaci za ostala potraživanja ^a	0,0	0,0	0,0	2,3	2,3
Manjak/višak prema GFS-u 1986	-1.436,0	-1.634,5	-3.070,5	-80,8	-3.151,3

^a Napomena: GFS 2001. Izvor: MF

kuna, što je neznatno manje nego godinu dana prije. Više od 80% spomenutog iznosa utrošeno je na nabavu zgrada i građevina, koje prema metodologiji GFS 2001 uključuju stambene zgrade, uredske zgrade, škole, bolnice, autoceste, ceste, mostove, tunele, željezničke pruge, kanale, luke te brane.

Prodaja nefinancijske imovine konsolidirane opće države u promatranom je razdoblju iznosila 0,7 mlrd. kuna ili za 15,1% više nego u istom razdoblju 2005. godine. Oko 60% spomenutog iznosa odnosi se na prodaju zgrada i građevina, što među ostalim uključuje prodaju državnih stanova. Prodaja zemljišta zabilježena je u iznosu od 0,2 mlrd. kuna, gotovo u potpunosti na razini jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Podaci MF-a pokazuju kako se tijekom prvih devet mjeseci 2006. godine financijska imovina konsolidirane opće države povećala za 0,2 mlrd. kuna, u potpunosti zbog rasta domaće financijske imovine u obliku danih zajmova i dionica (većim dijelom na osnovi uplate temeljnoga kapitala HBO-R-a). U istom su razdoblju novac i depoziti države kod HNB-a i poslovnih banaka smanjeni za 0,5 mlrd. kuna.

Zbog visokog rasta prihoda i umjerenog rasta rashoda, uz neizmijenjenu investicijsku aktivnost, potrebe za financiranjem u promatranom su razdoblju bile znatno manje nego godinu dana prije. Zato se država u manjoj mjeri morala oslanjati na zaduživanje. Tijekom prvih devet mjeseci obveze konsolidirane opće države tako su uvećane za 1,8 mlrd. kuna, što je čak za 5,4 mlrd. kuna manje od rasta obveza u istom razdoblju 2005. godine. Pritom su domaće obveze uvećane za 5,4 mlrd. kuna novim izdavanjem obveznica i korištenjem kredita domaćih poslovnih banaka, dok su inozemne obveze smanjene za 3,6 mlrd. kuna.

Saldo konsolidirane opće države na gotovinskom načelu

Manjak konsolidirane opće države bez kapitalnih prihoda (na gotovinskom načelu, prema metodologiji GFS 1986) u prvih je devet mjeseci 2006. godine iznosio 3,2 mlrd. kuna, od čega se 1,4 mlrd. kuna odnosi na manjak državnog proračuna, 1,6 mlrd. kuna na manjak izvanproračunskih korisnika te 0,1 mlrd. kuna na manjak jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

U usporedbi s istim razdobljem 2005. manjak konsolidirane opće države smanjen je za visok iznos, od 3,6 mlrd. kuna ili za 53,4%. Najveća fiskalna prilagodba ostvarena je na razini državnog proračuna, gdje se manjak smanjio za 3,1

mlrd. kuna, što je gotovo u potpunosti rezultat činjenice da je rast prihoda bio brži od rasta rashoda. Manjak izvanproračunskih korisnika, koji je u promatranom razdoblju bio veći od manjka državnog proračuna, smanjen je za 0,5 mlrd. kuna, što je pretežno rezultat smanjene nabave nefinancijske imovine. Na razini lokalne države također je zabilježeno znatno sniženje manjka, od 38,2%.

Državni dug

Prema podacima HNB-a na kraju rujna 2006. dug opće države dosegnuo je 103,8 mlrd. kuna, što je za 2,4 mlrd. kuna više nego na kraju 2005. godine. Za usporedbu, u istom razdoblju prethodne godine dug je bio uvećan za 7,8 mlrd. kuna. Ovako izrazito usporavanje rasta duga rezultat je snažnog smanjenja manjka (GFS 1986) opće države i djelomičnog financiranja manjka prodajom nefinancijske imovine (zgrade i građevine te zemljišta). Osim toga, u prvih devet mjeseci 2006. godine zabilježena je aprecijacija tečaja kune prema američkom dolaru i švicarskom franku pa se stanje duga izraženo u kunama statistički gledano smanjilo. Kako je država ostala dosljedna svojoj namjeri da se za financiranje manjka i otplatu dospjelih glavnica u najvećoj mjeri zadužuje na domaćem financijskom tržištu, udio unutarnjeg duga u ukupnom dugu opće države kontinuirano raste, a razmjerno se smanjuje udio inozemnog duga.

Dug HBOR-a na kraju rujna 2006. iznosio je 7,4 mlrd. kuna i gotovo je u potpunosti bio generiran zaduživanjem na inozemnom tržištu. U odnosu na kraj prethodne godine dug je uvećan za 0,3 mlrd. kuna, što je rezultat rasta inozemnih obveza jer su domaće obveze HBOR-a smanjene. U srpnju je tako zabilježeno novo izdanje inozemnih obveznica u iznosu od 150 mil. EUR. Obveznice su izdane na rok od deset godina, a prikupljena će se sredstva koristiti za financiranje HBOR-ovih kreditnih programa.

Potencijalni dug države po izdanim državnim jamstvima iznosi 13,7 mlrd. kuna od čega se na domaća jamstva odnosi 6,7 mlrd. kuna. U promatranom su razdoblju izdana državna jamstva uvećana za 1,3 mlrd. kuna, a to je posljedica povećanja izdanih domaćih jamstava. U istom su se razdoblju inozemna jamstva smanjila.

Unutarnji dug opće države

Unutarnji dug opće države (bez duga HBOR-a) na kraju rujna 2006. iznosio je 61,9 mlrd. kuna, što je za 5,8 mlrd. kuna više nego na kraju 2005. godine. Ostvareno povećanje

Tablica 21. Javni dug Republike Hrvatske, na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	Stanje				Promjena	
	XII. 2004.	IX. 2005.	XII. 2005.	IX. 2006.	I. – IX. 2005.	I. – IX. 2006.
A. Dug opće države (1+2)	92.987,7	100.779,4	101.424,3	103.805,6	7.791,7	2.381,3
1. Unutarnji dug opće države	42.721,0	55.052,1	56.046,5	61.888,7	12.331,1	5.842,2
1.1. Unutarnji dug Republike Hrvatske	37.223,7	47.583,2	50.559,5	56.083,8	10.359,5	5.524,3
1.2. Unutarnji dug republičkih fondova	3.911,2	5.975,7	3.935,0	4.336,9	2.064,5	401,9
1.3. Unutarnji dug lokalne države	1.586,2	1.493,2	1.551,9	1.467,9	-93,0	-84,0
2. Inozemni dug opće države	50.266,6	45.727,2	45.377,8	41.916,9	-4.539,4	-3.460,9
2.1. Inozemni dug Republike Hrvatske	42.095,7	36.884,0	36.433,6	32.849,1	-5.211,7	-3.584,5
2.2. Inozemni dug republičkih fondova	7.925,3	8.620,5	8.725,8	8.937,6	695,2	211,8
2.3. Inozemni dug lokalne države	245,7	222,7	218,5	130,2	-23,0	-88,3
B. Dug HBOR-a (1+2)	5.745,6	6.523,4	7.135,5	7.427,6	777,8	292,2
1. Unutarnji dug HBOR-a	382,2	311,5	534,2	208,7	-70,7	-325,5
2. Inozemni dug HBOR-a	5.363,5	6.211,9	6.601,2	7.219,0	848,5	617,7
Dodatak:						
C. Ukupno izdana jamstva Republike Hrvatske	12.134,5	12.314,6	12.383,8	13.725,7	180,1	1.341,9
1. Domaća	4.542,2	5.057,3	5.268,5	6.736,4	515,1	1.467,9
2. Inozemna	7.592,3	7.257,3	7.115,3	6.989,3	-335,0	-126,0

Izvor: HNB

u cijelosti je rezultat rasta obveza po izdanim obveznicama i kreditima primljenim od banaka, dok su se obveze po trezorskim zapisima smanjile. U veljači 2006. MF izdao je drugu tranšu desetogodišnjih državnih obveznica na domaćem tržištu u vrijednosti od 2 mlrd. kuna, a prva tranša u iznosu od 3,5 mlrd. kuna bila je izdana u prosincu 2005. godine. Osim izdanja u veljači, država je u srpnju 2006. na domaćem tržištu izdala sedmogodišnje obveznice u iznosu od 2,5 mlrd. kuna. Može se pretpostaviti da su najveći dio izdanja kupili mirovinski fondovi i drugi sudionici domaćeg tržišta kapitala, jer su se u promatranom razdoblju potraživanja banaka od države po izdanim obveznicama smanjila. Uz izdavanje obveznica, država se za svoje financijske potrebe zaduživala na osnovi bankovnih kredita pa je u ožujku sa sindikatом domaćih banaka sklopila ugovor o kratkoročnom deviznom kreditu od 400 mil. EUR, koji je

iskorišten za isplatu dospjelih euroobveznica. Kredit dospijeva na naplatu krajem 2006. godine, a otplatit će se prihodima od privatizacije.

Inozemni dug opće države

Inozemni dug opće države iznosio je na kraju rujna 2006. godine 41,9 mlrd. kuna, što je za 3,5 mlrd. kuna manje nego na kraju prethodne godine. Najveće smanjenje (3,6 mlrd. kuna) ostvareno je na razini zaduživanja Republike Hrvatske zbog isplata samurajskih obveznica u veljači i euroobveznica u ožujku. Osim toga, u siječnju i srpnju zabilježene su dvije redovite otplate Londonskome klubu, kojima se servisiraju kamate i glavnice po obveznicama serije A i serije B izdanim 1996. godine. Obveznice serije B u iznosu od 604,4 mil. USD u potpunosti su isplaćene u srpnju 2006., dok će se ot-

Tablica 22. Unutarnji dug opće države, na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	Stanje				Promjena	
	XII. 2004.	IX. 2005.	XII. 2005.	IX. 2006.	I. – IX. 2005.	I. – IX. 2006.
1. Unutarnji dug opće države	42.721,0	55.052,1	56.046,5	61.888,7	12.331,1	5.842,2
1.1. Unutarnji dug Republike Hrvatske	37.223,7	47.583,2	50.559,5	56.083,8	10.359,5	5.524,3
Trezorski zapisi	9.022,5	12.820,5	12.533,4	12.254,5	3.798,1	-278,9
Obveznice	23.080,1	27.299,9	30.716,0	33.643,9	4.219,7	2.927,9
Instrumenti tržišta novca	–	0,7	0,9	–	0,7	-0,9
Krediti banaka	5.121,1	7.462,1	7.309,2	10.185,3	2.341,0	2.876,1
1.2. Unutarnji dug republičkih fondova	3.911,2	5.975,7	3.935,0	4.336,9	2.064,5	401,9
Obveznice	1.726,0	1.673,7	–	–	-52,3	–
Krediti banaka	2.185,1	4.302,0	3.935,0	4.336,9	2.116,9	401,9
1.3. Unutarnji dug lokalne države	1.586,2	1.493,2	1.551,9	1.467,9	-93,0	-84,0
Dodatak: Izdana jamstva	4.542,2	5.057,3	5.268,5	6.736,4	515,1	1.467,9

Izvor: HNB

Tablica 23. Inozemni dug opće države, na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	Stanje				Promjena	
	XII. 2004.	IX. 2005.	XII. 2005.	IX. 2006.	I. – IX. 2005.	I. – IX. 2006.
1. Inozemni dug opće države	50.266,6	45.727,2	45.377,8	41.916,9	-4.539,4	-3.460,9
1.1. Inozemni dug Republike Hrvatske	42.095,7	36.884,0	36.433,6	32.849,1	-5.211,7	-3.584,5
Obveznice	32.899,3	27.335,0	27.112,3	22.924,1	-5.564,2	-4.188,3
Krediti	9.196,4	9.549,0	9.321,2	9.925,0	352,5	603,8
1.2. Inozemni dug republičkih fondova	7.925,3	8.620,5	8.725,8	8.937,6	695,2	211,8
Krediti	7.925,3	8.620,5	8.725,8	8.937,6	695,2	211,8
1.3. Inozemni dug lokalne države	245,7	222,7	218,5	130,2	-23,0	-88,3
Krediti	245,7	222,7	218,5	130,2	-23,0	-88,3
Dodatak: Izdana jamstva	7.592,3	7.257,3	7.115,3	6.989,3	-335,0	-126,0

Izvor: HNB

Okvir 4. Završetak *stand-by* aranžmana s MMF-om

Sredinom studenoga 2006. godine završen je *stand-by* aranžman koji su hrvatske vlasti sklopile s MMF-om u kolovozu 2004. Aranžman je bio sklopljen na dvadeset mjeseci, u iznosu od 97 mil. XDR (posebnih prava vučenja) ili 26,6% kvote Republike Hrvatske, a prilikom drugog preispitivanja produljen je za sedam mjeseci te je njegov iznos povećan na 99 mil. XDR. Odobren je na temelju programa ekonomske politike sadržanog u Memorandumu o ekonomskoj i financijskoj politici (MEFP), koji su zajedno pripremili Vlada RH i HNB, a čiji su osnovni ciljevi bili smanjenje vanjske ranjivosti, koja proizlazi iz relativno visokog manjka na tekućem računu platne bilance i visokog udjela inozemnog duga u BDP-u, te priprema Hrvatske za ulazak u EU. Strategija za ostvarenje zacrtanih ciljeva temeljila se na fiskalnoj i kvazifiskalnoj prilagodbi²³, poduzimanju mjera za očuvanje stabilnosti financijskog sustava i provođenju niza strukturnih reformi. Republika Hrvatska taj je *stand-by* aranžman sklopila prvenstveno kao mjeru opreza te se, jednako kao i u prethodnom aranžmanu zaključenom s MMF-om, nije koristila odobrenim novčanim sredstvima.

Tijekom dvogodišnjeg programa najveći je napredak ostvaren na području javnih financija pa je tako manjak konsolidirane opće države smanjen s 4,8% BDP-a, koliko je iznosio u 2004. na planiranih 3% BDP u 2006. godini, a u istom je razdoblju prepolovljen i manjak HBOR-a. Ostvarena fiskalna konsolidacija rezultat je sporijeg rasta mase plaća, nižih transfera²⁴ i investicija, a u znatnoj mjeri i bržeg rasta prihoda. Spomenuti rast prihoda posljedica je rasta gospodarstva koji je bio brži od očekivanog, zatim zakonskih izmjena u poreznom sustavu (primjerice povećane su trošarine na osobne automobile i duhanske preradevine, doneseni su novi zakoni o porezu na dobit i porezu na dohodak te je ukinuta nulta stopa PDV-a na usluge organiziranog boravka koje se plaćaju doznakama iz inozemstva), kao i tehničkih unapređenja u naplati poreza. Uz to, znatno je smanjeno zaduživanje države na inozemnim financijskim tržištima, čime je država izravno utjecala na usporavanje rasta inozemnog duga.

Na području monetarne politike središnja je banka podržala ostvarivanje ciljeva programa provodeći politiku održavanja opće stabilnosti tečaja kune prema euru, održavajući adekvatnu razinu međunarodnih pričuva i sprečavajući neprimjerenu ekspanziju domaće likvidnosti. Osim toga, HNB je nastavio poduzimati mjere koje pridonose zaustavljanju rasta inozemnog duga pa je tako tijekom dvogodišnjeg programa stopa granične obvezne pričuve povećana tri puta, a proširena je i osnovica za njezin obračun. Na području nadzora banaka donesene su mjere za

jačanje upravljanja rizikom u bankama, uključujući povećanje pondera rizika za utvrđivanje adekvatnosti kapitala vezano uz devizne kredite odobrene valutno nezaštićenim zajmoprimcima. Također, uz snažan poticaj HNB-a uvodi se registar obveznika po kreditima, koji zasada obuhvaća samo banke, no, uz nužnu prilagodbu zakonskog okvira sudjelovanje u punjenju i korištenju registra do kraja 2006. godine moglo bi biti omogućeno i nebankarskim financijskim institucijama. Napokon, značajni su napori učinjeni u području jačanja nadzora nebankarskih financijskih institucija, pri čemu se posebno ističe osnivanje Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga (Hanfa).

Napredak je postignut i na području strukturnih reformi. Tako je krajem srpnja donesen paket zakona o reformi zdravstva s ciljem smanjenja državne potrošnje za zdravstvo u srednjoročnom razdoblju, a izrađen je i plan privatizacije Croatia osiguranja d.d. (što uključuje njegovo prethodno spajanje s Hrvatskom poštanskom bankom d.d.). Međutim u istom je razdoblju došlo i do kašnjenja u privatizaciji Ine i u prodaji dijela preostalog državnog udjela u T-HT-u, a kasnila je i Vlada RH s donošenjem plana restrukturiranja brodogradilišta. Druga faza privatizacije nacionalne naftne kompanije trebala je biti okončana do kraja studenoga 2006., a prodaja državnog udjela u T-HT-u, koja je odgođena zbog spora oko vlasništva nad distribucijsko-telekomunikacijskim kanalima, nastavit će se u 2007. godini. Plan restrukturiranja brodogradilišta, koji je u uskoj suradnji s Europskom komisijom izradila odabrana konzultantska kuća, trebao je biti usvojen do kraja studenoga. Što se tiče željezara (Željezara Split, d.d. i Valjaonica cijevi Sisak, d.o.o.), Hrvatski fond za privatizaciju raspisao je javne pozive za prikupljanje ponuda za kupnju dionica.

Rast udjela inozemnog duga u BDP-u bitno se usporio iako nije zaustavljen. Tako je u 2003. godini udio inozemnog duga u BDP-u na godišnjoj razini bio uvećan za 14 postotnih bodova, no već u 2004. godini povećanje udjela spustilo se na 4,7 postotnih bodova, a u 2005. na 2 postotna boda. Usporedno s time došlo je do promjene udjela pojedinih sektora u inozemnom dugu, gdje su dominantnu ulogu preuzele banke i ostali domaći sektori (prvenstveno poduzeća i nebankarske financijske institucije), dok je udio države u ukupnom inozemnom dugu manji od jedne četvrtine.

Sa završetkom *stand-by* aranžmana i donošenjem odluke o nesklapanju novog aranžmana Hrvatska ulazi u novu fazu odnosa s MMF-om. Hrvatskoj se otvara prilika za potvrdu vjerodostojnosti i dosljednosti u provođenju zacrtane ekonomske politike, posebice u području fiskalne discipline i provođenja preostalih strukturnih reformi. Imajući u vidu da je 2007. izborna godina, ustrajnost u započetim i planiranim reformama posebno je važna. U tom se smislu može zaključiti da predstavljeni prijedlog proračuna za 2007. godinu, u kojem je predviđen manjak opće države od 2,8% BDP-a ili za 0,2 postotna boda manje nego u 2006., te srednjoročni plan smanjenja manjka opće države do 2,4% BDP-a u 2009. godini pokazuju ustrajnost Vlade RH u provođenju planirane ekonomske politike.

23 Kvizifiskalna prilagodba odnosi se na smanjenje neto zaduživanja HBOR-a.

24 Formula za indeksiranje mirovina prema kojoj je rast mirovina usklađivan s rastom nominalnih plaća, zamijenjena je kompozitnom formulom indeksiranja mirovina prema rastu troškova života (mjereno indeksom potrošačkih cijena) i rastu prosječne bruto plaće. Ta nova, tzv. švicarska formula počela se primjenjivati u 2006. godini.

plata obveznica serije A nastaviti ustaljenom dinamikom do srpnja 2010. godine. Na razini republičkih fondova zabilježeno je povećanje inozemnog duga od 211,8 mil. kuna, što je većim dijelom rezultat novih inozemnih zaduživanja

HAC-a, HC-a te manjim dijelom Hrvatskih voda. Inozemni je dug lokalne države na kraju rujna iznosio 130,2 mil. kuna, što je za 88,3 mil. kuna manje nego na kraju prethodne godine, a posljedica je otplate dospjelih dugoročnih kredita.

Statistički pregled

Klasifikacija i iskazivanje podataka o potraživanjima i obvezama

Podaci o potraživanjima i obvezama financijskih institucija klasificiraju se prema institucionalnim sektorima i financijskim instrumentima. Institucionalni sektori su sljedeći: financijske institucije, središnja država, ostali domaći sektori i inozemstvo. Sektor financijske institucije obuhvaća sljedeće podsektore: središnju banku, banke, ostale bankarske institucije i nebankarske financijske institucije. Središnja banka je Hrvatska narodna banka. Banke su institucije kojima je Hrvatska narodna banka izdala odobrenje za obavljanje bankarskih poslova u skladu sa Zakonom o bankama, uključujući i štedionice u prijelaznom razdoblju. U sektor banke ne uključuju se banke u stečaju i bivše filijale banaka čije je sjedište izvan Republike Hrvatske. Ostale bankarske institucije su stambene štedionice, štedno-kreditne zadruge i investicijski fondovi. Nebankarske financijske institucije su financijske institucije koje nisu klasificirane kao banke ili kao ostale bankarske institucije (npr. društva za osiguranje, mirovinski fondovi).

Središnja država obuhvaća podsektor Republika Hrvatska i podsektor republički fondovi. Do prosinca 2003. godine podsektor Republika Hrvatska obuhvaćao je organe državne uprave, uključujući Hrvatske ceste, Hrvatske autoceste, Državnu agenciju za osiguranje

štednih uloga i sanaciju banaka, a podsektor republički fondovi obuhvaća Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, Hrvatski zavod za zapošljavanje, Hrvatski fond za privatizaciju, Hrvatske vode i Hrvatsku banku za obnovu i razvitak.

Od siječnja 2004. godine Hrvatske ceste, Hrvatske autoceste, Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka reklasificirani su iz podsektora Republika Hrvatska u podsektor republički fondovi.

Ostali domaći sektori su: organi lokalne države, državna i ostala trgovačka društva te stanovništvo, uključujući obrtnike i neprofitne institucije koje pružaju usluge stanovništvu. Podsektor ostala trgovačka društva obuhvaća i banke u stečaju. U pojedinim tablicama ostali domaći sektori dijele se u sljedeće podsektore: lokalnu državu, koja obuhvaća jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, trgovačka društva koja obuhvaćaju državna i ostala trgovačka društva, te stanovništvo, koje uključuje i obrtnike i neprofitne institucije.

Sektor inozemstvo obuhvaća strane fizičke i pravne osobe.

Svi podaci o potraživanjima i obvezama odnose se na stanje na kraju razdoblja, pri čemu se devizne pozicije iskazuju u kunskoj protuvrijednosti prema srednjem tečaju Hrvatske narodne banke na kraju razdoblja.

Tablica A1: Monetarni i kreditni agregati

na kraju razdoblja, u milijunima kuna i postocima

Godina	Mjesec	Primarni novac	Novčana masa M1	Novčana masa M1a	Ukupna likvidna sredstva M4	Neto domaća aktiva	Plasmani	Mjesečne stope rasta					
								Primarni novac	Novčana masa M1	Novčana masa M1a	Ukupna likvidna sredstva M4	Neto domaća aktiva	Plasmani
1994.	prosinac	4.714,2	6.642,6	6.996,7	17.679,9	16.540,1	27.661,5	11,73	2,20	3,83	2,26	11,84	3,45
1995.	prosinac	6.744,1	8.234,9	8.503,2	24.623,0	21.576,3	32.819,5	2,97	0,89	1,54	3,41	1,00	1,88
1996.	prosinac	8.770,4	11.368,9	11.494,9	36.701,1	24.960,4	33.831,2	11,35	7,83	7,67	4,88	-5,41	-11,61
1997.	prosinac	10.346,1	13.731,4	13.848,8	50.742,0	33.829,0	48.863,4	7,86	3,93	3,85	2,16	4,98	4,96
1998.	prosinac	9.954,2	13.531,4	13.615,2	57.340,3	44.626,8	59.792,0	7,24	6,92	6,59	2,51	3,73	0,25
1999.	prosinac ^a	10.310,0	13.858,9	13.965,7	56.659,3	40.003,8	55.875,8	4,53	5,46	5,48	2,28	0,35	-4,58
2000.	prosinac	11.717,3	18.030,3	18.256,4	73.061,1	44.043,9	60.883,8	7,32	10,04	9,89	3,66	10,46	2,66
2001.	prosinac	17.803,2	23.703,5	23.936,5	106.071,4	57.410,0	74.964,5	8,01	13,00	11,96	11,65	3,40	1,16
2002.	prosinac	23.027,9	30.869,8	31.876,7	116.141,8	83.324,4	97.463,7	10,72	6,11	6,79	1,65	7,92	2,15
2003.	prosinac	30.586,2	33.888,7	34.630,9	128.893,1	96.121,7	111.661,4	8,90	1,78	1,93	0,14	3,11	0,66
2004.	prosinac	33.924,4	34.562,1	35.186,5	139.947,7	108.205,1	127.308,6	8,69	2,86	2,68	0,23	2,15	1,99
2005.	studenj	36.927,6	37.204,1	38.371,2	154.677,8	128.971,3	146.322,5	0,39	0,27	0,33	1,42	1,58	2,28
	prosinac	40.390,8	38.817,1	39.855,4	154.647,0	131.343,2	149.168,3	9,38	4,34	3,87	-0,02	1,84	1,94
2006.	siječanj	36.629,2	37.216,7	38.157,5	152.000,6	131.715,3	150.544,7	-9,31	-4,12	-4,26	-1,71	0,28	0,92
	veljača	36.484,1	37.169,6	38.104,0	151.719,7	134.057,4	152.635,8	-0,40	-0,13	-0,14	-0,18	1,78	1,39
	ožujak	37.767,9	38.186,4	39.118,2	153.573,5	140.596,4	156.579,7	3,52	2,74	2,66	1,22	4,88	2,58
	travanj	38.079,2	39.222,7	40.055,6	155.073,1	143.428,3	159.083,2	0,82	2,71	2,40	0,98	2,01	1,60
	svibanj	38.796,4	40.771,5	41.601,8	158.103,8	146.241,6	161.921,6	1,88	3,95	3,86	1,95	1,96	1,78
	lipanj	41.644,9	42.226,5	42.853,9	163.106,8	149.113,2	164.644,0	7,34	3,57	3,01	3,16	1,96	1,68
	srpanj	42.693,7	45.004,2	45.714,7	170.326,0	149.108,3	166.667,1	2,52	6,58	6,68	4,43	0,00	1,23
	kolovoz	42.209,3	44.993,8	45.802,5	174.210,4	148.688,1	168.830,8	-1,13	-0,02	0,19	2,28	-0,28	1,30
	rujan	42.368,1	44.047,0	44.822,7	176.751,9	151.194,8	172.299,2	0,38	-2,10	-2,14	1,46	1,69	2,05
	listopad	43.414,6	45.502,0	46.358,9	180.585,5	150.555,8	174.595,6	2,47	3,30	3,43	2,17	-0,42	1,33

^a Plasmani su jednokratno smanjeni u iznosu od 2.759,4 milijuna kuna.

Tablica A1: Monetarni i kreditni agregati

U tablici se iskazuju podaci o nekim osnovnim monetarnim i kreditnim agregatima te njihove mjesečne stope rasta. U rujnu 1999. godine provedena je revizija svih monetarnih agregata. U starijim publikacijama HNB-a podaci o potraživanjima i obvezama štedionica nisu obuhvaćeni u izračunu monetarnih agregata.

Primarni novac u cijelosti je preuzet iz Bilance Hrvatske narodne banke (Tablica C1).

Novčana masa M1 definirana je jednako kao i istoimena pozicija u Bilanci monetarnih institucija (Tablica B1) te obuhvaća gotov novac izvan banaka, depozite ostalih bankarskih institucija i ostalih domaćih sektora kod Hrvatske narodne banke te depozitni novac kod banaka. Novčana masa M1a obuhvaća gotov novac izvan banaka i depozitni novac kod banaka uvećan za depozitni novac središnje države kod banaka.

Ukupna likvidna sredstva M4 obuhvaćaju novčanu masu M1, štedne i oročene depozite, devizne depozite te obveznice i instrumente tržišta novca (navedene komponente preuzete su iz Bilance monetarnih institucija (Tablica B1)).

Neto domaća aktiva definirana je kao razlika između ukupnih likvidnih sredstava i inozemne aktive (neto).

Plasmani su potraživanja banaka od ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i nebankarskih financijskih institucija.

U svibnju 1999. godine pokrenut je stečajni postupak nad nekoliko banaka, koje su zbog toga isključene iz monetarne statistike. Prema podacima za travanj 1999. udio tih banaka u monetarnom agregatu M1 iznosio je 259,3 mil. kuna, a u monetarnom agregatu M4 iznosio je 4.035,8 mil. kuna. Podaci za lipanj 1999. godine bit će usporedivi s podacima za srpanj 1999. godine ako se stavka Plasmani banaka poveća za iznos od 3.513,5 mil. kuna.

Tablica B1: Bilanca monetarnih institucija

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.					
	XII. ^a	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.
AKTIVA											
1. Inozemna aktiva (neto)	48.661,3	32.817,4	32.771,4	31.742,6	23.303,8	12.977,12	13.993,65	21.217,68	25.522,22	25.557,07	30.029,7
2. Plasmani	87.637,6	112.518,9	126.371,6	141.278,1	168.427,7	178.596,65	188.399,21	188.521,91	189.902,84	193.614,01	193.687,2
2.1. Potraživanja od središnje države (neto)	12.673,1	15.055,2	14.710,1	13.969,6	19.259,4	22.016,95	23.755,24	21.854,81	21.072,03	21.314,82	19.091,6
2.2. Potraživanja od ostalih domaćih sektora	74.513,0	96.329,0	110.467,8	125.790,7	147.414,3	154.491,49	162.862,11	164.778,89	167.235,27	170.400,25	172.776,2
2.3. Potraživanja od ostalih bankarskih institucija	170,2	219,5	431,8	624,0	592,2	493,66	442,32	529,19	437,91	434,70	676,8
2.4. Potraživanja od nebankarskih financijskih institucija	281,4	915,3	761,8	893,9	1.161,8	1.594,55	1.339,55	1.359,02	1.157,63	1.464,23	1.142,6
Ukupno (1+2)	136.298,9	145.336,3	159.143,0	173.020,7	191.731,5	191.573,77	202.392,86	209.739,59	215.425,07	219.171,08	223.716,9
PASIVA											
1. Novčana masa	23.703,5	30.869,8	33.888,7	34.562,1	38.817,1	38.186,45	42.226,48	45.004,15	44.993,78	44.047,02	45.502,0
2. Štedni i oročeni depoziti	10.213,1	13.001,1	18.370,7	22.479,2	27.992,1	31.554,48	38.442,98	41.421,22	44.092,16	46.155,80	46.819,6
3. Devizni depoziti	71.836,9	72.054,6	76.035,3	81.742,9	86.760,8	82.426,51	81.019,46	82.112,16	83.622,98	85.173,04	86.894,2
4. Obveznice i instrumenti tržišta novca	317,8	216,3	598,4	1.163,5	1.077,0	1.406,06	1.417,90	1.788,43	1.501,43	1.376,04	1.369,7
5. Ograničeni i blokirani depoziti	1.926,2	1.729,5	1.721,6	2.067,0	2.092,3	2.379,25	2.292,71	2.326,48	2.477,48	2.603,81	2.608,7
6. Ostalo (neto)	28.301,4	27.465,1	28.528,2	31.006,1	34.992,2	35.621,01	36.993,33	37.087,15	38.737,23	39.815,37	40.522,7
Ukupno (1+2+3+4+5+6)	136.298,9	145.336,3	159.143,0	173.020,7	191.731,5	191.573,77	202.392,86	209.739,59	215.425,07	219.171,08	223.716,9

^a U međunarodne pričuve HNB-a sa stanjem na dan 31. prosinca 2001. uključen je učinak prve revalorizacije vrijednosnica u iznosu od 165,5 milijuna kuna. U međunarodne pričuve uključene su i obračunate kamate na depozite, a čiji je učinak iznosio 63,8 milijuna kuna. Analogno, na osnovi pripisa obračunatih kamata obveze HNB-a prema inozemstvu povećane su za 6,4 milijuna kuna, a obveze na osnovi izdvajanja devizne obvezne pričuve za 8,6 milijuna kuna.

Tablica B1: Bilanca monetarnih institucija

Bilanca monetarnih institucija prikazuje konsolidirane podatke iz Bilance Hrvatske narodne banke (Tablica C1) i Konsolidirane bilance banaka (Tablica D1).

Inozemna aktiva (neto) jest razlika između zbroja inozemnih aktiva Hrvatske narodne banke i banaka i zbroja inozemnih pasiva Hrvatske narodne banke i banaka.

Plasmani su zbroj odgovarajućih stavki iz Bilance Hrvatske narodne banke i Konsolidirane bilance banaka, s tim da su potraživanja od središnje države iskazana neto, tj. umanjena za depozite središnje države kod Hrvatske narodne banke i kod banaka.

Novčana masa zbroj je gotovog novca izvan banaka, depozita ostalih bankarskih institucija kod Hrvatske narodne banke, depozita ostalih domaćih sektora kod Hrvatske narodne banke i depozitnog novca kod banaka (stavka Depozitni novac iz Konsolidirane bilance banaka, Tablica D1.).

Stavke Štedni i oročeni depoziti, Devizni depoziti te Obveznice i instrumenti tržišta novca u cijelosti su preuzete iz Konsolidirane bilance banaka, dok je stavka Ograničeni i blokirani depoziti zbroj pripadnih stavki iz Bilance Hrvatske narodne banke (isključujući blokirane depozite banaka kod Hrvatske narodne banke) i Konsolidirane bilance banaka. Ostalo (neto) su neraspoređene stavke pasive umanjene za neraspoređene pozicije aktive.

Tablica B2: Broj banaka i štedionica obuhvaćenih monetarnom statistikom i njihova klasifikacija po veličini bilančne aktive

Godina	Mjesec	Ukupan broj banaka	Banke klasificirane po veličini bilančne aktive						Ukupan broj štedionica	Štedionice klasificirane po veličini bilančne aktive		
			Manje od 100 mil. kn	Od 100 do manje od 500 mil. kn	Od 500 mil. do manje od 1 mlrd. kn	Od 1 do manje od 2 mlrd. kn	Od 2 do manje od 10 mlrd. kn	10 i više mlrd. kn		Manje od 10 mil. kn	Od 10 do manje od 100 mil. kn	100 i više mil. kn
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1994.	prosinac	50	13	21	6	6	2	2	33	22	9	2
1995.	prosinac	53	15	20	7	7	2	2	21	7	13	1
1996.	prosinac	57	10	26	6	9	4	2	22	10	11	1
1997.	prosinac	60	4	28	9	8	9	2	33	12	18	3
1998.	prosinac	60	3	26	8	11	10	2	33	4	25	4
1999.	prosinac	53	4	23	7	7	10	2	30	5	21	4
2000.	prosinac	45	3	15	9	6	10	2	29	5	19	5
2001.	prosinac	44	3	13	7	7	10	4	21	4	12	5
2002.	prosinac	46	4	13	7	9	8	5	10	3	5	2
2003.	prosinac	42	2	13	8	5	8	6	7	3	2	2
2004.	prosinac	39	1	12	9	6	5	6	6	3	3	–
2005.	studeni	36	1	10	9	5	5	6	3	2	1	–
	prosinac	36	1	10	6	8	5	6	3	2	1	–
2006.	siječanj	36	1	10	8	6	5	6	3	2	1	–
	veljača	36	2	9	7	7	5	6	3	2	1	–
	ožujak	36	2	9	8	6	5	6	3	2	1	–
	travanj	36	2	9	7	7	5	6	3	2	1	–
	svibanj	36	2	9	8	6	5	6	3	2	1	–
	lipanj	36	2	8	7	8	4	7	3	2	1	–
	srpanj	35	2	7	5	9	5	7	3	2	1	–
	kolovoz	35	2	7	6	8	4	8	3	2	1	–
	rujan	35	2	7	7	7	4	8	3	2	1	–
	listopad	35	2	7	4	10	4	8	3	2	1	–

Tablica B2: Broj banaka i štedionica obuhvaćenih monetarnom statistikom i njihova klasifikacija prema veličini bilančne aktive

U tablici se iskazuje ukupan broj banaka i štedionica u prijelaznom razdoblju, koje mjesečno izvješćuju Hrvatsku narodnu banku i čije je poslovanje prikazano u Konsolidiranoj bilanci banaka. Monetarnom statistikom obuhvaćene su i institucije u likvidaciji, a do veljače 2005. godine i institucije koje su izgubile odobrenje za rad, a nisu pokrenule postupak likvidacije.

Posebna pravila izvješćivanja vrijedila su za štedionice do lipnja

1995. godine. Štedionice nisu bile obvezne izvješćivati središnju banku o svom poslovanju, tako da su u podacima do lipnja 1995. obuhvaćene samo štedionice koje su o svom poslovanju dragovoljno izvješćivale Hrvatsku narodnu banku. Od srpnja 1995. godine podacima su obuhvaćene sve registrirane štedionice. Štedionice koje su dobile odobrenje za rad kao banke, dužne su do 31. prosinca 2006. uskladiti svoje poslovanje s odredbama Zakona o bankama.

U tablici se također iskazuje klasifikacija banaka i štedionica prema veličini bilančne aktive.

Tablica C1: Bilanca Hrvatske narodne banke

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.						
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	
AKTIVA												
1. Inozemna aktiva	39.308,9	42.058,8	50.118,6	49.373,4	54.862,5	59.236,6	63.451,8	65.136,0	63.433,0	60.049,2	62.759,8	
1.1. Zlato	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,0	-	
1.2. Posebna prava vučenja	905,8	17,4	5,0	4,8	6,3	5,2	5,5	8,8	4,8	4,8	9,1	
1.3. Pričuvna pozicija kod MMF-a	1,8	1,6	1,5	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	
1.4. Efektivna i depoziti po viđenju u stranim bankama	6,1	6,4	5,8	5,7	7,7	8,3	9,2	9,3	8,1	7,8	8,5	
1.5. Oročeni depoziti u stranim bankama	25.565,9	28.183,2	25.580,7	24.337,7	28.274,1	32.260,2	35.296,1	35.954,3	34.061,7	30.723,0	31.738,6	
1.6. Plasmani u vrijednosne papire u devizama	12.829,3	13.850,0	24.525,5	25.023,7	26.573,0	26.961,5	28.139,6	29.162,2	29.357,1	29.312,1	31.002,2	
1.7. Nekonvertibilna devizna aktiva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
2. Potraživanja od središnje države	-	0,5	1,4	3,3	1,4	-	-	-	-	-	-	
2.1. Potraživanja u kunama	-	0,5	1,4	3,3	1,4	-	-	-	-	-	-	
2.2. Potraživanja u devizama	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
3. Potraživanja od ostalih domaćih sektora	229,2	110,6	93,6	82,9	73,4	73,4	73,4	73,4	73,4	73,4	73,4	
4. Potraživanja od banaka	18,5	17,9	972,0	408,9	4.215,6	564,1	2.155,4	1.881,3	1.736,4	2.511,3	516,3	
4.1. Krediti bankama	16,6	17,6	968,9	408,9	4.215,6	564,1	2.155,4	1.881,3	1.736,4	2.511,3	516,3	
Lombardni krediti	-	-	954,4	-	-	-	-	-	-	-	-	
Kratkoročni kredit za likvidnost	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Ostali krediti	16,6	17,6	14,5	15,0	14,5	14,5	14,3	14,3	14,5	14,6	14,6	
Obratne repo transakcije	-	-	-	394,0	4.201,1	549,6	2.141,1	1.866,9	1.722,0	2.496,7	501,7	
4.2. Dospjela nenaplaćena potraživanja	1,9	0,3	3,1	-	-	-	-	-	-	-	-	
5. Potraživanja od ostalih bankarskih institucija	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Ukupno (1+2+3+4+5)	39.556,6	42.187,7	51.185,6	49.868,5	59.153,0	59.874,1	65.680,6	67.090,7	65.242,8	62.633,9	63.349,5	
PASIVA												
1. Primarni novac	17.803,2	23.027,9	30.586,2	33.924,4	40.390,8	37.767,9	41.644,9	42.693,7	42.209,3	42.368,1	43.414,6	
1.1. Gotov novac izvan banaka	8.507,4	9.680,9	10.573,1	10.955,6	12.163,8	12.091,2	14.003,2	14.909,9	14.618,1	14.330,6	13.869,0	
1.2. Blagajna banaka	538,8	1.214,8	1.683,2	1.871,0	2.210,7	1.942,0	2.685,5	2.448,0	2.240,0	2.244,4	2.107,4	
1.3. Depoziti banaka	8.741,5	12.109,4	18.329,3	21.082,6	26.016,3	23.734,7	24.956,2	25.335,8	25.351,2	25.793,1	27.438,2	
Računi za namirenje banaka	2.450,1	3.923,4	5.616,0	6.408,2	8.411,1	5.740,0	6.223,4	6.291,8	6.039,5	6.315,2	6.767,3	
Izdvojena obvezna pričuva	6.291,4	8.186,0	12.603,9	14.674,4	17.605,2	17.354,7	18.595,8	18.874,0	19.274,1	19.457,9	19.783,9	
Obvezno upisani blagajnički zapisi HNB-a	-	-	109,4	-	-	-	-	-	-	-	-	
Prekonoćni depoziti	-	-	-	-	-	640,0	137,0	170,0	37,7	20,0	887,0	
1.4. Depoziti ostalih bankarskih institucija	15,5	19,1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
1.5. Depoziti ostalih domaćih sektora ^b	0,1	3,5	0,6	15,1	-	-	-	-	-	-	-	
2. Ograničeni i blokirani depoziti	6.030,5	7.091,2	6.699,2	10.777,1	13.551,8	17.366,6	19.831,8	20.136,8	17.996,5	14.890,2	14.504,3	
2.1. Izdvojena devizna obvezna pričuva	5.705,1	7.042,3	6.686,6	10.764,7	13.495,9	17.306,0	19.808,7	20.107,6	17.951,5	14.833,3	14.445,8	
2.2. Ograničeni depoziti	325,4	49,0	12,6	12,4	55,9	60,6	23,1	29,1	45,0	56,9	58,5	
2.3. Blokirani devizni depoziti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
3. Inozemna pasiva	1.597,5	195,7	2.798,0	18,1	18,9	14,8	24,6	16,8	15,6	14,7	13,4	
3.1. Krediti MMF-a	1.025,5	2,8	0,0	-	-	0,0	-	-	-	-	-	
3.2. Obveze prema međunarodnim organizacijama	12,2	12,6	19,6	18,1	18,9	14,7	18,0	16,6	15,6	14,7	13,4	
3.3. Obveze prema stranim bankama ^a	559,8	180,2	2.778,5	-	-	0,0	6,5	0,2	-	-	-	
4. Depoziti središnje države	1.752,1	768,1	1.551,1	263,2	332,2	162,7	249,8	221,4	560,7	245,8	302,3	
4.1. Depozitni novac	1.752,1	608,3	600,2	228,0	319,0	159,1	245,3	216,9	559,0	244,0	269,3	
Depozitni novac Republike Hrvatske	1.564,8	569,5	548,5	123,0	246,3	117,2	183,6	170,1	457,6	218,5	146,6	
Depozitni novac republičkih fondova	187,3	38,7	51,7	105,0	72,7	41,8	61,7	46,9	101,4	25,5	122,7	
4.2. Devizni depoziti Republike Hrvatske	-	-	950,9	35,2	13,2	3,6	4,5	4,5	1,8	1,8	33,0	
4.3. Blagajnički zapisi HNB-a	-	159,9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
5. Blagajnički zapisi HNB-a	6.372,3	6.212,4	4.920,2	-	-	-	-	-	-	-	-	
5.1. Blagajnički zapisi HNB-a u kunama	3.458,9	4.986,2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
5.2. Blagajnički zapisi HNB-a u stranoj valuti	2.913,4	1.226,3	4.920,2	-	-	-	-	-	-	-	-	
6. Kapitalni računi	6.425,2	5.353,5	5.039,0	5.096,5	5.357,4 [*]	5.060,0	4.447,6	4.539,9	4.977,3	5.629,3	5.631,7	
7. Ostalo (neto)	-424,2	-461,1	-408,1	-210,8	-498,2 [*]	-497,8	-518,1	-517,8	-516,6	-514,2	-516,8	
Ukupno (1+2+3+4+5+6+7)	39.556,6	42.187,7	51.185,6	49.868,5	59.153,0	59.874,1	65.680,6	67.090,7	65.242,8	62.633,9	63.349,5	

^a Od listopada 2001. do svibnja 2003. Obveze prema stranim bankama obuhvaćaju i obveze po osnovi blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke kod nerezidenata.^b Od prosinca 2002. računi SDA kod HNB za bruto i neto namire kupovine vrijednosnih papira reklasificirani su iz sektora "središnja država" u sektor "ostale financijske organizacije".

Tablica C1: Bilanca Hrvatske narodne banke

U tablici se iskazuju podaci o potraživanjima i obvezama monetarnih vlasti.

Inozemna aktiva obuhvaća sljedeće oblike deviznih i kunskih potraživanja od stranih fizičkih i pravnih osoba: zlato, posebna prava vučenja, pričuvnu poziciju kod Međunarodnoga monetarnog fonda, efektivni strani novac u trezoru, sredstva na tekućim računima kod stranih banaka, oročene depozite kod stranih banaka i pripadajuće obračunate kamate, plasmane u vrijednosne papire u devizama i ostala potraživanja.

Potraživanja od središnje države su krediti i dospjela potraživanja od državnog proračuna Republike Hrvatske. Prema Zakonu o Hrvatskoj narodnoj banci, koji je na snazi od travnja 2001. godine, Hrvatska narodna banka ne može odobravati kredite Republici Hrvatskoj, pa se u okviru te stavke iskazuju samo dospjela potraživanja od državnog proračuna nastala na osnovi obavljanja platnog prometa, te na osnovi obveza izvršenih prema Međunarodnome monetarnom fondu i stranim bankama. Do travnja 2001. godine u kunske kredite državnog proračunu bili su svrstavani kratkoročni krediti odobreni za premošćivanje neusklađenosti između pritjecanja prihoda i izvršavanja rashoda državnog proračuna, dugoročni krediti odobreni na osnovi posebnih uredaba Vlade Republike Hrvatske i dospjela potraživanja od državnog proračuna, dok je stavka Devizni kredit državnog proračunu bila protustavka obvezi prema Međunarodnome monetarnom fondu nastaloj na osnovi sukcesije članstva u toj instituciji.

Potraživanja od ostalih domaćih sektora su krediti i dospjela nenaplaćena potraživanja od ostalih domaćih sektora, uključujući banke u stečaju.

Potraživanja od banaka su krediti bankama i dospjela nenaplaćena potraživanja od banaka. Krediti bankama su lombardni krediti, kratkoročni krediti za likvidnost, ostali krediti te obratne repo transakcije. U stavku Lombardni krediti uključeni su i krediti bankama za premošćivanje nelikvidnosti, koji su u prosincu 1994. godine zamijenjeni lombardnim kreditima. Kratkoročni krediti za likvidnost, koji se odobravaju od početka 1999. godine, također služe za premošćivanje nelikvidnosti. Ostali krediti jesu: interventni krediti, specijalni krediti za premošćivanje nelikvidnosti banaka odobravani prijašnjih godina (inicijalni krediti, predsanacijski krediti), dospjeli, a nenaplaćeni krediti te depoziti banaka kod HNB-a. Od travnja 2005. godine obratne repo transakcije provode se tjedno. Dospjela nenaplaćena potraživanja od banaka uključuju prekoračenja raspoloživih sredstava na njihovim računima za namirenje (do polovice 1994.) te neurednosti banaka pri izdvajanju i održavanju obvezne pričuve.

Od svibnja 1999. potraživanja od ostalih domaćih sektora uključuju i potraživanja HNB-a po kreditima iz primarne emisije nenaplaćenih od banaka nad kojima je pokrenut stečajni postupak. Pri

reklasifikaciji štedionica iz podsektora ostale bankarske institucije u podsektor banke revidirani su podaci u stavkama Potraživanja od banaka i Potraživanja od ostalih bankarskih institucija.

Primarni novac čine gotov novac izvan banaka, novčana sredstva u blagajnama banaka, depoziti banaka kod Hrvatske narodne banke, depoziti ostalih bankarskih institucija kod Hrvatske narodne banke i depoziti ostalih domaćih sektora kod Hrvatske narodne banke. Depozite banaka čine novčana sredstva na računima za namirenje banaka, sredstva obvezne pričuve izdvojena na posebne račune kod Hrvatske narodne banke (u koja je od ožujka 2006. uključena i posebna obvezna pričuva izdvojena na obveze po izdanim vrijednosnim papirima), obvezno upisani blagajnički zapisi Hrvatske narodne banke te prekonoćni depoziti banaka. Depoziti ostalih bankarskih institucija su do rujna 2003. godine novčana sredstva na računima za namirenje stambenih štedionica. Depoziti ostalih domaćih sektora su novčana sredstva na žiroračunima ostalih domaćih sektora, koji se na temelju zakona i drugih pravnih propisa uključuju u depozit kod Hrvatske narodne banke.

Ograničeni i blokirani depoziti obuhvaćaju izdvojenu deviznu obveznu pričuvu i pripadajuću obračunatu kamatu, ograničene depozite i blokirane devizne depozite. Na određene devizne izvore sredstava banke izdvajaju na posebne račune HNB-a deviznu obveznu pričuvu, a od kolovoza 2004. i graničnu obveznu pričuvu. Ograničeni depoziti su kunska sredstva izdvojena po nalogu suda ili na osnovi propisa te u razdoblju od svibnja 1999. do travnja 2002. i depoziti banaka u stečaju. Blokirani devizni depoziti su sredstva koja su bila izdvajana na posebne račune kod Hrvatske narodne banke za podmirenje dospjelih neplaćenih obveza prema inozemnim vjerovnicima.

Inozemna pasiva obuhvaća kredite primljene od Međunarodnoga monetarnog fonda, obveze prema međunarodnim financijskim institucijama i stranim bankama s pripisanim obračunatim kamata-ma.

Depoziti središnje države su depozitni novac i devizni računi Republike Hrvatske i republičkih fondova kod Hrvatske narodne banke, te blagajnički zapisi Hrvatske narodne banke koje su dragovoljno upisale institucije iz sektora središnja država.

Blagajnički zapisi su dragovoljno upisani blagajnički zapisi Hrvatske narodne banke u kunama i stranoj valuti, osim blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke koje su dragovoljno upisale institucije iz sektora središnja država.

Kapitalski računi uključuju pričuve, rezervacije i račune prihoda i troškova.

Ostalo (neto) su neraspoređeni računi pasive umanjeni za neraspoređene račune aktive Bilance Hrvatske narodne banke.

Radi reklasifikacije štedionica iz podsektora ostale bankarske institucije u podsektor banke revidirani su podaci u stavkama Gotov novac izvan banaka, Blagajne banaka, Depoziti banaka i Depoziti ostalih bankarskih institucija.

Tablica D1: Konsolidirana bilanca banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.					
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.
AKTIVA											
1. Pričuve banaka kod središnje banke	15.002,7	20.373,5	26.783,7	33.718,2	41.775,2	43.030,5	47.461,6	47.920,0	45.548,6	42.878,4	43.993,2
1.1. Kunske pričuve kod središnje banke	9.306,2	13.340,0	20.103,4	22.962,9	28.283,1	25.730,7	27.656,7	27.817,7	27.603,8	28.049,7	29.553,5
1.2. Devizne pričuve kod središnje banke	5.696,5	7.033,5	6.680,2	10.755,3	13.492,1	17.299,8	19.804,8	20.102,3	17.944,9	14.828,7	14.439,7
2. Inozemna aktiva	32.807,6	25.977,8	35.382,9	43.551,0	35.572,5	27.119,1	26.150,5	26.518,4	28.695,2	32.381,1	36.482,3
3. Potraživanja od središnje države	20.059,9	21.917,7	21.543,6	21.051,3	28.877,2	31.084,2	33.198,1	31.154,5	31.173,4	31.326,9	29.361,3
4. Potraživanja od ostalih domaćih sektora	74.283,8	96.218,4	110.374,3	125.707,9	147.340,9	154.418,1	162.788,7	164.705,5	167.161,9	170.326,9	172.702,8
4.1. Potraživanja od lokalne države	1.280,0	1.422,4	1.563,1	1.787,9	1.767,2	1.608,7	1.680,0	1.696,7	1.721,0	1.669,1	1.700,3
4.2. Potraživanja od trgovačkih društava	42.882,0	51.723,4	53.809,8	58.643,3	67.017,9	71.420,1	74.707,0	75.057,0	75.882,9	76.796,7	77.626,3
4.3. Potraživanja od stanovništva	30.121,9	43.072,6	55.001,4	65.276,7	78.555,7	81.389,3	86.401,7	87.951,8	89.558,0	91.861,1	93.376,1
5. Potraživanja od ostalih bankarskih institucija	170,2	219,5	431,8	624,0	592,2	493,7	442,3	529,2	437,9	434,7	676,8
6. Potraživanja od nebankarskih financijskih institucija	281,4	915,3	761,8	893,9	1.161,8	1.594,5	1.339,5	1.359,0	1.157,6	1.464,2	1.142,6
Ukupno (1+2+3+4+5+6)	142.605,6	165.622,2	195.278,0	225.546,2	255.319,8	257.740,1	271.380,7	272.186,6	274.174,6	278.812,1	284.359,0
PASIVA											
1. Depozitni novac	15.180,6	21.166,2	23.315,0	23.591,3	26.653,3	26.095,3	28.223,3	30.094,3	30.375,6	29.716,4	31.633,0
2. Štedni i oročeni depoziti	10.213,1	13.001,1	18.370,7	22.479,2	27.992,1	31.554,5	38.443,0	41.421,2	44.092,2	46.155,8	46.819,6
3. Devizni depoziti	71.836,9	72.054,6	76.035,3	81.742,9	86.760,8	82.426,5	81.019,5	82.112,2	83.623,0	85.173,0	86.894,2
4. Obveznice i instrumenti tržišta novca	317,8	216,3	598,4	1.163,5	1.077,0	1.406,1	1.417,9	1.788,4	1.501,4	1.376,0	1.369,7
5. Inozemna pasiva	21.857,8	35.023,5	49.932,0	61.163,7	67.112,3	73.363,8	75.584,1	70.420,0	66.590,4	66.858,5	69.198,9
6. Depoziti središnje države	5.634,7	6.094,9	5.283,3	6.821,8	9.287,0	8.904,6	9.193,1	9.078,2	9.540,6	9.766,3	9.967,4
7. Krediti primljeni od središnje banke	16,6	17,6	968,9	408,9	4.215,6	564,1	2.155,4	1.881,3	1.736,4	2.511,3	516,3
8. Ograničeni i blokirani depoziti	1.600,8	1.680,5	1.709,0	2.054,6	2.036,4	2.318,6	2.269,6	2.297,4	2.432,5	2.546,9	2.550,2
9. Kapitalni računi	25.455,1	26.323,2	27.389,5	28.666,4	32.665,7	33.276,9	35.475,1	35.856,1	36.982,1	37.553,3	37.978,3
10. Ostalo (neto)	-9.507,8	-9.955,6	-8.324,2	-2.546,3	-2.480,4	-2.170,2	-2.400,2	-2.762,4	-2.699,5	-2.845,5	-2.568,8
Ukupno (1+2+3+4+5+6+7+8+9+10)	142.605,6	165.622,2	195.278,0	225.546,2	255.319,8	257.740,1	271.380,7	272.186,6	274.174,6	278.812,1	284.359,0

Tablica D1: Konsolidirana bilanca banaka

U konsolidiranu bilancu banaka uključeni su podaci o potraživanjima i obvezama banaka. Konsolidirana su međusobna potraživanja i obveze između banaka.

Pričuve banaka kod središnje banke su kunske i devizne. Kunske pričuve su novčana sredstva banaka u blagajnama i kunska novčana sredstva banaka na računima kod središnje banke. Devizne pričuve su devizna novčana sredstva na deviznim računima Hrvatske narodne banke.

Inozemna aktiva su sljedeći oblici deviznih i kunskih potraživanja od stranih fizičkih i pravnih osoba: strani efektivni novac u blagajnama, sredstva na tekućim računima i oročeni depoziti kod inozemnih banaka (uključujući loro akreditive i ostala pokrića), vrijednosni papiri, krediti i dionice.

Potraživanja od središnje države su sljedeći oblici kunskih i deviznih potraživanja: vrijednosni papiri i krediti.

Potraživanja od ostalih domaćih sektora obuhvaćaju sljedeće oblike kunskih i deviznih potraživanja: instrumente tržišta novca, obveznice, kredite (uključujući akceptne kredite) i dionice.

Potraživanja od ostalih bankarskih institucija i nebankarskih financijskih institucija obuhvaćaju iste oblike kunskih i deviznih potraživanja, s tim da potraživanja od ostalih bankarskih institucija obuhvaćaju još i depozite.

Stavke Depozitni novac, Štedni i oročeni depoziti, Devizni depoziti te Obveznice i instrumenti tržišta novca obuhvaćaju obveze banaka prema ostalim domaćim sektorima, ostalim bankarskim insti-

tucijama te nebankarskim financijskim institucijama.

Depozitni novac uključuje novčana sredstva na žiroračunima i tekućim računima te obveze banaka po izdanim kunskim instrumentima plaćanja, a umanjuje se za novčana sredstva u platnom prometu (odnosno za čekove u blagajnama banaka i čekove poslana na naplatu).

Štedni i oročeni depoziti su kunski štedni depoziti po viđenju te kunski oročeni depoziti i kunski depoziti s otkaznim rokom.

Devizni depoziti su devizni depoziti po viđenju, oročeni devizni depoziti i devizni depoziti s otkaznim rokom.

Obveznice i instrumenti tržišta novca su neto obveze banaka po izdanim vrijednosnim papirima i primljeni krediti. Izdani podređeni i hibridni instrumenti koje su upisali inozemni investitori nisu obuhvaćeni ovom stavkom.

Inozemna pasiva obuhvaća sljedeće oblike deviznih i kunskih obveza prema stranim fizičkim i pravnim osobama: žiroračune i tekuće račune, štedne depozite (uključujući loro akreditive i ostala pokrića), oročene depozite, primljene kredite i dospjele obveze. U sklopu primljenih kredita iskazuju se i izdani podređeni i hibridni instrumenti koje su upisali inozemni investitori.

Depoziti središnje države su svi oblici kunskih i deviznih obveza (osim ograničenih i blokiranih depozita) banaka prema središnjoj državi.

Krediti primljeni od središnje banke su krediti primljeni od Hrvatske narodne banke i depoziti Hrvatske narodne banke kod banaka, pri čemu se kao krediti tretiraju i poslovi reotкупа vrijednosnih papira.

Ograničeni i blokirani depoziti obuhvaćaju sljedeće obveze banaka: kunske i devizne ograničene depozite ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija, nebankarskih financijskih institucija, središnje države te stranih pravnih i fizičkih osoba i blokirane devizne depozite stanovništva regulirane Zakonom o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske.

Kapitalski računi su dionički kapital, dobit ili gubitak prethodne i tekuće godine, zadržana dobit (gubitak), zakonske pričuve, statutarne i ostale kapitalne pričuve, rezerve proizašle iz transakcija zaštite, nerealizirana dobit (gubitak) s osnove vrijednosnog usklađivanja financijske imovine raspoložive za prodaju te ispravci vri-

jednosti i posebne rezerve za neidentificirane gubitke.

Ostalo (neto) su neraspoređeni računi pasive umanjeni za neraspoređene račune aktive, uključujući fer vrijednost deriviranih financijskih instrumenata.

Tablice D2 – D12

Ovaj skup tablica (osim Tablice D5) razrađeni je prikaz odgovarajućih pozicija aktive i pasive Konsolidirane bilance banaka (Tablica D1).

Tablica D2: Inozemna aktiva banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.					
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.
1. Devizna inozemna aktiva	32.763,6	25.924,4	35.261,9	43.428,1	35.457,9	26.999,3	25.693,2	26.132,1	28.289,1	32.196,7	36.317,9
1.1. Potraživanja od stranih financijskih institucija	31.660,3	21.333,5	31.877,6	35.911,0	27.228,5	18.877,5	17.093,7	17.694,2	19.977,8	23.819,4	27.703,1
Efektivni strani novac	7.324,7	1.019,8	1.268,6	1.190,0	1.136,1	1.006,8	1.211,6	1.584,3	1.290,8	1.173,6	1.040,3
Tekući računi	1.231,9	757,7	1.057,0	906,2	860,2	761,9	1.109,1	1.483,7	1.066,0	1.004,9	758,5
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	21.765,2	17.569,8	27.969,4	30.943,7	20.874,6	12.623,9	10.299,4	10.035,2	13.300,5	16.345,5	20.744,8
Vrijednosni papiri	1.008,5	1.690,2	1.364,2	2.674,1	4.197,0	4.224,2	4.174,7	4.002,4	4.012,4	4.055,9	4.137,8
Kredit	290,3	278,7	203,1	189,0	152,9	253,0	287,4	576,9	296,3	1.227,6	1.009,9
Dionice stranih banaka	39,7	17,2	15,4	8,1	7,8	7,7	11,6	11,6	11,7	11,8	11,8
1.2. Potraživanja od stranaca	1.103,3	4.590,8	3.384,4	7.517,1	8.229,4	8.121,7	8.599,5	8.437,8	8.311,3	8.377,4	8.614,8
Potraživanja od stranih država	596,2	3.855,5	2.905,0	7.066,6	7.735,7	7.600,0	7.863,2	7.764,7	7.540,1	7.606,4	7.840,3
Potraživanja od stranih osoba	505,5	733,7	478,9	450,2	493,1	521,2	702,2	646,4	744,6	743,1	745,3
Vrijednosni papiri	72,1	191,3	32,1	77,4	68,0	74,9	199,6	160,6	155,3	144,9	184,6
Kredit	433,4	542,4	446,8	372,8	425,2	446,3	502,6	485,8	589,3	598,2	560,7
Dionice stranih osoba	1,6	1,6	0,4	0,3	0,5	0,5	34,1	26,7	26,7	27,9	29,2
2. Kunska inozemna aktiva	44,1	53,4	120,9	122,9	114,6	119,9	457,2	386,3	406,1	184,3	164,4
2.1. Potraživanja od stranih financijskih institucija	29,2	19,6	99,1	77,8	71,3	80,1	388,5	317,8	337,5	113,3	92,5
2.2. Potraživanja od stranaca	14,8	33,8	21,9	45,1	43,4	39,7	68,7	68,5	68,5	71,0	71,9
U tome: Kredit	13,9	33,0	21,0	44,3	42,6	38,8	68,1	67,9	67,9	70,4	71,3
Ukupno (1+2)	32.807,6	25.977,8	35.382,9	43.551,0	35.572,5	27.119,1	26.150,5	26.518,4	28.695,2	32.381,1	36.482,3

Tablica D2: Inozemna aktiva banaka

U tablici se iskazuju potraživanja banaka od stranih fizičkih i pravnih osoba.

Inozemna aktiva banaka obuhvaća deviznu inozemnu aktivnu i kunsku inozemnu aktivnu. I u sklopu devizne i u sklopu kunske inozemne aktive posebno su prikazana potraživanja od stranih banaka i potraživanja od stranaca (ukupno i po financijskim instrumentima).

Tablica D3: Potraživanja banaka od središnje države

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.					
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.
1. Kunska potraživanja	17.778,7	18.444,4	18.007,1	16.270,2	20.532,7	20.324,0	23.239,2	22.549,4	22.562,0	22.706,1	20.713,9
1.1. Potraživanja od Republike Hrvatske	16.230,2	16.443,4	16.032,6	14.465,6	17.352,6	17.383,5	19.286,5	19.344,9	19.195,6	19.103,4	17.114,5
Vrijednosni papiri	15.403,2	13.989,1	11.770,0	11.779,1	16.037,7	15.920,9	14.996,2	15.492,7	15.340,7	15.259,6	14.148,9
U tome: Obveznice za blokiranu deviznu štednju građana	3.420,1	2.473,5	1.531,9	532,0	20,6	21,3	5,8	7,9	7,6	6,9	7,1
Kredit	826,9	2.454,3	4.262,6	2.686,5	1.314,9	1.462,6	4.290,3	3.852,2	3.854,8	3.843,8	2.965,6
1.2. Potraživanja od republičkih fondova	1.548,5	2.001,0	1.974,5	1.804,6	3.180,1	2.940,5	3.952,8	3.204,5	3.366,5	3.602,6	3.599,4
Vrijednosni papiri	560,1	560,7	723,6	621,1	–	–	3,6	5,5	–	–	–
Kredit	988,4	1.440,3	1.250,9	1.183,5	3.180,1	2.940,5	3.949,2	3.199,0	3.366,5	3.602,6	3.599,4
2. Devizna potraživanja	2.281,2	3.473,3	3.536,4	4.781,1	8.344,5	10.760,2	9.958,9	8.605,1	8.611,3	8.620,8	8.647,4
2.1. Potraživanja od Republike Hrvatske	1.390,9	2.359,1	3.196,9	3.548,4	7.241,0	9.693,9	9.295,7	7.965,2	7.980,4	8.081,0	8.114,4
Vrijednosni papiri	1.065,5	1.733,4	1.805,4	1.117,0	1.248,1	826,4	553,7	483,6	481,6	458,9	473,3
Kredit	325,5	625,7	1.391,5	2.431,3	5.992,8	8.867,5	8.742,0	7.481,5	7.498,8	7.622,1	7.641,0
2.2. Potraživanja od republičkih fondova	890,3	1.114,2	339,5	1.232,8	1.103,5	1.066,3	663,2	639,9	630,9	539,8	533,0
Vrijednosni papiri	75,4	195,0	96,4	163,1	144,2	126,1	112,8	112,5	102,4	103,5	103,1
Kredit	814,8	919,2	243,1	1.069,7	959,3	940,2	550,4	527,4	528,5	436,3	429,9
Ukupno (1+2)	20.059,9	21.917,7	21.543,6	21.051,3	28.877,2	31.084,2	33.198,1	31.154,5	31.173,4	31.326,9	29.361,3

Tablica D3: Potraživanja banaka od središnje države

U tablici se iskazuju kunska i devizna potraživanja banaka od središnje države. U kuskim potraživanjima od Republike Hrvatske

stavka Vrijednosni papiri obuhvaća i Obveznice za blokiranu deviznu štednju građana izdane na osnovi Zakona o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske.

Tablica D4: Potraživanja banaka od ostalih domaćih sektora

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.					
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.
1. Kunska potraživanja	66.626,8	85.418,7	100.365,0	114.635,7	133.603,5	140.195,6	148.311,5	150.417,4	152.564,5	155.587,9	158.202,1
1.1. Instrumenti tržišta novca	544,7	1.394,7	1.314,1	2.510,0	2.329,9	2.513,3	1.724,2	1.777,0	1.706,7	1.685,6	1.728,6
1.2. Obveznice	7,7	72,4	56,2	559,8	361,6	412,9	838,0	872,1	795,0	801,9	822,8
1.3. Kredit	72.180,6	80.887,6	96.081,7	109.523,9	128.882,3	135.172,6	143.505,0	145.681,1	147.981,8	151.017,7	153.685,4
1.4. Dionice	3.893,8	3.064,0	2.912,9	2.042,0	2.029,6	2.096,8	2.244,2	2.087,2	2.080,9	2.082,7	1.965,4
2. Devizna potraživanja	7.657,0	10.799,8	10.009,3	11.072,2	13.737,4	14.222,5	14.477,2	14.288,1	14.597,4	14.739,0	14.500,7
2.1. Vrijednosni papiri	126,6	243,2	130,6	213,5	307,6	331,6	124,5	69,6	65,9	86,2	79,1
2.2. Kredit	7.530,5	10.556,6	9.878,7	10.858,6	13.429,8	13.890,9	14.352,7	14.218,6	14.531,5	14.652,8	14.421,6
Ukupno (1+2)	74.283,8	96.218,4	110.374,3	125.707,9	147.340,9	154.418,1	162.788,7	164.705,5	167.161,9	170.326,9	172.702,8

Tablica D4: Potraživanja banaka od ostalih domaćih sektora

U tablici se iskazuju kunska i devizna potraživanja banaka od ostalih domaćih sektora, klasificirana prema financijskim instrumenti-

ma: instrumenti tržišta novca (uključujući faktoring i forfaiting od siječnja 2004. godine), krediti (uključujući akceptne kredite i kupljena potraživanja) i dionice.

Tablica D5: Distribucija kredita banaka po institucionalnim sektorima

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.					
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.
KUNSKI KREDITI											
1. Krediti središnjoj državi	1.815,4	3.894,6	5.513,5	3.870,0	4.495,0	4.403,1	8.239,4	7.051,2	7.221,3	7.446,4	6.565,0
1.1. Krediti Republici Hrvatskoj	826,9	2.454,3	4.262,6	2.686,5	1.314,9	1.462,6	4.290,3	3.852,2	3.854,8	3.843,8	2.965,6
1.2. Krediti republičkim fondovima	988,4	1.440,3	1.250,9	1.183,5	3.180,1	2.940,5	3.949,2	3.199,0	3.366,5	3.602,6	3.599,4
2. Krediti lokalnoj državi	1.069,1	1.202,9	1.485,1	1.701,9	1.613,9	1.541,0	1.581,4	1.568,8	1.591,6	1.534,2	1.558,2
3. Krediti trgovačkim društvima	31.049,4	36.708,1	39.777,4	42.844,7	49.105,9	52.667,1	55.911,1	56.551,2	57.226,0	58.014,4	59.122,0
4. Krediti stanovništvu	30.062,1	42.976,6	54.819,3	64.977,2	78.162,4	80.964,6	86.012,5	87.561,2	89.164,2	91.469,1	93.005,1
U tome: Stambeni krediti	9.450,0	12.363,4	16.896,2	21.397,9	27.571,1	29.498,7	31.925,4	32.771,0	33.734,6	34.709,0	35.584,7
5. Krediti ostalim bankarskim institucijama	34,7	17,6	82,3	154,5	46,5	36,4	48,3	72,0	56,5	50,5	307,3
6. Krediti nebankarskim financijskim institucijama	240,9	521,3	427,9	558,0	591,8	1.100,6	732,4	753,6	565,1	839,8	636,3
A. Ukupno (1+2+3+4+5+6)	64.271,6	85.321,1	102.105,4	114.106,4	134.015,6	140.712,7	152.525,2	153.557,9	155.824,8	159.354,4	161.194,0
DEVIZNI KREDITI											
1. Krediti središnjoj državi	1.140,3	1.544,9	1.634,7	3.501,0	6.952,1	9.807,8	9.292,4	8.008,9	8.027,3	8.058,4	8.070,9
1.1. Krediti Republici Hrvatskoj	325,5	625,7	1.391,5	2.431,3	5.992,8	8.867,5	8.742,0	7.481,5	7.498,8	7.622,1	7.641,0
1.2. Krediti republičkim fondovima	814,8	919,2	243,1	1.069,7	959,3	940,2	550,4	527,4	528,5	436,3	429,9
2. Krediti lokalnoj državi	179,1	152,3	47,1	31,9	63,0	18,6	18,4	11,2	11,3	11,4	11,4
3. Krediti trgovačkim društvima	7.291,7	10.308,3	9.649,4	10.527,3	12.973,5	13.447,6	13.945,0	13.816,7	14.126,4	14.249,5	14.039,3
4. Krediti stanovništvu	59,7	96,0	182,1	299,5	393,3	424,7	389,3	390,7	393,8	391,9	371,0
5. Krediti ostalim bankarskim institucijama	–	1,2	174,3	52,9	19,9	–	21,8	100,5	7,3	7,6	26,1
6. Krediti nebankarskim financijskim institucijama	–	28,3	58,8	255,3	512,3	396,0	518,2	509,2	481,3	535,8	411,1
B. Ukupno (1+2+3+4+5+6)	8.670,7	12.131,0	11.746,4	14.667,8	20.914,1	24.094,7	24.185,0	22.837,3	23.047,4	23.254,7	22.929,8
UKUPNO (A+B)	72.942,3	97.452,1	113.851,8	128.774,2	154.929,7	164.807,5	176.710,2	176.395,2	178.872,1	182.609,1	184.123,7

Tablica D5: Distribucija kredita banaka po institucionalnim sektorima

U tablici se iskazuju podaci o kunskim i deviznim kreditima ba-

naka domaćim sektorima, pri čemu krediti obuhvaćaju i akceptne kredite, financijski najam (leasing), izvršena plaćanja na osnovi garancija i drugih jamstva i kupljena potraživanja, a do prosinca 2003. godine i faktoring i forfaiting.

Tablica D6: Depozitni novac kod banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.					
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.
1. Lokalna država	907,0	1.910,4	2.006,2	2.020,7	1.688,7	1.300,2	1.446,1	1.417,0	1.726,2	1.508,4	1.649,1
2. Trgovačka društva	8.981,6	12.344,5	12.872,9	12.036,9	13.344,2	12.381,7	12.642,9	13.898,4	13.824,6	13.616,7	14.287,4
3. Stanovništvo	4.872,0	6.307,4	7.873,1	8.773,0	10.728,3	11.395,0	13.217,8	13.577,3	13.641,2	13.628,2	13.816,6
4. Ostale bankarske institucije	17,0	42,1	98,9	245,4	322,1	360,8	296,9	456,3	400,0	331,1	439,2
5. Nebankarske financijske institucije	407,1	568,1	468,1	517,5	571,3	658,5	621,3	746,6	785,2	633,3	1.441,8
6. Manje: Čekovi banaka i obračun čekova banaka	-4,2	-6,4	-4,2	-2,2	-1,3	-0,9	-1,8	-1,3	-1,6	-1,3	-1,1
Ukupno (1+2+3+4+5+6)	15.180,6	21.166,2	23.315,0	23.591,3	26.653,3	26.095,3	28.223,3	30.094,3	30.375,6	29.716,4	31.633,0

Tablica D6: Depozitni novac kod banaka

U tablici se iskazuje depozitni novac kod banaka, klasificiran prema domaćim institucionalnim sektorima.

Depozitni novac je zbroj novčanih sredstava na žiroračunima i

tekućim računima ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i nebankarskih financijskih institucija umanjeno za novčana sredstva u platnom prometu (odnosno za čekove u blagajnama banaka i čekove poslane na naplatu). Obveze banaka po izdanim kunskim instrumentima plaćanja uključene su u sektor stanovništvo.

Tablica D7: Štedni i oročeni depoziti kod banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.					
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.
1. Štedni depoziti	2.006,8	2.236,2	2.527,9	2.233,9	2.493,6	2.580,3	2.685,8	2.891,3	2.979,0	2.877,0	2.765,4
1.1. Lokalna država	118,3	14,8	14,4	4,6	2,7	4,1	3,4	3,4	3,6	3,5	3,6
1.2. Trgovačka društva	88,0	213,3	190,5	38,8	101,6	120,4	115,4	170,5	179,6	193,1	77,8
1.3. Stanovništvo	1.712,2	1.996,3	2.288,8	2.190,5	2.388,3	2.455,9	2.567,0	2.717,4	2.795,8	2.676,4	2.684,0
1.4. Ostale bankarske institucije	20,8	0,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1.5. Nebankarske financijske institucije	67,5	11,8	34,2	0,0	1,0	-	-	-	0,0	4,1	0,0
2. Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	8.206,3	10.764,9	15.842,9	20.245,4	25.498,4	28.974,2	35.757,2	38.529,9	41.113,2	43.278,8	44.054,2
2.1. Lokalna država	340,7	482,8	551,6	550,8	508,7	778,5	850,0	951,0	931,1	1.008,9	1.049,0
2.2. Trgovačka društva	3.618,3	4.633,6	7.165,3	8.698,5	8.222,5	9.887,6	12.850,8	13.793,3	14.476,3	14.708,8	14.809,5
2.3. Stanovništvo	2.554,1	3.793,8	6.194,5	9.321,4	13.254,9	14.507,4	17.037,6	18.854,9	20.609,4	22.049,9	21.679,2
2.4. Ostale bankarske institucije	24,7	58,4	129,3	215,9	931,9	935,9	1.233,9	1.246,3	1.289,6	1.581,1	1.957,2
2.5. Nebankarske financijske institucije	1.668,5	1.796,3	1.802,2	1.458,8	2.580,4	2.864,7	3.784,9	3.684,4	3.806,8	3.930,0	4.559,3
Ukupno (1+2)	10.213,1	13.001,1	18.370,7	22.479,2	27.992,1	31.554,5	38.443,0	41.421,2	44.092,2	46.155,8	46.819,6

Tablica D7: Štedni i oročeni depoziti kod banaka

U tablici se iskazuju kunski štedni i oročeni depoziti ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i nebankarskih financijskih institucija kod banaka.

Tablica D8: Devizni depoziti kod banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.					
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.
1. Štedni depoziti	23.748,8	21.074,4	21.547,0	22.144,6	22.641,0	21.770,9	21.866,3	22.807,4	23.506,1	23.790,7	23.718,7
1.1. Lokalna država	13,2	12,2	14,7	15,6	11,9	10,7	18,0	16,6	16,7	16,8	17,0
1.2. Trgovačka društva	2.884,2	3.346,7	3.620,2	4.273,2	4.408,3	4.083,8	4.378,8	4.879,8	4.945,2	4.861,9	4.991,3
1.3. Stanovništvo	20.688,3	17.537,3	17.690,2	17.708,9	17.933,6	17.500,3	17.196,2	17.645,7	18.201,9	18.527,3	18.181,8
1.4. Ostale bankarske institucije	23,9	34,7	9,0	15,4	116,0	33,5	80,9	61,7	89,1	171,5	261,3
1.5. Nebankarske financijske institucije	139,2	143,5	212,9	131,6	171,3	142,5	192,4	203,7	253,2	213,2	267,4
2. Oročeni depoziti	48.088,1	50.980,3	54.488,4	59.598,3	64.119,7	60.655,7	59.153,1	59.304,7	60.116,9	61.382,4	63.175,5
2.1. Lokalna država	1,7	9,5	3,8	0,3	3,2	2,0	2,0	1,9	1,9	2,0	2,0
2.2. Trgovačka društva	4.619,1	6.009,6	7.154,0	8.518,6	8.154,2	5.807,5	5.316,5	5.522,5	5.919,3	6.336,5	6.904,7
2.3. Stanovništvo	42.705,4	44.159,2	46.805,1	50.636,0	55.036,1	54.312,5	53.303,1	53.038,6	53.105,2	53.860,0	55.015,6
2.4. Ostale bankarske institucije	11,5	41,5	21,7	20,7	242,0	137,8	75,9	193,5	254,1	241,1	259,6
2.5. Nebankarske financijske institucije	750,3	760,5	503,7	422,7	684,2	395,7	455,7	548,2	836,4	942,7	993,7
Ukupno (1+2)	71.836,9	72.054,6	76.035,3	81.742,9	86.760,8	82.426,5	81.019,5	82.112,2	83.623,0	85.173,0	86.894,2

Tablica D8: Devizni depoziti kod banaka

U tablici se iskazuju štedni i oročeni devizni depoziti ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i nebankarskih finan-

cijskih institucija kod banaka. Devizni štedni depoziti su svi devizni depoziti po videnju i izdani devizni instrumenti plaćanja, a oročeni devizni depoziti obuhvaćaju i devizne depozite s otkaznim rokom.

Tablica D9: Obveznice i instrumenti tržišta novca

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.					
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.
1. Instrumenti tržišta novca (neto)	–	5,1	–	–	–	–	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8
2. Obveznice (neto)	104,4	92,8	151,9	170,5	164,9	593,9	407,7	417,3	374,5	373,3	351,3
3. Primljeni krediti	213,4	118,4	446,5	993,0	912,1	812,1	1.009,4	1.370,3	1.126,1	1.001,9	1.017,6
3.1. Lokalna država	–	–	0,9	–	–	–	–	–	–	–	–
3.2. Trgovačka društva	158,1	46,3	92,7	40,3	40,8	41,0	40,9	41,0	41,0	41,0	41,1
3.3. Ostale bankarske institucije	4,6	10,0	222,1	842,8	828,1	652,6	865,2	1.036,8	795,7	867,0	710,4
3.4. Nebankarske financijske institucije	50,7	62,0	130,9	109,9	43,2	118,6	103,2	292,5	289,4	94,0	266,0
Ukupno (1+2+3)	317,8	216,3	598,4	1.163,5	1.077,0	1.406,1	1.417,9	1.788,4	1.501,4	1.376,0	1.369,7

Tablica D9: Obveznice i instrumenti tržišta novca

U tablici se iskazuju neto obveze banaka na osnovi izdanih vrijednosnih papira i krediti primljeni od ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i nebankarskih financijskih institucija.

Instrumenti tržišta novca (neto) obuhvaćaju neto obveze banaka na osnovi izdanih blagajničkih zapisa, izdanih mjenica, akceptiranih

mjenica i ostalih izdanih vrijednosnih papira.

Obveznice (neto) obuhvaćaju neto obveze banaka na osnovi izdanih kunskih i deviznih obveznica, te izdanih podređenih i hibridnih instrumenata, osim onih koje su upisali inozemni investitori.

Primljeni krediti iskazani su ukupno i klasificirani su prema institucionalnim sektorima.

Tablica D10: Inozemna pasiva banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.					
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.
1. Devizna inozemna pasiva	21.692,7	34.198,5	44.574,3	54.536,7	52.073,3	55.271,5	54.219,8	50.037,7	48.260,0	48.258,8	50.069,4
1.1. Obveze prema stranim financijskim institucijama	16.407,4	28.662,3	38.623,1	48.967,5	45.747,7	48.921,5	47.896,6	43.721,7	41.952,4	41.894,4	43.483,4
Tekući računi	147,1	130,9	266,6	127,6	156,3	113,0	298,6	100,4	127,1	129,1	105,1
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	1.208,3	9.002,9	12.885,2	16.056,8	12.523,1	13.456,2	14.326,6	12.242,0	11.794,2	11.927,9	12.989,1
Kredit	15.052,1	19.528,5	25.471,4	29.369,5	29.775,6	32.073,1	30.029,5	28.136,6	26.763,1	26.536,5	27.093,6
U tome: Podređeni i hibridni instrumenti	2.558,3	2.801,4	2.949,2	2.399,4	1.167,4	1.159,1	781,8	781,9	788,0	795,3	793,9
Obveznice	–	–	–	3.413,6	3.292,6	3.279,2	3.241,9	3.242,7	3.268,1	3.300,9	3.295,6
1.2. Obveze prema strancima	5.285,2	5.536,2	5.951,2	5.569,2	6.325,6	6.350,0	6.323,2	6.316,0	6.307,6	6.364,4	6.585,9
Štedni i oročeni depoziti	3.777,8	4.160,2	4.753,2	5.002,2	5.846,3	5.940,7	5.918,4	5.956,5	5.945,5	6.000,4	6.222,5
Depoziti po viđenju	873,7	875,6	898,6	1.052,5	1.172,9	1.246,6	1.311,4	1.343,5	1.311,9	1.352,1	1.549,3
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	2.904,1	3.284,6	3.854,6	3.949,6	4.673,4	4.694,2	4.607,0	4.612,9	4.633,7	4.648,2	4.673,2
Kredit	1.507,4	1.376,0	1.198,0	567,1	479,3	409,3	404,8	359,5	362,0	364,0	363,5
U tome: Podređeni i hibridni instrumenti	39,3	39,7	39,1	0,2	–	–	–	–	–	–	–
2. Kunska inozemna pasiva	165,1	825,0	5.357,7	6.627,0	15.039,1	18.092,3	21.364,3	20.382,3	18.330,3	18.599,6	19.129,6
2.1. Obveze prema stranim financijskim institucijama	46,9	690,9	5.087,8	6.103,9	14.099,6	17.265,4	20.387,0	19.312,6	17.485,8	17.697,4	18.101,2
Depozitni novac	38,2	53,6	86,4	145,1	179,6	353,1	520,4	490,9	501,8	538,9	1.029,8
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	4,2	635,8	2.664,1	2.846,9	6.979,5	8.788,0	9.122,2	8.629,4	8.110,7	8.223,7	8.143,9
Kredit	4,5	1,5	2.337,3	3.111,9	6.940,5	8.124,3	10.744,4	10.192,2	8.873,3	8.934,8	8.927,6
U tome: Podređeni i hibridni instrumenti	–	–	–	–	405,7	402,8	399,1	399,2	402,3	406,0	405,3
2.2. Obveze prema strancima	118,2	134,1	269,9	523,1	939,5	826,9	977,3	1.069,8	844,5	902,2	1.028,3
Depozitni novac	60,1	56,2	76,8	95,9	180,3	221,7	311,6	382,5	146,4	192,5	281,9
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	58,1	77,9	191,4	419,2	755,2	601,3	661,7	683,3	694,2	709,7	746,5
Kredit	–	–	1,7	8,0	4,0	4,0	3,9	3,9	3,9	–	–
U tome: Podređeni i hibridni instrumenti	–	–	1,7	8,0	4,0	4,0	3,9	3,9	3,9	–	–
Ukupno (1+2)	21.857,8	35.023,5	49.932,0	61.163,7	67.112,3	73.363,8	75.584,1	70.420,0	66.590,4	66.858,5	69.198,9

Tablica D10: Inozemna pasiva banaka

U tablici se iskazuju ukupne devizne i kunske obveze banaka prema stranim fizičkim i pravnim osobama, osim ograničenih kunskih i deviznih depozita stranih fizičkih i pravnih osoba.

Inozemna pasiva banaka obuhvaća deviznu inozemnu pasivu i

kunsku inozemnu pasivu.

I u sklopu devizne i u sklopu kunske inozemne pasive posebno su prikazane obveze prema stranim bankama i obveze prema strancima (ukupno i po financijskim instrumentima). Stavke Krediti obuhvaćaju i izdane podređene i hibridne instrumente koje su upisali inozemni investitori.

Tablica D11: Depoziti središnje države kod banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.					
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	VII.	VIII.	IX.*	X.
1. Kunski depoziti	3.335,1	4.036,8	4.104,4	5.627,2	7.596,1	7.717,3	8.332,7	8.094,9	8.403,2	8.729,5	8.802,8
1.1. Depoziti Republike Hrvatske	295,9	634,3	506,4	445,1	605,0	549,3	433,5	444,1	468,8	461,7	526,4
Depozitni novac	33,9	476,4	448,0	373,3	458,1	419,4	301,4	308,7	334,2	351,1	393,1
Štedni depoziti	41,6	3,3	3,0	4,2	1,8	1,3	1,4	1,9	1,9	1,9	1,6
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	217,6	153,6	54,2	66,5	144,0	127,6	129,6	132,5	131,6	107,6	130,6
Krediti	2,8	1,1	1,1	1,1	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
1.2. Depoziti republičkih fondova	3.039,2	3.402,5	3.598,0	5.182,2	6.991,1	7.168,0	7.899,2	7.650,7	7.934,4	8.267,8	8.276,4
Depozitni novac	214,6	553,2	294,8	266,3	580,2	512,4	326,0	401,8	474,5	424,5	463,8
Štedni depoziti	10,8	0,0	0,3	3,5	1,9	10,2	10,2	10,2	10,2	10,2	20,2
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	195,2	144,3	156,2	262,3	251,7	232,1	339,0	205,0	338,9	299,6	286,1
Krediti	2.618,6	2.705,0	3.146,7	4.650,0	6.157,3	6.413,3	7.224,0	7.033,7	7.110,9	7.533,5	7.506,3
2. Devizni depoziti	2.299,6	2.058,1	1.178,9	1.194,6	1.690,9	1.187,3	860,4	983,4	1.137,4	1.036,8	1.164,6
2.1. Depoziti Republike Hrvatske	2.275,0	1.938,9	1.158,2	891,0	906,2	768,7	680,0	532,0	512,6	641,2	625,1
Štedni depoziti	329,8	263,0	198,5	189,7	340,6	287,7	228,9	188,0	167,0	221,1	206,9
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	55,8	293,1	–	23,2	38,7	77,0	65,3	65,3	67,6	136,1	135,9
Refinancirani krediti	1.889,5	1.382,8	959,6	678,1	527,0	404,1	385,8	278,8	278,0	284,0	282,3
2.2. Depoziti republičkih fondova	24,5	119,2	20,8	303,6	784,7	418,6	180,3	451,4	624,8	395,5	539,5
Štedni depoziti	22,9	114,1	20,8	156,5	139,4	126,4	144,1	106,6	110,6	107,7	201,2
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	1,6	5,0	–	147,1	25,8	–	–	344,8	433,8	96,0	98,7
Krediti	–	–	–	–	619,6	292,2	36,3	–	80,5	191,9	239,5
Ukupno (1+2)	5.634,7	6.094,9	5.283,3	6.821,8	9.287,0	8.904,6	9.193,1	9.078,2	9.540,6	9.766,3	9.967,4

Tablica D11: Depoziti središnje države kod banaka

U tablici se iskazuju ukupne kunske i devizne obveze banaka prema središnjoj državi, osim ograničenih (kunskih i deviznih) depozita središnje države kod banaka.

U tablici su odvojeno iskazani kunski i devizni depoziti Republi-

ke Hrvatske i republičkih fondova. Kunski depoziti obuhvaćaju depozitni novac, štedne depozite, oročene depozite i depozite s otkaznim rokom te kredite primljene od središnje države. Devizni depoziti obuhvaćaju štedne depozite, oročene depozite i depozite s otkaznim rokom te refinancirane kredite.

Tablica D12: Ograničeni i blokirani depoziti kod banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.					
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.
1. Ograničeni depoziti	830,6	1.361,2	1.541,2	2.014,6	2.036,4	2.318,6	2.269,6	2.297,4	2.432,5	2.546,9	2.550,2
1.1. Kunski depoziti	100,3	789,6	730,1	1.267,4	1.277,1	1.338,1	1.328,1	1.439,1	1.526,1	1.472,7	1.530,7
1.2. Devizni depoziti	730,3	571,6	811,1	747,2	759,3	980,5	941,6	858,3	906,4	1.074,3	1.019,5
2. Blokirani devizni depoziti stanovništva	770,2	319,3	167,8	40,0	–	–	–	–	–	–	–
Ukupno (1+2)	1.600,8	1.680,5	1.709,0	2.054,6	2.036,4	2.318,6	2.269,6	2.297,4	2.432,5	2.546,9	2.550,2

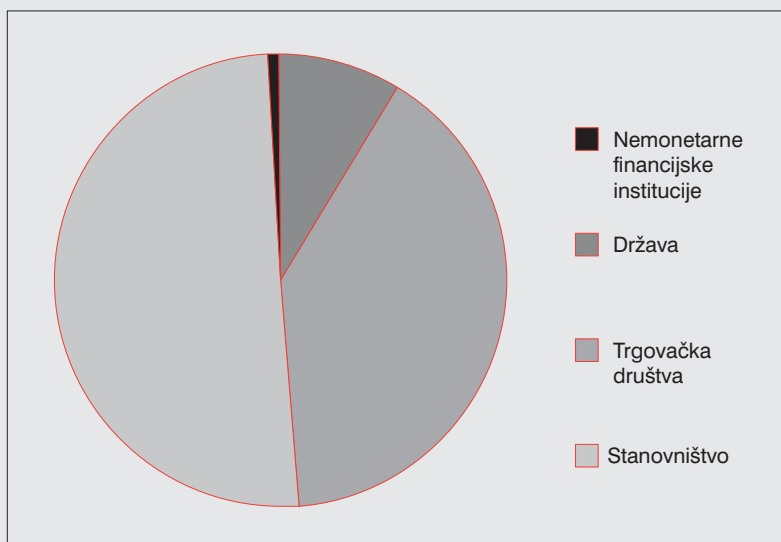
Tablica D12: Ograničeni i blokirani depoziti kod banaka

U tablici se iskazuju ograničeni depoziti (kunski i devizni) i blokirani depoziti stanovništva.

Blokirani devizni depoziti uključuju devizne depozite stanovništva regulirane Zakonom o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske.

Slika D1.

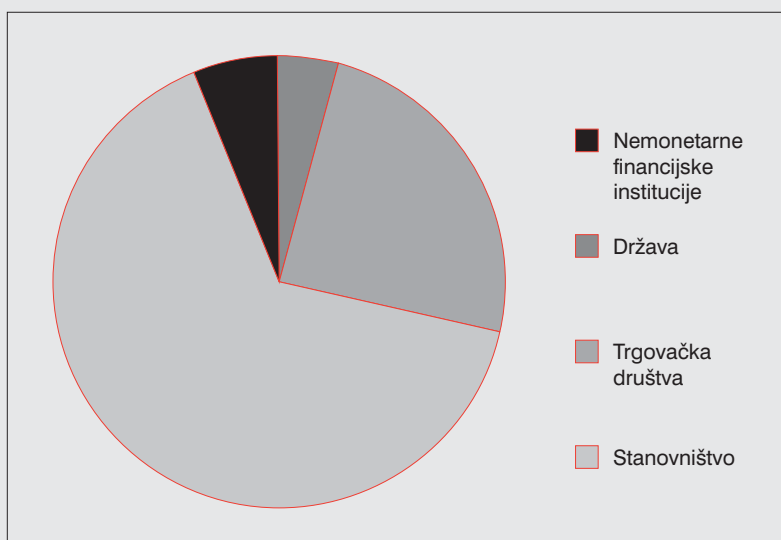
**DISTRIBUCIJA KREDITA BANAKA
PO INSTITUCIONALNIM SEKTORIMA**

listopad 2006. godine

Slika D2.

**DISTRIBUCIJA DEPOZITA KOD BANAKA
PO INSTITUCIONALNIM SEKTORIMA**

listopad 2006. godine

Napomena:
Sektor "Država" obuhvaća središnju i lokalnu državu.
Sektor "Nemonetarne financijske institucije" obuhvaća ostale bankarske institucije i nebankarske financijske institucije.

Tablica E1: Agregirana bilanca stambenih štedionica

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.					
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.
AKTIVA											
1. Pričuve kod središnje banke	15,5	19,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Potraživanja od središnje države	1.208,8	1.983,9	3.033,5	3.779,1	4.274,3	4.631,6	4.435,7	4.462,5	4.545,6	4.524,8	4.630,2
3. Potraživanja od ostalih domaćih sektora	11,6	93,3	187,9	373,2	575,5	718,3	925,3	993,4	1.056,1	1.128,2	1.190,4
u tome: Potraživanja od stanovništva	11,6	91,3	187,9	373,2	575,5	718,3	925,3	993,4	1.056,1	1.128,2	1.190,4
4. Potraživanja od banaka	18,1	37,2	247,2	824,2	994,4	187,3	130,4	94,6	96,3	91,2	106,9
5. Potraživanja od ostalih bankarskih institucija	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Ukupno (1+2+3+4+5)	1.254,0	2.133,6	3.468,6	4.976,6	5.844,2	5.537,3	5.491,4	5.550,6	5.698,1	5.744,1	5.927,5
PASIVA											
1. Oročeni depoziti	1.137,5	2.012,9	3.265,2	4.728,2	5.514,7	5.326,5	5.239,5	5.242,0	5.306,8	5.387,0	5.580,2
2. Obveznice i instrumenti tržišta novca	10,0	–	11,1	10,7	10,3	10,3	60,9	61,0	61,4	62,0	61,9
3. Kapitalski računi	124,0	141,1	159,7	206,7	258,0	202,0	168,3	211,8	248,7	240,1	241,0
4. Ostalo (neto)	–17,5	–20,4	32,6	30,8	61,1	–1,4	22,7	35,8	81,1	55,1	44,5
Ukupno (1+2+3+4)	1.254,0	2.133,6	3.468,6	4.976,6	5.844,2	5.537,3	5.491,4	5.550,6	5.698,1	5.744,1	5.927,5

Tablica E1: Agregirana bilanca stambenih štedionica

U agregiranu bilancu stambenih štedionica uključeni su podaci o potraživanjima i obvezama stambenih štedionica. Sva potraživanja i sve obveze stambenih štedionica odnose se isključivo na domaće sektore.

Pričuve stambenih štedionica kod središnje banke su novčana sredstva stambenih štedionica u blagajnama, a do rujna 2003. godine i kunska novčana sredstva stambenih štedionica na računima kod središnje banke.

Potraživanja od središnje države su kunska potraživanja od Republike Hrvatske i republičkih fondova.

Potraživanja od ostalih domaćih sektora obuhvaćaju prije svega kunske kredite dane lokalnoj državi i stanovništvu.

Potraživanja od banaka obuhvaćaju kredite dane bankama kao i depozite kod banaka, uključujući, od listopada 2003. godine, raču-

ne za redovno poslovanje kod banaka.

Potraživanja od ostalih bankarskih institucija obuhvaćaju plasmane u investicijske fondove.

Stavka Oročeni depoziti su oročeni depoziti lokalne države i stanovništva.

Obveznice i instrumenti tržišta novca su neto obveze stambenih štedionica na osnovi izdanih obveznica i primljeni krediti.

Kapitalski računi su dionički kapital, dobit ili gubitak prethodne i tekuće godine, zadržana dobit (gubitak), zakonske pričuve, statutarne i ostale kapitalne pričuve, rezerve proizašle iz transakcija zaštite, nerealizirana dobit (gubitak) s osnove vrijednosnog usklađivanja financijske imovine raspoložive za prodaju te ispravci vrijednosti i posebne rezerve za neidentificirane gubitke. Ostalo (neto) su neraspoređeni računi pasive umanjeni za neraspoređene račune aktive.

Tablica F1: Aktivne kamatne stope Hrvatske narodne banke

u postocima, na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Eskontna stopa HNB-a	Repo stopa HNB-a ^a	Aktivne kamatne stope					
				Na lombardne kredite ^b	Na interventne kredite za premošćivanje nelikvidnosti	Na kredite korištene unutar jednog dana ^b	Na kratkoročni kredit za likvidnost	Na nepravilno obračunatu ili manje izdvojenu obveznu pričuvu ^b	Na nepropisno korištena sredstva i dospjele nenaplaćene obveze
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1994.	prosinac	8,50	–	18,00	19,00	17,00	14,00	19,00	22,00
1995.	prosinac	8,50	–	25,49	19,00	17,00	–	19,00	22,00
1996.	prosinac	6,50	–	11,00	19,00	17,00	–	19,00	18,00
1997.	prosinac	5,90	–	9,50	19,00	17,00	–	19,00	18,00
1998.	prosinac	5,90	–	12,00	19,00	7,00	14,00	19,00	18,00
1999.	prosinac	7,90	–	13,00	19,00	–	14,00	19,00	18,00
2000.	prosinac	5,90	–	12,00	18,00	–	13,00	18,00	18,00
2001.	prosinac	5,90	–	10,00	–	–	11,00	15,00	18,00
2002.	prosinac	4,50	–	9,50	–	–	10,50	15,00	15,00
2003.	prosinac	4,50	–	9,50	–	–	10,50	15,00	15,00
2004.	prosinac	4,50	–	9,50	–	–	10,50	15,00	15,00
2005.	studenj	4,50	3,50	9,50	–	–	10,50	15,00	15,00
	prosinac	4,50	3,50	7,50	–	–	c 8,50c	15,00	15,00
2006.	siječanj	4,50	3,50	7,50	–	–	8,50	15,00	15,00
	veljača	4,50	3,51	7,50	–	–	8,50	15,00	15,00
	ožujak	4,50	3,50	7,50	–	–	8,50	15,00	15,00
	travanj	4,50	3,50	7,50	–	–	8,50	15,00	15,00
	svibanj	4,50	3,50	7,50	–	–	8,50	15,00	15,00
	lipanj	4,50	3,50	7,50	–	–	8,50	15,00	15,00
	srpanj	4,50	3,50	7,50	–	–	8,50	15,00	15,00
	kolovoz	4,50	3,50	7,50	–	–	8,50	15,00	15,00
	rujan	4,50	3,50	7,50	–	–	8,50	15,00	15,00
	listopad	4,50	3,50	7,50	–	–	8,50	15,00	15,00

^a Vagani prosjek vaganih repo stopa ostvarenih na redovitim obratnim repo aukcijama HNB-a u izvještajnom mjesecu.

^b Lomovi u serijama podataka nastali zbog izmjena instrumentarija HNB-a.

^c Od 14. prosinca 2005.

Tablica F1: Aktivne kamatne stope Hrvatske narodne banke

U tablici su iskazane kamatne stope prema kojima Hrvatska narodna banka obračunava i naplaćuje kamate na plasmane iz primarne emisije i na sva druga potraživanja.

Aktivne kamatne stope Hrvatske narodne banke utvrđuju se odlukama Savjeta Hrvatske narodne banke na godišnjoj razini. Iznimno, od lipnja 1995. godine Hrvatska narodna banka je na lombardne kredite obračunavala i naplaćivala kamate po stopi koja je za 1,5 postotnih bodova bila veća od vagane prosječne kamatne stope na dragovoljno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke, koji su služili kao zalog za lombardne kredite, onda kada je ta vagana prosječna kamatna stopa bila veća od 16,5%. U skladu s tim, u tablici se od lipnja 1995. godine do kolovoza 1996. godine iskazuje vagana prosječna kamatna stopa na lombardne kredite.

Vremenske serije iskazane u tablici sadrže određene lomove zbog izmjena instrumentarija Hrvatske narodne banke.

U stupcu 4 prikazane su vagane kamatne stope vaganih repo stopa ostvarenih na redovitim obratnim repo aukcijama Hrvatske narodne banke u izvještajnom mjesecu.

Podaci iskazani u stupcu 7 se do rujna 1994. godine odnose na kamatne stope na posebne kredite za isplate štednih uloga i za

plaćanja s tekućih računa građana, a od listopada 1994. godine do rujna 1997. godine na kamatne stope na dnevne kredite za štedne uloge i tekuće račune građana u kunama. Za razliku od posebnih kredita, dnevni se krediti vraćaju istoga dana. Od listopada 1997. godine taj instrument zamjenjuje se dnevnim kreditom za premošćivanje tekuće nelikvidnosti do visine nominalne vrijednosti blagajničkih zapisa HNB-a založenih u tu svrhu, a od prosinca 1998. godine do travnja 1999. godine inkorporira se u lombardni kredit, s diferenciranom kamatnom stopom za njegovo korištenje tijekom jednoga dana.

Podaci iskazani u stupcu 8 odnose se, za razdoblje do prosinca 1994. godine, na kamatne stope na inicijalne kredite za premošćivanje nelikvidnosti, a od 18. ožujka 1998. na kamatnu stopu na kredit za premošćivanje nelikvidnosti bankama nad kojima je pokrenut postupak za ocjenu mogućnosti i ekonomske opravdanosti sanacije i restrukturiranja banke, a od veljače 1999. godine na kamatnu stopu na kratkoročni kredit za likvidnost. Od prosinca 1999. godine ta se kamatna stopa odnosi na kratkoročne kredite za likvidnost korištene s rokom dužim od 3 mjeseca te se određuje kao kamatna stopa na lombardni kredit uvećana za 1 postotni bod. Za korištenje kratkoročnoga kredita za likvidnost s rokom do 3 mjeseca primjenjuje se kamatna stopa na lombardni kredit uvećana za 0,5 postotnih bodova.

Tablica F2: Pasivne kamatne stope Hrvatske narodne banke

u postocima, na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na sredstva izdvojene obvezne pričuve ^a	Kamatne stope na obvezno upisane blagajničke zapise HNB-a	Kamatne stope na dragovoljno upisane blagajničke zapise HNB-a s rokom dospeljeća ^a				Kamatne stope na dragovoljno upisane blagajničke zapise HNB-a u stranoj valuti s rokom dospeljeća				Kamatne stope na prekonocne depozite kod HNB-a	
				Od 7 dana	Od 35 dana	Od 70 dana	Od 105 dana	Od 35 dana	Od 63 dana	Od 91 dana	Od 182 dana		Od 364 dana
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1994.	prosinac	5,15	–	9,00	12,00	14,00	–	–	–	–	–	–	–
1995.	prosinac	5,50	16,50	12,00	25,54	27,00	–	–	–	–	–	–	–
1996.	prosinac	5,50	–	–	8,00	9,50	–	–	–	–	–	–	–
1997.	prosinac	4,50	–	–	8,00	9,00	10,00	–	–	–	–	–	–
1998.	prosinac	5,90	–	–	9,50	10,50	11,00	–	4,60	3,12	3,08	–	–
1999.	prosinac	5,90	–	–	10,50	11,55	12,50	–	4,83	3,56	–	–	–
2000.	prosinac	4,50	–	–	6,65	7,00	7,70	–	5,51	4,83	–	–	–
2001.	prosinac	2,00	–	–	3,36	4,26	4,85	–	2,62	3,06	–	–	–
2002.	prosinac	1,75	–	–	2,08	–	–	2,30	2,68	–	–	–	–
2003.	prosinac	1,25	0,50	–	–	–	–	1,75	1,48	–	–	–	–
2004.	prosinac	1,25	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
2005.	studenj	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	prosinac	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
2006.	siječanj	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	veljača	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	ožujak	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	travanj	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	svibanj	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	lipanj	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	srpanj	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	kolovoz	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	rujan	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	listopad	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50

^a Lomovi u serijama podataka nastali zbog izmjena instrumentarija HNB-a.

Tablica F2: Pasivne kamatne stope Hrvatske narodne banke

U tablici su iskazane kamatne stope prema kojima Hrvatska narodna banka obračunava i plaća kamate na sredstva deponirana kod Hrvatske narodne banke te na izdane vrijednosne papire.

Kamatne stope Hrvatske narodne banke na sredstva izdvojene obvezne pričuve utvrđuju se odlukom Savjeta Hrvatske narodne banke. Do travnja 2005. godine izdvojena sredstva obvezne pričuve obuhvaćaju sredstva obračunate obvezne pričuve izdvojena na posebnom računu obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke te sredstva koja se, u svrhu održavanja obvezne pričuve u prosjeku, izdvajaju na račune za namirenje banaka i na poseban račun u Hrvatskoj narodnoj banci za namirenje neto pozicije iz Nacionalnoga kliničkog sustava, a od travnja 2005. godine obuhvaćaju sredstva obračunate obvezne pričuve izdvojena na poseban račun obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke (stupac 3).

Kamatne stope na obvezno upisane blagajničke zapise Hrvatske

narodne banke utvrđuju se odlukom Savjeta Hrvatske narodne banke. Kamatna stopa na dragovoljno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke formira se na aukcijama blagajničkih zapisa. U stupcima 5, 6 i 7 iskazuju se vagane prosječne kamatne stope postignute na aukcijama blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke.

Od studenoga 1994. godine do siječnja 2001. godine iskazane su kamatne stope na dragovoljno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke s rokom dospeljeća od 91 dan (stupac 7), odnosno 182 dana (stupac 8).

Od travnja 1998. godine u stupcima od 9 do 13 iskazuju se prosječne vagane kamatne stope postignute na aukcijama dragovoljno upisanih blagajničkih zapisa u stranoj valuti. Blagajnički zapisi upisuju se u eurima i američkim dolarima (do prosinca 1998. godine u njemačkim markama i američkim dolarima). Kamatna stopa izračunata je kao vagani prosjek upisanih iznosa tih dviju valuta.

U stupcu 14 iskazuje se kamatna stopa na prekonocni depozit kod Hrvatske narodne banke.

Tablica F3: Obvezne pričuve banaka

prosječna dnevna stanja i stope, u milijunima kuna i postocima

Godina	Mjesec	Vagana prosječna stopa obvezne pričuve	Obračunata obvezna pričuva			Ostali obvezni depoziti kod HNB-a	Izdvojena obvezna pričuva		Prosječna stopa remuneracije na kunska imobilizirana sredstva	Prosječna stopa remuneracije na devizna izdvojena sredstva
			Ukupno	U kunama	U stranoj valuti		U kunama	U stranoj valuti		
1	2	3	4=5+6	5	6	7	8	9	10	11
1994.	prosinac	26,20	1.826,0	1.826,0	–	188,3	1.779,2	–	5,63	–
1995.	prosinac	30,90	2.431,8	2.431,8	–	826,5	2.215,9	–	7,93	–
1996.	prosinac	35,91	3.652,9	3.652,9	–	–	3.312,0	–	4,99	–
1997.	prosinac	32,02	4.348,8	4.348,8	–	–	3.914,2	–	4,05	–
1998.	prosinac	29,57	13.112,7	3.967,2	9.145,4	57,4	3.469,8	1.467,6	5,28
1999.	prosinac	30,50	13.579,0	4.210,1	9.368,9	37,3	3.695,1	4.606,5	5,62
2000.	prosinac	23,22	16.245,8	4.646,8	11.599,0	5,0	4.191,6	5.544,6	4,05
2001.	prosinac	19,67	21.187,1	8.691,5	12.495,5	–	6.287,8	5.950,0	1,97	2,73
2002.	prosinac	19,00	25.985,1	11.447,1	14.538,0	–	8.156,7	7.139,9	1,72	2,16
2003.	prosinac	19,00	31.009,4	18.023,8	12.985,6	109,4	12.459,8	6.850,2	1,17	1,47
2004.	prosinac	18,00	33.615,7	20.040,9	13.574,8	430,1	14.664,1	10.171,3	1,22	1,36
2005.	studeni	18,00	37.147,1	24.741,3	12.405,8	3.631,8	17.318,0	9.254,3	0,52	0,68
	prosinac	18,00	37.424,5	24.997,9	12.426,6	3.940,2	17.497,7	9.271,4	0,52	0,92
2006.	siječanj	17,32	36.676,0	24.644,6	12.031,4	5.047,4	17.250,3	8.988,8	0,52	0,74
	veljača	17,00	36.313,4	24.426,5	11.886,9	6.560,7	17.097,8	8.918,7	0,52	0,67
	ožujak	17,00	36.422,3	24.514,4	11.907,9	7.993,3	17.159,5	8.990,3	0,52	0,61
	travanj	17,00	36.824,5	24.924,1	11.900,4	8.978,4	17.446,3	9.026,1	0,52	0,79
	svibanj	17,00	37.413,7	25.548,1	11.865,6	9.983,6	17.883,1	9.026,2	0,52	0,54
	lipanj	17,00	37.852,6	26.033,4	11.819,2	10.560,0	18.223,0	9.006,0	0,52	0,75
	srpanj	17,00	38.354,9	26.580,6	11.774,3	11.102,4	18.606,1	8.985,3	0,52	0,63
	kolovoz	17,00	38.710,4	27.188,0	11.522,5	10.154,3	19.031,3	8.725,3	0,52	0,63
	rujan	17,00	38.846,4	27.505,8	11.340,6	8.182,6	19.253,8	8.510,9	0,52	0,91
	listopad	17,00	39.293,6	27.951,4	11.342,1	6.324,0	19.565,8	8.450,1	0,52	0,91

Tablica F3: Obvezne pričuve banaka

U tablici se iskazuju osnovni podaci o mjesečnim prosjecima dnevnih stanja obveznih pričuva banaka kod Hrvatske narodne banke u kunama i u stranoj valuti. Štedionice se uključuju od srpnja 1999. godine.

U stupcu 3 iskazana je ukupna vagana prosječna stopa obvezne pričuve kao postotni udio ukupno obračunate obvezne pričuve u kunama i u stranoj valuti (stupac 4) u osnovici za obračun obvezne pričuve.

Obračunata obvezna pričuva (stupac 4) jest propisani iznos sredstava koji su banke dužne izdvojiti na poseban račun obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke ili održavati u prosjeku na svojim računima za namirenje i u blagajni, odnosno na računima likvidnih deviznih potraživanja (koja uključuju efektivni strani novac i čekove u stranoj valuti, likvidna devizna potraživanja na računima kod prvoklasnih inozemnih banaka i blagajničke zapise Hrvatske narodne banke u stranoj valuti).

U stupcu 5 iskazuje se iznos obračunate obvezne pričuve u kunama. Od siječnja 1995. godine do prosinca 2000. godine taj se iznos poklapa s instrumentom obvezne pričuve, dok je do prosinca 1994. godine obuhvaćao dva instrumenta: obveznu pričuvu i zahtjev za održavanje minimalne likvidnosti banaka (osim u dijelu u kojem su banke tom zahtjevu udovoljavale dragovoljnim upisom blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke). U prosincu 2000. obavljena je unifikacija obvezne pričuve u kunama i u stranoj valuti. U tom smislu unificirani su stopa obvezne pričuve, obračunska razdoblja te rokovi izdvajanja i održavanja obvezne pričuve, kao i postotak minimalnog izdvajanja obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke. Od rujna 2001. godine stupac 5 obuhvaća i dio obvezne pričuve u stranoj valuti koji se izdvaja/održava u kunama.

U stupcu 6 iskazuje se iznos obračunate obvezne pričuve u stra-

noj valuti, tj. propisani iznos sredstava koje su banke dužne izdvojiti na devizne račune Hrvatske narodne banke ili održavati u prosjeku na računima likvidnih potraživanja. Do studenoga 2000. godine osnovicu za obračun čini prosječno stanje devizne štednje stanovništva s preostalim rokom dospijeca do 3 mjeseca, a od prosinca 2000. godine osnovica se sastoji od deviznih izvora sredstava, i to redovnih deviznih računa, posebnih deviznih računa, deviznih računa i štednih uloga po viđenju, primljenih deviznih depozita, primljenih deviznih kredita te obveza po izdanim vrijednosnim papirima u stranoj valuti (osim vlasničkih vrijednosnih papira banke). Od studenoga 2001. godine osnovica uključuje i hibridne i podređene instrumente.

U stupcu 7 iskazuje se ukupan iznos ostalih obveznih depozita kod Hrvatske narodne banke koji obuhvaća obvezno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke, dio dragovoljno upisanih blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke koji su banke koristile za održavanje propisane minimalne likvidnosti, posebnu obveznu pričuvu do srpnja 1995. godine te od ožujka 2006. godine posebnu obveznu pričuvu na obveze po izdanim vrijednosnim papirima, obveznu pričuvu na devizne depozite, devizne kredite inozemnih banaka i garancije za takve kredite te graničnu obveznu pričuvu (od kolovoza 2004. godine).

U stupcu 8 iskazuje se dio ukupno obračunate obvezne pričuve u kunama koji su banke izdvojile na račun obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke (do prosinca 1994. godine taj se iznos poklapa s instrumentom obvezne pričuve, a od siječnja 1995. godine utvrđuje se minimalni postotak obračunate obvezne pričuve koji su banke dužne izdvojiti na poseban račun obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke). Od travnja 2005. godine postotak izdvajanja kuskog dijela obvezne pričuve je fiksni i iznosi 70%.

U stupcu 9 iskazuje se dio ukupno obračunate obvezne pričuve u stranoj valuti koji su banke izdvojile na devizne račune Hrvatske narodne banke. Postotak izdvajanja deviznog dijela obvezne pričuve

Tablica F4: Indikatori likvidnosti banaka

prosječna dnevna stanja i stope, u milijunima kuna i postocima

Godina	Mjesec	Slobodna novčana sredstva		Stopa primarne likvidnosti	Korišteni sekundarni izvori likvidnosti	Blagajnički zapisi HNB-a u kunama	Blagajnički zapisi HNB-a u stranoj valuti	Trezorski zapisi MF-a u kunama
		U kunama	U stranoj valuti					
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1994.	prosinac	119,5	1,72	393,7	210,2	–	–
1995.	prosinac	49,4	0,63	199,4	218,7	–	–
1996.	prosinac	267,9	2,63	98,5	780,9	–	183,8
1997.	prosinac	396,3	2,92	32,7	728,9	–	260,7
1998.	prosinac	221,9	1,65	445,5	850,4	1.377,4	141,3
1999.	prosinac	179,6	1,30	1.183,6	1.311,1	1.507,6	373,9
2000.	prosinac	638,8	10.721,4	3,32	80,1	2.485,3	1.692,7	2.006,5
2001.	prosinac	794,4	17.247,4	3,23	2,6	2.656,2	2.630,8	3.360,9
2002.	prosinac	1.225,0	10.398,0	3,53	0,6	4.965,5	1.273,9	4.279,5
2003.	prosinac	451,6	20.561,4	0,98	501,6	0,0	4.316,0	3.073,2
2004.	prosinac	1.495,5	26.126,1	2,64	0,0	0,0	0,0	4.581,7
2005.	studen	354,4	20.976,2	0,52	0,0	0,0	0,0	5.014,3
	prosinac	672,5	20.493,4	0,96	0,2	0,0	0,0	4.163,3
2006.	siječanj	579,6	18.833,0	0,80	0,1	0,0	0,0	5.954,5
	veljača	465,0	16.852,9	0,63	0,0	0,0	0,0	6.439,9
	ožujak	375,8	13.813,2	0,51	0,0	0,0	0,0	6.927,0
	travanj	394,7	13.090,1	0,52	0,1	0,0	0,0	5.864,8
	svibanj	423,1	12.282,9	0,53	0,0	0,0	0,0	5.417,2
	lipanj	496,4	13.253,2	0,59	0,0	0,0	0,0	6.206,9
	srpanj	496,9	12.721,5	0,57	0,0	0,0	0,0	5.560,5
	kolovoz	370,5	14.507,7	0,40	0,0	0,0	0,0	4.733,5
	rujan	308,9	17.278,4	0,32	0,0	0,0	0,0	5.322,3
	listopad	403,0	20.011,2	0,41	25,3	0,0	0,0	5.196,8

obračunatog na osnovi deviznih sredstava nerezidenata i deviznih sredstava primljenih od pravnih osoba u posebnom odnosu prema banci iznosi 100%, a postotak izdvajanja preostalog deviznog dijela obvezne pričuve iznosi 60%.

U stupcu 10 iskazuje se vagana prosječna stopa remuneracije svih oblika kunkskih imobiliziranih sredstava, koja uključuju obračunatu obveznu pričuvu i ostale obvezne depozite kod HNB-a.

U stupcu 11 iskazuje se vagana prosječna stopa remuneracije na izdvojena sredstva u stranoj valuti uključujući sredstva granične obvezne pričuve (od kolovoza 2004. godine). Od lipnja 2005. godine Hrvatska narodna banka plaća naknadu po stopi koja je za izdvojena sredstva u američkim dolarima jednaka 50% *U.S. Federal Funds Target Rate*, a u eurima 50% *ECB Minimum Bid Refinance Rate* na dan izdvajanja deviznog dijela obvezne pričuve.

Tablica F4: Indikatori likvidnosti banaka

U tablici se iskazuju mjesečni prosjeci dnevnih stanja nekih indikatora likvidnosti banaka. Štedionice se uključuju od srpnja 1999. godine.

Stupac 3 iskazuje slobodna novčana sredstva u kunama, definirana kao ukupna novčana sredstva banke (na računu za namirenje i u blagajni) umanjena za minimalno prosječno stanje na računu za namirenje i u blagajni, propisano instrumentima Hrvatske narodne banke.

U stupcu 4 iskazuju se slobodna novčana sredstva u stranoj valu-

ti, definirana kao sredstva za održavanje obvezne pričuve u stranoj valuti (efektivni strani novac i čekovi u stranoj valuti, likvidna devizna potraživanja na računima kod provoklasnih inozemnih banaka i blagajnički zapisi u stranoj valuti) umanjena za minimalno potrebno stanje tih sredstava u istom razdoblju.

U stupcu 5 iskazuje se stopa primarne likvidnosti kao postotni udio mjesečnoga prosjeka dnevnih stanja slobodnih novčanih sredstava u kunama (stupac 3) u mjesečnom prosjeku dnevnih stanja depozita koji čine osnovicu za obračun obvezne pričuve.

U stupcu 6 iskazuje se mjesečni prosjek dnevnih stanja korištenih sekundarnih izvora likvidnosti. Sekundarni izvori likvidnosti obuhvaćaju: lombardne kredite (od prosinca 1994. godine), kratkoročne kredite za likvidnost (od veljače 1999. godine) te nepodmirene dospjele obveze prema Hrvatskoj narodnoj banci.

U stupcu 7 iskazuje se mjesečni prosjek dnevnih stanja dragovaljno upisanih blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke u kunama (do prosinca 1994. godine taj je iznos bio umanjeno za dio dragovaljno upisanih blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke kojima su se banke služile za održavanje propisane minimalne likvidnosti).

U stupcu 8 iskazuje se mjesečni prosjek dnevnih stanja upisanih blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke u stranoj valuti (u eurima i američkim dolarima).

U stupcu 9 iskazuje se mjesečni prosjek dnevnih stanja upisanih trezorskih zapisa Ministarstva financija u kunama. Do rujna 2002. iskazuje se diskontirana vrijednost trezorskih zapisa, a od listopada 2002. godine iskazuje se njihova nominalna vrijednost.

Tablica G1: Kamatne stope banaka na kunske kredite bez valutne klauzule

mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na tržištu novca		Kamatne stope na kunske kredite bez valutne klauzule									
		Na prekonocne kredite	Na ostale kredite	Ukupni prosjek	Na kratkoročne kredite						Na dugoročne kredite		
					Ukupni prosjek	Trgovačkim društvima	Stanovništvu			Ukupni prosjek	Trgovačkim društvima	Stanovništvu	
1	2	3	4	5			6	7	8				9
1994.	prosinac	8,50	17,76	15,39	15,43	13,82
1995.	prosinac	27,26	27,15	22,32	22,56	22,23	23,81	23,75	25,58	13,48	13,39	14,38	
1996.	prosinac	9,66	10,72	18,46	19,35	19,18	20,18	19,90	23,12	11,51	11,29	14,28	
1997.	prosinac	8,46	9,49	14,06	14,12	13,17	19,26	19,34	18,11	13,24	12,98	13,75	
1998.	prosinac	10,00	15,91	16,06	16,22	14,89	20,77	20,80	19,92	11,73	11,48	13,16	
1999.	prosinac	9,92	12,78	13,54	13,52	10,55	20,83	20,84	20,39	15,14	15,31	14,16	
2000.	prosinac	2,39	4,45	10,45	10,45	6,81	20,30	20,33	19,05	9,90	9,64	12,97	
2001.	prosinac	2,49	2,18	9,51	9,49	5,43	18,81	18,85	14,88	11,42	10,06	13,14	
2002.	prosinac	1,58	1,89	10,91	11,24	7,44	15,16	15,28	9,84	7,32	6,48	7,88	
2003.	prosinac	5,47	7,02	11,45	11,80	8,02	14,89	15,01	12,38	8,51	6,14	10,69	
2004.	prosinac	3,55	6,02	11,44	11,71	8,33	14,19	14,27	12,29	9,31	6,90	11,16	
2005.	studen	2,29	3,95	10,54	10,56	7,71	11,96	13,77	5,37	10,08	7,61	11,02	
	prosinac	2,29	4,03	9,91	9,99	7,71	11,26	13,18	5,35	8,75	6,48	10,35	
2006.	siječanj	1,60	3,30	11,16	11,23	7,86	12,84	13,51	6,59	10,01	7,14	10,91	
	veljača	0,88	3,15	10,62	10,81	7,76	12,48	13,31	6,01	8,67	5,94	10,66	
	ožujak	0,91	3,23	9,83	9,98	7,16	11,75	13,68	5,29	8,62	6,21	10,04	
	travanj	1,09	3,37	10,10	10,26	6,85	12,37	13,64	5,71	8,72	5,77	10,12	
	svibanj	1,69	3,36	10,17	10,34	7,27	12,20	13,68	4,41	9,20	6,46	10,29	
	lipanj	1,50	3,46	9,88	10,13	7,18	12,37	13,36	4,54	8,51	6,05	9,93	
	srpanj	1,51	3,41	9,98	10,25	7,08	12,47	13,60	4,18	8,43	5,96	9,98	
	kolovoz	1,96	3,06	9,83	10,01	7,05	11,78	13,21	4,25	8,69	6,16	10,04	
	rujan	2,34	3,26	9,45	9,62	7,14	11,00	13,44	4,59	8,52	5,97	9,91	
	listopad	2,13	3,43	9,61	9,86	6,94	11,60	13,54	4,58	8,12	6,09	9,75	
Relativna važnost ^a		-	-	72,97	62,73	23,52	39,21	30,73	8,48	10,25	4,56	5,69	

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije kredita u ukupnim kreditima puštenim u tečaj u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici).

Napomena: Zbog promjene metodologije statistike kamatnih stopa od 1. siječnja 2002. došlo je do loma u vremenskoj seriji, što se posebice odražava na kamatne stope prikazane u kolonama 5, 6 i 7. Naime, iz kratkoročnih kredita trgovačkim društvima isključeni su, između ostaloga, međubankovni krediti, odobravani uz relativno niske kamatne stope. Na porast kamatnih stopa utječe i metodologija ponderiranja, pri čemu se za sve komponente koriste iznosi novoodobrenih kredita, uz iznimku okvirnih kredita, za koje se kao ponder koriste knjigovodstvena stanja, a čiji je relativan udio novim obuhvatom porastao.

Tablica G1: Kamatne stope banaka na kunske kredite bez valutne klauzule

U tablici se iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske kredite bez valutne klauzule, iskazani na godišnjoj razini.

Do prosinca 2001. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka (bez štedionica) na kunske kredite bez valutne klauzule odobrene pravnim osobama (koje su uključivale trgovačka društva, javni sektor, financijske institucije, neprofitne organizacije i nerezidente) i stanovništvu, iskazani na godišnjoj razini.

Od siječnja 2002. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske kredite bez valutne klauzule odobrene samo trgovačkim društvima i stanovništvu, iskazani na godišnjoj razini.

Do veljače 1996. godine u stupcima 3 i 4 iskazuju se kamatne stope na međubankovnom tržištu novca, prema podacima Tržišta novca Zagreb. Od ožujka 1996. godine nadalje iskazuju se kamatne

stope na tržištu novca izračunate kao vagani mjesečni prosjek vaganih dnevnih stopa ostvarenih posebno u trgovini prekonocnim kreditima, a posebno u trgovini ostalim kreditima na Tržištu novca Zagreb. U razdoblju od svibnja 1998. godine do siječnja 2001. godine povrat kredita dobivenih na prekonocnom međubankovnom tržištu bio je osiguran sredstvima obvezne pričuve banaka izdvojene kod HNB-a. U stupcima od 5 do 13 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka razvrstani prema ročnosti i prema sektorima, pri čemu kamatne stope na kratkoročne kredite trgovačkim društvima uključuju i kamatne stope na kredite s dospijecem na zahtjev.

Podaci o kamatnim stopama banaka na kunske kredite bez valutne klauzule dobiveni su na osnovi redovitih izvješća banaka. Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka su iznosi kredita koji su uz pripadajuću kamatnu stopu pušteni u tečaj u izvještajnom mjesecu, osim kamatnih stopa na okvirne kredite na žiroračunima i tekućim računima, za koje su vagani prosjeci izračunavani na osnovi stanja tih kredita na kraju izvještajnog mjeseca.

Tablica G2: Kamatne stope banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite odobrene u eurima

mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na kunske kredite s valutnom klauzulom									Kamatne stope na kredite u eurima		
		Ukupni prosjek	Na kratkoročne kredite			Na dugoročne kredite					Ukupni prosjek	Na kratkoročne kredite	Na dugoročne kredite
			Ukupni prosjek	Trgovačkim društvima	Stanovništvu	Ukupni prosjek	Trgovačkim društvima	Stanovništvu		Stambeni			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1994.	prosinac	11,99	12,38	11,65
1995.	prosinac	19,56	21,62	21,09	18,10	14,33	15,79	10,48	17,18	19,06	12,27
1996.	prosinac	18,97	22,56	22,40	27,00	12,12	13,15	11,30	19,50	21,46	10,77
1997.	prosinac	14,40	16,92	17,00	14,02	12,25	13,00	11,02	13,61	14,95	9,71
1998.	prosinac	13,04	14,28	14,25	13,64	11,15	10,55	12,12	6,95	8,37	5,71
1999.	prosinac	12,53	13,66	13,54	17,21	10,81	10,46	11,65	6,75	7,43	6,07
2000.	prosinac	10,74	11,17	11,10	13,59	10,52	9,41	11,64	7,70	7,49	8,05
2001.	prosinac	9,29	9,45	9,45	11,30	9,20	7,52	10,79	5,94	5,70	7,27
2002.	prosinac	8,25	9,34	8,72	11,37	7,98	6,37	9,50	7,42	10,11	5,91	6,66	5,44
2003.	prosinac	7,07	7,21	7,00	8,66	7,03	5,76	8,04	6,02	9,70	5,62	6,22	5,18
2004.	prosinac	6,89	7,25	7,09	8,47	6,77	5,55	7,73	5,71	8,79	5,34	5,92	4,83
2005.	studenj*	6,51	6,77	6,64	7,69	6,43	5,36	7,15	4,98	8,20	4,84	4,94	4,70
	prosinac*	6,18	6,52	6,34	7,91	6,07	5,18	6,98	4,95	8,10	5,29	5,28	5,30
2006.	siječanj*	6,40	6,24	6,01	8,00	6,44	5,54	7,04	4,91	8,23	4,81	5,37	4,51
	veljača*	6,41	6,32	6,29	6,45	6,43	5,47	7,07	4,89	8,18	5,27	5,80	5,00
	ožujak*	6,45	6,75	6,69	7,20	6,37	5,64	6,79	4,90	7,85	5,38	5,68	5,10
	travanj*	6,38	6,37	6,21	7,41	6,38	5,55	6,94	4,84	8,09	5,61	5,62	5,60
	svibanj*	6,33	6,73	6,71	6,86	6,26	5,45	6,82	4,81	8,01	5,58	5,58	5,57
	lipanj*	6,23	6,50	6,32	7,56	6,16	5,74	6,52	4,73	7,78	5,19	5,38	5,09
	srpanj*	6,01	6,00	5,82	7,30	6,01	5,64	6,29	4,74	7,60	5,31	5,57	5,16
	kolovoz*	6,31	6,34	6,20	7,04	6,31	5,91	6,52	4,76	7,89	5,42	5,45	5,40
	rujan*	6,40	6,31	6,09	7,36	6,42	5,80	6,73	4,86	8,15	5,22	5,24	5,19
	listopad*	6,38	6,79	6,33	7,98	6,26	6,18	6,31	4,84	7,81	5,52	5,24	5,75
	Relativna važnost ^a	22,09	5,37	3,88	1,48	16,72	6,70	10,02	5,07	4,96	4,94	2,26	2,68

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije kredita u ukupnim kreditima puštenim u tečaj u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici).

Tablica G2: Kamatne stope banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite odobrene u eurima

U tablici se iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite odobrene u eurima, iskazani na godišnjoj razini.

Do prosinca 2001. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka (bez štedionica) na kunske kredite s valutnom klauzulom i kredite u eurima (odnosno njemačkim markama) odobrene pravnim osobama (koje su uključivale trgovačka društva, javni sektor, financijske institucije, neprofitne organizacije i nerezidente) i stanovništvu, iskazani na godišnjoj razini.

Od siječnja 2002. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite u eurima odobrene samo trgovačkim društvima i stanovništvu, iskazani na godišnjoj razini.

Podaci o kamatnim stopama banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite u eurima dobiveni su na osnovi redovitih izvješća banaka. Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka su iznosi kredita koji su uz pripadajuću kamatnu stopu pušteni u tečaj u izvještajnom mjesecu.

U stupcima od 3 do 11 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka razvrstani prema ročnosti i prema sektorima, pri čemu kamatne stope na kratkoročne kredite trgovačkim društvima uključuju i kamatne stope na kredite s dospjelim na zahtjev.

Kamatne stope na kredite odobrene u eurima, prikazane u stupcima 12, 13 i 14, odnose se do prosinca 2001. godine na kredite puštene u tečaj u njemačkim markama u izvještajnom mjesecu, a od siječnja 2002. godine na kredite puštene u tečaj u eurima, pri čemu se vagani prosjeci izračunavaju na osnovi njihove protuvrijednosti u kunama, obračunate po tekućem tečaju. Krediti pušteni u tečaj u ostalim stranim valutama nisu obuhvaćeni ovom tablicom.

Tablica G3: Kamatne stope banaka na kunske depozite bez valutne klauzule

mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na kunske depozite bez valutne klauzule									
		Ukupni prosjek	Na žiroračunima i tekućim računima	Ukupni prosjek	Na oročene depozite						
					Na kratkoročne depozite			Na dugoročne depozite			
					Ukupni prosjek	Stanovništva	Trgovačkih društava	Ukupni prosjek	Stanovništva	Trgovačkih društava	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
1994.	prosinac	5,03	3,55	9,65
1995.	prosinac	6,10	3,88	13,65	13,80	10,56	14,28	9,88	10,67	9,62	
1996.	prosinac	4,15	2,19	10,19	10,11	9,84	10,26	12,36	15,49	9,88	
1997.	prosinac	4,35	2,19	9,10	9,08	9,30	8,96	9,48	11,24	8,06	
1998.	prosinac	4,11	2,31	7,73	7,63	9,47	7,15	10,19	10,72	9,56	
1999.	prosinac	4,27	2,24	8,87	8,79	9,62	8,38	10,96	11,56	10,18	
2000.	prosinac	3,40	1,64	7,20	7,13	7,44	7,03	8,89	9,19	8,63	
2001.	prosinac	2,76	1,40	5,68	5,60	6,35	5,38	7,35	7,93	6,70	
2002.	prosinac	1,55	0,94	3,64	3,53	4,39	2,86	6,05	7,24	3,23	
2003.	prosinac	1,66	0,75	4,46	4,46	3,62	4,69	4,58	4,90	2,82	
2004.	prosinac	1,83	0,74	4,11	4,11	3,93	4,13	4,10	4,65	3,30	
2005.	studenj	1,71	0,63	3,60	3,56	3,97	3,47	4,86	5,73	3,70	
	prosinac	1,58	0,61	3,36	3,34	3,89	3,23	4,12	5,04	3,49	
2006.	siječanj	1,56	0,61	3,20	3,17	4,00	2,98	4,35	5,09	3,50	
	veljača	1,56	0,59	3,38	3,35	3,93	3,14	3,99	4,79	3,40	
	ožujak	1,60	0,58	3,43	3,41	4,07	3,12	3,80	4,77	3,09	
	travanj	1,64	0,58	3,34	3,29	4,02	3,03	4,50	5,23	3,53	
	svibanj	1,64	0,56	3,23	3,19	4,05	2,92	4,38	5,08	2,79	
	lipanj	1,68	0,55	3,27	3,24	3,78	3,03	4,29	4,94	2,95	
	srpanj	1,70	0,57	3,16	3,12	3,96	2,82	4,46	4,91	3,00	
	kolovoz	1,76	0,55	3,13	3,10	3,92	2,89	4,09	4,94	2,77	
	rujan	1,79	0,54	3,45	3,43	4,05	3,27	4,04	4,82	2,60	
	listopad	1,84	0,55	3,53	3,51	4,10	3,33	4,36	4,80	3,13	
Relativna važnost ^a		48,09	32,94	11,74	11,44	2,63	8,81	0,30	0,22	0,08	

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije depozita u ukupnim depozitima primljenim u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici).

Tablica G3: Kamatne stope banaka na kunske depozite bez valutne klauzule

U tablici se iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske depozite bez valutne klauzule, iskazani na godišnjoj razini.

Do prosinca 2001. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka (bez štedionica) na kunske depozite bez valutne klauzule primljene od pravnih osoba (koje su uključivale trgovačka društva, javni sektor, financijske institucije, neprofitne organizacije i nerezidente) i stanovništva, iskazani na godišnjoj razini.

Od siječnja 2002. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske depozite bez valutne klauzule primljene od trgovačkih društava i stanovništva, iskazani na godišnjoj razini.

Podaci o kamatnim stopama na kunske depozite bez valutne klauzule banaka dobiveni su na osnovi redovitih izvješća banaka.

U stupcu 3 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa na ukupne kunske depozite (depozite na žiroračunima i tekućim

računima, štedne depozite stanovništva po viđenju i oročene depozite) bez valutne klauzule. U stupcu 4 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa na depozite na žiroračunima i tekućim računima trgovačkih društava bez valutne klauzule (do prosinca 2001. godine pravnih osoba) i stanovništva, dok se u stupcu 5 iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa na ukupne oročene depozite bez valutne klauzule.

Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka kod kunskih oročenih depozita bez valutne klauzule su iznosi primljeni tijekom izvještajnog mjeseca, dok su kod žiroračuna i tekućih računa osnova za izračunavanje vaganih prosjeka knjigovodstvena stanja tih depozita na kraju izvještajnog mjeseca. Pri izračunavanju prosječnih kamatnih stopa na ukupne kunske depozite bez valutne klauzule (stupac 3) sve su komponente vagane na osnovi stanja pripadajućih depozita na kraju izvještajnog razdoblja.

Kunski i devizni depoziti koji služe kao polog za odobravanje kredita obuhvaćeni su podacima u tablici, dok se ograničeni depoziti (sredstva deponirana za plaćanje uvoza i ostali ograničeni depoziti) ne uključuju u izračunavanje vaganih prosjeka.

Tablica G4a: Kamatne stope banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i na devizne depozite

mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na štedne depozite po viđenju i oročene depozite s valutnom klauzulom				Kamatne stope na devizne depozite					
		Ukupni prosjek	Na kratkoročne depozite	Na dugoročne depozite	Ukupni prosjek	Na štedne depozite po viđenju					
						Ukupni prosjek	Stanovništva		Trgovačkih društava		
							EUR	USD	EUR	USD	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
1994.	prosinac	6,95	
1995.	prosinac	12,69	11,46	19,36	4,57	2,82	3,53	4,20	1,10	1,53	
1996.	prosinac	9,46	9,56	8,80	5,09	1,44	1,32	1,95	1,47	1,39	
1997.	prosinac	7,63	7,24	11,77	4,77	1,75	1,89	2,43	0,83	1,40	
1998.	prosinac	7,47	7,67	5,58	3,98	2,09	2,38	2,40	0,72	0,74	
1999.	prosinac	6,62	6,91	1,10	4,23	1,80	1,95	2,04	0,78	1,30	
2000.	prosinac	5,54	5,94	2,16	3,47	1,03	0,99	1,23	0,65	1,29	
2001.	prosinac	4,58	4,92	2,56	2,60	0,71	0,71	0,81	0,82	0,40	
2002.	prosinac	2,92	3,45	1,48	2,55	0,50	0,52	0,41	0,52	0,38	
2003.	prosinac	3,48	3,74	5,55	2,22	0,31	0,35	0,23	0,23	0,15	
2004.	prosinac	4,17	3,61	5,19	2,65	0,31	0,34	0,22	0,22	0,21	
2005.	studenj	4,06	3,71	4,68	2,50	0,30	0,32	0,17	0,30	0,59	
	prosinac	3,99	3,63	4,77	2,61	0,27	0,27	0,17	0,27	0,76	
2006.	siječanj	3,97	3,50	4,75	2,65	0,26	0,25	0,17	0,32	0,63	
	veljača	4,23	3,55	4,97	2,59	0,25	0,25	0,17	0,28	0,58	
	ožujak	4,14	3,60	4,61	2,67	0,26	0,25	0,17	0,31	0,50	
	travanj	3,93	3,72	4,67	2,69	0,26	0,25	0,17	0,32	0,63	
	svibanj	4,05	3,70	4,61	2,60	0,26	0,24	0,17	0,31	0,76	
	lipanj	4,43	3,96	4,77	2,72	0,25	0,24	0,17	0,30	0,72	
	srpanj*	4,08	3,80	4,70	2,72	0,26	0,24	0,17	0,31	0,76	
	kolovoz*	4,37	3,86	4,77	2,72	0,25	0,23	0,16	0,30	0,58	
	rujan*	4,46	3,88	5,05	2,78	0,25	0,23	0,16	0,33	0,63	
listopad	4,21 ^b	3,50	5,66	2,87	0,26	0,23	0,17	0,36	0,69		
Relativna važnost ^a		4,95	2,33	2,61	46,96	26,72	18,48	2,64	5,04	0,56	

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije depozita u ukupnim depozitima primljenim u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici); ^b Od ukupnog iznosa depozita na koje se odnosi ova kamatna stopa, 27,23 posto odnosi se na trgovačka društva.

Tablica G4 a i b: Kamatne stope banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite

U tablici se iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite, iskazani na godišnjoj razini.

Do prosinca 2001. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka (bez štedionica) na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite primljene od pravnih osoba (koje su uključivale trgovačka društva, javni sektor, financijske institucije, neprofitne organizacije i nerezidente) i stanovništva, iskazani na godišnjoj razini.

Od siječnja 2002. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite primljene od trgovačkih društava i stanovništva, iskazani na godišnjoj razini.

Podaci o kamatnim stopama na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite banaka dobiveni su na osnovi redovitih izvješća banaka.

U stupcu 3 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa na ukupne kunske štedne depozite po viđenju i oročene depozite s valutnom klauzulom trgovačkih društava (do prosinca 2001. godine pravnih osoba) i stanovništva, dok se u stupcima 4 i 5 iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa na kratkoročne odnosno dugoročne oročene depozite.

Kamatne stope na devizne depozite odnose se do prosinca 2001. godine na depozite primljene u njemačkim markama i američkim dolarima, dok se od siječnja 2002. godine odnose na depozite prim-

ljene u eurima i američkim dolarima, pri čemu se vagani prosjeci izračunavaju na osnovi njihove protuvrijednosti u kunama, obračunavane po tekućem tečaju. Depoziti primljeni u ostalim stranim valutama nisu obuhvaćeni podacima iskazanim u ovoj tablici.

Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka kod kunskih oročenih depozita s valutnom klauzulom i oročenih deviznih depozita su iznosi primljeni tijekom izvještajnog mjeseca, dok su kod štednih depozita po viđenju s valutnom klauzulom osnova za izračunavanje vaganih prosjeka knjigovodstvena stanja tih depozita na kraju izvještajnog mjeseca. Pri izračunavanju prosječnih kamatnih stopa na ukupne kunske depozite s valutnom klauzulom (stupac 3), od siječnja 2002. godine sve su komponente vagane na osnovi stanja pripadajućih depozita na kraju izvještajnog razdoblja.

Prosječna kamatna stopa na ukupne devizne depozite, prikazana u stupcu 6, odnosi se na vagani prosjek mjesečnih kamatnih stopa na štedne depozite po viđenju i na oročene depozite s valutnom klauzulom, pri čemu su sve komponente vagane na osnovi stanja pripadajućih depozita na kraju izvještajnog razdoblja.

Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka mjesečnih kamatnih stopa na ukupne devizne štedne depozite po viđenju (stupac 7) su stanja pripadajućih depozita na kraju izvještajnog razdoblja.

Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka mjesečnih kamatnih stopa na ukupne devizne oročene depozite (stupac 12) su iznosi pripadajućih depozita koji su primljeni tijekom izvještajnog mjeseca. Isto se odnosi i na vagane prosjeke mjesečnih kamatnih stopa na ukupne kratkoročne devizne oročene depozite (stupac 13) i na ukupne dugoročne devizne oročene depozite (stupac 18).

Tablica G4b: Kamatne stope banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i na devizne depozite

mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na devizne depozite											
		Na oročene depozite											
		Ukupni prosjek	Na kratkoročne depozite				Ukupni prosjek	Na dugoročne depozite					
			Ukupni prosjek	Stanovništva		Trgovačkih društava		Ukupni prosjek	Stanovništva		Trgovačkih društava		
12	13	EUR		USD	EUR	USD	18		19	USD	EUR	USD	
1994.	prosinac
1995.	prosinac	6,83	6,66	7,10	6,97	5,86	6,68	8,73	8,78	8,81	3,27	4,50	
1996.	prosinac	7,77	6,95	5,65	6,21	9,86	5,47	12,24	7,71	7,97	19,92	1,50	
1997.	prosinac	6,36	6,07	6,03	6,42	5,09	7,10	7,32	7,87	8,71	5,09	6,76	
1998.	prosinac	4,89	4,49	5,42	6,16	2,84	5,37	7,29	7,68	8,59	4,93	6,92	
1999.	prosinac	5,43	5,17	4,93	6,39	3,97	6,00	6,59	6,64	8,09	3,66	6,77	
2000.	prosinac	4,57	4,36	3,65	5,15	4,59	6,62	5,56	5,17	6,61	5,97	8,53	
2001.	prosinac	3,54	3,35	3,42	3,23	3,60	2,44	4,59	4,72	4,42	4,58	0,23	
2002.	prosinac	3,13	2,96	3,27	2,21	2,89	1,43	4,59	4,69	3,84	3,46	2,30	
2003.	prosinac	2,64	2,46	2,83	1,65	2,29	1,08	3,69	4,71	3,13	2,85	1,64	
2004.	prosinac	2,85	2,65	3,01	1,69	2,46	2,28	4,20	4,85	3,13	3,61	2,65	
2005.	studenj	2,91	2,86	3,02	1,80	2,51	3,98	3,45	3,48	3,05	3,13	4,31	
	prosinac	3,07	2,94	2,99	1,76	2,63	4,34	3,69	4,25	0,48	4,39	-	
2006.	siječanj	3,22	2,99	2,97	1,77	2,62	4,46	4,34	4,30	1,38	4,77	2,25	
	veljača	3,08	2,98	3,05	1,82	2,69	4,62	3,92	4,26	2,24	1,83	-	
	ožujak	3,16	3,06	3,00	1,86	2,97	5,10	4,02	4,37	2,05	3,52	5,77	
	travanj	3,25	3,21	3,02	1,85	3,17	5,12	3,59	4,33	1,16	2,21	5,06	
	svibanj	3,35	3,33	2,98	1,80	3,30	5,31	3,50	3,89	1,22	2,80	6,22	
	lipanj	3,40	3,31	2,95	1,86	3,44	5,58	4,15	4,35	2,58	4,59	3,37	
	srpanj	3,46	3,33	3,04	1,81	3,53	5,83	4,42	4,49	3,54	3,85	5,19	
	kolovoz	3,59	3,49	3,06	1,81	3,62	5,57	4,38	4,43	3,77	3,98	6,30	
	rujan	3,53	3,50	3,09	1,89	3,83	5,66	3,74	4,55	1,01	4,06	-	
	listopad	3,71	3,63	3,19	2,02	3,99	5,68	4,25	4,58	2,07	4,37	6,86	
Relativna važnost ^a		20,24	17,90	8,78	0,80	7,01	1,32	2,33	1,84	0,31	0,17	0,02	

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije depozita u ukupnim depozitima primljenim u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici).

Tablica G5: Trgovanje banaka stranim sredstvima plaćanja

u milijunima EUR, tekući tečaj

	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.						
						III.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X. ^b	XI. ^a
A. Kupnja stranih sredstava plaćanja												
1. Pravne osobe	5.012,4	4.727,8	6.433,1	7.465,3	8.443,5	750,2	1.180,2	1.241,4	1.014,0	1.213,7	2.469,0	1.488,6
2. Fizičke osobe	3.339,9	3.342,6	3.571,6	3.934,4	4.931,8	584,6	432,4	618,5	685,2	680,8	544,3	432,0
2.1. Domaće fizičke osobe	2.684,5	2.842,0	3.103,3	3.586,1	4.662,6	576,8	398,0	541,2	608,2	633,7	518,2	–
2.2. Strane fizičke osobe	655,4	500,7	468,2	348,3	269,2	7,9	34,3	77,3	77,1	47,1	26,1	–
3. Domaće banke	3.985,8	4.104,5	6.324,4	10.799,3	9.069,9	1.131,8	1.133,1	1.243,2	1.206,3	1.724,8	1.533,2	1.503,5
4. Strane banke	–	697,9	1.430,6	1.426,2	2.602,3	347,9	651,7	281,7	307,6	471,3	710,5	908,7
5. Hrvatska narodna banka	481,7	294,3	438,3	33,0	0,0	–	–	–	–	125,5	–	–
Ukupno (1+2+3+4+5)	12.819,8	13.167,1	18.197,9	24.110,1	25.106,0	2.814,5	3.397,3	3.384,9	3.384,9	4.216,0	5.257,1	4.332,7
B. Prodaja stranih sredstava plaćanja												
1. Pravne osobe	8.534,2	9.029,3	10.852,4	11.280,3	13.022,3	1.213,3	1.489,8	1.823,2	1.521,6	1.700,8	1.427,3	1.700,6
2. Fizičke osobe	1.253,5	1.333,6	1.403,1	1.671,1	2.722,5	404,8	260,7	334,8	389,8	507,9	421,1	295,6
2.1. Domaće fizičke osobe	1.252,3	1.329,7	1.393,1	1.654,5	2.693,9	400,8	257,8	331,1	384,8	500,9	414,3	–
2.2. Strane fizičke osobe	1,2	3,9	10,0	16,6	28,6	4,1	3,0	3,7	5,0	7,1	6,9	–
3. Domaće banke	3.985,8	4.104,5	6.324,4	10.799,3	9.069,9	1.131,8	1.133,1	1.243,2	1.206,3	1.724,8	1.533,2	1.503,5
4. Strane banke	–	334,3	765,3	1.001,1	1.407,1	114,8	437,6	353,6	398,6	287,3	577,9	498,1
5. Hrvatska narodna banka	915,7	745,3	84,5	543,2	670,8	–	104,3	175,3	–	138,7	277,7	330,3
Ukupno (1+2+3+4+5)	14.689,2	15.547,0	19.429,7	25.295,0	26.892,7	2.864,7	3.425,5	3.930,1	3.516,3	4.359,5	4.237,3	4.328,0
C. Neto kupnja stranih sredstava plaćanja banaka (A–B)												
1. Pravne osobe	–3.521,8	–4.301,5	–4.419,4	–3.815,1	–4.578,8	–463,1	–309,7	–581,7	–507,6	–487,1	1.041,8	–212,0
2. Fizičke osobe	2.086,4	2.009,0	2.168,4	2.263,3	2.209,3	179,8	171,6	283,7	295,4	172,8	123,1	136,4
2.1. Domaće fizičke osobe	1.432,2	1.512,3	1.710,2	1.931,6	1.968,7	176,0	140,2	210,1	223,3	132,8	103,9	–
2.2. Strane fizičke osobe	654,2	496,7	458,2	331,7	240,6	3,8	31,4	73,6	72,0	40,0	19,2	–
3. Strane banke	–	363,6	665,3	425,1	1.195,2	233,1	214,1	–71,9	–91,0	184,0	132,7	410,6
4. Hrvatska narodna banka	–434,0	–451,0	353,8	–510,2	–670,8	–	–104,3	–175,3	–	–13,2	–277,7	–330,3
Ukupno (1+2+3+4)	–1.869,4	–2.379,9	–1.231,8	–1.636,9	–1.845,2	–50,2	–28,3	–545,2	–303,3	–143,5	1.019,8	4,7
Bilješka: Ostale transakcije Hrvatske narodne banke												
Kupnja stranih sredstava plaćanja	536,8	197,5	570,9	145,1	0,0	–	–	–	–	0,0	–	–
Prodaja stranih sredstava plaćanja	2,6	3,4	94,9	239,3	167,6	–	4,8	–	–	2,3	4,3	–

^a Preliminarni podaci. ^b Revidirani podaci.

Napomena: U razdoblju od siječnja 1994. do rujna 2001. godine sve transakcije kupnje i prodaje stranih sredstava plaćanja u izvješćima banaka dostavljenim HNB-u evidentirane su na osnovi realiziranih kupoprodaja bez obzira koliki je bio ugovoreni rok realizacije i u cijelosti su prenesene u sadržaj tablice o trgovanju banaka stranim sredstvima plaćanja. Promjenom obuhvata izvješćivanja od 1. listopada 2001. izvješća sadrže podatke o ugovorenim kupoprodajama stranih sredstava plaćanja podijeljenim u promptne poslove, terminske poslove i swap-poslove. Na osnovi toga revidirani su podaci za 2002., 2003. i 2004. godinu, koji sada obuhvaćaju samo podatke o ugovorenim promptnim transakcijama kupnje i prodaje stranih sredstava plaćanja i u kojima strane banke više nisu uključene u grupu "pravne osobe".

Tablica G5: Trgovanje banaka stranim sredstvima plaćanja

Podaci o trgovanju banaka stranim sredstvima plaćanja obuhvaćaju promptne (spot) transakcije kupnje i prodaje stranih sredstava plaćanja na domaćem deviznom tržištu. Promptni poslovi su ugovorene transakcije kupoprodaje deviza koje se realiziraju najkasnije u roku od 48 sati.

Transakcije su klasificirane prema kategorijama sudionika (pravne i fizičke osobe, domaće i strane banke i Hrvatska narodna banka). Izvor podataka su izvješća banaka o trgovanju stranim sredstvima plaćanja i podaci iz statistike platnog prometa s inozemstvom.

Ostale transakcije HNB-a obuhvaćaju prodaje i kupnje stranih sredstava plaćanja koje Hrvatska narodna banka obavlja za Ministarstvo financija.

Tablica H1: Platna bilanca – svodna tablica

u milijunima EUR

	2001.	2002.	2003.	2004.	2005. ^b	2006.		
						1.tr. ^b	2.tr. ^b	3.tr. ^a
A. TEKUĆE TRANSAKCIJE (1+6)	-817,6	-2.095,3	-1.865,7	-1.404,2	-1.994,5	-2.053,8	-1.299,7	2.176,4
1. Roba, usluge i dohodak (2+5)	-1.917,1	-3.247,5	-3.110,2	-2.596,0	-3.178,3	-2.344,2	-1.595,9	1.905,9
1.1. Prihodi	11.272,6	11.585,7	13.588,3	14.897,2	15.940,6	2.829,0	4.201,4	7.145,3
1.2. Rashodi	-13.189,7	-14.833,2	-16.698,5	-17.493,2	-19.118,9	-5.173,1	-5.797,3	-5.239,4
2. Roba i usluge (3+4)	-1.301,0	-2.675,6	-2.041,2	-1.958,9	-2.204,0	-1.904,2	-1.050,4	1.982,7
2.1. Prihodi	10.800,1	11.125,4	13.137,6	14.239,8	15.269,2	2.667,4	3.991,5	6.897,3
2.2. Rashodi	-12.101,1	-13.801,0	-15.178,7	-16.198,8	-17.473,2	-4.571,5	-5.041,9	-4.914,6
3. Roba	-4.603,8	-5.960,3	-6.974,2	-6.727,8	-7.521,7	-1.861,0	-2.348,2	-2.152,0
3.1. Prihodi	5.318,8	5.293,1	5.571,7	6.603,1	7.216,6	2.004,1	1.972,4	2.081,2
3.2. Rashodi	-9.922,6	-11.253,5	-12.545,9	-13.330,9	-14.738,3	-3.865,1	-4.320,6	-4.233,2
4. Usluge	3.302,8	3.284,8	4.933,0	4.768,9	5.317,7	-43,2	1.297,8	4.134,7
4.1. Prihodi	5.481,3	5.832,3	7.565,9	7.636,7	8.052,6	663,2	2.019,0	4.816,1
4.2. Rashodi	-2.178,5	-2.547,5	-2.632,8	-2.867,8	-2.734,9	-706,4	-721,3	-681,4
5. Dohodak	-616,1	-571,9	-1.069,0	-637,0	-974,3	-440,0	-545,5	-76,9
5.1. Prihodi	472,5	460,3	450,8	657,4	671,4	161,6	209,9	247,9
5.2. Rashodi	-1.088,6	-1.032,2	-1.519,8	-1.294,4	-1.645,7	-601,6	-755,4	-324,8
6. Tekući transferi	1.099,5	1.152,2	1.244,5	1.191,8	1.183,8	290,4	296,2	270,5
6.1. Prihodi	1.333,3	1.453,2	1.538,7	1.584,6	1.628,4	401,0	439,5	401,8
6.2. Rashodi	-233,8	-301,1	-294,2	-392,8	-444,6	-110,6	-143,3	-131,3
B. KAPITALNE I FINACIJSKE TRANSAKCIJE	1.064,3	2.739,4	2.977,3	2.341,7	3.032,4	1.712,9	1.496,6	-156,3
B1. Kapitalne transakcije	154,1	501,2	72,4	23,1	50,9	-163,7	3,5	5,9
B2. Financijske transakcije, isklj. međ. pričuve	2.459,2	2.980,0	4.140,3	2.361,7	3.803,3	2.549,1	2.190,3	-758,7
1. Izravna ulaganja	1.329,2	595,4	1.678,4	708,4	1.229,2	498,5	836,7	322,3
1.1. U inozemstvo	-173,3	-601,3	-106,1	-281,9	-191,9	-22,8	-34,1	-41,2
1.2. U Hrvatsku	1.502,5	1.196,8	1.784,5	990,4	1.421,1	521,2	870,8	363,5
2. Portfeljna ulaganja	666,0	-440,2	868,8	244,5	-1.077,3	-447,9	123,1	363,3
2.1. Sredstva	-143,2	-650,6	121,3	-752,5	-513,2	-45,4	59,9	54,7
2.2. Obveze	809,2	210,4	747,5	997,1	-564,1	-402,5	63,2	308,6
3. Financijski derivati	0,0	0,0	0,0	0,0	-88,4	0,0	0,0	0,0
4. Ostala ulaganja	464,1	2.824,8	1.593,1	1.408,7	3.739,8	2.498,6	1.230,5	-1.444,2
4.1. Sredstva	405,2	461,0	-2.216,2	-420,9	987,0	1.063,3	81,4	-897,2
4.2. Obveze	58,9	2.363,8	3.809,3	1.829,5	2.752,8	1.435,3	1.149,1	-547,1
B3. Međunarodne pričuve HNB-a	-1.549,0	-741,9	-1.235,5	-43,0	-821,8	-672,6	-697,2	596,4
C. NETO POGREŠKE I PROPUSTI	-246,7	-644,1	-1.111,6	-937,6	-1.038,0	340,9	-196,9	-2.020,1

^a Preliminarni podaci. ^b Revidirani podaci.

Napomena: U poziciji neto pogreška i propusta nalazi se i protustavka dijela prihoda od usluga putovanja koji se odnosi na takve prihode koji nisu zabilježeni u evidenciji banaka.

Tablice H1 – H6: Platna bilanca

Platna bilanca Republike Hrvatske sistematičan je prikaz vrijednosti ekonomskih transakcija hrvatskih rezidenata s inozemstvom u određenom vremenskom razdoblju. Sastavlja se u skladu s metodologijom koju je preporučio Međunarodni monetarni fond (Priručnik za sastavljanje platne bilance, 5. izdanje, 1995.). Tri su vrste izvora podataka za sastavljanje platne bilance: 1. izvješća državnih institucija (Državnog zavoda za statistiku i Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje), 2. specijalizirana izvješća Hrvatske narodne banke (o ostvarenom platnom prometu s inozemstvom, dužničkim odnosima s inozemstvom, monetarnoj statistici i međunarodnim pričuvama) te 3. procjene i statistička istraživanja koje provodi Hrvatska narodna banka.

Platna bilanca Republike Hrvatske iskazuje se u tri valute: u euru (EUR), u američkom dolaru (USD) i kuni (HRK). U sva tri slučaja koriste se isti izvori podataka i primjenjuju se ista načela obuhvata transakcija i kompiliranja pojedinih stavki. Izvorni podaci iskazani su u raznim valutama pa je vrijednost transakcija potrebno preračunati iz originalne valute u izvještajnu valutu upotrebom tečajeva s tečajnice Hrvatske narodne banke na jedan od sljedećih načina:

- primjenom srednjih tečajeva na dan transakcije,
- primjenom prosječnih mjesečnih ili tromjesečnih srednjih tečajeva kada nije poznat datum transakcije,
- primjenom tečaja na kraju razdoblja za izračun promjene vrijed-

nosti transakcija između dva razdoblja; iz stanja iskazanih na kraju razdoblja u originalnoj valuti izračunava se vrijednost promjene u originalnoj valuti, koja se primjenom prosječnoga srednjeg tečaja u promatranom razdoblju preračunava u vrijednost promjene u izvještajnoj valuti.

Stavke platne bilance koje se odnose na izvoz i uvoz robe slažu se od podataka Državnog zavoda za statistiku o ostvarenoj robnoj razmjeni Republike Hrvatske s inozemstvom. Ti se podaci u skladu s preporučenom metodologijom prilagođuju za obuhvat i klasifikaciju. U skladu s tom metodologijom, izvoz i uvoz robe iskazuju se u platnoj bilanci prema paritetu fob. Vrijednost izvoza prema tom paritetu već je sadržana u spomenutom izvješću DZS-a, dok se vrijednost uvoza prema paritetu fob procjenjuje uz pomoć istraživanja Hrvatske narodne banke koje se provodi na stratificiranom uzorku uvoznika, na osnovi čijih se rezultata procjenjuje udio usluga prijevoza i osiguranja za koji se umanjuje originalna vrijednost uvoza prema paritetu cif iz navedenog izvješća DZS-a. U razdoblju od 1993. do 2001. godine taj je udio iznosio 7,10% (procijenjen samo na uzorku najvećih i velikih uvoznika), dok od 2002. godine on iznosi 3,73%. U razdoblju od 1993. do 1996. vrijednost uvoza dopunjavala se procjenom uvoza u slobodne carinske zone, koji je od 1997. uključen u statistiku robne razmjene. Od 1996. godine izvoz i uvoz robe dopunjuju se podacima o popravcima robe i opskrbi brodova i zrakoplova u pomorskim i zračnim lukama. Osim toga, od 1999. godine, na osnovi rezultata istraživanja o potrošnji inozemnih

Tablica H2: Platna bilanca – roba i usluge

u milijunima EUR

	2001.	2002.	2003.	2004.	2005. ^b	2006.		
						1.tr. ^b	2.tr. ^b	3.tr. ^a
Roba	-4.603,8	-5.960,3	-6.974,2	-6.727,8	-7.521,7	-1.861,0	-2.348,2	-2.152,0
1. Prihodi	5.318,8	5.293,1	5.571,7	6.603,1	7.216,6	2.004,1	1.972,4	2.081,2
1.1. Izvoz (fob) u vanjskotrgovinskoj statistici	5.214,1	5.188,2	5.464,4	6.453,8	7.069,4	1.970,7	1.931,6	2.022,0
1.2. Prilagodbe za obuhvat	104,7	105,0	107,3	149,3	147,2	33,4	40,8	59,3
2. Rashodi	-9.922,6	-11.253,5	-12.545,9	-13.330,9	-14.738,3	-3.865,1	-4.320,6	-4.233,2
2.1. Uvoz (cif) u vanjskotrgovinskoj statistici	-10.244,8	-11.327,0	-12.538,0	-13.354,4	-14.949,5	-3.956,2	-4.408,9	-4.265,6
2.2. Prilagodbe za obuhvat	-405,3	-348,9	-475,6	-474,7	-346,4	-56,4	-76,1	-126,7
2.3. Prilagodbe za klasifikaciju	727,4	422,5	467,7	498,1	557,6	147,6	164,5	159,1
Usluge	3.302,8	3.284,8	4.933,0	4.768,9	5.317,7	-43,2	1.297,8	4.134,7
1. Prijevoz	186,1	172,0	252,2	299,3	376,1	79,4	116,1	153,1
1.1. Prihodi	658,6	622,8	696,3	791,3	880,3	196,7	260,9	306,2
1.2. Rashodi	-472,5	-450,8	-444,1	-492,0	-504,2	-117,3	-144,8	-153,1
2. Putovanja – turizam	3.072,9	3.138,6	4.976,6	4.822,3	5.394,9	74,4	1.280,3	3.987,1
2.1. Prihodi	3.749,3	3.960,8	5.572,7	5.505,6	5.998,9	187,5	1.429,1	4.150,9
2.1.1. Poslovni razlozi	305,8	341,2	260,9	328,2	504,0	47,9	156,1	100,9
2.1.2. Osobni razlozi	3.443,6	3.619,7	5.311,8	5.177,4	5.494,9	139,5	1.272,9	4.050,1
2.2. Rashodi	-676,5	-822,2	-596,1	-683,3	-604,1	-113,0	-148,7	-163,9
2.2.1. Poslovni razlozi	-322,7	-482,6	-292,3	-297,3	-267,4	-50,0	-60,3	-47,7
2.2.2. Osobni razlozi	-353,8	-339,6	-303,8	-386,0	-336,7	-63,1	-88,4	-116,2
3. Ostale usluge	43,9	-25,9	-295,8	-352,7	-453,3	-197,0	-98,7	-5,5
3.1. Prihodi	1.073,4	1.248,6	1.296,9	1.339,8	1.173,4	279,1	329,1	358,9
3.2. Rashodi	-1.029,5	-1.274,5	-1.592,7	-1.692,5	-1.626,6	-476,1	-427,7	-364,4

^a Preliminarni podaci. ^b Revidirani podaci.

putnika u Hrvatskoj i domaćih putnika u inozemstvu, stavka izvoza robe dopunjuje se procijenjenom vrijednošću robe prodane stranim putnicima i turistima i iznesene iz Republike Hrvatske, a stavka uvoza robe dopunjuje se procijenjenom vrijednošću robe koju su hrvatski građani osobno uvezli iz susjednih zemalja (troškovi za tzv. shopping).

Na računu usluga zasebno se vode usluge prijevoza, putovanja – turizma i ostale usluge. Prihodi i rashodi s osnove usluga prijevoza su u razdoblju od 1993. do 1998. preuzimani iz evidencije platnog prometa s inozemstvom. Počevši od 1999. godine, prihodi i rashodi s osnove prijevoza robe i putnika, kao i vrijednost pratećih usluga, koji zajedno čine ukupnu vrijednost tih usluga, sastavljaju se na osnovi rezultata Istraživanja o transakcijama povezanim s uslugama međunarodnog prijevoza, što ga provodi HNB. Zbog izrazito velike populacije cestovnih prijevoznika, prihodi i rashodi s osnove cestovnog prijevoza ne preuzimaju se iz toga istraživanja, nego se sastavljaju upotrebom podataka o ostvarenom platnom prometu s inozemstvom. Kod usluge prijevoza robe rashodi se dopunjuju dijelom troškova prijevoza i osiguranja koji se odnosi na uvoz robe koji pripada nerezidentima, a koji se procjenjuje na osnovi svođenja vrijednosti uvoza prema paritetu cif na vrijednost uvoza prema paritetu fob.

Prihodi od usluga pruženih stranim putnicima i turistima, kao i rashodi koje su domaći putnici i turisti imali u inozemstvu prikazuju se na poziciji Putovanja – turizam. U razdoblju od 1993. do 1998. ta se pozicija procjenjivala upotrebom različitih izvora podataka koji nisu osiguravali potpuni obuhvat u skladu s preporučenom metodologijom, pa je stoga Hrvatska narodna banka od druge polovice 1998. godine počela provoditi Istraživanje o potrošnji inozemnih putnika u Hrvatskoj i domaćih putnika u inozemstvu i koristiti se njegovim rezultatima pri kompilaciji stavaka na poziciji Putovanja – turizam. Od početka 1999. godine rezultati toga istraživanja, koje se zasniva na anketiranju putnika (stratificirani uzorak) na graničnim prijelazima, kombiniraju se s podacima Ministarstva unutarnjih poslova o ukupnom broju stranih i domaćih putnika te s podacima o

distribuciji stranih putnika prema državama iz priopćenja o turizmu Državnog zavoda za statistiku kako bi se procijenile odgovarajuće stavke platne bilance.

Pozicija Ostale usluge sastavlja se upotrebom različitih izvora podataka: osim prihoda i rashoda koji se odnose na usluge osiguranja i komunikacijske usluge, koji se od 2001. utvrđuju uz pomoć specijaliziranih statističkih istraživanja HNB-a, vrijednosti svih ostalih usluga preuzimaju se iz statistike ostvarenoga platnog prometa s inozemstvom.

Na računu dohotka transakcije se raspoređuju u četiri osnovne grupe. Stavka Naknade zaposlenima sastavlja se na osnovi ostvarenoga platnog prometa s inozemstvom. Dohoci od izravnih ulaganja, portfeljnih ulaganja, odnosno ostalih ulaganja prikazuju se odvojeno. U okviru dohotka od izravnih ulaganja, koji se izračunava na osnovi Istraživanja Hrvatske narodne banke o izravnim i ostalim vlasničkim ulaganjima, posebno se iskazuje podatak o zadržanoj dobiti. Za razliku od podataka o dividendama, taj podatak ne postoji za razdoblje od 1993. do 1996. jer se onda nije posebno iskazivao. Na osnovi statističkih podataka o dužničkim odnosima s inozemstvom, počevši od 1997., dohodak od izravnih ulaganja uključuje i podatke o kamatama za kreditne odnose između vlasnički izravno povezanih reзиденata i nerezidenata. Dohodak od vlasničkih portfeljnih ulaganja sastavlja se na osnovi istog istraživanja, dok se podaci o dohotku od dužničkih portfeljnih ulaganja sastavljaju od 1999. godine na osnovi plaćenog dohotka iz evidencije kreditnih odnosa s inozemstvom, koja obuhvaća i plaćanja koja se odnose na dužničke vrijednosne papire u vlasništvu nerezidenata. Dohodak od ostalih ulaganja obuhvaća sva plaćanja i naplate kamata prema evidenciji kreditnih odnosa s inozemstvom.

Tekući transferi odvojeno se prikazuju za sektor države i za ostale sektore. Evidencija platnog prometa s inozemstvom koristi se kao glavni izvor podataka o tekućim transferima za oba sektora. Osim poreza i trošarina, mirovina, te novčanih pomoći i darova, koji su uključeni u tekuće transfere oba sektora, sektor države obuhvaća još i podatke o međudržavnoj suradnji, a ostali sektori sadrže i podatke

Tablica H3: Platna bilanca – dohodak i tekući transferi

u milijunima EUR

	2001.	2002.	2003.	2004.	2005. ^b	2006.		
						1.tr. ^b	2.tr. ^b	3.tr. ^a
Dohodak	-616,1	-571,9	-1.069,0	-637,0	-974,3	-440,0	-545,5	-76,9
1. Naknade zaposlenima	143,1	167,6	183,9	233,9	259,7	67,3	78,5	109,7
1.1. Prihodi	157,4	187,2	217,3	268,3	289,2	76,5	86,3	116,1
1.2. Rashodi	-14,3	-19,5	-33,4	-34,4	-29,5	-9,2	-7,8	-6,4
2. Dohodak od izravnih ulaganja	-357,8	-353,4	-839,5	-431,6	-733,2	-270,5	-522,1	-127,4
2.1. Prihodi	22,9	23,8	37,9	174,7	110,0	6,6	28,6	28,7
Od čega: Zadržana dobit	17,1	7,4	34,8	165,8	63,9	3,9	20,3	27,8
2.2. Rashodi	-380,6	-377,2	-877,4	-606,3	-843,2	-277,1	-550,7	-156,1
Od čega: Zadržana dobit	-188,4	-161,8	-588,9	-291,4	-568,2	-95,7	-469,7	-130,6
3. Dohodak od portfeljnih ulaganja	-241,8	-214,8	-239,6	-256,6	-306,4	-183,2	-27,9	-41,0
3.1. Prihodi	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3.2. Rashodi	-241,9	-214,9	-239,6	-256,6	-306,4	-183,2	-27,9	-41,0
4. Dohodak od ostalih ulaganja	-159,6	-171,3	-173,9	-182,8	-194,5	-53,6	-73,9	-18,1
4.1. Prihodi	292,2	249,3	195,5	214,3	272,2	78,5	95,0	103,2
4.2. Rashodi	-451,8	-420,6	-369,4	-397,1	-466,7	-132,2	-168,9	-121,3
Tekući transferi	1.099,5	1.152,2	1.244,5	1.191,8	1.183,8	290,4	296,2	270,5
1. Država	65,3	32,2	70,5	2,6	9,7	-1,1	-36,4	3,5
1.1. Prihodi	142,7	143,4	213,1	180,1	219,6	47,3	47,2	67,5
1.2. Rashodi	-77,4	-111,2	-142,6	-177,5	-209,9	-48,4	-83,6	-64,0
2. Ostali sektori	1.034,2	1.120,0	1.174,0	1.189,2	1.174,1	291,5	332,6	267,0
2.1. Prihodi	1.190,6	1.309,8	1.325,6	1.404,5	1.408,8	353,8	392,3	334,3
2.2. Rashodi	-156,4	-189,8	-151,6	-215,3	-234,6	-62,3	-59,6	-67,3

^a Preliminarni podaci. ^b Revidirani podaci.

o radničkim doznakama. U tekuće se transfere kod sektora države također dodaju podaci o uvozu i izvozu robe bez plaćanja, koje dostavlja Državni zavod za statistiku. U razdoblju od 1993. do 1998. tekući transferi ostalih sektora obuhvaćali su i procjenu neregistriranih deviznih doznaka, koja je činila 15% pozitivne razlike između neklasificiranog priljeva i neklasificiranog odljeva sektora stanovništva. Od 1993. do drugog tromjesečja 1996. Hrvatska narodna banka procjenjivala je i dio odljeva s osnove tekućih transfera. Od 2002. priljevi i odljevi po tekućim transferima ostalih sektora dopunjuju se podacima specijaliziranoga statističkog istraživanja HNB-a o međunarodnim transakcijama povezanim s uslugama osiguranja.

Kapitalni račun zasniva se na evidenciji platnog prometa s inozemstvom, i to na onom njegovom dijelu koji se odnosi na transfere iseljenika. Osim toga, u kapitalni račun se uključuju i transferi koji se ne mogu klasificirati u tekuće transfere, kao što su alokacija zlata bivše SFRJ ili ulaganja u prava i patente.

Inozemna izravna ulaganja obuhvaćaju vlasnička ulaganja, zadržanu dobit i dužničke odnose između vlasnički povezanih rezidenata i nerezidenata. Izravna vlasnička ulaganja su ulaganja kojima strani vlasnik stječe najmanje 10% udjela u temeljnom kapitalu trgovačkog društva, bez obzira je li riječ o ulaganju rezidenta u inozemstvo ili nerezidenta u hrvatske rezidente. Istraživanje Hrvatske narodne banke o inozemnim izravnim ulaganjima započelo je 1997. godine kada su poduzeća obuhvaćena istraživanjem dostavila i podatke o izravnim vlasničkim ulaganjima za razdoblje od 1993. do 1996. godine. Za isto razdoblje ne postoje podaci o zadržanoj dobiti i ostalom kapitalu izravnih ulaganja u koji se klasificiraju svi dužnički odnosi između povezanih rezidenata i nerezidenata (osim za bankarski sektor) i koji su postali dostupni tek nakon početka provođenja spomenutog istraživanja. Od 1999. godine podaci o dužničkim odnosima unutar izravnih ulaganja prikupljaju se na osnovi evidencije dužničkih odnosa s inozemstvom.

Podaci o portfeljnim vlasničkim ulaganjima prikupljaju se iz tog izvora kao i podaci o izravnim vlasničkim ulaganjima. Portfeljna dužnička ulaganja obuhvaćaju sva ulaganja u kratkoročne i dugo-

ročne dužničke vrijednosne papire koja se ne mogu klasificirati u izravna ulaganja. U razdoblju od 1997. do 1998. ti su se podaci prikupljali istraživanjem Hrvatske narodne banke o izravnim i portfeljnim ulaganjima, dok se od 1999. godine koriste podaci o dužničkim odnosima s inozemstvom i podaci monetarne statistike za ulaganja banaka. Počevši od 2002. godine, ova se pozicija sastavlja i za investicijske fondove, a od 2004. i za mirovinske fondove.

Ostala ulaganja obuhvaćaju sva ostala nespomenuta dužnička ulaganja, osim ulaganja koja čine međunarodne pričuve. Ostala se ulaganja klasificiraju prema instrumentima, ročnosti i sektorima. Trgovinski krediti u razdoblju od 1996. do 2002. obuhvaćaju procjenu Hrvatske narodne banke za avansna plaćanja i odgode plaćanja koja je napravljena na osnovi uzorka najvećih i velikih uvoznika i izvoznika. Podaci o avansima procjenjuju se od 1996., dok se podaci o kratkoročnim odgodama plaćanja (najprije do 90 dana, zatim do 150 dana, a danas od 8 dana do 1 godine) prikupljaju od 1999. Od 2005. godine to je istraživanje zamijenjeno novim istraživanjem, a podatke za njega obvezna su dostavljati izabrana poduzeća bez obzira na svoju veličinu (stratificirani uzorak). Podaci o odgodama plaćanja s originalnim dospeljem dužim od godine dana preuzimaju se iz evidencije Hrvatske narodne banke o kreditnim odnosima s inozemstvom. Krediti koje su rezidenti odobrili nerezidentima, odnosno inozemni krediti koje koriste rezidenti, a odobrili su ih nerezidenti, a koji se ne mogu svrstati u izravna ulaganja ili u trgovinske kredite, svrstani su prema institucionalnim sektorima i ročnosti u odgovarajuće pozicije ostalih ulaganja. Izvor podataka tih pozicija je evidencija Hrvatske narodne banke o kreditnim odnosima s inozemstvom. Pozicija valuta i depozita pokazuje potraživanja rezidenata od inozemstva za stranu efektivu i depozite koji se nalaze u stranim bankama, kao i obveze hrvatskih banaka za depozite u vlasništvo nerezidenata. Izvor podataka za sektore države i banaka je monetarna statistika, iz koje se na osnovi podataka o stanjima i valutnoj strukturi inozemne aktive i pasive procjenjuju transakcije iz kojih je uklonjen utjecaj tečaja. U razdoblju od 1993. do 1998. podaci o potraživanjima ostalih sektora na ovoj poziciji kompilirali su se na os-

Tablica H4: Platna bilanca – izravna i portfeljna ulaganja

u milijunima EUR

	2001.	2002.	2003.	2004.	2005. ^b	2006.		
						1.tr. ^b	2.tr. ^b	3.tr. ^a
Izravna ulaganja	1.329,2	595,4	1.678,4	708,4	1.229,2	498,5	836,7	322,3
1. Izravna ulaganja u inozemstvo	-173,3	-601,3	-106,1	-281,9	-191,9	-22,8	-34,1	-41,2
1.1. Vlasnička ulaganja i zadržana dobit	-139,4	-594,1	-101,9	-259,4	-118,4	-57,2	-45,8	-32,5
1.1.1. Sredstva	-139,4	-597,0	-101,9	-259,7	-119,7	-57,2	-45,8	-32,5
1.1.2. Obveze	0,0	2,9	0,0	0,4	1,3	0,0	0,0	0,0
1.2. Ostala ulaganja	-33,9	-7,2	-4,3	-22,6	-73,4	34,4	11,7	-8,7
1.1.1. Sredstva	7,9	-9,9	-16,5	-27,3	-63,0	23,2	9,7	-11,5
1.2.2. Obveze	-41,7	2,7	12,2	4,7	-10,4	11,3	2,0	2,8
2. Izravna ulaganja u Hrvatsku	1.502,5	1.196,8	1.784,5	990,4	1.421,1	521,2	870,8	363,5
2.1. Vlasnička ulaganja i zadržana dobit	1.087,8	873,8	1.345,1	605,1	1.346,3	374,5	738,4	248,8
2.1.1. Sredstva	-8,0	0,0	-1,2	-25,0	0,0	-0,1	0,0	0,0
2.1.2. Obveze	1.095,8	873,8	1.346,4	630,1	1.346,4	374,5	738,4	248,8
2.2. Ostala ulaganja	414,6	322,9	439,4	385,3	74,7	146,8	132,4	114,7
2.2.1. Sredstva	0,1	-0,3	-1,5	-17,4	1,5	-0,6	17,5	-0,1
2.2.2. Obveze	414,5	323,3	440,9	402,7	73,3	147,4	114,9	114,8
Portfeljna ulaganja	666,0	-440,2	868,8	244,5	-1.077,3	-447,9	123,1	363,3
1. Sredstva	-143,2	-650,6	121,3	-752,5	-513,2	-45,4	59,9	54,7
1.1. Ulaganja u dionice i vlasničke udjele	0,3	-78,4	-58,0	-32,9	-178,2	-54,3	38,5	-5,3
1.1.1. Država	0,0	-2,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1.2. Banke	0,4	-2,8	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	2,6
1.1.3. Ostali sektori	-0,1	-72,7	-58,3	-32,9	-178,2	-54,3	38,5	-7,8
1.2. Ulaganja u dužničke vrijednosne papire	-143,5	-572,2	179,4	-719,6	-335,0	8,9	21,4	60,0
1.2.1. Obveznice	-128,8	-586,9	165,9	-585,0	-359,1	-14,3	280,9	64,0
1.2.1.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2.1.2. Banke	-128,8	-566,6	180,1	-592,9	-322,8	-9,2	268,5	64,0
1.2.1.3. Ostali sektori	0,0	-20,3	-14,1	7,9	-36,3	-5,1	12,4	0,0
1.2.2. Instrumenti tržišta novca	-14,8	14,7	13,5	-134,6	24,1	23,2	-259,5	-4,0
1.2.2.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2.2.2. Banke	-14,8	20,9	7,3	-134,7	24,1	23,2	-259,5	-4,0
1.2.2.3. Ostali sektori	0,0	-6,2	6,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Obveze	809,2	210,4	747,5	997,1	-564,1	-402,5	63,2	308,6
2.1. Ulaganja u dionice i vlasničke udjele	15,1	44,2	13,5	141,6	89,2	30,8	9,2	395,2
2.1.1. Banke	-5,2	4,7	-2,1	-0,4	-13,5	-0,1	0,5	47,3
2.1.2. Ostali sektori	20,3	39,5	15,6	142,0	102,7	30,9	8,7	347,9
2.2. Ulaganja u dužničke vrijednosne papire	794,1	166,2	734,0	855,5	-653,3	-433,4	54,0	-86,7
2.2.1. Obveznice	774,2	197,2	700,0	889,3	-653,3	-433,4	54,0	-86,7
2.2.1.1. Država	774,2	67,2	527,3	417,8	-654,1	-437,5	47,4	102,0
2.2.1.2. Banke	0,0	0,0	0,0	444,4	3,3	1,2	-1,2	0,4
2.2.1.3. Ostali sektori	0,0	130,0	172,6	27,2	-2,5	3,0	7,7	-189,1
2.2.2. Instrumenti tržišta novca	19,9	-30,9	34,0	-33,8	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.2.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.2.2. Banke	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.2.3. Ostali sektori	19,9	-30,9	34,0	-33,8	0,0	0,0	0,0	0,0

^a Preliminarni podaci. ^b Revidirani podaci.

novi procjene Hrvatske narodne banke koja se zasnivala na dijelu neto deviznog priljeva stanovništva koji nije klasificiran u tekuće transfere. Od 1999. godine ova pozicija sadrži samo podatke prema tromjesečnim podacima Banke za međunarodne namire, dok se podaci u četvrtom tromjesečju 2001. i prva dva tromjesečja 2002. odnose na efekt promjene valuta država članica EMU-a u euro.

U razdoblju od 1993. do 1998. procjena transakcija u pozicijama međunarodnih pričuva napravljena je tako da su promjene u originalnim valutama pretvorene u dolare primjenom prosječnih mjesečnih tečajeva valuta sadržanih u pričuvama. Promjene salda međunarodnih pričuva od 1999. godine izračunavaju se na osnovi računovodstvenih podataka Hrvatske narodne banke.

Tablica H5: Platna bilanca – ostala ulaganja

u milijunima EUR

	2001.	2002.	2003.	2004.	2005. ^b	2006.		
						1.tr. ^b	2.tr. ^b	3.tr. ^a
Ostala ulaganja, neto	464,8	2.824,8	1.593,1	1.408,7	3.739,8	2.498,6	1.230,5	-1.444,2
1. Sredstva	405,9	461,0	-2.216,2	-420,9	987,0	1.063,3	81,4	-897,2
1.1. Trgovinski krediti	58,4	-79,2	-168,5	-188,7	-131,5	-9,1	-15,3	27,0
1.1.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,3	0,0	0,0	0,0
1.1.1.1. Dugoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,3	0,0	0,0	0,0
1.1.1.2. Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1.2. Ostali sektori	58,4	-79,2	-168,5	-188,7	-131,3	-9,1	-15,3	27,0
1.1.2.1. Dugoročni krediti	0,0	-6,5	-24,4	17,4	14,0	-3,0	0,7	-0,3
1.1.2.2. Kratkoročni krediti	58,4	-72,7	-144,1	-206,1	-145,3	-6,1	-16,0	27,3
1.2. Krediti	50,2	-54,7	-85,6	43,9	-115,0	-39,2	-41,5	-21,8
1.2.1. Država	-3,4	0,6	-1,0	-1,7	-1,5	0,4	0,2	0,3
1.2.1.1. Dugoročni krediti	-3,4	0,6	-1,0	-1,7	-1,5	0,4	0,2	0,3
1.2.1.2. Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2.2. Banke	1,7	-21,8	3,6	3,8	-22,0	-23,7	-29,2	-14,4
1.2.2.1. Dugoročni krediti	3,8	-20,3	4,4	-0,1	-14,0	-11,4	-26,0	-12,5
1.2.2.2. Kratkoročni krediti	-2,1	-1,5	-0,8	3,9	-8,0	-12,3	-3,2	-2,0
1.2.3. Ostali sektori	51,9	-33,4	-88,2	41,9	-91,5	-15,9	-12,5	-7,7
1.2.3.1. Dugoročni krediti	51,9	-33,3	-88,2	43,2	-92,8	-16,0	-12,8	-7,7
1.2.3.2. Kratkoročni krediti	0,0	-0,1	0,1	-1,3	1,2	0,0	0,2	0,0
1.3. Gotovina i depoziti	297,3	594,9	-1.962,1	-276,1	1.233,5	1.111,6	162,8	-795,6
1.3.2. Država	-18,1	-24,2	30,3	72,7	-44,4	13,9	-26,2	-39,3
1.3.3. Banke	-1.790,9	1.516,5	-1.964,5	-368,7	1.313,5	1.113,4	193,0	-756,3
1.3.4. Ostali sektori	2.106,3	-897,4	-27,9	19,8	-35,6	-15,8	-4,0	0,0
1.4. Ostala aktiva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-24,6	-106,8
2. Obveze	58,9	2.363,8	3.809,3	1.829,5	2.752,8	1.435,3	1.149,1	-547,1
2.1. Trgovinski krediti	96,3	501,3	-226,9	-54,5	10,0	42,6	221,9	-115,6
2.1.1. Država	1,2	-0,1	1,5	-0,3	0,4	-0,2	-0,1	-0,2
2.1.1.1. Dugoročni krediti	1,2	-0,1	1,5	-0,3	0,4	-0,2	-0,1	-0,2
2.1.1.2. Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.1.2. Ostali sektori	95,1	501,4	-228,4	-54,3	9,6	42,8	222,0	-115,5
2.1.2.1. Dugoročni krediti	-22,1	-1,2	-47,4	-16,7	26,5	1,1	0,9	-8,5
2.1.2.2. Kratkoročni krediti	117,2	502,6	-181,0	-37,5	-16,9	41,7	221,1	-107,0
2.2. Krediti	-260,5	653,8	2.896,1	1.636,5	2.372,6	952,2	633,5	111,0
2.2.1. Hrvatska narodna banka	-4,1	-177,2	354,2	-369,6	0,0	0,0	0,9	-0,9
2.2.1.1. Krediti i zajmovi MMF-a	-34,3	-129,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.1.1.1. Povučena kreditna sredstva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.1.1.2. Otplate	-34,3	-129,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.1.2. Kratkoročni krediti	30,3	-47,6	354,2	-369,6	0,0	0,0	0,9	-0,9
2.2.2. Država	-212,2	433,9	502,9	411,7	241,8	149,7	-43,3	-34,0
2.2.2.1. Dugoročni krediti	185,4	433,9	502,9	411,7	241,8	149,7	-43,3	-34,0
2.2.2.1.1. Povučena kreditna sredstva	363,2	598,2	697,8	706,8	484,5	218,6	30,3	32,8
2.2.2.1.2. Otplate	-177,8	-164,3	-194,9	-295,1	-242,8	-68,9	-73,6	-66,8
2.2.2.2. Kratkoročni krediti	-397,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.3. Banke	87,2	79,3	1.005,7	647,4	842,1	496,6	180,5	-810,9
2.2.3.1. Dugoročni krediti	93,0	81,6	927,2	737,9	276,5	453,6	55,5	-307,7
2.2.3.1.1. Povučena kreditna sredstva	829,3	656,9	1.644,7	1.165,8	1.135,6	542,0	1.024,3	32,8
2.2.3.1.2. Otplate	-736,3	-575,3	-717,5	-427,8	-859,1	-88,4	-968,8	-340,6
2.2.3.2. Kratkoročni krediti	-5,8	-2,3	78,5	-90,6	565,7	43,0	124,9	-503,1
2.2.4. Ostali sektori	-131,5	317,8	1.033,4	947,0	1.288,7	305,9	495,4	956,7
2.2.4.1. Dugoročni krediti	-133,6	335,4	983,0	909,0	1.082,6	217,5	341,0	788,6
2.2.4.1.1. Povučena kreditna sredstva	818,1	1.326,0	1.962,1	2.046,4	2.255,1	541,0	683,4	1.054,6
2.2.4.1.2. Otplate	-951,7	-990,7	-979,1	-1.137,4	-1.172,5	-323,5	-342,5	-265,9
2.2.4.2. Kratkoročni krediti	2,1	-17,6	50,4	38,0	206,0	88,4	154,5	168,1
2.3. Gotovina i depoziti	223,2	1.209,5	1.140,8	244,5	367,5	439,9	293,1	-543,1
2.3.1. Država	0,2	0,1	0,1	0,0	-0,1	7,0	21,9	-28,0
2.3.2. Banke	223,0	1.209,4	1.140,7	244,5	367,5	432,9	271,2	-515,1
2.4. Ostale obveze	-0,1	-0,9	-0,7	3,0	2,8	0,6	0,6	0,7

^a Preliminarni podaci. ^b Revidirani podaci.

Tablica H6: Platna bilanca – svodna tablica

u milijunima kuna

	2001.	2002.	2003.	2004.	2005. ^b	2006.		
						1.tr. ^b	2.tr. ^b	3.tr. ^a
A. TEKUĆE TRANSAKCIJE (1+6)	-6.082,7	-15.740,3	-14.498,6	-10.975,1	-14.978,0	-15.073,6	-9.487,0	15.823,5
1. Roba, usluge i dohodak (2+5)	-14.275,6	-24.271,6	-23.912,2	-19.901,8	-23.736,1	-17.205,3	-11.642,8	13.845,7
1.1. Prihodi	84.084,6	85.578,6	102.470,4	111.108,2	117.627,5	20.770,6	30.574,3	52.102,0
1.2. Rashodi	-98.360,3	-109.850,2	-126.382,6	-131.010,1	-141.363,6	-37.975,9	-42.217,1	-38.256,3
2. Roba i usluge (3+4)	-9.950,0	-20.004,4	-15.694,7	-15.110,6	-16.535,6	-13.981,0	-7.659,4	14.400,2
2.1. Prihodi	80.321,0	82.188,2	99.169,2	106.198,2	112.666,2	19.584,0	29.046,5	50.288,7
2.2. Rashodi	-90.270,9	-102.192,6	-114.863,9	-121.308,8	-129.201,8	-33.565,0	-36.705,9	-35.888,5
3. Roba	-34.323,1	-44.135,8	-52.782,7	-50.354,9	-55.595,6	-13.662,3	-17.096,5	-15.714,8
3.1. Prihodi	39.695,8	39.198,3	42.167,2	49.480,4	53.370,2	14.714,2	14.358,9	15.198,7
3.2. Rashodi	-74.018,9	-83.334,1	-94.949,9	-99.835,3	-108.965,8	-28.376,5	-31.455,4	-30.913,5
4. Usluge	24.373,1	24.131,4	37.088,0	35.244,3	39.060,0	-318,7	9.437,1	30.115,0
4.1. Prihodi	40.625,2	42.989,9	57.002,0	56.717,8	59.296,0	4.869,8	14.687,6	35.090,0
4.2. Rashodi	-16.252,1	-18.858,5	-19.914,0	-21.473,5	-20.236,0	-5.188,5	-5.250,5	-4.975,0
5. Dohodak	-4.325,7	-4.267,2	-8.217,6	-4.791,2	-7.200,5	-3.224,3	-3.983,4	-554,5
5.1. Prihodi	3.763,6	3.390,4	3.301,2	4.910,0	4.961,3	1.186,6	1.527,8	1.813,3
5.2. Rashodi	-8.089,3	-7.657,6	-11.518,7	-9.701,2	-12.161,8	-4.410,9	-5.511,2	-2.367,9
6. Tekući transferi	8.192,9	8.531,3	9.413,6	8.926,8	8.758,1	2.131,7	2.155,9	1.977,9
6.1. Prihodi	9.934,0	10.761,2	11.639,9	11.872,9	12.047,2	2.944,2	3.199,5	2.936,5
6.2. Rashodi	-1.741,1	-2.229,9	-2.226,3	-2.946,1	-3.289,1	-812,5	-1.043,7	-958,6
B. KAPITALNE I FINANCIJSKE TRANSAKCIJE	7.419,6	20.263,4	22.705,4	17.726,7	22.558,2	12.595,1	10.873,3	-978,0
B1. Kapitalne transakcije	1.145,1	3.695,6	546,9	172,8	375,8	-1.200,1	25,5	43,5
B2. Financijske transakcije, isključujući međunarodne pričuve	17.771,5	22.056,2	31.510,9	17.890,4	28.257,8	18.733,6	15.921,0	-5.428,2
1. Izravna ulaganja	9.832,8	4.421,2	12.699,3	5.335,0	9.053,3	3.656,1	6.116,9	2.489,2
1.1. U inozemstvo	-1.259,0	-4.444,0	-813,0	-2.099,1	-1.411,9	-169,4	-248,7	-301,6
1.2. U Hrvatsku	11.091,8	8.865,1	13.512,3	7.434,1	10.465,3	3.825,5	6.365,5	2.790,8
2. Portfeljna ulaganja	4.978,9	-3.227,3	6.669,8	1.747,5	-7.926,6	-3.261,3	900,0	2.655,9
2.1. Sredstva	-1.081,7	-4.839,8	936,8	-5.688,0	-3.760,5	-335,0	437,7	394,8
2.2. Obveze	6.060,6	1.612,6	5.733,0	7.435,4	-4.166,1	-2.926,3	462,2	2.261,1
3. Financijski derivati	0,0	0,0	0,0	0,0	-659,4	0,0	0,0	0,0
4. Ostala ulaganja	2.959,8	20.862,4	12.141,7	10.807,9	27.790,5	18.338,9	8.904,2	-10.573,3
4.1. Sredstva	2.650,7	3.329,5	-16.852,3	-3.088,0	7.459,4	7.809,4	586,9	-6.581,8
4.2. Obveze	309,0	17.532,9	28.994,0	13.895,9	20.331,1	10.529,5	8.317,3	-3.991,5
B3. Međunarodne pričuve HNB-a	-11.497,0	-5.488,5	-9.352,4	-336,5	-6.075,4	-4.938,5	-5.073,3	4.406,7
C. NETO POGREŠKE I PROPUSTI	-1.336,9	-4.523,0	-8.206,8	-6.751,6	-7.580,2	2.478,5	-1.386,3	-14.845,5

^a Preliminarni podaci. ^b Revidirani podaci.

Napomena: U poziciji neto pogrešaka i propusta nalazi se i protustavka dijela prihoda od usluga putovanja koji se odnosi na takve prihode koji nisu zabilježeni u evidenciji banaka.

Tablica H7: Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke i devizne pričuve banaka^a

na kraju razdoblja, u milijunima EUR

Godina	Mjesec	Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke							Devizne pričuve banaka
		Ukupno	Posebna prava vučenja	Pričuvna pozicija u MMF-u	Zlato	Ukupno	Devize Valuta i depoziti	Obveznice i zadužnice	
1994.	prosinac	1.145,7	3,7	–	–	1.142,0	1.142,0	–	716,6
1995.	prosinac	1.479,0	109,1	–	–	1.369,9	1.288,4	81,4	1.038,1
1996.	prosinac	1.867,7	101,3	0,0	–	1.766,3	1.627,6	138,7	1.549,2
1997.	prosinac	2.303,7	133,4	0,1	–	2.170,2	1.825,2	345,0	2.078,9
1998.	prosinac	2.400,2	197,1	0,1	–	2.203,0	1.642,6	560,4	1.607,0
1999.	prosinac	3.012,7	188,7	0,2	–	2.823,7	2.449,8	373,9	1.344,7
2000.	prosinac	3.783,2	158,5	0,2	–	3.624,5	2.763,0	861,5	2.310,7
2001.	prosinac	5.333,6	122,9	0,2	–	5.210,5	3.469,7	1.740,7	4.056,0
2002.	prosinac	5.651,3	2,3	0,2	–	5.648,8	3.787,8	1.861,0	2.581,6
2003.	prosinac	6.554,1	0,7	0,2	–	6.553,2	3.346,0	3.207,2	3.927,1
2004.	prosinac	6.436,2	0,6	0,2	–	6.435,4	3.173,3	3.262,0	4.220,1
2005.	studenj	7.220,4	0,8	0,2	–	7.219,3	3.781,1	3.438,2	3.242,7
	prosinac	7.438,4	0,9	0,2	–	7.437,3	3.834,5	3.602,8	2.938,4
2006.	siječanj	7.627,8	1,2	0,2	–	7.626,4	4.006,9	3.619,5	2.680,5
	veljača	7.934,0	0,8	0,2	–	7.933,0	4.230,3	3.702,7	2.446,1
	ožujak	8.088,5	0,7	0,2	–	8.087,6	4.406,1	3.681,5	1.926,8
	travanj	8.205,0	1,2	0,2	–	8.203,6	4.587,5	3.616,1	1.941,6
	svibanj	8.502,2	0,7	0,2	–	8.501,3	4.718,2	3.783,1	1.783,4
	lipanj	8.743,6	0,8	0,2	–	8.742,6	4.865,0	3.877,6	1.706,0
	srpanj	8.974,2	1,2	0,2	–	8.972,8	4.954,9	4.017,9	1.672,4
	kolovoz	8.672,1	0,7	0,2	–	8.671,3	4.657,8	4.013,5	1.985,5
	rujan	8.134,8	0,7	0,2	–	8.133,9	4.163,1	3.970,9	2.413,4
	listopad	8.516,3	1,2	0,2	–	8.514,9	4.308,0	4.206,9	2.953,5
	studenj ^b	8.983,7	0,7	0,2	–	8.982,8	4.537,8	4.445,0	2.915,8

^a Međunarodne pričuve Republike Hrvatske čine samo devizne pričuve HNB-a; ^b Preliminarni podaci.**Tablica H7: Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke i devizne pričuve banaka**

Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke iskazuju se u skladu s Priručnikom za sastavljanje platne bilance (Međunarodni monetarni fond, 1993.) i uključuju ona potraživanja Hrvatske narodne banke od inozemstva koja se mogu koristiti za premošćivanje neusklađenosti međunarodnih plaćanja. Međunarodne pričuve sas-

toje se od posebnih prava vučenja, pričuvne pozicije u MMF-u, zlata, strane valute i depozita kod stranih banaka, te obveznica i zadužnica.

Devizne pričuve banaka uključuju stranu valutu i depozite domaćih banaka kod stranih banaka. Te su devizne pričuve dopunska rezerva likvidnosti za premošćivanje neusklađenosti međunarodnih plaćanja.

Tablica H8: Međunarodne pričuve i devizna likvidnost

na kraju razdoblja, u milijunima EUR

	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.					
	XII. ^b	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.
I. Službene međunarodne pričuve i ostale devizne pričuve (približna tržišna vrijednost)											
A. Službene međunarodne pričuve	5.333,6	5.651,3	6.554,1	6.436,2	7.438,4	8.088,5	8.743,6	8.974,2	8.672,1	8.134,8	8.516,3
(1) Devizne pričuve (u konvertibilnoj stranoj valuti)	3.877,9	4.246,9	5.740,1	6.235,4	7.337,3	7.487,6	7.942,6	8.223,2	7.981,3	7.434,1	7.814,9
(a) Dužnički vrijednosni papiri	1.740,7	1.861,0	3.207,2	3.262,0	3.602,8	3.681,5	3.877,6	4.017,9	4.013,5	3.970,9	4.206,9
Od toga: Izdavatelji sa sjedištem u zemlji o kojoj se izvještava, ali locirani u inozemstvu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(b) Ukupno valuta i depoziti kod:	2.137,2	2.385,9	2.532,9	2.973,3	3.734,5	3.806,1	4.065,0	4.205,3	3.967,8	3.463,2	3.608,0
(i) ostalih središnjih banaka, BIS-a i MMF-a	461,3	325,1	271,1	233,1	407,3	205,4	202,5	201,7	200,7	201,5	201,4
(ii) banaka sa sjedištem u zemlji o kojoj se izvještava	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Od toga: Locirane u inozemstvu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(iii) banaka sa sjedištem izvan zemlje o kojoj se izvještava	1.675,9	2.060,8	2.261,8	2.740,3	3.327,2	3.600,7	3.862,5	4.003,7	3.767,1	3.261,6	3.406,6
Od toga: Locirane u zemlji o kojoj se izvještava	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(2) Pričuvna pozicija u MMF-u	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
(3) Posebna prava vučenja (SDR)	122,9	2,3	0,7	0,6	0,9	0,7	0,8	1,2	0,7	0,7	1,2
(4) Zlato	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(5) Ostale devizne pričuve	1.332,6	1.401,9	813,1	200,0	100,0	600,0	800,0	749,6	690,0	699,9	700,0
– obratni repo poslovi	1.332,6	1.401,9	813,1	200,0	100,0	600,0	800,0	749,6	690,0	699,9	700,0
B. Ostale devizne pričuve	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
– oročeni depoziti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
C. Ukupno (A+B)	5.333,6	5.651,3	6.554,1	6.436,2	7.438,4	8.088,5	8.743,6	8.974,2	8.672,1	8.134,8	8.516,3
II. Obvezatni kratkoročni neto odljevi međunarodnih i ostalih deviznih pričuva (nominalna vrijednost)											
1. Devizni krediti, dužnički vrijednosni papiri i depoziti (ukupni neto odljevi do 1 godine)	-1.350,7	-740,9	-1.538,0	-988,6	-899,7	-415,1	-406,6	-338,2	-658,0	-662,8	-667,8
(a) Hrvatska narodna banka	-443,4	-167,4	-646,9	-1,8	-1,1	-1,6	-1,3	-1,4	-1,8	-1,4	-1,5
Do 1 mjesec	-196,1	-136,9	-355,9	-	-	-	-	-	-	-	-
Glavnica	-196,1	-136,9	-355,9	-	-	-	-	-	-	-	-
Kamate	-3,2	-2,2	-1,9	-1,8	-1,1	-1,6	-1,3	-1,4	-1,8	-1,4	-1,5
Preko 1 do 3 mjeseca	-203,7	-26,5	-0,7	-	-	-	-	-	-	-	-
Glavnica	-203,7	-26,5	-0,7	-	-	-	-	-	-	-	-
Kamate	-2,1	-0,1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Preko 3 mjeseca do 1 godine	-34,5	-1,6	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Glavnica	-34,5	-1,6	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kamate	-3,8	-0,1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(b) Središnja država (bez republičkih fondova)	-907,4	-573,5	-891,1	-986,8	-898,6	-413,5	-405,3	-336,9	-656,3	-661,5	-666,4
Do 1 mjesec	-101,7	-98,1	-85,9	-76,5	-77,9	-2,7	-74,8	-12,1	-9,7	-4,8	-4,6
Glavnica	-101,7	-98,1	-85,9	-76,5	-77,9	-2,7	-74,8	-12,1	-9,7	-4,8	-4,6
Kamate	-55,6	-42,8	-34,4	-13,8	-	-	-	-	-	-	-
Preko 1 do 3 mjeseca	-351,6	-8,6	-9,3	-510,1	-603,0	-84,5	-63,5	-82,3	-88,0	-126,0	-185,4
Glavnica	-351,6	-8,6	-9,3	-510,1	-603,0	-84,5	-63,5	-82,3	-88,0	-126,0	-185,4
Kamate	-125,7	-148,1	-168,3	-169,0	-	-	-	-	-	-	-
Preko 3 mjeseca do 1 godine	-170,8	-176,2	-495,2	-143,7	-160,2	-186,5	-139,0	-133,3	-447,0	-429,0	-391,9
Glavnica	-170,8	-176,2	-495,2	-143,7	-160,2	-186,5	-139,0	-133,3	-447,0	-429,0	-391,9
Kamate	-102,0	-99,7	-98,0	-73,8	-57,5	-139,8	-128,0	-109,2	-111,5	-101,6	-84,5
2. Agregatna kratka i duga pozicija deviznih terminskih poslova, deviznih ročnica i međuvalutnih swapova u odnosu na domaću valutu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(a) Kratke pozicije (-)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Do 1 mjesec	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Preko 1 do 3 mjeseca	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Preko 3 mjeseca do 1 godine	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(b) Duge pozicije (+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Do 1 mjesec	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Preko 1 do 3 mjeseca	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Preko 3 mjeseca do 1 godine	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3. Ostalo	-75,2	-21,5	-363,5	-	-	-	-	-	-	-	-
– odljevi s osnove repo poslova (-)	-75,2	-21,5	-363,5	-	-	-	-	-	-	-	-
Do 1 mjesec	-75,1	-21,5	-363,1	-	-	-	-	-	-	-	-
Glavnica	-75,1	-21,5	-363,1	-	-	-	-	-	-	-	-
Kamate	-0,1	0,0	-0,4	-	-	-	-	-	-	-	-
Preko 1 do 3 mjeseca	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Glavnica	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kamate	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Preko 3 mjeseca do 1 godine	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Glavnica	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kamate	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4. Ukupni kratkoročni neto odljevi međunarodnih i ostalih deviznih pričuva (1+2+3)	-1.426,0	-762,4	-1.901,5	-988,6	-899,7	-415,1	-406,6	-338,2	-658,0	-662,8	-667,8
III. Potencijalni kratkoročni neto odljevi međunarodnih pričuva (nominalna vrijednost)											
1. Potencijalne devizne obveze	-1.088,8	-1.631,0	-1.300,4	-1.772,9	-2.273,1	-2.817,2	-3.182,6	-3.190,2	-2.922,0	-2.476,4	-2.437,3
(a) Izdane garancije s dospeljećem od 1 godine	-315,9	-685,9	-426,8	-370,9	-443,8	-455,0	-453,5	-420,6	-468,7	-467,5	-477,9
– Hrvatska narodna banka	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
– Središnja država (bez republičkih fondova)	-315,9	-685,9	-426,8	-370,9	-443,8	-455,0	-453,5	-420,6	-468,7	-467,5	-477,9
Do 1 mjesec	-49,4	-52,3	-55,8	-62,7	-59,6	-41,4	-55,3	-28,7	-57,6	-70,9	-13,5
Preko 1 do 3 mjeseca	-24,7	-35,2	-94,9	-33,9	-53,0	-67,1	-86,4	-91,4	-71,7	-92,6	-143,0

Preko 3 mjeseca do 1 godine	-241,7	-598,3	-276,1	-274,4	-331,2	-346,5	-311,8	-300,6	-339,4	-304,0	-321,4
(b) Ostale potencijalne obveze	-772,9	-945,1	-873,6	-1.402,0	-1.829,3	-2.362,2	-2.729,1	-2.769,6	-2.453,3	-2.008,8	-1.959,4
– Hrvatska narodna banka	-772,9	-945,1	-873,6	-1.402,0	-1.829,3	-2.362,2	-2.729,1	-2.769,6	-2.453,3	-2.008,8	-1.959,4
Do 1 mjesec	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Preko 1 do 3 mjeseca	-772,9	-945,1	-873,6	-1.402,0	-1.829,3	-2.362,2	-2.729,1	-2.769,6	-2.453,3	-2.008,8	-1.959,4
Preko 3 mjeseca do 1 godine	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
– Središnja država (bez republičkih fondova)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2. Izdani devizni dužnički vrijed. papiri s opcijom prodaje	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3. Neiskorišteni okvirni krediti ugovoreni s:	170,8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
– BIS (+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
– MMF (+)	170,8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4. Agregatna kratka i duga pozicija deviznih opcija prema domaćoj valuti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5. Ukupni kratkoročni neto odljevi međunarodnih i ostalih deviznih pričuva (1+2+3+4)	-918,0	-1.631,0	-1.300,4	-1.772,9	-2.273,1	-2.817,2	-3.182,6	-3.190,2	-2.922,0	-2.476,4	-2.437,3
IV. Bilješke											
(a) kratkoročni kunski dug s valutnom klauzulom	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
U tome: Središnja država (bez republičkih fondova)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(b) devizni financijski instrumenti koji se ne honoriraju u devizama	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(c) založena imovina	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(d) repo poslovi s vrijednosnim papirima	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
– posuđeni ili repo i uključeni u Dio I.	-70,0	-20,0	-351,0	-	-	-	-	-1,0	-2,6	-0,7	-
– posuđeni ili repo ali nisu uključeni u Dio I.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
– primljeni ili stečeni i uključeni u Dio I.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
– primljeni ili stečeni ali nisu uključeni u Dio I.	1.235,1	1.330,3	785,1	180,7	88,5	576,8	780,5	740,6	667,7	685,1	661,2
(e) financijski derivati (neto, po tržišnoj vrijednosti)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(f) valutna struktura službenih međunarodnih pričuva ^a	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
– SDR i valute koje čine SDR	5.333,6	5.651,3	6.554,1	6.436,2	7.438,1	8.088,2	8.743,3	8.973,9	8.671,8	8.134,5	8.516,0
– valute koje ne čine SDR	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
– po pojedinim valutama:											
USD	1.738,4	1.600,8	1.937,6	1.609,1	1.104,5	1.160,9	1.147,1	1.163,3	1.144,9	1.152,2	1.215,7
EUR	3.471,6	4.047,9	4.615,6	4.826,3	6.332,5	6.926,3	7.595,2	7.809,2	7.526,0	6.981,4	7.298,9
Ostale	123,6	2,6	0,9	0,8	1,3	1,2	1,3	1,8	1,2	1,2	1,8

^a Do siječnja 2001.: valutna struktura međunarodnih i ostalih deviznih pričuva; ^b Prema preporuci MMF-a od 31. prosinca 2001. u Službene međunarodne pričuve (I.A) uključuju se i oročeni depoziti s dospeljem duljim od tri mjeseca. Do tada su ti depoziti bili uključeni u Ostale devizne pričuve (I.B).

Tablica H8: Međunarodne pričuve i devizna likvidnost

Međunarodne pričuve i inozemna likvidnost iskazuju se u skladu s Predloškom o međunarodnim pričuvama i inozemnoj likvidnosti, koji je sastavio MMF. Detaljno objašnjenje Predloška nalazi se u materijalu MMF-a “International reserves and foreign currency liquidity: guidelines for a data template, 2001”.

Prvi dio Predloška prikazuje ukupnu imovinu Hrvatske narodne banke u konvertibilnoj stranoj valuti. Službene međunarodne pričuve (I. A) prikazuju one oblike imovine koje HNB može u bilo kojem trenutku koristiti za premošćivanje neusklađenosti međunarodnih plaćanja. Službene međunarodne pričuve uključuju: kratkoročne inozemne utržive dužničke vrijednosne papire, efektivni strani novac, devizne depozite po viđenju, oročene devizne depozite koji se mogu razročiti prije dospelja, oročene devizne depozite s preostalim rokom dospelja do godine dana, pričuvenu poziciju u MMF-u, posebna prava vučenja, zlato i obratne repo poslove s inozemnim utrživim dužničkim vrijednosnim papirima.

Drugi dio Predloška prikazuje fiksno ugovorene devizne neto obveze Hrvatske narodne banke i središnje države (isključujući republičke fondove), koje dospijevaju tijekom idućih 12 mjeseci. Devizni krediti, dužnički vrijednosni papiri i depoziti (II. 1.) uključuju buduća plaćanja kamata na deviznu obveznu pričuvenu banaka kod HNB-a (uključeno je samo plaćanje kamata za idući mjesec), plaćanja budućih dospelja izdanih blagajničkih zapisa HNB-a u stranoj valuti, buduće otplate glavnice i plaćanja kamata na kredite primljene od MMF-a, te buduće otplate glavnice i plaćanja kamata na devizne dugove središnje države (isključujući republičke fondove). Agregatna kratka i duga pozicija deviznih terminkih poslova (II. 2.) uključuje buduće naplate (predznak +) ili plaćanja (pred-

znak –) koje rezultiraju iz međuvalutnih swapova između HNB-a i domaćih banaka (privremene prodaje ili privremene kupnje deviza). Ostalo (II. 3.) uključuje buduća plaćanja s osnove repo poslova s inozemnim utrživim dužničkim vrijednosnim papirima.

Treći dio Predloška prikazuje ugovorene potencijalne neto devizne obveze Hrvatske narodne banke i središnje države (bez republičkih fondova), koje dospijevaju tijekom idućih 12 mjeseci. Potencijalne devizne obveze (III. 1.) uključuju buduće otplate glavnice i plaćanja kamata na inozemne kredite za koje jamči središnja država, te stanje devizne obvezne pričuvene banaka kod HNB-a (uključivanje devizne obvezne pričuvene zasniva se na pretpostavkama da u budućnosti neće biti promjena stope ni promjena osnovice za obračun devizne pričuvene, koja se sastoji od deviznih izvora sredstava, i to redovnih deviznih računa, posebnih deviznih računa, deviznih računa i štednih uloga po viđenju, primljenih deviznih depozita, primljenih deviznih kredita te obveza po izdanim vrijednosnim papirima u stranoj valuti, osim vlasničkih vrijednosnih papira banke, te hibridnih i podređenih instrumenata). Neiskorišteni okvirni krediti prikazuju potencijalne priljeve (predznak +) ili odljeve (predznak –) koji bi nastali korištenjem tih kredita.

Četvrti dio Predloška prikazuje bilješke. Kratkoročni kunski dug s valutnom klauzulom (IV. (a)) prikazuje obveze na osnovi Zakona o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske, koje dospijevaju tijekom idućih 12 mjeseci. Založena imovina (IV. (c)) prikazuje oročene devizne depozite s ugovorenim dospeljem dužim od 3 mjeseca iz stavke I. B, koji također čine zalog. Repo poslovi s vrijednosnim papirima prikazuju vrijednost kolaterala koji su predmet repo poslova i obrnutih repo poslova s vrijednosnim papirima, kao i način evidentiranja tih poslova u Predlošku. Valutna struktura međunarodnih i ostalih deviznih pričuva odnosila se

Tablica H9: Godišnji i mjesečni prosjeci srednjih deviznih tečajeva Hrvatske narodne banke

Godina	Mjesec	HRK/EUR	HRK/ATS	HRK/FRF	HRK/100 ITL	HRK/CHF	HRK/GBP	HRK/USD	HRK/DEM
1994.		7,087680	0,524825	1,079616	0,371511	4,381907	9,166621	5,994736	3,692176
1995.		6,757247	0,518724	1,047746	0,321349	4,425013	8,250868	5,229850	3,649215
1996.		6,805527	0,513812	1,062870	0,352204	4,407070	8,476847	5,433979	3,614716
1997.		6,960719	0,505335	1,056368	0,362049	4,248502	10,089408	6,161849	3,556098
1998.		7,139159	0,514631	1,080018	0,366853	4,396452	10,537622	6,362284	3,620795
1999.		7,582148	0,551017	1,155889	0,391585	4,740183	11,517667	7,123688	3,876694
2000.		7,634776	0,554841	1,163914	0,394303	4,901967	12,529527	8,280192	3,903599
2001.		7,471006	0,542939	1,138947	0,385845	4,946810	12,010936	8,339153	3,819865
2002.		7,406976				5,049125	11,793108	7,872490	
2003.		7,564248				4,978864	10,943126	6,704449	
2004.		7,495680				4,854986	11,048755	6,031216	
2005.		7,400047				4,780586	10,821781	5,949959	
2005.	studenj	7,375109				4,774768	10,859694	6,252416	
	prosinac	7,390093				4,775699	10,882141	6,232461	
2006.	siječanj	7,378070				4,761345	10,750120	6,099054	
	veljača	7,326746				4,705642	10,722253	6,128460	
	ožujak	7,325951				4,671319	10,640575	6,100190	
	travanj	7,314826				4,644855	10,530527	5,975500	
	svibanj	7,273472				4,671209	10,637740	5,699769	
	lipanj	7,255173				4,651643	10,567474	5,722947	
	srpanj	7,245768				4,620172	10,529897	5,714387	
	kolovoz	7,276358				4,614575	10,741034	5,679723	
	rujan	7,385597				4,665362	10,940363	5,795937	
	listopad	7,393049				4,649986	10,983203	5,861821	
	studenj	7,344346				4,612789	10,901289	5,710001	

do prosinca 2000. godine na valutnu strukturu ukupne devizne imovine HNB-a (dio I.). Od siječnja 2001. godine valutna se struktura odnosi na službene međunarodne pričuve (dio I.A).

Tablica H9: Godišnji i mjesečni prosjeci srednjih deviznih tečajeva Hrvatske narodne banke

Godišnji prosjeci srednjih deviznih tečajeva HNB-a izračunati su na osnovi srednjih deviznih tečajeva za radne dane u godini, prema tečajnicama HNB-a koje po datumu primjene pripadaju razdoblju izračuna.

Mjesečni prosjeci srednjih deviznih tečajeva HNB-a izračunati su na osnovi srednjih deviznih tečajeva za radne dane u mjesecu,

prema tečajnicama HNB-a koje po datumu primjene pripadaju razdoblju izračuna.

Podaci o godišnjim i mjesečnim prosjecima srednjih deviznih tečajeva HNB-a prikazani su za odabrane valute od 1992. godine do danas i iskazani su u kunama. Za razdoblja izračuna od početka 1992. godine, kada je hrvatski dinar bio zakonsko sredstvo plaćanja u Republici Hrvatskoj, pa do uvođenja kune 30. svibnja 1994. godišnji i mjesečni prosjeci iskazani su u kunskoj vrijednosti tako da su iznosi denominirani dijeljenjem s tisuću (1.000).

Godišnji i mjesečni prosjeci srednjih deviznih tečajeva za euro u razdoblju od 1992. do kraja 1998. prosjeci su srednjih deviznih tečajeva koji su se primjenjivali za ECU.

Tablica H10: Srednji devizni tečajevi Hrvatske narodne banke na kraju razdoblja

Godina	Mjesec	HRK/EUR	HRK/ATS	HRK/FRF	HRK/100 ITL	HRK/CHF	HRK/GBP	HRK/USD	HRK/DEM
1994.		6,902400	0,516285	1,052510	0,346500	4,288893	8,784200	5,628700	3,632100
1995.		6,812200	0,526742	1,085365	0,335800	4,618693	8,234500	5,316100	3,705900
1996.		6,863600	0,506253	1,055662	0,362600	4,098835	9,359000	5,539600	3,562200
1997.		6,947200	0,499445	1,050510	0,357700	4,332003	10,475600	6,303100	3,514000
1998.		7,329100	0,531546	1,114954	0,377700	4,567584	10,451000	6,247500	3,739700
1999.		7,679009	0,558055	1,170657	0,396588	4,784268	12,340257	7,647654	3,926215
2000.		7,598334	0,552192	1,158359	0,392421	4,989712	12,176817	8,155344	3,884966
2001.		7,370030	0,535601	1,123554	0,380630	4,977396	12,101856	8,356043	3,768237
2002.		7,442292				5,120256	11,451442	7,145744	
2003.		7,646909				4,901551	10,860544	6,118506	
2004.		7,671234				4,971314	10,824374	5,636883	
2005.		7,375626				4,744388	10,753209	6,233626	
2005.	studeni	7,400190				4,783575	10,803197	6,264446	
	prosinac	7,375626				4,744388	10,753209	6,233626	
2006.	siječanj	7,359333				4,733603	10,752970	6,092667	
	veljača	7,307577				4,674157	10,725931	6,164651	
	ožujak	7,323554				4,648695	10,548112	6,065055	
	travanj	7,291280				4,638514	10,498603	5,807934	
	svibanj	7,264151				4,659494	10,601505	5,650837	
	lipanj	7,256979				4,640012	10,500621	5,790297	
	srpanj	7,258119				4,617124	10,648649	5,719107	
	kolovoz	7,314609				4,640955	10,842883	5,702954	
	rujan	7,381777				4,644380	10,897220	5,827105	
	listopad	7,369343				4,636848	11,003947	5,792143	
	studeni	7,333542				4,613451	10,861289	5,574718	

Tablica H10: Srednji devizni tečajevi Hrvatske narodne banke na kraju razdoblja

Tablica prikazuje srednje devizne tečajeve HNB-a koji se primjenjuju posljednjega dana promatranog razdoblja.

Podaci o srednjim deviznim tečajevima HNB-a prikazani su za odabrane valute od 1992. godine do danas i iskazani su u kunama.

Za razdoblja od početka vremenske serije 1992. godine do uvođenja kune 30. svibnja 1994. srednji devizni tečajevi koji se primjenjuju na kraju razdoblja iskazani su u kunsjoj vrijednosti tako da su iznosi denominirani dijeljenjem s tisuću (1.000).

Srednji devizni tečajevi za euro koji su se primjenjivali posljednjega dana promatranog razdoblja od 1992. do kraja 1998. srednji su devizni tečajevi na kraju razdoblja koji su se primjenjivali za ECU.

Tablica H11: Indeksi efektivnih tečajeva kune

indeksi 2001. = 100

Godina	Mjesec	Nominalni efektivni tečaj kune	Realni efektivni tečaj kune; deflator	
			Indeks cijena pri proizvođačima	Indeks potrošačkih cijena
1997.	prosinac	87,73	93,01	98,79
1998.	prosinac	91,08	95,99	95,39
1999.	prosinac	99,23	102,76	102,08
2000.	prosinac	101,51	99,96	101,79
2001.	prosinac	99,07	98,63	98,89
2002.	prosinac	95,97	95,63	96,24
2003.	prosinac	94,09	94,46	94,62
2004.	prosinac	90,43	90,61	90,85
2005.	studen	91,47	93,96	91,59
	prosinac	91,52	94,33	90,98
2006.	siječanj	90,88	94,24	89,97
	veljača	90,53	93,11	89,20
	ožujak	90,38	93,01	89,42
	travanj	89,75	93,09	89,08
	svibanj	88,27	91,63	87,59
	lipanj	88,23	92,06	87,68
	srpanj	88,08	92,45	88,25
	kolovoz	88,24	92,69	88,56
	rujan	89,66	93,73 ^a	89,86 ^a
	listopad	90,00	93,53 ^a	90,16 ^a
	studen	88,96		

^a Preliminarni podaci.

Napomena: od 1.1.2001. serija cijena koja se odnosi na eurozonu uključuje i Grčku.

Tablica H11: Indeksi efektivnih tečajeva kune

Indeks nominalnoga efektivnog tečaja kune ponderirani je geometrijski prosjek indeksa bilateralnih nominalnih tečajeva kune prema euru, američkom dolaru, švicarskom franku, funti sterlinga i slovenskom tolaru. Počevši od Biltena HNB-a broj 94 (lipanj 2004.) prikazane serije indeksa efektivnih tečajeva kune izračunate su u skladu s modifikacijama osnovne metodologije HNB-a za izračunavanje indeksa nominalnoga i realnoga efektivnog tečaja kune, koja je objavljena u Okviru 2. Biltena HNB-a broj 64 (listopad 2001.). Ponderi su određeni na osnovi prosječnog udjela pojedine inozemne valute u strukturi tekućeg dijela devizne bilance platnog prometa s inozemstvom u razdoblju od siječnja 2000. do prosinca 2003. godine (prije od srpnja 1996. do siječnja 2000.). Tako novi ponder pripisan euru iznosi 70,6% (prije 66,2%), američkom dolaru 27,2% (prije 30,7%), funti sterlinga 1,0% (prije 1,2%), švicarskom franku 1,0% (prije 1,6%) te slovenskom tolaru 0,2% (kao i prije). Bazno razdoblje za izračunavanje indeksa efektivnih tečajeva kune je 2001. godi-

na (prije 1995. godina). Indeks nominalnoga efektivnog tečaja je agregatni pokazatelj prosječne vrijednosti domaće valute prema košarici stranih valuta. Povećanje indeksa nominalnoga efektivnog tečaja kune u određenom razdoblju pokazatelj je deprecijacije tečaja kune prema košarici valuta i obratno. Indeks realnoga efektivnog tečaja je ponderirani geometrijski prosjek indeksa bilateralnih tečajeva kune korigiranih odgovarajućim indeksima relativnih cijena (odnos indeksa cijena u zemljama partnerima i domaćih cijena). Za deflacioniranje se koriste indeksi cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima i indeksi potrošačkih cijena, odnosno ukupni harmonizirani indeks potrošačkih cijena za zemlje članice eurozone. Serija potrošačkih cijena u Hrvatskoj konstruirana je tako da se do prosinca 1997. godine koriste indeksi cijena na malo, a od siječnja 1998. indeksi potrošačkih cijena. Podaci za posljednja dva mjeseca su preliminarni. Također su moguće određene korekcije prijašnjih podataka u skladu s naknadnim izmjenama podataka koje objavljuju statistički uredi zemalja čije cijene ulaze u izračun indeksa realnoga efektivnog tečaja kune.

Tablica H12: Bruto inozemni dug prema domaćim sektorima

u milijunima EUR

	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.					
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.*	VI.*	VII.*	VIII.*	IX.*	X.
1. Država	5.942,4	5.900,3	6.600,6	7.251,8	7.047,4	6.628,0	6.597,6	6.608,4	6.604,5	6.656,4	6.675,9
Kratkoročni	0,3	0,9	0,9	2,6	2,1	0,0	0,0	0,1	0,1	0,2	1,1
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,3	0,9	0,9	2,6	2,1	0,0	0,0	0,1	0,1	0,2	1,1
Kašnjenja otplate glavnice	0,3	0,9	0,9	2,4	1,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1
Kašnjenja otplate kamata	0,0	0,0	0,1	0,2	0,4	0,0	0,0	0,1	0,1	0,2	1,1
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	5.942,1	5.899,5	6.599,6	7.249,2	7.045,3	6.628,0	6.597,5	6.608,3	6.604,5	6.656,2	6.674,7
Obveznice	4.268,2	3.947,6	4.310,9	4.648,1	4.065,5	3.495,7	3.532,3	3.627,3	3.625,7	3.643,3	3.655,6
Krediti	1.672,7	1.950,8	2.286,4	2.599,0	2.977,2	3.129,9	3.063,0	2.978,9	2.976,7	3.010,8	3.017,1
Trgovinski krediti	1,3	1,1	2,3	2,1	2,6	2,4	2,3	2,1	2,1	2,1	2,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Središnja banka (HNB)	215,5	23,2	365,7	2,4	2,6	2,0	3,4	2,3	2,1	2,0	1,8
Kratkoročni	75,1	21,5	363,1	0,0	2,6	2,0	3,4	2,3	2,1	2,0	1,8
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Krediti	75,1	21,5	363,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	2,6	2,0	3,4	2,3	2,1	2,0	1,8
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate glavnice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	140,3	1,7	2,6	2,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Krediti	138,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	1,7	1,7	2,6	2,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3. Banke	2.547,1	3.789,6	6.121,1	7.701,6	8.993,5	9.847,4	10.298,3	9.567,2	8.977,1	8.926,7	9.256,9
Kratkoročni	18,0	14,3	617,1	1.964,8	2.512,0	2.859,8	3.107,2	2.699,2	2.393,3	2.150,6	2.328,3
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Krediti	2,6	0,3	604,2	513,6	1.079,7	1.097,1	1.222,1	976,2	753,4	719,5	802,0
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	1.438,9	1.429,3	1.762,8	1.885,0	1.722,9	1.639,7	1.430,8	1.526,1
Ostale obveze	15,4	14,0	12,9	12,4	3,0	0,0	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Kašnjenja otplate glavnice	15,4	14,0	12,9	12,4	3,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0
Kašnjenja otplate kamata	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	2.529,1	3.775,3	5.503,9	5.736,7	6.481,5	6.987,6	7.191,0	6.868,0	6.583,8	6.776,1	6.928,6
Obveznice	0,0	0,0	0,0	444,4	456,7	462,7	466,3	448,5	450,2	452,1	453,7
Krediti	1.810,8	1.878,4	2.767,7	3.512,3	3.844,8	4.263,1	4.316,0	4.217,7	4.038,3	3.999,3	3.995,4
Gotovina i depoziti	718,3	1.896,9	2.736,2	1.780,1	2.180,0	2.261,8	2.408,8	2.201,7	2.095,3	2.324,7	2.479,5
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4. Ostali domaći sektori	3.661,8	3.934,7	4.878,4	5.809,2	7.156,4	7.505,9	7.989,2	8.405,0	8.591,4	8.746,6	9.084,4
Kratkoročni	434,9	460,7	523,2	530,3	856,2	810,1	977,5	1.154,3	1.166,4	1.155,9	1.244,1
Instrumenti tržišta novca	31,1	0,0	33,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Krediti	53,9	27,2	70,1	100,2	291,2	287,7	432,4	594,9	611,7	595,3	641,3
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski krediti	40,4	47,5	22,2	23,2	27,8	37,0	36,6	36,0	34,7	32,9	31,4
Ostale obveze	309,6	386,0	397,4	407,0	537,2	485,4	508,5	523,5	520,0	527,7	571,4
Kašnjenja otplate glavnice	293,0	365,4	369,9	376,6	490,6	454,7	474,7	486,8	482,6	485,7	523,8
Kašnjenja otplate kamata	16,6	20,7	27,6	30,3	46,6	30,8	33,9	36,7	37,3	42,1	47,6
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	3.226,9	3.474,0	4.355,3	5.278,8	6.300,1	6.695,8	7.011,6	7.250,6	7.425,0	7.590,7	7.840,2
Obveznice	31,2	161,2	345,3	380,6	378,1	391,2	383,5	189,4	190,7	191,8	193,1
Krediti	2.969,0	3.103,0	3.858,3	4.769,7	5.764,1	6.146,9	6.484,5	6.920,5	7.093,5	7.250,4	7.496,5
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski krediti	226,7	209,9	151,7	128,5	158,0	157,7	143,7	140,7	140,8	148,5	150,7
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

5. Izravna ulaganja	1.091,4	1.407,0	1.844,8	2.015,7	2.340,9	2.501,3	2.629,3	2.718,0	2.769,9	2.807,3	2.664,3
Kratkoročni	49,0	73,2	124,0	120,3	206,2	218,8	280,0	299,1	300,1	316,4	313,2
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	4,4	30,0	43,9	36,1	59,8	57,7	85,2	95,4	89,5	98,4	91,1
Trgovinski kredit	1,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	43,0	43,1	80,1	84,2	146,4	161,1	194,8	203,7	210,6	218,0	222,1
Kašnjenja otplate glavnice	41,7	41,0	75,9	76,5	132,6	148,0	179,8	188,5	194,9	201,0	204,8
Kašnjenja otplate kamata	1,3	2,1	4,2	7,6	13,8	13,1	15,0	15,2	15,7	17,0	17,3
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	1.042,4	1.333,8	1.720,8	1.895,5	2.134,7	2.282,5	2.349,3	2.418,9	2.469,8	2.490,9	2.351,0
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	1.020,9	1.300,0	1.689,7	1.866,5	2.104,0	2.252,2	2.320,1	2.390,0	2.444,4	2.465,9	2.326,5
Trgovinski kredit	21,5	33,8	31,1	28,9	30,7	30,3	29,2	28,9	25,4	25,0	24,5
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ukupno (1+2+3+4+5)	13.458,3	15.054,8	19.810,6	22.780,6	25.540,8	26.484,6	27.517,7	27.300,8	26.945,1	27.139,0	27.683,2

Tablica H12: Bruto inozemni dug prema domaćim sektorima

Inozemni dug obuhvaća sve obveze rezidenata na osnovi: dužničkih vrijednosnih papira izdanih na inozemnim tržištima (po nominalnoj vrijednosti), kredita (uključujući repo ugovore) neovisno o ugovorenom dospeljeću, depozita primljenih od stranih osoba te trgovinskih kredita primljenih od stranih osoba s ugovorenim dospeljećem dužim od 180 dana (do 11. srpnja 2001. taj je rok iznosio 90 dana, a do 31. prosinca 2002. 150 dana).

Struktura inozemnog duga prikazuje se po domaćim sektorima identično kao u financijskom računu platne bilance. Sektor država prikazuje inozemne dugove opće države, koja uključuje Republiku Hrvatsku, republičke fondove (uključujući Hrvatsku banku za obnovu i razvitak, Državnu agenciju za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka, Hrvatske ceste i Hrvatske autoceste) te lokalnu državu. Sektor središnja banka prikazuje dugove Hrvatske narodne banke. Sektor banke prikazuje dugove banaka. Ostali domaći sektori prikazuju dugove ostalih bankarskih institucija, nebankarskih financijskih institucija, trgovačkih društava, neprofitnih institucija i stanovništva, uključujući obrtnike. Izravna ulaganja prikazuju dužničke transakcije između kreditora i dužnika ostalih sektora, koji su međusobno vlasnički povezani (minimalni vlasnički ulog je 10%).

Unutar svakoga sektora podaci se razvrstavaju prema ugovorenom dospeljeću, na kratkoročne i dugoročne dugove, te prema dužničkom instrumentu na osnovi kojega je nastala dužnička obveza. Pri tome je ročnost instrumenata koji se uključuju u poziciju Gotovina i depoziti za sektor banaka raspoloživa od početka 2004. godine te se za ranija razdoblja ova pozicija u cijelosti iskazuje kao dugoročna.

Stanje bruto inozemnog duga uključuje nepodmirene dospjele obveze s osnove glavnice i kamata, obračunate nedospjele kamate te buduće otplate glavnice.

Stanja duga iskazuju se prema srednjem deviznom tečaju HNB-a na kraju razdoblja.

Objavljeni podaci preliminarni su do objave konačnih podataka platne bilance za izvještajno tromjesečje.

Tablica H13: Bruto inozemni dug javnog sektora, privatnog sektora za koji jamči javni sektor i privatnog sektora za koji ne jamči javni sektor

Tablica prikazuje bruto inozemni dug strukturiran s obzirom na ulogu javnog sektora.

Javni sektor pritom obuhvaća opću državu (koja uključuje Republiku Hrvatsku, republičke fondove i lokalnu državu), središnju banku te javna i mješovita poduzeća. Javna poduzeća su poduzeća u 100%-tnom vlasništvu poslovnih subjekata iz javnog sektora. Mješovita poduzeća su poduzeća u kojima poslovni subjekt iz javnog sektora sudjeluje u vlasništvu mješovitog poduzeća s više od 50%.

Bruto inozemni dug privatnog sektora za koji jamči javni sektor čine inozemni dugovi poslovnih subjekata koji nisu obuhvaćeni definicijom javnog sektora, a za koje je jamstvo izdao bilo koji poslovni subjekt iz javnog sektora.

Bruto inozemni dug privatnog sektora za koji ne jamči javni sektor čine inozemni dugovi poslovnih subjekata koji nisu obuhvaćeni definicijom javnog sektora, a za koje ne postoji jamstvo javnog sektora.

Vrednovanje pozicija provedeno je jednako kao u Tablici H12.

Tablica H13: Bruto inozemni dug javnog sektora, privatnog sektora za koji jamči javni sektor i privatnog sektora za koji ne jamči javni sektor

u milijunima EUR

	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.					
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.*	VI.*	VII.*	VIII.*	IX.*	X.
1. Bruto inozemni dug javnog sektora	7.486,1	7.215,3	8.334,0	8.560,2	8.428,2	8.093,8	8.024,3	8.015,8	8.024,6	8.160,3	8.210,3
Kratkoročni	170,3	54,8	409,5	26,8	69,0	33,4	41,3	40,2	35,9	28,6	72,1
Instrumenti tržišta novca	25,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	98,3	21,9	390,9	0,7	48,1	16,6	11,2	11,1	11,0	11,1	53,9
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	2,6	2,0	3,4	2,3	2,1	2,0	1,8
Trgovinski kredit	25,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	20,5	32,9	18,6	26,1	18,3	14,8	26,7	26,8	22,7	15,6	16,4
Kašnjenja otplate glavnice	20,5	32,9	18,6	25,8	16,9	14,7	26,6	26,7	22,5	15,2	15,1
Kašnjenja otplate kamata	0,0	0,0	0,1	0,3	1,3	0,1	0,1	0,1	0,1	0,4	1,3
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	7.315,2	7.160,0	7.924,2	8.533,2	8.359,2	8.060,3	7.983,0	7.975,6	7.988,7	8.131,7	8.138,1
Obveznice	4.268,2	3.947,6	4.310,9	4.648,1	4.065,5	3.495,7	3.532,3	3.627,3	3.625,7	3.643,3	3.655,6
Kredit	2.954,4	3.130,2	3.560,7	3.829,0	4.188,7	4.451,1	4.326,7	4.256,0	4.269,2	4.389,0	4.379,2
Gotovina i depoziti	1,7	1,7	2,6	2,4	0,0	7,0	28,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	91,0	80,5	50,0	53,7	105,1	106,4	96,0	92,3	93,9	99,4	103,4
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Izravna ulaganja	0,6	0,5	0,3	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Bruto inozemni dug privatnog sektora za koji jamči javni sektor	565,8	500,1	428,6	320,0	306,1	239,4	234,6	210,7	210,9	210,0	209,8
Kratkoročni	9,1	22,3	32,0	26,5	39,9	17,9	16,2	17,2	17,1	17,2	16,6
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	9,1	22,3	32,0	26,5	39,9	17,9	16,2	17,2	17,1	17,2	16,6
Kašnjenja otplate glavnice	7,0	16,7	23,3	18,8	30,5	14,9	13,7	14,7	14,6	14,7	14,1
Kašnjenja otplate kamata	2,1	5,6	8,7	7,7	9,4	3,0	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	556,8	477,8	396,6	293,5	266,2	221,6	218,4	193,5	193,8	192,8	193,2
Obveznice	31,2	31,2	31,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	519,7	442,6	362,9	292,0	264,4	220,1	216,2	191,4	191,8	190,8	191,2
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	5,9	4,0	2,5	1,5	1,8	1,5	2,2	2,1	2,0	2,0	2,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Izravna ulaganja	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3. Bruto inozemni dug privatnog sektora za koji ne jamči javni sektor	5.406,4	7.339,4	11.048,1	13.900,4	16.806,5	18.151,5	19.258,8	19.074,3	18.709,6	18.768,7	19.263,1
Kratkoročni	348,9	420,3	1.062,9	2.444,5	3.264,1	3.620,6	4.030,7	3.798,5	3.508,9	3.262,9	3.486,6
Instrumenti tržišta novca	5,6	0,0	33,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	33,3	27,1	646,6	613,0	1.322,8	1.368,1	1.643,4	1.560,0	1.354,1	1.303,8	1.389,4
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	1.438,9	1.429,3	1.762,8	1.885,0	1.722,9	1.639,7	1.430,8	1.526,1
Trgovinski kredit	14,5	47,5	22,2	23,2	27,8	37,0	36,6	36,0	34,7	32,9	31,4
Ostale obveze	295,5	345,7	360,7	369,4	484,2	452,8	465,8	479,7	480,5	495,4	539,7
Kašnjenja otplate glavnice	281,1	330,6	341,8	346,8	448,0	425,1	434,4	445,4	445,5	455,9	494,6
Kašnjenja otplate kamata	14,4	15,1	18,9	22,6	36,3	27,7	31,4	34,2	34,9	39,5	45,1
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	3.966,7	5.512,6	8.140,6	9.440,4	11.201,5	12.029,6	12.598,8	12.557,8	12.430,8	12.698,6	13.112,3
Obveznice	0,0	130,0	314,1	824,9	834,8	853,8	849,7	637,9	640,9	643,9	646,8
Kredit	3.117,0	3.359,3	4.988,8	6.760,0	8.132,9	8.861,7	9.292,6	9.669,9	9.647,6	9.680,8	9.938,7
Gotovina i depoziti	718,3	1.896,9	2.736,2	1.780,1	2.180,0	2.261,8	2.408,8	2.201,7	2.095,3	2.324,7	2.479,5
Trgovinski kredit	131,4	126,4	101,5	75,4	53,8	52,2	47,7	48,4	47,0	49,2	47,3
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Izravna ulaganja	1.090,9	1.406,5	1.844,6	2.015,5	2.340,9	2.501,3	2.629,3	2.718,0	2.769,9	2.807,3	2.664,2
Ukupno (1+2+3)	13.458,3	15.054,8	19.810,6	22.780,6	25.540,8	26.484,6	27.517,7	27.300,8	26.945,1	27.139,0	27.683,2

Tablica H14: Projekcija otplate bruto inozemnog duga po domaćim sektorima

u milijunima EUR

	Stanje duga 31.10.2006.	Trenutačno dospijeće	Projekcija otplate glavnice												
			4.tr.06.	1.tr.07.	2.tr.07.	3.tr.07.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	Ostalo
1. Država	6.675,9	1,1	200,1	94,6	99,6	363,3	200,1	661,6	715,1	1.053,5	834,5	1.435,6	254,2	206,2	1.313,8
Kratkoročni	1,1	1,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	1,1	1,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate glavnice	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	1,1	1,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	6.674,7	0,0	200,1	94,6	99,6	363,3	200,1	661,6	715,1	1.053,5	834,5	1.435,6	254,2	206,2	1.313,8
Obveznice	3.655,6	0,0	109,2	26,4	0,0	294,0	109,2	320,4	234,8	730,5	562,2	1.051,4	45,2	28,2	573,6
Kredit	3.017,1	0,0	90,7	68,0	99,4	69,1	90,7	340,5	479,8	322,9	272,2	384,1	208,9	177,9	740,0
Trgovinski kredit	2,0	0,0	0,1	0,2	0,2	0,2	0,1	0,7	0,5	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Središnja banka (HNB)	1,8	0,0	1,8	0,0	0,0	0,0	1,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kratkoročni	1,8	0,0	1,8	0,0	0,0	0,0	1,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	1,8	0,0	1,8	0,0	0,0	0,0	1,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate glavnice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3. Banke	9.256,9	0,2	2.091,8	488,9	646,5	487,9	2.091,8	1.803,1	1.049,7	1.460,9	278,6	780,9	126,3	56,0	1.609,6
Kratkoročni	2.328,3	0,2	1.758,3	301,5	179,8	88,5	1.758,3	569,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	802,0	0,0	682,0	70,0	50,0	0,0	682,0	120,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	1.526,1	0,0	1.076,3	231,5	129,8	88,5	1.076,3	449,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,2	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate glavnice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	0,2	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	6.928,6	0,0	333,5	187,4	466,7	399,4	333,5	1.233,2	1.049,7	1.460,9	278,6	780,9	126,3	56,0	1.609,6
Obveznice	453,7	0,0	5,8	0,0	0,0	0,0	5,8	0,0	0,0	447,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	3.995,4	0,0	222,3	62,0	362,1	294,8	222,3	789,4	640,3	824,0	278,6	780,9	126,3	56,0	277,7
Gotovina i depoziti	2.479,5	0,0	105,3	125,4	104,5	104,5	105,3	443,8	409,4	189,1	0,0	0,0	0,0	0,0	1.331,9
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4. Ostali domaći sektori	9.084,4	571,4	615,7	396,5	355,8	449,9	615,7	1.473,7	1.227,3	1.188,3	968,5	959,0	296,1	241,9	1.542,4
Kratkoročni	1.244,1	571,4	299,6	117,0	65,6	184,0	299,6	373,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	641,3	0,0	299,6	117,0	34,2	184,0	299,6	341,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	31,4	0,0	0,0	0,0	31,4	0,0	0,0	31,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	571,4	571,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate glavnice	523,8	523,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	47,6	47,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	7.840,2	0,0	316,1	279,5	290,2	265,8	316,1	1.100,6	1.227,3	1.188,3	968,5	959,0	296,1	241,9	1.542,4
Obveznice	193,1	0,0	13,4	0,0	0,0	0,0	13,4	0,0	6,3	6,3	7,2	7,2	9,0	9,0	134,8
Kredit	7.496,5	0,0	276,9	257,7	272,0	256,3	276,9	1.039,4	1.187,9	1.157,5	956,4	951,1	287,0	232,8	1.407,4
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	150,7	0,0	25,9	21,8	18,3	9,5	25,9	61,2	33,1	24,5	4,8	0,7	0,1	0,1	0,2
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

5. Izravna ulaganja	2.664,3	222,1	145,1	179,9	75,1	58,5	145,1	410,6	241,9	270,8	176,4	251,0	40,1	41,1	865,2
Kratkoročni	313,2	222,1	29,0	39,6	10,0	12,2	29,0	62,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kreditni	91,1	0,0	29,0	39,6	10,0	12,2	29,0	62,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	222,1	222,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate glavnice	204,8	204,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	17,3	17,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	2.351,0	0,0	116,1	140,3	65,1	46,4	116,1	348,5	241,9	270,8	176,4	251,0	40,1	41,1	865,2
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kreditni	2.326,5	0,0	115,0	139,1	64,3	45,7	115,0	344,2	237,8	264,6	170,0	249,8	39,5	40,9	864,6
Trgovinski krediti	24,5	0,0	1,1	1,2	0,9	0,7	1,1	4,4	4,0	6,2	6,4	1,2	0,5	0,2	0,6
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ukupno (1+2+3+4+5)	27.683,2	794,9	3.054,5	1.160,0	1.177,0	1.359,6	3.054,5	4.349,1	3.234,0	3.973,5	2.258,0	3.426,5	716,7	545,2	5.331,0
Dodatak: Procjena plaćanja kamata		0,0	25,4	239,9	178,9	146,0	25,4	737,1	649,2	565,3	424,6	334,1	179,9	173,2	621,7

Tablica H14: Projekcija otplate bruto inozemnog duga po domaćim sektorima

Tablica prikazuje stanje bruto inozemnog duga i projekciju otplate glavnice te procijenjena plaćanja kamata po srednjem tečaju HNB-a na kraju razdoblja. Projekcija otplate glavnice gotovine i depozita nerezidenata izrađena je na temelju dostupnih podataka monetarne statistike o izvornom i preostalom dospjeću.

Procijenjena plaćanja kamata ne uključuju kamate na depozite

nerezidenata, repo poslove te hibridne i podređene instrumente niti zatezne kamate s tih osnova. Buduća plaćanja kamata procijenjena su na osnovi kamatne stope koja vrijedi u trenutku zaključenja ugovora i ne obuhvaćaju varijacije kamatnih stopa koje su moguće kod kredita ugovorenih uz varijabilnu kamatnu stopu.

Projekcija otplate obračunatih nedospjelih kamata, koja je sastavni dio bruto inozemnog duga, uvećava projekciju otplate glavnice u prvom tromjesečnom razdoblju te, posljedično, umanjuje iznose procijenjene otplate kamata u prvom tromjesečnom razdoblju.

Tablica H15: Stanje međunarodnih ulaganja – svodna tablica

u milijunima EUR

	2001.	2002.	2003.	2004.	2005. ^b	2006.		
						1.tr. ^b	2.tr. ^b	3.tr. ^a
1. Stanje međunarodnih ulaganja, neto	-4.204,4	-7.225,7	-10.149,1	-15.369,1	-20.415,5	-24.069,1	-26.386,1	-28.204,2
2. Sredstva	12.720,6	12.417,0	14.802,9	14.877,3	15.583,5	15.188,9	15.729,9	15.910,9
2.1. Izravna ulaganja u inozemstvo	1.008,0	1.606,8	1.625,8	1.561,7	1.725,1	1.809,1	1.755,4	1.756,3
2.2. Portfeljna ulaganja	251,1	801,5	599,8	1.309,5	1.760,4	1.759,2	1.824,0	1.732,1
2.2.1. Vlasnička ulaganja	23,6	30,6	37,4	31,9	135,8	136,9	155,2	150,1
2.2.2. Dužnička ulaganja	227,5	770,9	562,5	1.277,7	1.624,6	1.622,3	1.668,9	1.582,0
Obveznice	196,4	761,0	560,0	1.142,5	1.508,4	1.528,5	1.291,7	1.207,2
Instrumenti tržišta novca	31,1	9,9	2,4	135,1	116,2	93,8	377,2	374,7
2.3. Izvedeni financijski instrumenti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.4. Ostala ulaganja	6.127,9	4.357,4	6.023,2	5.570,0	4.659,7	3.532,1	3.406,9	4.287,7
2.4.1. Trgovinski krediti	249,3	222,5	213,1	183,5	190,0	190,9	185,4	116,5
2.4.2. Krediti	95,6	108,9	101,0	100,9	143,0	170,8	226,9	182,8
2.4.3. Gotovina i depoziti	5.782,9	4.026,0	5.709,2	5.285,6	4.326,7	3.170,3	2.945,4	3.726,0
2.4.4. Ostala aktiva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	49,3	262,5
2.5. Međunarodne pričuve HNB-a	5.333,6	5.651,3	6.554,1	6.436,1	7.438,4	8.088,5	8.743,6	8.134,8
3. Obveze	16.925,0	19.642,7	24.952,0	30.246,5	35.999,0	39.258,0	42.116,0	44.115,1
3.1. Izravna ulaganja u Hrvatsku	4.414,0	5.790,8	6.790,3	9.074,6	12.242,1	14.510,4	16.431,2	18.430,0
3.2. Portfeljna ulaganja	4.474,5	4.312,8	4.885,6	5.880,1	5.457,4	5.113,8	5.178,5	5.640,6
3.2.1. Vlasnička ulaganja	144,1	204,1	196,0	407,0	557,1	764,2	796,5	1.353,4
3.2.2. Dužnička ulaganja	4.330,4	4.108,7	4.689,7	5.473,1	4.900,3	4.349,6	4.382,0	4.287,2
Obveznice	4.299,3	4.108,7	4.656,2	5.473,1	4.900,3	4.349,6	4.382,0	4.287,2
Instrumenti tržišta novca	31,1	0,0	33,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3.3. Izvedeni financijski instrumenti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3.4. Ostala ulaganja	8.036,5	9.539,1	13.276,1	15.291,8	18.299,6	19.633,8	20.506,4	20.044,5
3.4.1. Trgovinski krediti	268,4	258,4	176,1	153,8	188,3	197,1	182,5	183,5
3.4.2. Krediti	6.722,9	6.981,2	9.949,9	11.494,7	13.957,0	14.924,7	15.518,0	15.575,4
3.4.3. Gotovina i depoziti	719,9	1.898,6	2.738,7	3.221,4	3.611,9	4.026,6	4.297,1	3.757,5
3.4.4. Ostala pasiva	325,3	400,9	411,3	421,9	542,4	485,4	508,7	528,2

^a Preliminarni podaci. ^b Revidirani podaci.

Tablica H15: Stanje međunarodnih ulaganja – svodna tablica

Tablica se sastavlja u skladu s metodologijom koju je preporučio Međunarodni monetarni fond u Priručniku za platnu bilancu (Balance of Payments Manual, peto izdanje, 1993.). Izvori podataka su izvješća banaka, trgovačkih društava, Hrvatske narodne banke i Zagrebačke burze.

Međunarodna ulaganja Republike Hrvatske i u Republiku Hrvatsku iskazuju se u eurima (EUR) i američkim dolarima (USD). Ovisno o izvoru podataka, preračunavanje vrijednosti iz izvornih valuta u izvještajne obavlja se:

- primjenom tekućeg tečaja ili prosječnoga mjesečnog srednjeg tečaja Hrvatske narodne banke za transakcije,
- primjenom srednjih tečajeva Hrvatske narodne banke na izvještajni datum za stanja.

Podaci o inozemnim izravnim i portfeljnim vlasničkim ulaganjima preuzimaju se iz statističkog istraživanja Hrvatske narodne banke. Stanja vlasničkih ulaganja prate se od početka 2001. godine i korigiraju se za promjene službenog indeksa Zagrebačke burze (CROBEX).

Portfeljna dužnička ulaganja i ostala ulaganja klasificirana su prema sektorima: Hrvatska narodna banka, država, banke i ostali sektori. Sektor države obuhvaća središnju državu i organe lokalne države. Sektor banke uključuje banke.

Pozicija Portfeljna dužnička ulaganja – Sredstva i obveze obuhvaćaju podatke o ulaganjima rezidenata u dužničke vrijednosne papire koje se izdali nerezidenti (sredstva) i ulaganja nerezidenata u

dužničke vrijednosne papire koje su izdali rezidenti (obveze). Podaci o tim ulaganjima zasnovani su na registru inozemnih kredita Hrvatske narodne banke, u kojem se nalaze i potraživanja i obveze za obveznice i instrumente tržišta novca.

Pozicija Ostala ulaganja – Trgovinski krediti – Sredstva i obveze obuhvaća potraživanja spomenutih sektora od inozemstva i dugovanja spomenutih sektora inozemstvu s osnove trgovinskih kredita. Izvor podataka je registar kreditnih odnosa s inozemstvom Hrvatske narodne banke.

Pozicija Ostala ulaganja – Krediti – Sredstva i obveze obuhvaća podatke o odobrenim i primljenim kreditima između rezidenata i nerezidenata grupirane po sektorima. Izvor podataka je registar kreditnih odnosa s inozemstvom Hrvatske narodne banke.

Pozicija Ostala ulaganja – Gotovina i depoziti – Sredstva pokazuje stanja ukupnih likvidnih deviznih sredstava banaka ovlaštenih za poslovanje s inozemstvom umanjena za dio deviznih sredstava koja banke deponiraju kao dio obvezne pričuve. Osim potraživanja banaka od inozemstva, prikazana su i potraživanja sektora države od inozemstva. Izvor podataka su izvješća države i banaka.

Pozicija Ostala ulaganja – Gotovina i depoziti – Obveze pokazuje stanja ukupnih deviznih i kunskih obveza prikazanih sektora prema inozemstvu po osnovi tekućih računa, oročenih depozita i depozita s otkaznim rokom, depozita po viđenju te depozitnog novca. Izvor podataka su izvješća banaka.

Pozicija Međunarodne pričuve HNB-a sastavlja se na osnovi izvješća Direkcije računovodstva Hrvatske narodne banke koje sadrži podatke o njihovim stanjima i promjenama.

Tablica H16: Stanje međunarodnih ulaganja – izravna ulaganja

u milijunima EUR

	2001.	2002.	2003.	2004.	2005. ^b	2006.		
						1.tr. ^b	2.tr. ^b	3.tr. ^a
Izravna ulaganja, neto	-3.406,0	-4.183,9	-5.164,5	-7.512,9	-10.517,0	-12.701,4	-14.675,8	-16.673,6
1. Izravna ulaganja u inozemstvo	1.008,0	1.606,8	1.625,8	1.561,7	1.725,1	1.809,1	1.755,4	1.756,3
1.1. Vlasnička ulaganja i zadržana dobit	975,0	1.569,1	1.587,0	1.502,3	1.610,4	1.715,3	1.661,6	1.644,2
1.1.1. Sredstva	975,0	1.569,1	1.587,0	1.502,3	1.610,4	1.715,3	1.661,6	1.644,2
1.1.2. Obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2. Ostala ulaganja	33,0	37,7	38,8	59,5	114,6	93,8	93,8	112,1
1.1.1. Sredstva	43,4	49,9	62,3	87,4	132,7	123,1	124,9	146,0
1.2.2. Obveze	10,4	12,2	23,5	28,0	18,1	29,2	31,1	33,9
1.3. Financijski derivati (neto)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Izravna ulaganja u Hrvatsku	4.414,0	5.790,8	6.790,3	9.074,6	12.242,1	14.510,4	16.431,2	18.430,0
2.1. Vlasnička ulaganja i zadržana dobit	3.339,4	4.400,6	4.972,7	7.116,4	9.920,6	12.090,6	14.042,1	15.907,7
2.1.1. Sredstva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.1.2. Obveze	3.339,4	4.400,6	4.972,7	7.116,4	9.920,6	12.090,6	14.042,1	15.907,7
2.2. Ostala ulaganja	1.074,7	1.390,2	1.817,6	1.958,2	2.321,4	2.419,9	2.389,1	2.522,3
2.2.1. Sredstva	0,0	0,3	1,8	19,2	17,8	18,4	0,9	0,9
2.2.2. Obveze	1.074,7	1.390,5	1.819,4	1.977,5	2.339,2	2.438,2	2.389,9	2.523,2
2.3. Financijski derivati (neto)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

^a Preliminarni podaci. ^b Revidirani podaci.

Napomena: Vrijednost izravnih ulaganja u cijelom razdoblju uskladen je s tržišnom vrijednošću dioničkih društava.

Tablica H17: Stanje međunarodnih ulaganja – portfeljna ulaganja

u milijunima EUR

	2001.	2002.	2003.	2004.	2005. ^b	2006.		
						1.tr. ^b	2.tr. ^b	2.tr. ^a
Portfeljna ulaganja, neto	-4.223,3	-3.511,3	-4.285,8	-4.568,2	-3.697,0	-3.354,6	-3.354,5	-3.908,5
1. Sredstva	251,1	801,5	599,8	1.311,8	1.760,4	1.759,2	1.824,0	1.732,1
1.1. Ulaganja u dionice i vlasničke udjele	23,6	30,6	37,4	34,2	135,8	136,9	155,2	150,1
1.1.1. Banke	7,5	7,4	4,7	5,1	5,9	5,3	9,4	6,7
1.1.2. Ostali sektori	16,2	23,2	32,6	29,1	129,9	131,6	145,8	143,4
1.2. Ulaganja u dužničke vrijednosne papire	227,5	770,9	562,5	1.277,7	1.624,6	1.622,3	1.668,9	1.582,0
2. Obveze	4.474,5	4.312,8	4.885,6	5.880,1	5.457,4	5.113,8	5.178,5	5.640,6
2.1. Ulaganja u dionice i vlasničke udjele	144,1	204,1	196,0	407,0	557,1	764,2	796,5	1.353,4
2.1.1. Banke	40,7	44,5	46,3	64,7	84,0	114,1	138,9	200,9
2.1.2. Ostali sektori	103,4	159,6	149,6	342,3	473,1	650,1	657,6	1.152,5
2.2. Ulaganja u dužničke vrijednosne papire	4.330,4	4.108,7	4.689,7	5.473,1	4.900,3	4.349,6	4.382,0	4.287,2
2.2.1. Obveznice	4.299,3	4.108,7	4.656,2	5.473,1	4.900,3	4.349,6	4.382,0	4.287,2
Država	4.268,2	3.947,6	4.310,9	4.648,1	4.065,5	3.495,7	3.532,3	3.643,3
Banke	0,0	0,0	0,0	444,4	456,7	462,7	466,3	452,1
Ostali sektori	31,2	161,2	345,3	380,6	378,1	391,2	383,5	191,8
2.2.2. Instrumenti tržišta novca	31,1	0,0	33,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostali sektori	31,1	0,0	33,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

^a Preliminarni podaci. ^b Revidirani podaci.

Tablica H18: Stanje međunarodnih ulaganja – ostala ulaganja

u milijunima EUR

	2001.	2002.	2003.	2004.	2005. ^b	2006.		
						1.tr. ^b	2.tr. ^b	3.tr. ^a
Ostala ulaganja, neto	-1.907,7	-5.180,7	-7.250,9	-9.720,1	-13.637,9	-16.100,3	-17.096,7	-15.754,8
1. Sredstva	6.127,1	4.356,7	6.022,6	5.569,4	4.659,1	3.531,5	3.406,3	4.287,7
1.1. Trgovinski krediti	249,3	222,5	213,1	183,5	190,0	190,9	185,4	116,5
1.1.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,3	0,2	0,0
Dugoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,3	0,2	0,0
1.1.2. Ostali sektori	249,3	222,5	213,0	183,5	189,7	190,6	185,1	116,5
Dugoročni krediti	243,3	216,3	208,4	179,1	184,9	185,9	180,5	115,4
Kratkoročni krediti	6,0	6,2	4,6	4,4	4,8	4,8	4,7	1,0
1.2. Krediti	94,9	108,2	100,4	100,3	142,4	170,2	226,3	182,8
1.2.1. Država	6,1	4,8	5,2	6,8	8,6	8,1	7,7	25,4
Dugoročni krediti	6,1	4,8	5,2	6,8	8,6	8,1	7,7	25,4
1.2.2. Banke	83,4	97,5	86,6	81,0	105,9	128,9	182,0	140,6
Dugoročni krediti	58,3	72,9	62,6	61,9	78,0	88,8	114,4	8,7
Kratkoročni krediti	25,1	24,6	23,9	19,0	27,9	40,1	67,5	131,9
1.2.3. Ostali sektori	5,4	5,9	8,6	12,5	27,9	33,2	36,5	16,8
Dugoročni krediti	5,4	5,8	8,6	11,2	27,8	32,9	36,5	16,8
Kratkoročni krediti	0,0	0,1	0,0	1,3	0,1	0,3	0,1	0,0
1.3. Gotovina i depoziti	5.782,9	4.026,0	5.709,2	5.285,6	4.326,7	3.170,3	2.945,4	3.726,0
1.3.2. Država	94,7	115,7	81,9	8,9	54,2	39,8	65,8	104,9
1.3.3. Banke	4.438,8	2.754,3	4.551,9	4.317,0	3.110,4	1.976,0	1.763,3	2.516,7
1.3.4. Ostali sektori	1.249,4	1.156,0	1.075,4	959,7	1.162,1	1.154,5	1.116,3	1.104,4
1.4. Ostala aktiva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	49,3	262,5
2. Obveze	8.034,9	9.537,5	13.273,6	15.289,5	18.296,9	19.631,8	20.503,0	20.042,5
2.1. Trgovinski krediti	268,4	258,4	176,1	153,8	188,3	197,1	182,5	183,5
2.1.1. Država	1,3	1,1	2,3	2,1	2,6	2,4	2,3	2,1
Dugoročni krediti	1,3	1,1	2,3	2,1	2,6	2,4	2,3	2,1
Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.1.2. Ostali sektori	267,1	257,4	173,8	151,7	185,7	194,7	180,2	181,4
Dugoročni krediti	226,7	209,9	151,7	128,5	158,0	157,7	143,7	148,5
Kratkoročni krediti	40,4	47,5	22,2	23,2	27,8	37,0	36,6	32,9
2.2. Krediti	6.722,9	6.981,2	9.949,9	11.494,7	13.957,0	14.924,7	15.518,0	15.575,4
2.2.1. Hrvatska narodna banka	213,8	21,5	363,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit i zajmovi MMF-a	138,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.2. Država	1.672,7	1.950,8	2.286,4	2.599,0	2.977,2	3.129,9	3.063,0	3.010,8
Dugoročni krediti	1.672,7	1.950,8	2.286,4	2.599,0	2.977,2	3.129,9	3.063,0	3.010,8
Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.3. Banke	1.813,5	1.878,7	3.372,0	4.025,8	4.924,5	5.360,2	5.538,1	4.718,9
Dugoročni krediti	1.810,8	1.878,4	2.767,7	3.512,3	3.844,8	4.263,1	4.316,0	3.999,3
Kratkoročni krediti	2,6	0,3	604,2	513,6	1.079,7	1.097,1	1.222,1	719,5
2.2.4. Ostali sektori	3.022,9	3.130,1	3.928,5	4.869,9	6.055,3	6.434,7	6.917,0	7.845,8
Dugoročni krediti	2.969,0	3.103,0	3.858,3	4.769,7	5.764,1	6.146,9	6.484,5	7.250,4
Kratkoročni krediti	53,9	27,2	70,1	100,2	291,2	287,7	432,4	595,3
2.3. Gotovina i depoziti	718,3	1.896,9	2.736,2	3.219,0	3.609,2	4.024,5	4.293,7	3.755,5
2.3.1. Banke	718,3	1.896,9	2.736,2	3.219,0	3.609,2	4.024,5	4.293,7	3.755,5
2.4. Ostale obveze	325,3	400,9	411,3	421,9	542,4	485,4	508,7	528,2

^a Preliminarni podaci. ^b Revidirani podaci.

Tablica I1: Konsolidirana središnja država prema razinama državne vlasti

u milijunima kuna

	2004.	2005.	2006.						
			I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.
1. PRIHODI (A + B)	87.019,3	92.642,5	7.043,6	7.394,4	7.628,9	8.602,1	8.325,0	8.246,0	8.756,1
A) Državni proračun	80.463,5	85.653,0	6.732,4	7.066,4	7.356,8	8.303,1	7.959,0	7.864,6	8.301,3
B) Izvanproračunski korisnici	6.555,8	6.989,5	311,2	328,0	272,0	299,0	366,0	381,4	454,8
1. Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje	129,9	38,0	35,2	4,5	0,0	0,9	4,6	8,4	1,1
2. Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje	663,1	863,9	77,5	47,3	75,7	62,6	57,1	105,8	63,5
3. Hrvatski zavod za zapošljavanje	15,5	18,9	0,5	0,2	1,4	1,0	0,2	0,6	0,2
4. Hrvatske vode	1.224,4	1.227,8	99,9	64,1	61,8	86,8	93,2	88,6	172,7
5. Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost	170,7	214,7	17,2	24,0	53,0	33,3	46,0	39,8	41,9
6. Hrvatske autoceste	2.295,4	2.547,0	62,8	79,7	71,2	88,8	97,2	118,2	157,1
7. Hrvatske ceste	1.417,8	1.474,7	3,0	2,4	6,8	2,6	6,4	14,6	3,4
8. Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka	575,9	367,4	8,4	102,2	1,5	21,9	59,3	2,8	10,4
9. Hrvatski fond za privatizaciju	62,9	237,0	6,9	3,5	0,6	1,2	2,0	2,7	4,4
2. RASHODI (A + B)	86.941,4	92.332,1	7.530,0	7.905,1	8.280,1	8.261,0	7.862,7	7.736,7	8.091,8
A) Državni proračun	81.861,2	86.715,6	7.122,7	7.616,2	7.806,1	7.815,0	7.293,6	7.158,1	7.552,0
B) Izvanproračunski korisnici	5.080,3	5.616,5	407,3	288,9	474,0	446,0	569,1	578,5	539,9
1. Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje	587,4	382,2	27,9	33,2	33,7	30,9	33,9	39,9	36,3
2. Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje	831,3	914,3	69,6	74,1	76,9	77,4	75,9	87,8	79,6
3. Hrvatski zavod za zapošljavanje	141,3	145,9	13,3	12,1	12,6	12,5	13,3	12,5	13,2
4. Hrvatske vode	1.426,3	1.489,5	105,1	24,6	109,2	81,6	90,7	150,3	170,5
5. Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost	32,4	172,0	11,0	4,0	58,0	70,1	50,2	59,8	54,2
6. Hrvatske autoceste	752,3	1.085,1	75,9	70,9	85,6	103,3	146,6	115,7	88,9
7. Hrvatske ceste	934,6	1.062,4	94,3	63,0	88,0	62,5	151,7	101,4	89,9
8. Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka	314,5	183,0	5,5	1,7	3,3	1,3	1,6	1,1	2,1
9. Hrvatski fond za privatizaciju	60,1	182,1	4,7	5,4	6,7	6,4	5,2	10,0	5,2
NETO/BRUTO OPERATIVNI SALDO (1 – 2)	77,8	310,3	-486,4	-510,7	-651,3	341,1	462,3	509,3	664,3
3. PROMJENA NETO VRIJEDNOSTI: TRANSAKCIJE (3.1. + 3.2. – 3.3.)	77,8	310,3	-486,4	-510,7	-651,3	341,1	462,3	509,3	664,3
3.1. PROMJENA NETO NEFINANCIJSKE IMOVINE	8.373,5	6.699,4	222,6	289,6	281,2	604,6	682,9	412,4	473,7
Nabava	8.648,4	7.024,2	252,2	306,3	351,6	644,7	722,3	456,2	505,5
A) Državni proračun	1.663,9	1.828,8	58,6	83,5	93,5	146,2	106,5	97,9	185,4
B) Izvanproračunski korisnici	6.984,5	5.195,4	193,6	222,8	258,1	498,5	615,8	358,4	320,1
Prodaja	274,9	324,8	29,6	16,6	70,4	40,1	39,4	43,8	31,8
A) Državni proračun	244,4	275,1	19,8	16,5	32,9	34,9	39,6	37,5	31,5
B) Izvanproračunski korisnici	30,5	49,6	9,7	0,1	37,5	5,2	-0,2	6,3	0,3
Neto pozajmljivanje/zaduživanje (1 – 2 – 3.1.)	-8.295,6	-6.389,1	-709,0	-800,3	-932,4	-263,5	-220,6	96,9	190,6
TRANSAKCIJE U FINANCIJSKOJ IMOVINI I OBAVEZAMA (FINANCIRANJE) (3.3. – 3.2.)	8.295,6	6.389,1	709,0	800,3	932,4	263,5	220,6	-96,9	-190,6
3.2. PROMJENA NETO FINANCIJSKE IMOVINE	28,4	1.609,8	252,9	-341,4	-352,0	56,3	162,2	-307,8	6,7
3.2.1. Tuzemna imovina	18,6	1.614,6	252,9	-341,4	-352,0	56,3	162,2	-310,5	6,7
A) Državni proračun	138,6	1.747,7	242,6	-451,1	-308,7	-52,3	190,0	-125,1	50,0
B) Izvanproračunski korisnici	-120,0	-133,1	10,3	109,7	-43,3	108,6	-27,8	-185,4	-43,3
3.2.2. Inozemna imovina	9,8	-4,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,7	0,0
A) Državni proračun	9,8	-4,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,7	0,0
B) Izvanproračunski korisnici	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3.2.3. Monetarno zlato i SDR	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3.3. PROMJENA NETO OBEVA	8.324,0	7.998,8	961,9	459,0	580,5	319,7	382,8	-404,7	-183,9
3.3.1. Tuzemne obveze	4.107,7	12.041,7	528,2	1.755,3	2.575,9	282,5	438,4	-276,1	497,6
A) Državni proračun	4.038,7	10.591,6	528,7	1.757,8	2.597,4	-120,4	-0,5	-335,5	395,1
B) Izvanproračunski korisnici	69,0	1.450,1	-0,5	-2,4	-21,5	402,8	438,8	59,5	102,6
3.3.2. Inozemne obveze	4.216,3	-4.042,8	433,7	-1.296,4	-1.995,4	37,3	-55,6	-128,7	-681,6
A) Državni proračun	270,3	-5.080,6	398,7	-1.374,3	-2.154,5	-23,1	-62,1	-127,9	-601,8
B) Izvanproračunski korisnici	3.946,0	1.037,8	35,0	77,9	159,1	60,4	6,5	-0,8	-79,8

Metodološka obrazloženja nalaze se u Mjesečnom statističkom prikazu Ministarstva financija.
Napomena: Na gotovinskom načelu. Izvor: Ministarstvo financija.

Tablica I2: Operacije državnog proračuna

u milijunima kuna

	2004.	2005.	2006.						
			I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.
1. PRIHODI	80.463,5	85.653,0	6.732,4	7.066,4	7.356,8	8.303,1	7.959,0	7.864,6	8.301,3
1.1. Porezi	47.149,9	50.687,6	3.912,6	4.249,2	4.417,1	5.138,1	4.951,8	4.826,4	5.202,1
1.2. Socijalni doprinosi	29.477,6	31.301,3	2.622,4	2.628,1	2.703,8	2.713,8	2.819,3	2.843,8	2.912,4
1.3. Pomoći	10,1	27,5	0,9	1,4	1,2	0,0	2,5	8,5	1,4
1.4. Ostali prihodi	3.825,9	3.636,6	196,6	187,6	234,7	451,1	185,4	185,9	185,3
2. RASHODI	83.131,1	87.857,5	7.378,5	7.834,0	8.047,8	8.100,6	7.639,7	7.463,2	7.890,7
2.1. Naknade zaposlenima	22.268,3	23.182,6	1.998,5	2.006,2	1.960,8	2.004,6	1.981,0	1.993,6	2.184,0
2.2. Korištenje dobara i usluga	4.358,7	4.951,9	453,6	377,9	465,8	427,1	451,6	390,9	435,7
2.3. Potrošnja dugotrajne imovine	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.4. Kamate	3.972,5	4.387,0	352,3	668,4	803,5	347,5	290,2	361,1	362,7
2.5. Subvencije	4.968,1	5.248,7	336,4	637,6	659,5	607,7	436,9	334,1	388,7
2.6. Pomoći	3.420,3	3.796,8	534,0	335,8	371,5	501,1	507,1	435,0	577,3
2.7. Socijalne naknade	39.730,9	41.358,5	3.446,7	3.501,4	3.497,5	3.794,7	3.639,9	3.545,3	3.586,2
2.8. Ostali rashodi	4.412,4	4.931,9	257,1	306,7	289,1	418,0	332,9	403,4	356,2
3. PROMJENA NETO VRIJEDNOSTI: TRANSAKCIJE	-2.667,6	-2.204,5	-646,1	-767,6	-690,9	202,5	319,3	401,4	410,6
3.1. Promjena neto nefinancijske imovine	1.419,5	1.553,7	38,7	67,0	60,6	111,3	66,8	60,4	153,9
3.1.1. Dugotrajna imovina	1.384,6	1.517,0	38,6	72,8	62,5	118,2	82,4	70,7	162,2
3.1.2. Zalihe	0,0	0,0	0,0	-8,0	-3,7	-12,1	-14,2	-11,1	-9,0
3.1.3. Pohranjene vrijednosti	7,5	7,2	0,2	0,3	1,1	0,4	0,8	0,3	0,9
3.1.4. Neproizvedena imovina	27,3	29,5	0,0	1,9	0,7	4,8	-2,2	0,5	-0,3
3.2. Promjena neto financijske imovine	222,0	1.752,8	242,6	-451,1	-308,7	-52,3	190,0	-122,4	50,0
3.2.1. Tuzemna imovina	212,2	1.757,7	242,6	-451,1	-308,7	-52,3	190,0	-125,1	50,0
3.2.2. Inozemna imovina	9,8	-4,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,7	0,0
3.2.3. Monetarno zlato i SDR	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3.3. Promjena neto obveza	4.309,0	5.510,9	927,4	383,5	442,8	-143,5	-62,5	-463,4	-206,7
3.3.1. Tuzemne obveze	4.038,7	10.591,6	528,7	1.757,8	2.597,4	-120,4	-0,5	-335,5	395,1
3.3.2. Inozemne obveze	270,3	-5.080,6	398,7	-1.374,3	-2.154,5	-23,1	-62,1	-127,9	-601,8

Metodološka obrazloženja nalaze se u Mjesečnom statističkom prikazu Ministarstva financija.
Napomena: Na gotovinskom načelu. Izvor: Ministarstvo financija.

Tablica I3: Dug središnje države

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.					
	XII.	XII. ^a	XII.	XII.	XII.	III.	VI.*	VII.*	VIII.*	IX.*	X.
1. Unutarnji dug središnje države	24.907,3	31.421,5	34.736,4	41.517,0	55.028,8	58.914,2	60.395,9	60.406,0	60.557,7	60.629,4	59.655,3
1.1. Unutarnji dug Republike Hrvatske	21.467,9	23.320,0	28.160,8	37.223,7	50.559,5	54.563,3	55.440,1	56.221,8	56.217,5	56.083,8	55.121,1
Trezorski zapisi	4.892,3	5.632,7	6.548,1	9.022,5	12.533,4	12.518,7	12.647,4	12.719,0	12.657,3	12.254,5	12.165,5
Instrumenti tržišta novca	7,4	0,1	0,3	–	0,9	–	–	–	–	–	–
Obveznice	15.415,8	15.887,9	17.422,0	23.080,1	30.716,0	31.714,5	31.025,6	33.444,0	33.486,2	33.643,9	33.626,0
Krediti Hrvatske narodne banke	–	0,5	1,4	3,3	1,4	–	–	–	–	–	–
Krediti banaka	1.152,4	1.798,8	4.189,1	5.117,8	7.307,8	10.330,2	11.767,1	10.058,8	10.074,0	10.185,3	9.329,6
1.2. Unutarnji dug republičkih fondova	3.439,4	8.101,5	6.575,5	4.293,3	4.469,2	4.350,9	4.955,8	4.184,2	4.340,2	4.545,6	4.534,2
Instrumenti tržišta novca	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Obveznice	1.636,1	4.460,7	3.616,4	2.040,1	176,9	159,8	145,9	145,6	135,5	194,6	194,3
Krediti banaka	1.803,3	3.640,7	2.959,1	2.253,2	4.292,3	4.191,1	4.809,9	4.038,6	4.204,7	4.351,0	4.339,9
2. Inozemni dug središnje države	43.319,1	43.517,5	50.137,9	55.384,4	51.760,6	48.372,3	47.721,3	47.832,9	48.176,4	49.005,6	49.039,0
2.1. Inozemni dug Republike Hrvatske	39.487,3	37.388,3	41.048,8	42.095,7	36.433,6	33.087,3	32.653,5	32.079,6	32.279,4	32.849,1	32.865,8
Instrumenti tržišta novca	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Obveznice	30.746,7	28.694,2	32.144,8	32.899,3	27.112,3	22.803,5	22.811,9	22.403,1	22.541,5	22.924,1	22.963,1
Krediti	8.740,6	8.694,1	8.904,1	9.196,4	9.321,2	10.283,7	9.841,7	9.676,5	9.738,0	9.925,0	9.902,8
2.2. Inozemni dug republičkih fondova	3.831,8	6.129,2	9.089,1	13.288,7	15.327,0	15.285,1	15.067,8	15.753,3	15.897,0	16.156,6	16.173,2
Instrumenti tržišta novca	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Obveznice	709,7	684,6	820,6	2.757,7	2.873,3	2.797,6	2.822,0	3.924,2	3.978,8	3.970,0	3.976,3
Krediti	3.122,1	5.444,6	8.268,6	10.531,0	12.453,7	12.487,4	12.245,8	11.829,1	11.918,2	12.186,6	12.196,9
3. Ukupno (1+2)	68.226,4	74.939,0	84.874,3	96.901,5	106.789,4	107.286,5	108.117,3	108.238,9	108.734,1	109.635,1	108.694,3
Dodatak: Izdana jamstva Republike Hrvatske											
– domaća	6.025,6	7.528,1	6.895,4	4.632,4	5.345,9	5.720,9	6.481,5	6.558,7	6.633,6	6.798,8	6.617,4
– inozemna	8.813,6	8.261,9	8.618,5	7.671,4	7.179,6	6.793,0	6.452,9	6.357,0	6.407,8	7.023,2	7.015,8

^a Iznimno od napomene u dijelu "Klasifikacija i iskazivanje podataka o potraživanjima i obvezama", u ovoj tablici dug Hrvatskih cesta, Hrvatskih autocesta i Državne agencije za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka u dijelu 2. Inozemni dug središnje države, reklasificiran je iz podsektora Republika Hrvatska u podsektor republički fondovi od (uključujući) prosinca 1998. godine, a u dijelu 1. Unutarnji dug središnje države od (uključujući) prosinca 2002. godine.

Tablica I3: Dug središnje države

Podaci o dugu središnje države sastavljeni su iz raspoloživih podataka i nisu usklađeni s Ministarstvom financija Republike Hrvatske. Dug središnje države sastoji se od unutarnjeg i inozemnog duga. Izvori podataka za unutarnji dug središnje države su Mjesečni statistički prikaz Ministarstva financija, Bilanca Hrvatske narodne

banke i Konsolidirana bilanca banaka. Izvor podataka za inozemni dug središnje države je statistika inozemnog duga, koju sastavlja Hrvatska narodna banka. U dodatku je naveden podatak o izdanim jamstvima Republike Hrvatske. Izvor podataka o domaćim jamstvima su banke, a o inozemnim jamstvima statistika inozemnog duga, koju sastavlja Hrvatska narodna banka.

Tablica J1: Indeksi potrošačkih cijena i cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima

Godina	Mjesec	Bazni indeksi, 2001. = 100			Lančani indeksi			Godišnji mjesečni indeksi				
		Indeksi potrošačkih cijena			Indeksi potrošačkih cijena ^a			Cijene pri proizvođačima	Indeksi potrošačkih cijena ^b			Cijene pri proizvođačima
		Ukupno	Dobra	Usluge	Ukupno	Dobra	Usluge		Ukupno	Dobra	Usluge	
1994.	prosinac	100,2	100,1	100,8	100,2	97,0	95,0	108,1	94,5
1995.	prosinac	100,2	100,2	99,8	100,5	103,7	102,4	109,3	101,6
1996.	prosinac	100,0	100,2	99,5	100,3	103,4	102,3	108,7	101,5
1997.	prosinac	100,7	100,3	102,3	99,9	103,8	102,7	108,2	101,6
1998.	prosinac	89,6	90,6	86,2	100,3	100,4	100,0	100,0	105,4	104,3	109,2	97,9
1999.	prosinac	93,1	93,4	91,8	100,6	100,8	100,0	100,3	103,9	103,1	106,5	105,9
2000.	prosinac	98,2	98,5	96,9	100,4	100,4	100,1	100,2	105,5	105,5	105,5	111,2
2001.	prosinac	100,5	99,8	103,5	100,4	100,4	100,5	99,0	102,4	101,3	106,8	96,9
2002.	prosinac	102,4	100,9	108,3	100,4	100,6	99,6	99,9	101,8	101,1	104,6	102,3
2003.	prosinac	104,1	102,5	110,6	100,3	100,2	100,5	100,0	101,7	101,6	102,2	101,0
2004.	prosinac	106,9	105,0	114,6	100,7	100,9	100,2	99,3	102,7	102,5	103,6	104,8
2005.	studenj	110,2	108,1	118,7	100,2	100,1	100,7	100,0	103,8	103,8	103,8	102,3
	prosinac	110,8	108,7	119,3	100,5	100,5	100,5	99,7	103,6	103,5	104,1	102,7
2006.	siječanj	111,5	109,1	120,8	100,6	100,4	101,3	100,5	103,9	103,6	105,2	103,2
	veljača	112,4	109,8	122,4	100,8	100,7	101,3	100,7	103,6	102,8	106,2	103,6
	ožujak	112,5	110,0	122,4	100,1	100,2	100,0	100,3	103,0	102,1	106,1	103,6
	travanj	112,8	110,3	122,3	100,2	100,3	99,9	100,1	103,5	102,8	105,6	103,4
	svibanj	113,3	111,0	122,7	100,5	100,6	100,4	100,4	104,0	103,5	105,6	103,7
	lipanj	113,2	110,6	123,4	99,9	99,7	100,6	99,8	104,0	103,6	105,6	103,7
	srpanj	112,3	109,1	124,3	99,2	98,7	100,7	100,1	103,4	102,8	105,3	103,0
	kolovoz	112,4	109,0	125,2	100,1	99,9	100,7	100,2	103,4	102,7	105,9	103,1
	rujan	112,4	109,2	124,4	100,0	100,2	99,3	99,7	102,8	101,8	106,3	102,0
	listopad	112,3	109,3	123,8	100,0	100,1	99,6	100,0	102,1	101,2	105,1	101,5
	studenj	113,0	110,2	124,1	100,6	100,8	100,2	100,1	102,5	101,9	104,5	101,6

^a Od siječnja 1992. do prosinca 1997. godine podaci se odnose na indeks cijena na malo. ^b Od siječnja 1992. do prosinca 1998. godine podaci se odnose na indeks cijena na malo.
Izvor: Državni zavod za statistiku

Tablica J1: Indeksi potrošačkih cijena i cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima

Početak 2004. godine Državni zavod za statistiku je uveo indeks potrošačkih cijena. Taj je pokazatelj kretanja cijena izrađen u skladu s metodološkim načelima koja su postavili Međunarodna organizacija rada (ILO) i Statistički ured Europske unije (Eurostat). Dana 17. veljače objavljeno je priopćenje o kretanju indeksa potrošačkih cijena u siječnju 2004. te vremenska serija indeksa pot-

rošačkih cijena od siječnja 2001. DZS je naknadno izračunao i vremensku seriju indeksa potrošačkih cijena od siječnja 1998. do prosinca 2000. godine. U skladu s tim DZS je prestao objavljivati indeks cijena na malo i indeks troškova života, čija metodologija izračuna nije u zadovoljavajućoj mjeri bila usklađena s međunarodno prihvaćenim standardima. Osnovne značajke indeksa potrošačkih cijena prikazane su u Okviru 1. u Biltenu HNB-a broj 91 (2004). Prosječna godišnja stopa inflacije potrošačkih cijena prikazana je u tablici Ekonomski indikatori u Biltenu HNB-a.

Tablica J2: Temeljni indeksi potrošačkih cijena

Godina	Mjesec	Bazni indeksi, 2001. = 100			Lančani indeksi			Godišnji indeksi		
		Ukupno	Dobra	Usluge	Ukupno	Dobra	Usluge	Ukupno	Dobra	Usluge
1998.	prosinac	93,2	93,7	90,6	99,9	99,9	100,0
1999.	prosinac	95,9	96,4	93,3	100,1	100,1	100,1	102,9	102,9	103,0
2000.	prosinac	99,1	99,3	98,0	100,4	100,4	100,2	103,3	103,0	105,0
2001.	prosinac	100,3	100,1	101,8	99,8	99,7	100,3	101,2	100,8	103,8
2002.	prosinac	101,5	101,1	104,2	100,0	100,1	99,4	101,2	101,0	102,4
2003.	prosinac	102,7	102,0	107,3	100,2	100,1	101,0	101,2	100,9	103,0
2004.	prosinac	105,1	104,2	110,4	100,1	100,1	100,4	102,3	102,2	102,9
2005.	studeni	108,2	107,3	114,0	100,3	100,4	100,0	103,1	103,0	103,6
	prosinac	108,3	107,2	114,5	100,1	100,0	100,5	103,0	102,9	103,7
2006.	siječanj	107,7	106,5	114,8	99,5	99,3	100,3	102,8	102,7	103,8
	veljača	108,0	106,9	115,3	100,3	100,3	100,4	102,7	102,5	103,6
	ožujak	108,4	107,4	114,5	100,3	100,5	99,3	102,6	102,4	103,4
	travanj	108,9	107,9	114,9	100,5	100,5	100,3	102,3	102,2	102,9
	svibanj	109,5	108,5	115,8	100,6	100,6	100,8	102,6	102,5	102,9
	lipanj	110,0	108,9	117,3	100,5	100,3	101,3	102,7	102,6	103,2
	srpanj	109,6	108,0	119,4	99,6	99,2	101,7	102,2	102,1	102,6
	kolovoz	109,5	107,8	119,9	99,9	99,8	100,5	102,2	102,1	102,8
	rujan	110,3	109,0	118,0	100,7	101,1	98,4	102,7	102,6	103,5
	listopad	110,8	109,8	116,9	100,4	100,7	99,1	102,7	102,7	102,6
studeni	110,9	109,9	117,0	100,1	100,1	100,1	102,5	102,5	102,7	

Izvor: Državni zavod za statistiku

Tablica J2: Temeljni indeksi potrošačkih cijena

Temeljni indeks potrošačkih cijena izračunava se u Državnom zavodu za statistiku, a dobiva se tako da se iz košarice dobara i usluga za izračunavanje ukupnog indeksa potrošačkih cijena isključe cijene poljoprivrednih proizvoda i administrativno regulirane cijene (među ostalim, tu su svrstane i cijene električne struje i naftnih deri-

vata). Ukupno je isključeno 111 dobara i usluga, čiji udio u košarici za izračunavanje indeksa potrošačkih cijena u 2005. godini iznosi 30,06% (od toga 6,93 postotnih bodova otpada na poljoprivredne proizvode, a 23,13 postotnih bodova na proizvode čije se cijene administrativno reguliraju). Isključivanje se provodi metodom nultog pondera.

Tablica J3: Prosječne mjesečne neto plaće

u tekućim cijenama, u kunama

Godina	Mjesec	Prosječne mjesečne neto plaće	Lančani indeksi	Godišnji mjesečni indeksi	Godišnji kumulativni indeksi
1994.	prosinac	1.646,0	119,0	153,4	233,2
1995.	prosinac	1.883,0	99,4	114,4	145,7
1996.	prosinac	2.217,0	104,4	117,7	111,8
1997.	prosinac	2.544,0	100,8	114,8	116,9
1998.	prosinac	2.935,0	104,6	115,4	112,8
1999.	prosinac	3.262,0	100,9	111,2	114,0
2000.	prosinac	3.499,0	99,9	107,3	108,9
2001.	prosinac	3.582,0	96,6	102,4	106,5
2002.	prosinac	3.839,0	98,0	107,2	105,0
2003.	prosinac	4.045,0	99,8	105,4	105,9
2004.	prosinac	4.312,0	99,1	106,6	105,9
2005.	studeni	4.595,0	105,9	105,6	105,0
	prosinac	4.473,0	97,3	103,7	104,9
2006.	siječanj	4.458,0	99,7	105,2	105,2
	veljača	4.405,0	98,8	105,0	105,1
	ožujak	4.602,0	104,5	104,8	105,0
	travanj	4.494,0	97,7	104,8	105,0
	svibanj	4.686,0	104,3	105,6	105,1
	lipanj	4.640,0	99,0	104,7	105,0
	srpanj	4.557,0	98,2	104,7	105,0
	kolovoz	4.633,0	101,7	104,9	105,0
	rujan	4.542,0	98,0	104,4	104,9

Izvor: Državni zavod za statistiku

Tablica J4: Indeksi pouzdanja, očekivanja i raspoloženja potrošača

indeksni bodovi, originalni podaci

Godina	Mjesec	Kompozitni indeksi			Indeksi odgovora						
		Indeks pouzdanja potrošača	Indeks očekivanja potrošača	Indeks raspoloženja potrošača	I1	I2	I3	I4	I7	I8	I11
1999.	listopad	-33,7	-14,9	-46,3	-38,4	-12,1	-49,9	-17,6	35,5	-50,7	-69,7
2000.	listopad	-20,9	3,5	-32,2	-26,2	1,2	-22,0	5,7	26,9	-48,3	-63,6
2001.	listopad	-27,0	-11,4	-35,6	-29,6	-10,0	-35,9	-12,7	22,9	-41,3	-62,3
2002.	listopad	-25,2	-8,3	-29,3	-22,6	-5,1	-31,2	-11,5	20,1	-34,1	-64,0
2003.	listopad	-22,2	-4,5	-25,0	-21,5	-2,6	-26,5	-6,4	14,7	-27,1	-65,2
2004.	listopad	-23,9	-7,9	-22,0	-19,1	-4,1	-30,5	-11,6	22,5	-16,5	-57,3
2005.	studen	-23,0	-9,1	-23,1	-17,0	-4,0	-28,8	-14,1	23,1	-23,5	-50,6
	prosinac	-26,4	-13,7	-25,6	-16,4	-5,9	-34,4	-21,5	27,6	-25,9	-50,6
2006.	siječanj	-23,7	-8,4	-23,6	-14,5	-3,7	-26,6	-13,0	19,7	-29,6	-58,2
	veljača	-26,4	-11,6	-25,3	-20,3	-6,7	-29,5	-16,5	24,8	-26,0	-57,4
	ožujak	-25,3	-13,0	-25,4	-18,7	-5,9	-33,4	-20,0	22,1	-24,0	-53,3
	travanj	-23,8	-11,1	-26,6	-19,4	-7,1	-30,5	-15,0	20,3	-30,0	-52,7
	svibanj	-23,7	-11,4	-25,3	-18,7	-6,1	-32,8	-16,7	18,9	-24,3	-52,9
	lipanj	-20,2	-7,0	-20,8	-13,4	-1,3	-25,5	-12,6	14,8	-23,5	-51,9
	srpanj	-19,4	-5,3	-20,3	-16,1	-0,9	-24,5	-9,6	17,4	-20,2	-49,7
	kolovoz	-23,1	-8,8	-19,4	-16,3	-5,2	-25,1	-12,4	21,1	-16,7	-53,5
	rujan	-20,9	-6,4	-19,3	-16,6	-2,6	-25,7	-10,2	20,2	-15,5	-50,7
	listopad	-19,2	-6,2	-18,8	-11,6	-3,2	-22,7	-9,1	15,0	-22,1	-49,3
	studen	-20,0	-7,6	-18,1	-12,5	-2,3	-21,6	-12,9	15,7	-20,2	-49,0

Tablica J4: Indeksi pouzdanja, očekivanja i raspoloženja potrošača

HNB-ova anketa pouzdanja potrošača provodi se od travnja 1999. godine prema metodologiji Europske komisije pod nazivom Zajednički harmonizirani program europskih anketa pouzdanja. Ovo se HNB-ovo anketno istraživanje do travnja 2005. godine provodilo jednom u tromjesečju (u siječnju, travnju, srpnju i listopadu). Od svibnja 2005. godine Hrvatska narodna banka anketno istraživanje provodi svakoga mjeseca, u suradnji s Europskom komisijom, koristeći njezinu tehničku i financijsku pomoć. Za izradu i provedbu Ankete odgovorna je jedino Hrvatska narodna banka.

Upitnik sadrži ukupno 23 pitanja kojima se ispituje percepcija potrošača glede promjena ekonomskih pojava s kojima se oni svakodnevno susreću. Na osnovi odgovora iz Ankete o pouzdanju potrošača utvrđuje se vrijednost indeksa odgovora prema zadanoj metodologiji. Iz vrijednosti indeksa odgovora izračunava se i prati kretanje triju kompozitnih indeksa: indeksa pouzdanja potrošača (IPP), indeksa raspoloženja potrošača (IRP) i indeksa očekivanja potrošača (IOP). Svaki navedeni kompozitni indeks za sebe aritmetička je sredina indeksa odgovora (I), tj. prosjek prethodno kvantificiranih odgovora na pojedina pitanja iz ankete:

$$I_i = \sum_z^k r_i \cdot w_i$$

gdje je: r vrijednost odgovora, w udio ispitanika koji su se opredijelili za pojedini odgovor (ponder), i pitanje iz upitnika, z ponudeni/oda-

brani odgovor, k broj ponuđenih odgovora na pojedino pitanje.

Vrijednosti navedenih indeksa kreću se u rasponu $-100 < I_i < 100$. Veće vrijednosti indeksa u odnosu na prethodno razdoblje upućuju na porast očekivanja (optimizma) u pogledu specifičnog područja obuhvaćenog pojedinim pitanjem.

U tablici su prikazane vrijednosti odabranih indeksa odgovora na pitanja:

I1: Kako se tijekom proteklih 12 mjeseci promijenila financijska situacija u vašem kućanstvu?

I2: Što očekujete, kako će se tijekom sljedećih 12 mjeseci promijeniti financijska situacija u vašem kućanstvu?

I3: Što mislite, kako se tijekom posljednjih 12 mjeseci promijenila ukupna ekonomska situacija u Hrvatskoj?

I4: Što očekujete, kako će se tijekom sljedećih 12 mjeseci promijeniti ukupna ekonomska situacija u Hrvatskoj?

I7: Što očekujete, kako će se tijekom sljedećih 12 mjeseci promijeniti broj nezaposlenih?

I8: S obzirom na ukupnu ekonomsku situaciju, mislite li da je sada pravo vrijeme za kupnju trajnih dobara za domaćinstvo (namještaja, stroja za pranje rublja, televizora i sl.)?

I11: Koliko je vjerojatno da ćete tijekom sljedećih 12 mjeseci uspjeti išta uštedjeti?

Komponente kompozitnih indeksa su:

IPP: I2, I4, I7 \times (-1), I11

IOP: I2, I4

IRP: I1, I3, I8

Popis banaka i štedionica

1. prosinca 2006.

Banke koje imaju odobrenje za rad

1. Banka Brod d.d., Slavonski Brod
2. Banka Kovanica d.d., Varaždin
3. Banka Sonic d.d., Zagreb
4. Banka Splitsko-Dalmatinska d.d., Split
5. Centar banka d.d., Zagreb
6. Credo banka d.d., Split
7. Croatia banka d.d., Zagreb
8. Erste & Steiermärkische Bank d.d., Rijeka
9. Gospodarsko kreditna banka d.d., Zagreb
10. Hrvatska poštanska banka d.d., Zagreb
11. Hypo Alpe-Adria-Bank d.d., Zagreb
12. Imex banka d.d., Split
13. Istarska kreditna banka Umag d.d., Umag
14. Jadranska banka d.d., Šibenik
15. Karlovačka banka d.d., Karlovac
16. Kreditna banka Zagreb d.d., Zagreb
17. Kvarner banka d.d., Rijeka
18. Međimurska banka d.d., Čakovec
19. Nava banka d.d., Zagreb
20. OTP banka Hrvatska d.d., Zadar
21. Partner banka d.d., Zagreb
22. Podravska banka d.d., Koprivnica
23. Primorska banka d.d., Rijeka
24. Privredna banka Zagreb d.d., Zagreb
25. Raiffeisenbank Austria d.d., Zagreb
26. Samoborska banka d.d., Samobor
27. Slatinska banka d.d., Slatina
28. Slavenska banka d.d., Osijek
29. Sociétés Générale – Splitska banka d.d., Split
30. Štedbanka d.d., Zagreb
31. VABA d.d. banka Varaždin, Varaždin
32. Volksbank d.d., Zagreb
33. Zagrebačka banka d.d., Zagreb

Stambene štedionice koje imaju odobrenje za rad

1. HPB – Stambena štedionica d.d., Zagreb
2. PBZ Stambena štedionica d.d., Zagreb
3. Prva stambena štedionica d.d., Zagreb
4. Raiffeisen stambena štedionica d.d., Zagreb
5. Wüstenrot stambena štedionica d.d., Zagreb

Ostale institucije koje imaju odobrenje za rad i veliko ovlaštenje

1. Hrvatska banka za obnovu i razvitak, Zagreb

Predstavništva inozemnih banaka

1. Bank für Kärnten und Steiermark AG, Zagreb
2. Commerzbank Aktiengesellschaft, Zagreb
3. Deutsche Bank AG, Zagreb
4. Komercijalna banka a.d., Zagreb
5. LHB Internationale Handelsbank AG, Zagreb
6. San Paolo IMI S.p.A., Zagreb

Banke i štedionice u stečaju

Naziv banke/štedionice	Datum otvaranja stečaja
1. Adria štedionica d.o.o., Zagreb	12.10.2000.
2. Agroobrtnička banka d.d., Zagreb	14.06.2000.
3. Alpe Jadran banka d.d., Split	15.05.2002.
4. Cibalae banka d.d., Vinkovci	20.10.2000.
5. Glumina banka d.d., Zagreb	30.04.1999.
6. Gospodarska štedionica d.d., Vrbovec	03.04.2003.
7. Gradska banka d.d., Osijek	03.05.1999.
8. Hrvatska gospodarska banka d.d., Zagreb	19.04.2000.
9. Ilirija banka d.d., Zagreb	06.04.1999.
10. Invest štedionica d.o.o., Zagreb	30.06.1999.
11. Komercijalna banka d.d., Zagreb	30.04.1999.
12. Međimurska štedionica d.d., Čakovec	17.03.2004.
13. Neretvansko gospodarska banka d.d., Ploče	10.05.1999.
14. Štedionica Groš banak d.o.o., Zagreb	23.04.2001.
15. Štedionica Mediteran d.o.o., Split	05.12.2001.
16. Trgovačko-turistička banka d.d., Split	08.09.2000.
17. Županjska banka d.d., Županja	03.05.1999.

Banke i štedionice u likvidaciji

Naziv banke/štedionice	Datum pokretanja likvidacije
1. Investicijsko-komercijalna štedionica d.d., Zagreb	31.05.2000.
2. Križevačka banka d.d., Križevci	03.01.2005.
3. Primus banka d.d., Zagreb	23.12.2004.
4. Štedionica Dora d.d., Zagreb	01.01.2002.
5. Štedionica SA-GA d.d., Zagreb	31.12.2001.
6. Štedionica Zlatni vrutak d.d., Zagreb	28.12.2001.

Banke i štedionice koje su izgubile odobrenje za rad, a nisu pokrenule postupak likvidacije

Naziv banke/štedionice	Datum oduzimanja odobrenja za rad
1. Hibis štedionica d.d., Zagreb	07.03.2001.
2. Marvil štedionica d.d., Zagreb	08.06.2001.
3. Zagrebačka štedionica d.d., Zagreb	22.03.2000.

Članovi Savjeta i rukovodstvo Hrvatske narodne banke

1. prosinca 2006.

Članovi Savjeta Hrvatske narodne banke

Predsjednik Savjeta	dr. Željko Rohatinski
Članovi Savjeta	prof. dr. Boris Cota Davor Holjevac prof. dr. Vlado Leko dr. Branimir Lokin dr. Željko Lovrinčević Relja Martić mr. sc. Adolf Matejka prof. dr. Silvije Orsag mr. sc. Tomislav Presečan prof. dr. Jure Šimović dr. Sandra Švaljek dr. Mladen Vedriš prof. dr. Boris Vujčić

Rukovodstvo Hrvatske narodne banke

Guverner	dr. Željko Rohatinski
Zamjenik guvernera	prof. dr. Boris Vujčić
Viceguverner	Davor Holjevac
Viceguverner	Relja Martić
Viceguverner	mr. sc. Adolf Matejka
Viceguverner	mr. sc. Tomislav Presečan

Izvršni direktori

Sektor za istraživanja i statistiku	mr. sc. Ljubinko Jankov
Sektor za centralnobankarske operacije	Irena Kovačec
Sektor za devizne poslove	
Sektor bonitetne regulative i nadzora banaka	Željko Jakuš
Sektor plana, analize i računovodstva	mr. sc. Diana Jakelić
Sektor platnog prometa	Neven Barbaroša
Sektor za informatičke tehnologije	mr. sc. Mario Žgela
Sektor podrške poslovanju	Boris Ninić
Sektor za međunarodnu suradnju	mr. sc. Michael Faulend

Kratice i znakovi

BDP	– bruto domaći proizvod
BDV	– bruto dodana vrijednost
BZ	– blagajnički zapisi
DAB	– Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka
dep.	– depoziti
DZS	– Državni zavod za statistiku
EMU	– Europska monetarna unija
ESB	– Europska središnja banka
EU	– Europska unija
FED	– Federal Reserve System
fik.	– fiksni
FZO	– Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost
HAC	– Hrvatske autoceste
HBOR	– Hrvatska banka za obnovu i razvoj
HC	– Hrvatske ceste
HFP	– Hrvatski fond za privatizaciju
HNB	– Hrvatska narodna banka
HZMO	– Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje
HZZO	– Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje
HZZ	– Hrvatski zavod za zapošljavanje
ILO	– Međunarodna dopozitarna agencija
Ina	– Industrija nafte d.d.
ind.	– industrijski
MF	– Ministarstvo financija
mil.	– milijun
mlrd.	– milijarda
MMF	– Međunarodni monetarni fond
NIA	– neto inozemna aktiva
NKD	– Nacionalna klasifikacija djelatnosti
OP	– obvezna pričuva
PDV	– porez na dodanu vrijednost
potr.	– potrošnja
pr.	– proizvodi

SDP	– Središnja depozitarna agencija
RH	– Republika Hrvatska
SDR	– posebna prava vučenja
SMTK	– Standardna međunarodna trgovinska klasifikacija
tis.	– tisuća
T-HT	– HT – Hrvatske telekomunikacije d.d.
TNZ	– Tržište novca Zagreb
tr.	– tromjesečje
tromjes.	– tromjesečje
TZ	– trezorski zapisi
val.	– valutni

Kratice za valute

HRK	– hrvatska kuna
ATS	– austrijski šiling
FRF	– francuski franak
DEM	– njemačka marka
CHF	– švicarski franak
GBP	– funta sterlinga
ITL	– talijanska lira
USD	– američki dolar
SIT	– slovenski tolar
EUR	– euro

Znakovi

–	– nema pojave
....	– ne raspolaže se podatkom
0	– podatak je manji od 0,5 upotrijebljene jedinice mjere
∅	– prosjek
a, b, c, ...	– oznaka za napomenu ispod tablice i slike
*	– ispravljen podatak
()	– nepotpun, nedovoljno provjeren podatak

